

juch, juchu, juchú, juché, juchej, juchá, juchacha, juchajda *междум.* ўха; йху; ихуху (за буйна радост)

jucht|a, -y *ж.* 1. юфт; юфтена кожа: **boty z ~y** обувки от юфт; от юфтена кожа 2. обувка от юфтена кожа 3. *прен.* прѳст човек

juchtovin|a, -y *ж.* юфт; юфтена кожа: **dobře vydělaná ruská ~a** добрѳ обработена руска юфтена кожа

juchtov|ý, -á, -é юфтен: **~á kůže** юфт; юфтена кожа; **~é boty** обувки от юфт, от юфтена кожа; **~á peněženka** портмонѳ от юфт, от юфтена кожа

juk|at, -ám *несв. разг. експр.* надничам, надзъртам, поглѳждам: **pes polekaně ~al zpod stolu** кўчето уплашено надничаше изпод масата

juk|nout (se), -nu (se) *св. разг. експр.* надникна, надзърна, поглѳдна: **~ni na to!** глѳдай! поглѳдний! хвърли (му) един поглѳд

junáck|ý, -á, -é 1. младѳжки: **~á léta** младѳжки години 2. юнáшки: **~é srdce a)** юнáшко сърцѳ **б)** вѳсело сърцѳ; **~ý duch** героичен дўх; **~é veselí** буйно весѳлие

junák, -a *м. експр.* 1. юнáк; стрѳен, снажен млад мѳж **2.** юнáк, герѳй; юнáк (в народните песни на южните славяни) **3.** по-рано члѳн на скаўтска организация „Юнáк“

jund|a, -y *ж. експр.* майтап, шегá, развлѳчение: **dělat si, mít ~u (z někoho, z něčeho)** правя си шегá (с някого, с нѳщо); майтапá се (с някого, с нѳщо)

junior [-ny-], **-a** *м.* 1. младши, юниор, джўниър: **Novák ~** Нѳвак младши 2. *спорт.* юноша: **závody ~ů** юношеско състезáние; състезáние за юношеска вѳзраст

junt|a [chu-], **chunta, -y** *ж. полит.* хўнта

jupk|a, -y *ж.* жѳнска блўза, риза, жилѳтка, елѳче, жакѳт (*обикн. селски*): **barchetová ~a** бърхетна блўза, риза, жилѳтка

jurist|a, -y *м.* 1. юрист, правист, правник: **~a soukromého práva** юрист, специалист по частно право 2. юрист, правист; студѳнт по право: **dvacetiletý ~a** двáйсетгодишен студѳнт по право; двáйсетгодишен юрист

jury [žiri] *нескл. ж.* жўри: **~ mezinárodního konkurzu** жўри на международен конкўрс

just *нар.* 1. *разг.* напўк, нарѳчно: **~ tam nepůjdu** напўк, нарѳчно няма да отида там 2. тѳкмо, тѳчно в товá врѳме: **u nich ~ hořelo** у тях тѳкмо, тѳчно в товá врѳме ймаше пожáр

justament I *нар. остар. разг.* напўк, нарѳчно: **já ~ ne!** áз напўк няма! áз пѳк нарѳчно нѳ!

justament II, -u *м. малко остар. разг.* ўмисъл, твърдоглавост, инáт, упѳрство: **udělat něco z ~u!** направя нѳщо на/от инáт

justice [-ty-], **-e** *ж.* правосѳдие: **vady ~e** недостатъци, грѳшки на правосѳдието

justičn|í [-ty-], **-í, -í** съдѳбен: **~í palác** съдѳбна палáта; **~í omyl** съдѳбна грѳшка

jut|a, -y *ж.* юта: **pytle z ~y** ютени чувáли

jutovin|a, -y *ж. текст.* тѳкан от ютени влакна

jutov|ý, -á, -é ютен: **~é pytle, koberce** ютени чувáли, килими

K

к, К 1. *чешкият съгласен звук [k] и буквата к, която го обозначава* 2. [ká] и **ká** *нескл. ср. название на съгласния звук [k] и на буквата к: vyslovit k* произнесá к; **napsat malé k, velké K** напиша малко к, главно К

к, ke, ku *предл. с дат. (ke пред к, g и пред група консонанти; к, ku обикн. пред начално р)*

1. към, по посѳка на, при, до (за насоченост, за приближаване към цел, за посока): **jít k lesu** отивам към горáта, по посѳка на горáта; **cesta k úspěchu** пѳт към успеха; **přijít, dojít, dospět k názoru** дѳйда, достигна до вѳзглед, стигна до заключение

sobě дѳйда в съзнáние; дѳйда на сѳбе си, опѳмня се; **vypít kalich hořkosti až ke dnu** изпия до дѳно горчивата чáша; **přivést ke konci** доведá до край; **jde mi to k srdci** товá

ме трѳгва; **brát si, vzít si něco k srdci** взѳма нѳщо при сърцѳ; **přijít k penězům** *разг.* спѳчѳля, придобия пари; **pustit někoho k vodě** зарѳжа, изоставя някого 2. към, при (за придаване, за прибавяне): **ukládat korunu ke koruně** пѳстя пари малко по малко; **ode dne když** **~** живѳвѳ ден за дѳн; **to nám ke všemu scházelo** сáмо товá ни липсваше; **hospodařit od desíti k pěti** вѳдя (нѳщо) от развáла към провáла; стопанисвам (нѳщо) през куп за грѳш 3. към, ѳколо (*близост до времева или до про-*

přijít ke věci dříve, než se stane *до някакво събитие*): **k ránu** призори; **k večeru** привечер; **k půlnoci** към, ѳколо полунощ; **bylo nás ke stu** бяхме към, ѳколо стѳ дўши; бяхме стѳтина дўши; **je mu k padesátce** тѳй е ѳколо петдесѳтѳ, тѳй

е на около петдесет години **4.** на, при, към, за (*за цел на действие*): **pozvat k obědu** покана на обяд; **rozhodnout se k něčemu** решав се на нещо; **ku příkladu** например; **jít k lékaři** отивам на лекар; **hudba k filmu** музика към филм; **blahopřání k svátku** благопожелания, честитка за имен ден; **není to k jídlu** това не е за ядене, не може да се яде **5.** за; *без превод (в съчет. със същ. име за действие)*: **k smíchu** за смях, смешно; **je to k nevydržení** не се издържа, не може да се издържи, непоносимо е **6.** в съчет. с **být** и с отлагателно същ. **není to k dostání** разг. (това) не се намира на пазара; **to není k zahození** това не е за изхвърляне, не е за пренебрегване, ще ни свърши работа **7.** към (*за съотношение*): **tři ku jedné** три към едно **8.** в съчет. с някои прил. спрямо, по отношение на: **být laskavý, hrubý, shovívavý k někomu** любезен, груб, снизходителен към някого; **být někomu k ruce** помагам някому; под ръка съм на някого; **mluvit k věci** говоря по същество, по въпроса; **to patří k věci** това е уместно; това е подходящо; то си върви с това; **mít srdce k lidem** ласкав съм, любезен съм към хората; **mít se k životu** жизнен съм, жизнерадостен съм; **vypadá, je, má se k světu** съвзема се; много добре се развива, има хъс

káb|a, -у ж. свещен камък и светилна в Мексика

kabal|a, -у ж. кабала

kabalistik|a [-tu-], -у ж. кабалистика

kabanos, -u м. готв. салам с едри парчета свинско месо

kabaret, -u, м. **1.** кабарет, бар, вариетет **2.** вариететна програма

kabaretn|í, -í, -í кабаретен, вариететен; **~í zpěvák** кабаретен, вариететен певец

kabát, -u м. **1.** палто, сакò, жакет: **zimní ~** зимнопалто; **kožený ~** коженопалто **mít**

z ostudy ~ a) тотално съм се изложил, дискредитирал **б)** нямам ни срам, ни съвест; **blížíší košile než ~** всеки гледа да уреди първо себе си; **dát někomu na ~ по-често na frak** експр. набия, напердаша, опухам някого;

dostat na ~ набият, напердашат, натупат ме **2.** дрехи; облекло, *прен.* външност: **jednat s lidmi podle ~u** посрещам хората по дрехите

kabát|ek, -ku м. *умал.* палто, палтенец; сакò; жакет: **noční ~ek** горнице на пижама

kabátov|ý, -á, -é който се отнася до палто; до сакò; до жакет: **~á kapsa** джоб на палто

kabel, -u м. *електр.* кабел, жица: **telefonní ~**

телефонен кабел; **podmořský telegrafní ~** подводен морски телеграфен кабел

kabel|a, -у ж. чанта: **cestovní ~a** пътна чанта;

nákupní ~a пазарска чанта, пазарска торба

kabelk|a, -у ж. дамска чантичка

kabelogram, -u м. кабелограма

kabel|ovat, -uji/разг. -uju *несв. (со)* изпращам, предавам (съобщение, телеграма) по кабел(а)

kabelovk|a, -у ж. *разг.* кабелна телевизия

kabelov|ý, -á, -é **1.** *електр.* кабелен: **~á zpráva** известие, съобщение по кабела; **~á síť** кабелна мрежа; **~á televize** съобщ. кабелна телевизия **2.** *техн.* **~é lano** кабелно въже (*вид стоманено въже*)

kabin|a, -у ж. кабина; малко затворено помещение: **telefonní ~a** телефонна кабина; **~a výťahu** асансьорна кабина; **~a kosmonauta** кабина на космонавт; **~a na lodi** каюта

kabinet, -u м. кабинет: **fyzikální ~** кабинет по физика; **~ ministrů** министърски кабинет, правителство

kabinetn|í, -í, -í **1.** който се отнася до кабинет; кабинетен: **~í sbírky** кабинетни събирки **2.** *прен.* кабинетен, откъснат от живота, от практиката: **~í vědec** кабинетен учен **3.** правителствен: **~í krize** кабинетна, правителствена криза **4.** образцов, чудесен, превъзходен: **~í kousek sochařského umění** превъзходна скулптурна творба **5.** *фотогр.* в съчет. **~í formát** формат 11 x 16 см

kabink|a, -у ж. **1.** кабинка **2.** малка каюта

kabon|it, -ím *несв. (со)* мръщя, въся, чумера (*нещо*): **~it tvář** мръщя лице; **~it čelo** мръщя, въся чело

kabon|it se, -ím *se несп.* **1.** смрачавам се, мръщя се, заоблачавам се, развалям се (*за време*): **venku se ~í** навън се смрачава, времето се разваля **2.** мръщя се, свивам вежди, въся се, чумера се (*за човек*): **co se tak ~íš** защо се мръщиш така? **celý večer se ~il** цялата вечер се мръщеше, чумереше се

kabrioleť, -u м. **1.** кабриолет (*открита автомобилна каросерия с подвижен покрив*) **2.** кабриолет (*пътническа конска кола*)

kabrňáck|ý нар. *разг. експр.* юнашки

kabrňáck|ý, -á, -é *разг. експр.* юнашки

kabrňáctv|í, -í *ср.* юначество

kabrňák, -a м. *разг. експр.* юнак; левент; мъж на място

kacabajk|a, -у, *диал.* **kacabaj|a**, -е ж. „кацабайка“ (*лек селски жакет*)

kacafir|ek, -ka м. *остар. и диал. шегов.* **1.** шегоджия **2.** конте

kaceř|ovat, -uji/разг. -uju неск. (кого, со) **1.** книж. порицавам остро (някого, нещо) **2.** обвинявам в ерес, провъзгласявам за еретик

kác|et, -ím, 3. мн. -ejí|-í неск. (со) **1.** събарям, повалам, свалам (нещо): ~et stromy изсичам, повалам дървѐта **2.** прен. ~et trůny събарям трѐнове; ~et staré řády събарям старѝ порядки; свалам старѝя ред

kác|et se, -ím se, 3. мн. -ejí|-í se неск. **1.** падам, сгромолясвам се, рѹхвам, грѹхам: strom se ~í дървѹтѹ пада, сгромолясва се, рѹхва, грѹхва; **člověk se v bezvědomí ~í** чѹвѹк пада в безсъзнание **2.** прен. рѹхвам, сгромолясвам се: **ideály se ~ejí** идеалите рѹхват

kacíř, -e м. еретик и прен.: ~í byli upalování еретичѹте билѝ изгарѝни

kacířk|a, -y ж. еретичка и прен.

kacířsk|ý, -á, -é еретичен, еретически и прен. ~ý názor еретичен вѝзглед

kacírstv|í, -í ср. ерес: **vykořenit ~í** изкоренѝ ерес; **politické ~í** прен. политическа ерес

káč, káč, káč междум. пати-пати-пати (за повикване на патици)

káč|a I, -í ж. **1.** разг. патица: **krmit ~u** хранѝ патица **2.** разг. експр. патица, гѝска (за глупава жена): **ty jsi ~a!** ти си гѝска!

káč|a II, -í ж. пѹмпал, фърфалак: **práskat, mrskat ~u** въртѝ пѹмпал

káč|a III, -í ж. жарг. секретна, огнеупѹрна ка̀са

káčátk|o, -a ср. умал. патице

káče, -te ср. пате, патице

kačen|a, -y ж. **1.** патица, патка **2.** разг. експр. гѝска, патица (глуповата жена)

kačen|í, -í, -í разг. патишки, пачи: ~í vejce паче яйце

kačenk|a, -y ж. умал. патице; мálка патица

kačer, -a м. патѹк: **dělat ~y na vodě a)** правѝ жабки (хвърлям камъчета по водна повърхност така, че да подскочат) **б)** правѝ баница

kačír|ek, -ka м. умал. мálък патѹк, патѹче, пате: **dělat ~ky na vodě a)** правѝ жабки (хвърлям камъчета по водна повърхност така, че да подскочат) **б)** правѝ баница

kačk|a I, -y ж. разг. патица: **křik kaček** вѝк, крякане на патици

kačk|a II, -y ж. разг. чѹшка крѹна, по-рано чехословашка крѹна (от съкращението **Kč** или **Kčs**): **stojí to pět kaček** товѝ струва пет крѹни

kád', kádě ж. **1.** ка̀ца, качѹ; бѝчва: ~ na ryby ка̀ца за риба **2.** експр. бѝчва (за дебела жена)

kadečk|a, -y ж. **1.** качѹ, мálка ка̀ца; бѝвичка:

~a na zelí качѹ за зѹле **2.** експр. бѝвичка (за дебела жена)

kadence|e, -e ж. муз. **1.** кадѹнца **2.** кадѹнс, отмѹреност, такт, ритѹм

kadence|ovat, -uji/разг. -uju неск. спазвам ритѹм, кадѹнсирам: **básník ~uje** поѹтът кадѹнсира

kadeř, -e ж. **1.** кѹдрица: **bujná ~** бѹйна кѹдрица **2.** обикн. мн. -e кѹдри, кѹдрици; кѹдрава косѹ; косѹ: **zlaté ~e** златни кѹдри, кѹдрици, косѝ

kadeřavě нар. кѹдраво

kadeřav|ek, -ku м. **1.** бот. кѹдраво зѹле, нѹмско зѹле **2.** остар. кѹдрав чѹвѹк

kadeřav|ět (se), -ím (se), 3. мн. -ějí|-í неск. **1.** кѹдря се, ставам кѹдрав: **hlava dítěte ~í** главѹта на детѹта става кѹдрава **2.** кѹдря се, кѹдрав съм: **koruny stromů se ~ějí** прен. корѹните на дървѹтѹта са кѹчести, са като кѹдрави

kadeřav|ít, -ím неск. рядко (со) кѹдря (нещо): ~ít vlasy кѹдря косѝ

kadeřav|ít se, -ím se неск. рядко кѹдря се: **voda se ~ila** водѹта се кѹдреше

kadeřavost, -i ж. кѹдравина, кѹдравост

kadeřav|ý, -á, -é **1.** (за косѝ и др.) кѹдрав: ~é vlasy кѹдрави косѝ; ~ý oblak кѹдрав ѹблак; **kapusta ~á** бот. кѹдраво зѹле, нѹмско зѹле (Brassica oleracea) **2.** кѹдрав, с кѹдрави косѝ: ~é dítě детѹ с (естѹствено) кѹдрави косѝ

kadeř|ít, -ím неск. **1.** (со) кѹдря, фризѝрам (нещо): ~ít vlasy кѹдря косѝ **2.** прен. експр. ~ít frázi кѹдря, фризѝрам фрѹза

kadeř|ít se, -ím se неск. вѝя се, извѝвам се, кѹдря се: **vlasy se ~í** косѝте се навѝват, кѹдрят; **dým se ~il** прен. димѹт се кѹдреше, димѹт се вѝеше, извѝваше се

kadeřivý, -á, -é кѹдрав, кѹдрещ се; кѹйто ѝма склѹнност да се извѝва, навѝва, кѹдри: ~ý vlas кѹдрав косѹм; косѹм, кѹйто ѝма склѹнност да се кѹдри

kadeřnice, -e ж. фризѹѹрка

kadeřnický нар. (по) фризѹѹрски

kadeřnick|ý, -á, -é фризѹѹрски: ~ý závod, salon фризѹѹрски салѹн

kadeřnictv|í, -í ср. **1.** фризѹѹрски салѹн **2.** фризѹѹрство (фризѹѹрски занѝят): **vyučit se ~í** стѝна фризѹѹр/фризѹѹрка; полѹча специѝлност фризѹѹрство

kadeřník, -a м. фризѹѹр: **vyučený holič a ~** мѝйстор брѝснѝр и фризѹѹр

kadet, -a м. **1.** воен. кадѹт: **vojenská škola ~ů** кадѹтско училище **2.** истор. кадѹт (вѹв Франция): **gaskoňští ~i** гаскѹнски кадѹти **3.** малко остар. новѝк в нѝкоя ѹбласт, начинѝещ: **novinářský ~** начинѝещ журналист, новѝк-жур-

- налист **4.** *разг. експр.* мъжѡга, атлѡт: **být na práci** ~ работѡ мъжки, здравѡта **5.** *спорт.* скѡк във фигурното пърѡляне **6.** *истор.* кадѡт (*член на партия на т.н. конституционни демократи в предреволюционна Русия*)
- kadetk|a**, -y *ж. остар. разг.* кадѡтска шкѡла, кадѡтско училище: **poslat do ~y** изпратѡ в кадѡтско училище
- kadetn|í, -í, -í** *воен.* кадѡтски: **~í škola** кадѡтска шкѡла, кадѡтско училище
- kadí** [-dý], -ho *м.* кадѡя (*мохамедански съдия*)
- kadidelnic|e, kaditelnice|e, -e** *ж.* кадѡилница, *истор.* кандѡилница
- kadidl|o, -a** *ср.* кадѡило, тамѡн: **~o slávy, jubilejn|í ~o** *прен. експр.* кадѡне на тамѡн, ласкѡне, подмѡзване, възхваляване
- kádink|a, -y** *ж. хим.* лаборѡтѡрна стѡклена чѡшка
- kad|it, -ím** *несв. 1.* *малко остар.* кадѡ (*с тамѡн*): **~it jalovcem** *прен. експр.* кадѡ тамѡн някому **2.** *грубо цѡпам, мърся, серѡ, ѡкам, кѡнзам*
- kaditelnice** *вж. kadidelnice*
- kadlub, -u** *м.* **1.** калѡп, фѡрма: **hrnč|ířský ~** грѡнчѡрски калѡп **2.** *прен. книж.* шаблѡн, трафарѡт, схѡма: **rozb|íjet staré literární ~y** разрушѡвам старѡте литерѡтурни схѡми, фѡрми, шаблѡни
- kadmiov|ý, -á, -é** кадѡмиев: **~é rudy** кадѡмиеви рѡди
- kadmi|um, -a** *ср. хим.* кадѡмий (Cd)
- kádr, -u** *м.* **1.** кадѡр, кадѡри, кадѡров състѡв: **dústojnické ~y** офицѡрски кадѡри **2.** оснѡвен състѡв, ядро: **~ posluchačú rozhlasu** постоянни, редѡвни радиослушѡтели **3.** *само мн.* **kádr|y, -ú** *м.* кадѡри: **vedoucí ~y strany** ръководни кадѡри на партия; **středn|í technické ~y** средни технически кадѡри; **péče o ~y** грижа за кадѡрите
- kádrovák, -a** *м. полит.* кадѡровѡк, служѡител от личен състѡв, кадѡровѡ работѡтник; *разг. експр.* работѡяга, бачкѡтор: **ty jseš ~!** голяма работа си!
- kádr|ovat, -uji/разг. -uju** *несв. (koho, co)* провърѡявам политическата и професиѡналната зрѡлост, провърѡявам в кадѡровѡ отношѡние (*някого, нецо*): **~ovat nové pracovníky** провърѡявам, проучвам в кадѡровѡ отношѡние нѡвите работѡници
- kádrové** *нар.* кадѡровѡ, в кадѡровѡ отношѡние; *обикн. в съчет.* **~ posílit vedoucí místa** укрепѡ кадѡровѡ ръководни пѡстѡве; **~ hodnotit ně-**
- koho** оценѡвам в кадѡровѡ отношѡние някого, давам служѡбна характеристика на някого
- kádrovnic|e, -e** *ж.* **1.** кадѡровѡчка; женѡ, която работѡ в отдѡл „Кадѡри“, в „Личен състѡв“ **2.** женѡ на кадѡровѡк
- kádrovnick|ý, -á, -é** който се отнѡся до кадѡровѡк: **~ý systém** систѡма на кадѡровѡ проучване
- kádrovník, -a** *м. полит.* кадѡровѡк; служѡител в отдѡл „Кадѡри“, в „Личен състѡв“: **odpovědná práce ~a** отгѡвѡрна работа на кадѡровѡк
- kádrov|ý, -á, -é** кадѡров, кадѡровѡ: **~á politika** кадѡровѡ политѡтика; **~é oddělení** отдѡл „Кадѡри“, отдѡл „Личен състѡв“; **~ý dotazník** анкѡтен формуляр на отдѡл „Личен състѡв“; **~ý posudek** служѡбна характеристика
- kafáč|ek, -ku** *м. разг. умал.* чѡша за кафѡ
- kafáč, -e, kafák, -u** *м.* чѡша за кафѡ (*обикн. от дебел порцѡлан*)
- kaf|e, -e** *ср. разг.* кафѡ
- kafemlejn|ek, -ku** *м. разг.* мелѡничка за кафѡ, кафемелѡчка
- kafíčk|o, -a** *ср. умал. експр.* кафѡнѡце: **~o se smetanou** кафѡнѡце със сметѡна
- kaf|ovat, -uji/разг. -uju** *несв. разг.* обѡичам кафѡ, кафеджѡя съм, чѡсто пѡя кафѡ
- kafr, -u** *м. хим.* камѡфор
- kafr|at, -ám** *несв. руг.* дрѡнкам, плѡпам; гѡвѡря, плѡщѡ прѡзни прѡказки
- kafrov|ý, -á, -é** камѡфоров: **~ý líh** камѡфоров спирт; **~á vůně** мирѡзма на камѡфор
- kaftan, -u** *м.* кафѡтан
- kahan, -u** *м.* спѡртѡник; гѡзов котлѡн; лѡмпа; горѡлка; *остар.* светѡлѡник: **~ plynový** газѡник, гѡзѡна лѡмпа; **~ lihový** спѡртѡник; **~ olejový** мѡслѡна лѡмпа; **hornický ~** миньѡрска лѡмпа
- kahan|ec, -ce** *м.* спѡртѡник; гѡзов котлѡн, лѡмпа; горѡлка: **vařit na lihovém ~ci** гѡтѡя върху спѡртѡник; **Bunsenův ~ec** *техн.* Бѡнсѡнова горѡлка
- kahán|ek, -ku** *м. умал.* светѡлѡниче, газѡниче, лѡмпѡчка, горѡлка: **lihový ~ek** спѡртѡниче
- ◆ **namíram se v** голяма опѡсност; **jeho život byl na ~ku** живѡтѡт му висѡше на кѡсъм; **mít pláč na ~ku** сълзѡите ми са на очѡите, всѡки мѡг мѡга да се разплѡча
- kách** *прил. нескл. разг. експр. в съчет.* **být ~** бърз, прибързан съм; бързо, прибързано дѡйствам
- kach|el, -le** *м.* кѡхѡл/кѡхла; керѡмична, фѡйсѡва плѡчка: **obkládat kamna ~li** облицѡвам пѡчка с кѡхли, с фѡйсѡви плѡчки

- kachlíček, -ku** *м. умал. експр.* кàхличка, керàмична плòчка
- kachlíček|ovat, -uji|разг. -uju** *несв. (со)* облицòвам с плòчки (*нещо*): **~ovaná podlaha** покрит с плòчки под
- kachlíčkov|ý, -á, -é** кòйто се отнàся до кàхли, до керàмични плòчки: **~á koupelna** бàня, облицòвана с плòчки
- kachlík, -u** *м. умал.* кàхличка, керàмична плòчка
- kachlíkov|ý, -á, -é** кòйто се отнàся до кàхли, до керàмични плòчки: **~á kamna** зидана пèчка, кàхлена пèчка
- kachlov|ý, -á, -é** кàхлен: **~á kamna** кàхлена, зидана пèчка: **~ý krb** кàхлена, зидана камìна
- kachn|a, -y** *ж. 1. зоол.* пàтица (*Anas*): **kolébat se jako ~a** клàтя се като пàтица; **~a divoká** дива пàтица **2. пейор.** дебèла, трòмава женà **3. пейор.** гòска, ограничèна, глòпава женà **4. експр.** измìслица, съчинèна сензàция: **novinářská ~a** вестникàрска измìслица, вестникàрски блòф
- kachňátk|o, -a** *ср. умал.* пàте, пàтенце
- kachně, -te** *ср.* пàте, пàтенце
- kachn|í, -í, -í** пàтешки, пàчи: **~í vejce** пàче яйцè, яйцè от пàтица **mít ~í žaludek a)** постоянно сьм глàден **б)** мнòго сьм тьрпелìв, ÿмам вòлско тьрпèние, ÿмам бивòлски нèрви
- kachničk|a, -y** *ж. умал. 1.* мàлка пàтица, пàте, пàтенце **2.** вестникàрска измìслица: **novinářská ~a** вестникàрска измìслица, вестникàрски блòф
- kachn|ít se, -ím se** *несв. експр.* кìсна вьв водà; гàзя, шляпам, цапам; плацìкам се, кòпя се, плийскам се: **celý den by se ~il** цьл дèн мòже да кìсне вьв водàта
- Kaifáš, -e** *м. библ.* Кайфа **chodil od Annáše ke ~ovi** тьрся пòмощ, сьвèт под дьрвò и кàмьк; **posílat někoho od Annáše ke ~ovi** разкàрвам от мьсто на мьсто някого, кòйто тьрси пòмощ, сьвèт
- Káin, -a** *м. 1. библ.* Кàин **2. прен. книж.** братоубийец, Кàин **mít na čele Kainovo znamení** ÿмам, нòся на челòто си Кàиновия знак, знàка на Кàин
- kajak, -u** *м. 1.* каяк (*ескимоска лодка от кожа*) **2. спорт.** каяк, русàлка (*лодка*): **skládací ~** сглобьема лòдка
- kajakář, -e** *м. спорт.* спортìст, кòйто кàра каяк, каякàр: **kanoisté a ~i** кануйсти и каякàри
- kajakářk|a, -y** *ж.* спортìстка, кòято кàра каяк, каякàрка
- kajakářsk|ý, -á, -é** кòйто се отнàся до грèбане с каяк; каякàрски
- kajakářstv|í, -í** *ср. спорт.* каякàрство
- kajč|í, -í, -í** кòйто се отнàся до gàga (*северна морска патица*): **~í peří** перà, перушина от gàga
- kajd|a, -y** *ж. разг.* блòза, кòсо палтèнце
- kajíc|í, -í, -í 1.** кàещ се: **~í Maří Magdaléna** кàещата се Марìя Магдалèна *и прен. 2. порядко* кòйто се отнàся до покаяние или разкàяние: **~í žalmy** псàлми за покаяние; **~í skutku** делà за покаяние
- kajícně** *нар.* разкàйващо, с покаяние: **~ se vrátit** вьрна се разкàян, изпòлнен с разкàяние
- kajícnic|e, -e** *ж.* кàещà се; *експр.* разкàйваща се
- kajícnick|ý, -á, -é** кòйто се отнàся до кàещ се: **~é roucho** мàнтия, рòхо на кàещ се грèшник
- kajícník, -a** *м. 1.* кàещ се: **~ hříšník** кàещ се, разкàйващ се грèшник **2. експр.** разкàйващ се
- kajícnost, -i** *ж.* разкàяние: **oddávat se ~i** отдàвам се на разкàяние
- kajíc|ý, -á, -é 1.** кòйто се разкàйва за провинèние, кòйто вьрши покаяние за греховèте си: **zpověď ~ého hříšníka** изповед на кàещ се грèшник **2.** кòйто се отнàся до покаяние или разкàяние: **~é slzy** сьлзи на покаяние, на разкàяние
- kajk|a, -y** *ж. зоол.* gàga (*северна морска патица*) (*Somateria*): **~a mořská** мòрска gàga
- kajman, -a** *м. зоол.* кайман (*Caiman*): **~ černý** чèрен кайман
- kajut|a, -y** *ж. 1.* каòта **2.** отделèние, кабина (*в самолет*): **~y první a druhé třídy** салòни, кабини пьрва и втòра клàса
- kajzrrok, -u** *м. остар. разг.* имперàторско палтò, дьлго чèрно мьжко палтò
- kakabus, -a** *м. експр.* борсòк, темерòт: **kouká, mračí se jako ~** глèда като борсòк
- kakadu, -a** *м. и нескл. зоол.* какадò (*Cacatua*)
- kaka|o, -a** *ср.* какаò (*какаов прах и напитка*): **pít k snídani ~o** пий какаò на закуска
- kakaovník, -u** *м. бот.* какаòово дьрвò (*Theobroma*): **~ horský** планинско какаòово дьрвò
- kakaov|ý, -á, -é** какаòов: **~é boby** какаò на зьрнà, семенà на какаòово дьрвò; **~ý prášek** какаò, какаòов прах; **~é máslo** какаòово маслò
- kak|at, -ám** *несв.* àкам
- kakofonicky [-пу-]** *нар.* какофонично, неблагозвòчно
- kakofonick|ý [-пу-], -á, -é** какофоничен, неблагозвòчен: **~á hudba** какофонична мýзика

kakofonie [-пу-], **-е** ж. муз. език. какофония, неблагозвучие

kakost, **-u** м. бот. здравец (Geranium): ~ **luční** ливаден здравец

akraholt(e), по-рядко **akra**, **akraholt(e)**, **akrahnáte**, **akrament(e)**, **akraporte** междум. разг. по дяволите! пúсто да остàне! егàти! (за проклятие, учудване и под.)

akraholtský, по-рядко **akraheltský**, **akrahnátský**, **akramenský**, **-á**, **-é** разг. експр. дяволският му, проклéтият му, пúстият му: ~**á práce** дяволска работа, пúстата му работа

akrament(e) вж. **akraholt(e)**

akramentský вж. **akraholtský**

kaktovitý вж. **kaktusovitý**

kaktus, **-u** м. бот. кактус (Cereus, Mamillaria, Echinocactus)

kaktusár, **-e** м. 1. човèк, кòйто отглèжда кактуси 2. любител на кактуси

kaktusovitý, по-рядко **ostar. kaktovitý**, **-á**, **-é** кактусообразен, кòйто напòмня кактус

kaktusový, **-á**, **-é** кактусов: ~**é květy** кактусови цветове

kal, **-u** м. 1. тиня, утáйка: **kanalizační** ~ канализационна утáйка 2. техн. тиня; кал; утáйка: **uhelný** ~ мин. вèглищен прах 3. мр̀сотия, кал: **brodit se v ~u** гáзя в тинята, мр̀сотията

lovit v ~u ловя риба в м̀тна вода

kal|a, **-y** ж. бот. кáлия, кáла (Calla)

kalafun|a, **-y** ж. колофон: **přejet smyčec ~ou** нат̀ркам, нат̀рия л̀к (на струнен инструмент) с колофон

kalafun|ovat, **-uji/разг. -uju** нескв. (со) нат̀рквам, нат̀ривам с колофон (нецо): ~**ovat smyčec** нат̀рквам, нат̀ривам л̀к (на струнен инструмент) с колофон

kalamajk|a, **-y** ж. 1. „кáламайка“ (чешки народен танц в такт 2/4) 2. мелòдията на танца „кáламайка“: **zahrát ~u** изсвìря „кáламайка“

kalamář, **-e** м. мастìлница

kalambúr, **-u** м. каламбур, игра на д̀ми

kalamit|a, **-y** ж. стихийно бédствие, нещàстие (обикн. в национален мащаб): **polomová ~a** смерч, торнáдо; **sněhová ~a** нат̀рупване на снежни прèспи; катастрофáлен снеговалèж; **uhelná ~a** катастрофáлен недòстиг на вèглища, предизвìкан от непредвìдени обстоятелства

kalandr, **-u** м. техн. калáндър, вáлцова машинa

kalcifikace, **-e** ж. 1. мед. калциране: ~**e chrupavku** калциране на хрущял 2. хим. калциране, калцинàция

kalcifik|ovat, **-uji/разг. -uju** нескв. и св. калцинирам

kalciov|ý, **-á**, **-é** хим. кáлциев: ~**é injekce** кáлциев-ви инжèкции

kalcit, **-u** м. минер. калцит

kalcijum, **-a** ср. хим. кáлций (Ca): **léčit ~em** леж̀вам с кáлций

kale нескл. ж. годеница; съпруга (у евреите)

kaleidoskop [-ej-], **-u** м. калейдоскоп и прен.: ~**událostí** калейдоскоп на събитията

kaleidoskopický [-ej-], **-á**, **-é** калейдоскопичен: ~**ý obraz** калейдоскопична картина, калейдоскопично изображение

kalendárijum, **-a** ср. 1. календар 2. календарен график; хронологичен списък

kalendář, **-e** м. 1. календар: **nástěnný** ~ стèнен календар; **stolní** ~ календар за мáса; **kapesní** ~ тефтèрче с календар, джòбен календар; **útržkový**, **trhací** ~ календар, листовете на кòйто се отк̀сват; **juliánský**, **gregoriánský** ~ юлиáнски, грегориáнски календар 2. книга, съд̀ржаща календарен списък на събития (със забавно или поучително приложение)

kalendářík, **-u** м. умал. календарче

kalendářní|í, **-í**, **-í** календарен: v ~**ím pořádku** в календарен ред

kalendářový, **-á**, **-é** календарен: ~**é hodiny** часòвник с датник (кòйто показва часовете, дните и месеците)

kál|et, **-ím**, 3. мн. **-ejí/-í** нескв. 1. хòдя по н̀жда 2. мърся, замърсявам 3. прен. книж. осквернявам, мърся, петня

kalfas, **-u** м. 1. жарг. голям съд за хоросàн, корìто за хоросàн 2. разг. експр. пò-голям съд, голямо кáнче, кòфа, гърнè: ~ **kávu** голяма чáша кафè, цýла кáна кафè

kalhot|a, **-y** ж. крàчол на панталон

kalhotkový, **-á**, **-é** 1. кòйто се отнàся до панталонки: ~**ý oblek** костюм с панталони 2. кòйто се отнàся до дáмски пликчета 3. кòйто се отнàся до гашçета

kalhotk|y, **-ek** ж. само мн. умал. 1. панталонки 2. м̀жки гашçета, сльипове; дèтски гашçички 3. дáмски пликчета 4. в съчет. **punčochové ~ky** чорапогàщи

kalhotový, **-á**, **-é** 1. панталонен; кòйто се отнàся до панталони: ~**á látka** плат за панталон; ~**á sukně** полà-панталон 2. кòйто се отнàся до дòлни гáщи

kalho|ty, **-t** ж. мн. 1. панталон: **dlouhé**, **krátké** ~**ty** д̀лги, к̀си панталони; д̀лгь, к̀с панталон; **pánské**, **dámské** ~**ty** м̀жки, дáмски панталони/панталон **chodit v ~tách** дèй-

ствам като мъж, енергична съм, обула съм панталони (*за жена*); **ona nosí u nich v rodině ~ty** тя е мъжът в семейството, у тях кокошка пее; *в свѣт.* **soтва vyrostlý z dětských ~t** още има жълто около устата, устата му още миреше на мляко; **vytřepal bys ho z ~t** слаб е като клѣчка, като вѣйка; да го дѣхнеш, ще падне; **dostat přes, na ~ty** изям пердѣха; **vyprášit někomu ~ty** *експр.* набия, напердѣша, натѣпам, напѣхам, налѣжа някого; **mít srdce až v ~ách** *грубо* сърцето ми пада в гѣшите; **mít plné ~ty** напѣля гѣшите **2.** долни гѣщи, долни гѣщета, слипове **3.** *в свѣт.* **punčochové ~ty** чорапогѣщи

kalibr, -u *м. техн. воен.* калибър и *прен.:* **dělo v kalibru ~ho** калибър **2.** **hrubého ~u** вулгарни вицове

kalibr|ovat, -uji/разг. -uju *несв. (со)* **1.** *техн.* определям мярка (*на нещо*), калибрирам, калибрувам (*нещо*) **2.** придавам на издѣлие окончателна форма чрез валцуване, пресоване и *под.*

kalifát, chalifát, -u *м.* халифѣт

kaligraf, -a *м.* калиграф, краснописец: **rukopisní mistra ~a** пѣчерк на майстор-калиграф

kaligraficky *нар.* калиграфски, краснописно: **psát ~** пиша красиво, калиграфски

kaligrafický, -á, -é калиграфски, краснописен: **~é písmo** калиграфско писмо

kaligrafie, -e *ж.* калиграфия, краснопис: **učitel ~e** учител по калиграфия, по краснопис

kalich, -a/-u *м.* **1.** потыр, чѣша, бокал, купа: **~** чѣша до дѣно **2.** *бот.* чѣшка на цвят

kalichovitý, -á, -é **1.** който напомня бокал, чѣша, потыр, купа **2.** който напомня чѣшка на цвят

kalichový, -á, -é **1.** който се отнася до бокал, чѣша, купа, потыр: **~ý tvar** форма на бокал, на потыр **2.** който се отнася до чѣшка на цвят

kaliko, -a *ср. текст.* груб памучен плат, американ, док; книговѣзко платно

kalilogie, -e *ж.* калитология (*наука за свършено произношение и свършена дикция*)

kalina, -y *ж.* *бот.* калина; ъфика (*храст и плод*) (*Viburnum*)

kalíšek, -ku *м.* чѣшка, чѣшчица (*за ликьор, вино и под.*): **~ek rumu** чѣшка ром; **~ek na vajčko** чѣшка, подставка за яйце

kalíškovitý, -á, -é който напомня чѣшка: **~ý tvar** форма на чѣшка, чашковидна форма

kalíškový, -á, -é който се отнася до чѣшка: **~é sklenky** чѣшки със стѣлче

kalíšní, -í, -í **1.** който се отнася до потыр, до

бокал **2.** който се отнася до чѣшка на цвят: **~í lístky** *бот.* чашколистник

kališnický, -á, -é хуситски, утраквистки

kališnictví, -í *ср.* хуситство, утраквизъм

kališník, -a *м.* хусит, утраквист

kalištně, -ě *ср.* **1.** калище, лѣква: **napájet dobytek v ~ích** поя добитък от лѣкви **2.** *техн.* утаечник, утайтел във водоём; вдлѣбнатата част, в която се събира утайката

kaljit, -ím *несв. (со)* **1.** мѣтя, размѣтвам (*нещо*) **2.** замѣглявам, размѣтвам (*нещо*): **slzy jí ~í zrak** сълзи размѣтват погледа ѝ **3.** *книж.* помрачавам: **~it někomu štěstí** помрачавам щѣстието на някого; **~it dobré vztahy** развалям добри отношения

kaljit se, -ím *несв.* **1.** мѣтя се, размѣтвам се: **voda se ~í** водата се размѣтва **2.** замѣглявам се: **oči se mu ~í** очите му се замѣгляват; **mysl se ~í** *прен.* мисълта се замѣглява, става неясна **3.** влошавам се, развалям се; *обикн. безл.* **počasí se ~í** времето се влошава, разваля се

kali|um [-ká-], -a *ср.* хим. калий (K)

kalk, -u *м.* *език.* калка

kalkul, -u *м.* **1.** пресмятане, изчисляване, сметка **2. *лог. мат.* метод в съвременната символна лѣгика **3. *малко остар.* реално предвиджане; вярна, правилна преценка****

kalkulace, -e *ж.* **1. *икон.* калкулация: **předběžná ~e** предварителна калкулация **2.** пресмятане, съобразяване с реалностите; сметка: **provést čin po chladně ~í** извърша дѣйствието след хладнокрѣвно преценяване на обстоятелствата**

kalkulačka, -y *ж.* *жарг.* калкулатор, „ѣлка“, сметачна машина

kalkulační, -í, -í калкулационен: **~í tabulky** калкулационни табели

kalkul|ovat, -uji/разг. -uju *несв. (со)* *икон.* калкулирам, правя калкулация (*на нещо*); пресмятам, изчислявам (*нещо*): **~ovat cenu výrobku** изчислявам цена на продукт **2.** (*s čím*) съобразявам се (*с нещо*); взѣмам предвид, взѣмам под внимание (*нещо*); гледам да извлекѣ полза (*от нещо*) **3.** разчитам (*на нещо*), предвиждам реакциите с ъглед на обстоятелствата: **střízlivě ~ovat** съобразявам, предвиждам трѣзво

kalně *нар.* мѣтно, нечисто: **~ zelený** мѣтнозелен

kalnost, -í *ж.* мѣтност, нечистота: **~ vody** мѣтност на вода

kalný, -á, -é **1.** мѣтен, нечист: **~é víno** мѣтно

kalokagathia [-tu-], **-e** ж. „калокагатия“ (старогръцки идеал за хармония между физическите и душевните сили)

kaloň, -ně м. зоол. прилеп (Pteropus): **~ň jedlý** голям прилеп

kaloricky нар. калорично, калорийно, по калоричност, в калорийно отношение: **~ vydatná strava** калорична храна; храна, богата на калории

kalorický, -á, -é калоричен, калорийен: **~á hodnota** калорийна стойност, калорийност; **~ý obsah** калорийно съдържание, калоричност, калорийност

kalorije, -e ж. физ. калория: **velká ~e** килокалория (Cal)

kalorifer, -u м. техн. калорифер (устройство за отопление с топла вода, пара или въздух)

kalorimetr, -u м. физ. калориметър: **~ elektrický** електрически калориметър

kalorizovat, -uji/разг. -uju несл. техн. (со) калоризирам (нещо), извършвам калоризация (на нещо)

kaloun, -u м. ширит, галон, лента

kalounjek, -ku м. умал. галонче, ширитче, лентичка

kalous, -a м. 1. зоол. бухал, горска сова (Asio) 2. експр. темерут, борсук

kalový, -á, -é който се отнася до тиня, утайка, мръсотия, нечистотия: **~é pole** техн. утайник, утайтел (пречиствателно устройство за утаяване на нечистотии във вода)

kalup, -u м. разг. 1. галоп (за кон): **koně běželi ~em** конете бягаха в галоп 2. галоп, препускане, бързана: **je pořád v jednom ~u** вечно бърза, вечно препуска, вечно е зает

kalupem нар. разг. в галоп: **hnát se, utíkat, běžet** ~ препускам, тичам в галоп

kalupír|ovat, -uji/разг. -uju несл. 1. остар. и жарг. галопирам, препускам в галоп (за коне): **koně ~ovali** конете галопираха 2. остар. разг. галопирам, бързам, препускам: **~oval na mne** (той) препускаше към мен

kaluž, -e ж. локва: **~ prostřednosti** прен. бласто на посредствеността

kalužin|a, -u ж. по-рядко локва

kalvárie, -e ж. 1. библ. Голгота 2. прен. голгота, големи мъки, тежки страдания: **projít ~i, protrpět ~i** преживя мъки, страдания; голгота; изстрадам много

kalvín, -a м. по-рядко калвинист

kalvinist|a [-ny-], **-u** м. калвинист

kalvinistický, -á, -é калвинистки

kalvinizmus, kalvinismus [-nyz-], **-u** м. калвинизъм

kalvínk|a, -y ж. калвинистка

kalvínský, -á, -é калвинистки: **~é vyznání** калвинистка религия, калвинистка вяра

kalvínství|í, -í ср. калвинизъм; калвинистка религия, вяра

kalý, -á, -é разг., обикн. отриц. **nekalý** нечестен, долен, лош, нелоялен: **~á konkurence** нелоялна конкуренция

kam, книж. експр. kamž(e) местоим. 1. въпрос. къде, накъде? (за посока): **kam(pak) бързаш** накъдето (за посока): **chodím si (tam), ~ chci** ходя (там), където искам 3. неопред. относ. където и да: **~ přišel, všude ho rádi přijali** където и да отидеше, навсякъде го посрещаха добре 4. неопред. някъде: **když kam jde, hodí přes rameno kabát** когато отива някъде, премята през рамо палтото си

kamarád, -a м. разг. другар, приятел: **mít dobré ~y** имам добри приятели, добри другари

kamarád|ek, kamarádí|ek, -ka м. умал. разг. другарче, приятелче

kamarád|it, -ím несл. разг. (s kým) дружа, другарувам (с някого): **s tebou už ne~m** вече не си ми приятел

kamarád|it se, -ím se несл. разг. (s kým) дружа, имам дружба, другарувам, приятел съм (с някого): **~í se (spolu)** те дружат, приятели са

kamarádk|a, -y ж. разг. другарка, приятелка: **to je moje dobrá ~a** това е моя добра приятелка

kamarádsky нар. разг. другарски, дружески, приятелски

kamarádský, -á, -é разг. другарски, дружески, приятелски: **~é ovzduší** приятелска, дружеска атмосфера

kamarádství|í, -í ср. разг. приятелство, другарство, дружба: **udělat to z ~í** той направи това заради приятелството, от приятелски чувства

kamaril|a, -y ж. 1. истор. камарйла (партия на приближените на испанския крал Фердинанд VIII) 2. прен. камарйла (приближени на държавния глава)

- kamaš|e**, -e *ж.* 1. гамаш; *обикн. мн.* ~е, -í гамаша 2. *само мн.* ~е; -í плетени топли дѣтски панталони; вълнен клин
- kamaš|ky**, -ek *ж. мн. умал.* плетени топли дѣтски панталонки
- kambal|a**, -у *ж. зоол.* камбала (*риба*) (Rhombus)
- kamej(e)**, -e *ж.* камѐя
- kamélie|e**, -e *ж. бот.* камелия (Camellia)
- kaméliov|ý**, -á, -é *който се отнася до камелия:* ~ý květ *цвят от камелия*
- kamelot**, -a *м.* уличен вестникопродавач, вестникопродавец; уличен продавач на вестници: **pokřik** ~ů *вик на вестникопродавци*
- kamelotk|a**, -у *ж.* улична вестникопродавачка
- kámen**, -e/-u *м.* 1. камък: **hodit po někom ~em** *хвърля камък по някого и прен.* ~ *твърд като камък; co by ~em dohodil* на един хвърлей място; ~ *mi spadl ze srdce* камък ми падна от сърцето; ~ *úrazu* препъникамък, спъникамък; **nenechat ~ na ~i** не остава камък върху камък 2. камък, обработен с някаква цел, изделие от камък: **ramětní** ~ надгробен камък; **základní** ~ основен камък; **zkušební** ~ пробен камък 3. нанос, утайка от камък или напомняща камък: **kotelní** ~ котлен камък; **zubní** ~ зъбен камък; **žlučový** ~ жлъчен камък, камък в жлъчката; **ledvinový** ~ бъбречен камък, камък в бъбреците 4. предмет, напомнящ камък, камъче: **bílé a černé ~y** плоски кръгчета, използвани като фигурки при игра на дама; пъллове
- kamencov|ý**, *по-рядко kamenečn|ý*, -á, -é *който се отнася до стипца*
- kamen|ec**, -ce *м. хим. минер.* стипца
- kamenečn|ý** *вж. kamencov|ý*
- kamének** *вж. kamínek*
- kamen|ět**, -ím, 3. *мн.* -ějí/-í *несв.* 1. вкаменявам се, ставам на камък, каменя: **nohy mi ~ěly** краката ми се вдървяваха, подкосяваха се от уплах 2. *прен.* вцепенявам се, втвърдявам се, ставам безчувствен: **srdce mužů ~ěla** сърцата на мъжете изстиваха, ставаха безчувствени
- kamen|í**, -í *ср.* 1. *събир.* камъни: **perly a drahé h á z e t p o ~í** *бисери и скъпоценни камъни* 2. **někou blátem a ~ím** *прен.* хвърлям кал по някого 2. камънак
- kamenick|ý**, -á, -é *каменарски, каменоделски*
- kamenictv|í**, -í *ср.* каменарство, каменоделство
- kameník**, -a *м.* каменар, каменоделец
- kamenin|a**, -у *ж.* 1. каменина 2. каменинови изделия, изделия от каменина
- kameninov|ý**, -á, -é *каменинов: ~é nádobí* каменинов съд, съд от каменина
- kamenit|ý**, -á, -é *каменист, каменлив: ~é cesty života* *прен.* каменистите, трънливите пътища на живота
- kamenn|ý**, -á, -é 1. каменен; който се отнася до камък: ~ý **lom** каменоломна, каменна кариера 2. каменен, направен от камък: ~á **stavba** каменна постройка; **doba ~á** *археол.* каменна епоха 3. *прен.* каменен: ~é **svaly** мускули като камък; ~é **uhlí** каменни въглища; ~á **sůl** каменна сол 4. неподвижен, каменен, вкаменен, окаменял (*за лице, за израз*): ~á **tvář** каменно лице 5. *книж.* хладен, твърд, безчувствен, неотстъпчив; твърдоглав: ~é **srdce** каменно сърце
- kamenně** *нар.* каменно, като камък: ~ **chladná žena** жена, студена като камък
- kamenolom**, -u *м.* каменоломна, каменна кариера
- kamenoryt**, -u *м.* гравюра, резба върху камък
- kamenorytin|a**, -у *ж.* гравюра, резба върху камък
- kamenotisk**, -u *м. полигр.* литография
- kamenouheln|ý**, -á, -é *каменовъглен: ~é doly* каменовъглени мйни
- kamen|ovat**, -uji/*разг.* -uju *несв. (кого)* замърям с камък (*някого*), хвърлям камък (*по някого*) и *прен.*
- kamer|a**, -у *ж.* 1. тъмна камера на оптически уред 2. камера, апарат: **fotografická ~a** фотокамера; **filmová ~a** кинокамера, камера, киноснимачен апарат; **televizní ~a** телевизионна камера
- kameraman**, -a *м.* кинооператор, оператор
- kameramank|a**, -у *ж.* кинооператорка, операторка
- kameramansk|ý**, -á, -é *кинооператорски, операторски*
- kamín|ek**, *книж.* **kamén|ek**, -ku *м. умал.* камъче: **křesací ~ek** кремък за огниво; ~ek **pekelný** адски камък; **žlučové, močové ~ky** *мед.* жлъчни камъни, камъни в жлъчката, камъни в пикочния мехур, в бъбреците, бъбречни камъни
- kamínk|a**, -ek *ср. мн. умал. експр.* пещица, малка пещка
- kamion**, -u *м.* камион, автофургон
- kamizol|a**, -у *ж.* камизола
- kamizolk|a**, -у *ж. умал.* камизолка
- kamkoli(v)** *местоим. нар.* 1. *неопред. (за посока)* където и да е, навсякъде: **půjdu ~, jen ne domů** ще отида където и да е, само не където 2. *относит.* накъдето и да е, където

и да е: ~ **šel, pes všude za ním** където и да отидеше, кучето вървеше винаги след него

kam|na, -en *ср. мн.* пещка: **koupeľová ~na** пещка за баня; **kuchyňská ~na** кухненска пещка; **elektrická ~na** електрическа пещка; **~na na naftu** нафтова пещка; **zatopit v ~nech** запала, наклада пещката; **v ~nech hoří** пещката горят, пещките **válcovány** излежавам се в къщи, търкалям се в леглото

kamnář, -e *м.* майстор на пещки

kamnářský, -á, -é пещкарски: **~ý mistr** майстор на пещки

kamnářství|í, -í *ср.* занаят на майстор на пещки

kamnov|ec, -ce *м.* казан в пещка, в който има винаги топла вода

kamrak **1.** *въпрос. местоим. нар.* (в пряк въпрос за посока) къде? къде така? накъде?: **~ spěcháte?** накъде бързате? **2.** *част.* къде, къде ти: *в съчет.* **~ na nás** и *разг.* **~ se na nás hrabete?** къде ще се мерите (вие) с нас! къде ще ми се сравявате (вие) с нас!

kampaň, -ně *ж.* **1.** (*proti čemu, za co, pro co*) кампания (*protiv něco, za něco*): **volební ~ň** изборна кампания; **štvavá ~ň** клеветническа кампания; **podpisová ~ň** кампания за събиране на подписи; **vést, rozvinout ~ň proti někomu** вода, разгърна кампания против някого **2.** *сел. стоп.* кампания; сезон: **řepná ~ň** кампания по прибиране на захарно цвекло

kampaňový, -á, -é който се отнася до кампания, кампанийен; сезонен: **~é práce** кампанийни работи, сезонни работи

kampus, -u *м.* кампус, университетско градче

kamrlík|ček, -čku *м. умал.* килерче; малка, не-добре осветена стая

kamrlík, -u *м. разг.* килер; тъмна, малка стая

kamsi *местоим. нар.* някъде, някъде си, на-някъде (*за посока*): **hleděl ~ do dále** той гледаше някъде в далечината

kamufláž, -e *ж.* камуфлаж, маскировка и *прен.*

kamufl|ovat, -uji|разг. -uju *несв.* камуфлирам, маскирам, прикривам

kamzič|í, -í, -í който се отнася до дива коза: **~í štětka** четка от козина на дива коза

kamzík, -a *м. зоол.* дива планинска коза (Rupicapra): **skáče jako ~** скача като дива коза

kamž(e) *местоим.* къде? къде казваш?

kanad|a, -u *ж. разг. експр.* шегá: **vymýšlet ~u** измислям шегá

kanadský, -á, -é **1.** канадски: **~ý hokej** канадски хокей **2.** *разг. експр.* **~ý žertík** груба шегá, мечешка шегá

kanad|y, -d *ж. мн. спорт. жарг.* **1.** *също*

kanad|ky, -ek канадки (*високи обувки с връзки*) **2.** кънки за хокей на лед

kanafas, -u *м. текст.* дюшеклък, плътна басма на широк раиета

kanafasov|ý, -á, -é от плат дюшеклък; който се отнася до дюшеклък, до плътна басма на широки раиета: **~é povlaky** калъфи от плътна басма на раиета

kanál, -u *м.* канал: **zavlažovací ~** напоителен канал; **zavodňovací ~** напоителен канал; **odvodňovací ~** *техн.* отводнителен канал; **přenosový ~** *киберн.* канал за връзка

kanál|ek, -ku *м. умал.* каналче, малък канал

kanálie, -e *ж.* **1.** каналия, мръсник, негодник, мошеник, вагабондин **2.** пасмина, папач

kanalizac|e, -e *ж.* **1.** канализация: **vybudovat ~i** прокарвам канализация **2.** канализация, канализиране: **~e Vltavy** канализиране на Влтава

kanaliz|ovat, -uji|разг. -uju *несв. и св. (со)* канализирам (*нещо*), снабдявам/снабдя с канализация (*нещо*): **~ovat město** канализирам град

kanálov|ý, -á, -é който се отнася до канал: **~á mříž** решетка на канал

kanap|e, -e *ср.* кушетка, канапé

kanapát|ko, kanapíčk|o, -a *ср. умал. експр.* канапенце

kanár, -a *м. зоол.* канарче (Serinus canaria)

kanárč|í, -í, -í който се отнася до канарче: **~í zpěv** песен, песни на канарче; **~í klec** клетка за канарчета

kanár|ek, -ka *м. умал.* канарче(нце)

kanárkově *нар.* с цвят на канарче: **~ žlutý** жълт като канарче

kanárkov|ý, -á, -é който се отнася до канарче: **~é kalhoty** панталони с цвят на канарче

kanář|í, -í, -í който се отнася до канарче: **~í zpěv** песен, пеене на канарче

kanav|a, -y *ж. текст.* канавá и *прен.*

kancelář, -e *ж.* **1.** канцелария, бюро, кабинет, офис (*помещение*) **2.** канцелария, агенция, бюро (*институция*): **informační ~** справочно информационно бюро, бюро справки; **cestovní ~** туристическа агенция; **Česká tisková ~ (ČTK)** Чешка телеграфна агенция (ЧТК); **Česká dopravní ~ (Čedok)** Чедок (Чешка туристическа агенция)

kancelářsk|ý, -á, -é канцеларски: **~ý papír** канцеларски **~ý papír** канцеларски плътх

kancionál, -u *м.* канционál, сборник с католически религиозни песни

kancléř, -e м. канцлер: **říšský** ~ райхсканцлер
kancléřský, -á, -é канцлерски
kancléřství, -í ср. канцлерство
kančí I, -í, -í глигански; който се отнася до глиган
kančí II, -ího ср. глиганско месò, месò от глиган
kandahár, -u м. спорт. кандахар
kandelábr, -u м. разг. канделабър, уличен фенер
kandidát [-dy-], -a м. (čeho, na co) кандидат (за нещо): ~ **strany**, ~ **na členství ve straně** кандидат-член на партия; ~ **trůnu** претендент за трона; ~ **filologických, technických věd** остар. кандидат на филологическите, техническите науки
kandidátka I [-dy-], -y ж. кандидатка
kandidátka II [-dy-], -y ж. полит. листа, списък на кандидатите (при избори)
kandidátní [-dy-], -í, -í кандидатски: ~ **í listina** листа, списък на кандидатите (при избори)
kandidátský [-dy-], -á, -é кандидатски: ~ **á lhůta** кандидатски стаж; ~ **á disertační práce** остар. кандидатска дисертация
kandidátství [-dy-], -í ср. 1. кандидатстване, кандидатстване 2. кандидатски стаж
kandidatura [-dy- -tu-/-dy- -tú-] -y ж. 1. (na co) кандидатúra, кандидатстване (за нещо): **zřici se** ~у откъа се от кандидатурата си, снема кандидатурата си 2. разг. остар. кандидатска степен: **dosáhnout** ~у получа кандидатска степен
kandidovat [-dy-], -uji/разг. -uju нескв. полит. 1. (kam, zač/nač) издигам кандидатурата си (за нещо), кандидатствам (за нещо): ~ **uje za/na poslance** издига кандидатурата си за народен представител, за депутат 2. (koho kam, zač) издигам (нечия) кандидатúra, издигам кандидатурата (на някого за нещо): ~ **ovat někoho za poslance** издигам кандидатурата на някого за депутат
kandík, -u м. бот. кучешки зъби (Erythronium)
kand|ovat, -uji/разг. -uju нескв. кандирам, озахарявам плодове
kandys, -u м. небет-шекер
kandysový, -á, -é в съчет. ~ **ý cukr** небет-шекер
kandyt, -u м., обикн. мн. ~ **kandyt**ly, -ů кандирани, овалени в захар желирани бонбони
káně I, -ě ж. зоол. каняк, мишелов (Butes)
káně II, -te ср. 1. млад каняк, мишелов 2. експр. дете, рожбица: **matka se svými kánaty** майката със своите дечица 3. по-рядко дете-член на спортната организация „Сóкол“

kan|ec, -ce м. 1. глиган: **divoký** ~ec глиган, дива свиня 2. нерез
kaňhal, -a м. експр. драскач, мазач, цапач
kaňh|at, -ám нескв. експр. 1. драскам, цапам: ~ **at po papíru** драскам, оставям мастилени петна по хартия 2. развалям, оцапвам работа: ~ **at zkoušky** провалям изпити
kán|í, -í, -í който се отнася до каняк, до мишелов: ~ **í pera** пера от каняк, от мишелов
kanibal [-ny-], -a м. канибал, людоед, човекоядец
kanibalizm|us [-ny-], **kanibalism**|us [-ny-/-iz-], -u м. канибализъм, човекоядство, людоедство
kanibalsky [-ny-] нар. канибалски, човекоядски, людоедски
kanibalský [-ny-], -á, -é канибалски, людоедски, човекоядски
kanibalství [-ny-], -í ср. канибалство, канибализъм, човекоядство, людоедство
kaňk|a, -y ж. 1. петно (обикн. мастилено): **udělat** ~u направа, лепна петно, лек 2. **прен.** петно (на репутация)
kankán, -u м. канкан
kankánový, -á, -é канканов
kaňk|at, -ám нескв. (čím po čem) оставям, права петна (с нещо по нещо): ~ **at inkoustem** права мастилени петна
káno|e, -e ж. и нескл. ср. 1. кану (индианска лодка) 2. спорт. кану
kanoista, -y м. спорт. кануист; състезател по кану
kanoistický [-ty-], -á, -é който се отнася до спорта кану: ~ **ý závod** състезание по кану
kanoistika [-ty-], -y ж. спорт. спортно грѣбане с кану
kanoistka, -y ж. спорт. кануистка; състезателка по кану
kanón I, -a м. разг. експр. голям специалист, капацитет, авторитет, спец: **ten je na to** ~ той е голям специалист, голям майстор е в това
kanón|em разг. предлог ♦ **dně**
na vrabce s ~em много шум за нищо
kanón, -u м. 1. книж. канон, правило 2. муз. канон 3. църк. канон 4. печат. канон
kaňon, -u м. геогр. каньон
kanonád|a, -y ж. канонада и **прен.**
kanón|ek, -ku м. умал. оръдийце, малък топ: **dětský** ~ek дetsко оръдие
kanónenfutr, -u м. разг. експр. пущечно месò
kanonický [-ny-], -á, -é книж. канонически: ~ **é právo** църк. каноническо право
kanonizace [-ny-], -e ж. църк. канонизация
kanoniz|ovat [-ny-], -uji/разг. -uju нескв. и св.

- книж.* **1.** църк. канонизирам; провъзгласявам за светец **2.** *прен.* канонизирам, узаконявам, превръщам в правило
- kanonýr, -a** *м. разг. експр.* артилерист, топчия
- kaňour I, -a** *м. одуш. 1. експр.* голям глиган **2.** нѐрез
- kaňour II, -u/-a** *м. неодош. разг. експр.* мастилено петно
- kan|out, -u, обикн. третол. -е** *несв. книж.* ка̀пе, течѐ, рони се (*за сълзи*): **slzy mu ~ou z očí** сълзи му текãт, ка̀пят от очите
- kanovník, -a** *м.* каноник, висш католически духовник
- kantát|a, -у** *ж. муз. лит.* кантата
- kantátov|ý, -á, -é** който се отна̀ся до кантата
- kantilén|a [-tu-], -у** *ж. муз.* кантилена
- kantizm|us [-tu-], kantism|us [-tu-], -u** *м. филос.* кантианство
- kanton, -u** *м.* кантон (*административна единица*)
- kantor, -a** *м. 1. разг. експр.* даскал; учител, преподавател **2. остар.** учител, диригент на църковния хор
- kantor|k|a, -у** *ж. разг. експр.* даскалица; учителка, преподавателка
- kantor|ovat, -uju|разг. -uju** *несв. разг. експр.* даскалувам, учителствам
- kantorsky** *нар. разг. експр. 1.* даскалски **2.** менторски: **~ poučovat** поучавам менторски, по даскалски маниѐр
- kantorsk|ý, -á, -é** *разг. експр. 1.* даскалски, учителски, преподавателски: **~á tradice** даскалска традиция **2. прен.** менторски
- kantorstv|í, -í** *ср. разг.* даскалък, учителстване: **věnovat se ~í** посвещавам се на даскалъка
- kantofin|a, -у** *ж. разг. експр.* даскалък, учителстване: **jít na ~u, dát se na ~u** ставам/стана даскал, учител
- kantoř|ít, -ím** *несв. разг. експр.* даскалувам, учителствам
- kantov|ec, -ce** *м.* кантианец
- kantůr|ek, -ka** *м. разг. експр.* даскалче, учителче
- kantýna, -у** *ж.* лавка, бюфѐт, столова
- kantýnsk|á, -é** *ж.* лавкаджийка, бюфетчийка, управителка на столова
- kantýnsk|ý I, -á, -é** който се отна̀ся до лавка, бюфѐт; до столова: **~á místnost** помещѐние на лавка, на бюфѐт; помещѐние на столова
- kantýnsk|ý II, -ého** *м.* лавкаджия, бюфетчия; управител на столова
- kanýr** *вж.* **karnýr**
- kanýrek** *вж.* **karnýrek**
- kanýstr, -u** *м.* бидон, туба
- kaolin, -u** *м. минер.* каолин
- kaolink|a, -у** *ж. разг.* каолинов завод, завод за каолин
- kaolinov|ý, -á, -é** каолинов: **~é mléko** каолин, разтворен във вода
- kap, káp** *междум.* кап-кап
- kap, -u** *м. книж.* нос, кап (*обикн. само в някои географски названия*): **~ Verde** Зелѐни нос
- kapacit|a, -у** *ж. 1.* капацитѐт; мощност, вместимост; товароподѐмност: **~a plíc** вместимост на бѐлите дробовѐ; **výrobní ~a** производствена мощност; **provozní ~a** производствен капацитѐт **2. разг.** капацитѐт, авторитѐт, изтъкнат специалист, светило: **lékařská ~a** лекар-специалист, капацитѐт; **vědecká ~a** светило на науката, капацитѐт; **světová ~a** специалист, капацитѐт от световна величина
- parač|k|a, -у** *ж. мед. разг.* систѐма за инфузия, за венозно вливане
- kapalin|a, -у** *ж.* течност: **brzdová ~a** *техн.* спирãчна течност
- kapalinov|ý, -á, -é** който се отна̀ся до течност: **~á brzda** *техн.* хидравлична спирãчка
- kapaln|ět, -ím, 3. мн. -ějí/-í** *несв.* втечнявам се, ставам течен, превръщам се в течност: **páry ~ějí** парите се кондензират
- kapaln|ít, -ím** *несв.* втечнявам, превръщам в течност, кондензирам
- kapaln|ý, -á, -é** течен: **~á látka** течност; **skupenství ~é** *физ.* течно (агрегатно) състояние; **~ý plyn** течен, втечен газ; **~é palivo** течно гориво
- kapánek, kapátko, kapек, kapínek, kapíček** *нар.* малко, мъничко, мънинко: **~ povyrostl** пораснал е мъничко; **~ si zdřímnu** ще си подрѐмна мъничко
- kapán|í, -í** *ср. 1.* капене **2. готв.** кѐс-кѐс
- kap|at, -u/-ám** *несв. 1.* капя: **pot mu ~e s čela** пот му ка̀пе от челото; **už ~e** *безл.* вѐче ка̀пе, прѐска, зака̀па, за̀прѐска (*за дъжд*) **2. разг. експр. капя, текã (*за пари, печалба*): **korunky mu pĕknĕ ~ou** крѐните, паричките текãт към него **3.** капвам (*лекарство*): **~at někomu kapky do oka** капвам някому капки в окото**
- kapátk|o I, -a** *ср.* капкомѐр, пипѐта, гутãтор
- kapátko II** *нар. вж.* **kapánek**
- kapavčít|ý, -á, -é** *мед.* гонорѐен, триперен
- kapavk|a, -у** *ж. мед.* гонорѐя, трипер
- káp|ě, -ě** *ж.* капишон: **mnišská ~ě** монашески капишон
- kapек** *вж.* **kapánek**
- kapel|a, -у** *ж.* оркѐстър: **vojenská ~a** военен

оркестър; **dechová ~a** дъхов оркестър; **džezová ~a** джазов оркестър
kapelník|ý, -á, -é капелмайсторски: **~ý pult** капелмайсторски пульт
kapelníč|it, -ím *несв. разг.* капелмайстор съм
kapelník, -a м. капелмайстор, капелник
kapénk|a, -y *ж. умал.* капчица
kapénkov|ý, -á, -é *мед.* капков: *в съчет.* **~á infekce** капкова инфекция
kapelní|é, -ého *ср.* джобни пари, пари за харчене: **měsíční ~é** джобни пари за един месец, на месец
kapesní|í, -í **1.** джобен; който се отнася до джоб: **~í hodinky** джобен часовник; **~í svítlna** джобно фенерче; **~í nůž** джобно ножче; **~í zloděj** джебчия **2.** джобен формат: **~í slovník** джобен речник, речник в джобен формат
kapesní|ček, -ku *м. умал.* (носна) кърпичка: **vyšivaný ~ek** бродирана носна кърпичка
kapesník, -u *м.* носна кърпа: **utřít si nos do ~u** изтрия си носа с кърпа
kapíček *вж.* **kapánek**
kapíčk|a, kapink|a, -y *ж. умал.* капчица
kapíčku *вж.* **kapku**
kap|e, -e *ж.* капия (*сорт чушки*)
kapilár|a, -y *ж. физ. анат.* зemed. капиляр
kapilárk|a, -y *ж. физ. анат.* зemed. капиляр
kapilárn|í, -í, -í *физ. анат.* зemed. капилярен
kapínek *вж.* **kapánek**
kapinka *вж.* **kapíčka**
kapinku *вж.* **kapku**
kapí|ovat, -uji|разг. -uju *несв. малко остар. разг. (-, со)* разбйрам (*нещо*): **už (to) ~uješ?** вече разбйраш ли?
kapitál, -u *м.* **1.** капитал, богатство *и прен.:* **duševní** ~ духовен капитал **2. юрид. фин.** капитал: **žít z ~u** живяв от капитал **3. икон.** капитал: **mezinárodní** ~ международният капитал; **bankovní** ~ банков капитал; **finanční** ~ финансов капитал; **oběžný** ~ оборотен капитал; **fixní, základní** ~ основен капитал; **stálý, konstantní** ~ постоянен капитал
kapitál|ek, -ku *м. умал.* капиталче, капиталец, малък капитал
kapitalisace *вж.* **kapitalizace**
kapitalisovat *вж.* **kapitalizovat**
kapitalist|a, -y *м.* **1.** капиталист: **vyvlastnění ~ů** *остар.* експроприация на капиталистите **2. разг. експр. остар.** тузър, голям богатъш
kapitalistick|ý, -á, -é капиталистически: **~é země** капиталистически страни
kapitalistk|a, -y *ж.* **1.** капиталистка **2. разг. остар.** тузърка, голяма богатъшка

kapitalizac|e, -e *ж.* капитализация, капитализиране
kapitalizm|us, kapitalism|us [-zm-], -u *м.* капитализъм: **monopolistický ~us** монополистичен капитализъм; **státní ~us** държавен капитализъм
kapitaliz|ovat, -uji|разг. -uju *несв. и св. (со)* капитализирам (*нещо*)
kapitáln|í, -í, -í *разг. експр.* огромен, страхотен, генерален, гигантски, значителен: **~í hlad** зверски глад; **~í mráz** страшен студ; **~í hloupost** огромна, страшна глупост; **~í chlapík** страхотно момче; момче на място; момче един път
kapitálově *нар. 1.* по отношвние на капитал, в капиталово отношвние, капиталово **2.** с капитал: **účastnit se ~** участвам с капитал
kapitálov|ý, -á, -é капиталов; който се отнася до капитал: **~á investice** капиталовложвние; **~é úroky** лихви, проценти от капитал
kapitán, -a *м.* капитан: **~ obchodní lodi** капитан на търговски кораб; **~ mužstva** *спорт.* капитан на отбор
kapitánk|a, -y *ж.* капитанка, жена-капитан: **~a košíkářek** *спорт.* капитан на баскетболистки, на женски баскетболен отбор
kapitánsk|ý, -á, -é капитански: **~ý můstek** капитански мостик; **~á hodnost** капитанско звание, капитански чин
kapitol|a, -y *ж.* глава, раздел, част (*от книга*): **začala nová ~a světových dějin** *прен.* започна ~~КНИЖНИЦА СВЕТОВИ ДЪБИ~~
~a това е друг въпрос, това е друга работа; **to je ~a sama pro sebe** това е специален случай, нещо уникално
kapitul|a, -y *ж.* църк. епископски, духовен събор: **vyšehradská ~a** вишеградска епископска църква
kapitulac|e, -e *ж.* **1.** капитулация: **bezpodmínečná ~e** безусловна капитулация **2. (před něčím, před někým)** капитулация, капитулиране (*пред нещо, пред някого*)
kapitulačn|í, -í, -í който се отнася до капитулация: **~í podmínky** условия за капитулация
kapitulant, -a *м.* капитулант, поражвенец
kapitulantsky *нар.* капитулантски, поражвненски: **jednat ~** действам капитулантски
kapitulantsk|ý, -á, -é капитулантски, поражвненски: **~á politika** капитулантска политика, политика на капитулация, поражвненска политика
kapitulantstv|í, -í *ср.* капитулантство, поражвнство
kapitul|ovat, -uji|разг. -uju *несв. и св. 1.* капи-

тулирам: **pevnost ~ovala** крепостта капитулира **2.** (*před čít, před kým*) *прен.* капитулирам, отстъпвам, предавам се (-, *пред нещо, пред някого*): **~ovat před silou myšlenky** капитулирам, отстъпвам/отстъпя пред силата на мисълта, на разума

kapka, -y ж. **1.** капка: **vodní ~a** водна капка; **vypít do poslední ~y** изпия до последната капка; **brát lék po ~ách** вземам лекарство на капки

както капка в морето, като че ли се провали в дън земя; **utopit v kapce vody někoho** удавя някого в капка вода; **zůstala v něm ~a hořkosti** в него остана мъничко горчивина **3. мн.** **kapky, kapek** капки (*лекарство*): **oční ~y** капки за очи; **hofmanské, valeriánské ~y** валерианови капки

kapku, karičku, kapinku нар. разг. малко, мъничко, мъничко: **~ pojedl нар.** той хапна малко; **rukáv je ~ delší** ръкавът е мъничко по-дълъг

kaplan, -a м. църк. капелан, помощник на свещеник (*при католиците*)

kaple, -e ж. параклис, капела
kaplička, -y ж. **1.** умал. параклисче **2. експр.** любима стая или сграда: **mokrý ~a шег.** кръчма **3.** нийша със статуя на светец

kapka, -y ж. торбă, калъф за юрган
kapnout, -nu св. **1.** капна: **slza jí ~la z oka** сълза ѝ капна от окото

уго̀дя някому, поласка̀я някого **2. обикн. безл. -ne експр.** капне (*за печалба, придобивка*): **počítal, že mu něco ~ne** той се надяваше, че ще му капне нещо, че ще спечели нещо **3. (na koho, na co) разг.** натъкна се, попадна (*на някого, на нещо*), улѹча, уцѹля (*някого, нещо*): **~nul mu něco ~ně** **~nul božskou** призна̀я си истината, ка̀жа си правичката; изплѹя ка̀мъчето

kaplo, -a м. и ср. **1. разг.** шеф, главата̀р, вода̀ч: **ona je v rodině ~o** тя командва в семейството; **být ~o v něčem, na něco** спѹец, специалист съм по нещо, в нещо **2. жарг.** надзирател (*на затворници, на концлагеристи*)

kapota, -y ж. **1.** капак (*на автомобил, трактор, самолет*) **2. техн.** кожѹх (*на мотор*) **3.** гюрѹк: **otevřít, zvednout ~u** вдигна капака; вдигна гюрѹка

kapoun, -a м. **1.** скопѹен петѹл (*угояван за месо*) **2. прен. експр.** евнѹх (*дебел и глупав човек*)

kapouní, -í, -í който се отна̀ся до скопѹен петѹл (*угояван за месо*): **~í maso** месо̀ от скопѹен петѹл

kapounovat, -uji/разг. -uju скопявам (*петли и под*)

kapounovat|ět, -ím, 3. мн. -ějí/-í неск. експр. пълнѹя, отпѹскам се, ставам равнодѹшен (*в сексуално отношение*)

károvsk|ý, -á, -é жарг. който се отна̀ся до надзирател (*на затворници, на концлагеристи*)

kapra, -y ж. (Сурин)◆ **mljko** ~ мълчи като риба; **cítím se jako ~ ve vodě** чѹствам се като риба във вода̀

kaprad', -di/-dě ж. бот. папрат (*Dryopteris*)

kapradlí, -í ср. събир. бот. папрат

kapradin|a, -y ж. бот. папратовидно растѹение (*Polystichum*)

kaprál, -a м. *остар.* воен. и жарг. капрал, ефрѹитор; *прен. разг. експр.* фелдфѹбел

kaprál|ovat, -uji/разг. -uju неск. остар. 1. разг. експр. заповя̀двам; нарѐждам, като фелдфѹбел **2. истор.** слѹжа като фелдфѹбел

kapralsky нар. по капралски, по фелдфѹбелски: **~ se rozkřikovat** развѹквам се като фелдфѹбел

kapralsk|ý, -á, -é капралски; *прен.* фелдфѹбелски, заповѹднически, груб: **~é způsoby** фелдфѹбелски маниѹри

kapric, -e м., kaprice, -e ж., обикн. мн. kaprice, -(í) разг. капризи, прищѹвки, приѹмици

kapriciózni|í, -í, -í капризен

kapricí|ovat se, -uji/se/разг. -uju se неск. разг. (-, *наѹ*) капризнича (-, *за нещо*)

kapron, -u м. текст. капрон

kapronov|ý, -á, -é текст. капронов

kapř|í, -í, -í шаранов; който се отна̀ся до шаран: **~í maso** месо̀ от шаран

kapřík, -a м. умал. шаранче

kapř|ít, -ím, -ím◆ **uhoděpašit se,**

plácnout se přes ~u разг. пока̀жа се щѹдър, развѹржа си кесията, изрѹся се; **má zašitou ~u** алчен е, стѹснат е, не дава стотѹинка, пѹкната пара̀ не можеш да взѹмеш от него; **nemůžе loktem do ~y a) алчен е, стѹснат е б) няма пари,** в кесията му се вѹдят мѹшки; **hospodařit do své ~y** всѹ гледам в моя джѹб да влѹзе; **to nejде z jeho ~y** (нали) не пла̀ща от сво̀я джѹб, сѹс сво̀и пари; **pálí ho ~a** рѹцѹте го сѹрбят да харчи; **znám (ho) jako svou ~u** и зѹбите му зна̀м; **mít vítězství v ~e** побѹдата ми е в кѹрпа вѹрзана; **mám půl hodiny cesty v ~e** спестѹх половин час пѹт; **leze do ~y** скѹпо е, бѹрка в джѹба; **schovat, strčit někoho do ~y** слѹжа/слѹгам някого в джѹба си **2.** нещо подобно на джѹб; *техн. мед.* минно джѹб

kapsář, -e *м.* джебчия, крадец
kapsářk|a, -y *ж.* джебчийка, крадла
kapsářství|í, -í *ср.* джебчийство
kapsičk|a, -y *ж.* умал. джобче
kaps|e, -e *ж.* 1. воен. капсу, капсула, възпламенителен заряд 2. капсула (опаковка на лекарства) 3. кутийка
kapslík, -u *м.* разг. капсулка
kapslovk|a, -y *ж.* детски пистолет с капсу
kapslovn|a, -y *ж.* фабрика за капсу, за капсули
kapslov|ý, -á, -é който се отнася до капсу, до капсула; капсулен
kapuce|e, -e разг. **kapuc|a, -i** *ж.* капишон/капишон, качулка: **kabát s ~í** палто с качулка
kapucín I, -a *м.* одуш. църк. капуцин (монах)
kapucín II, -u *м.* неодуш. капучино (кафе)
kapučíno, cappuccino [каричі-], **-a** *ср.* капучино: кафе с малко мляко: **pít ~a** пия кафе с мляко
kapucínsk|ý, -á, -é църк. капучински: **~ý řád** орден на капучините
kapuck|a, -y *ж.* умал. капишонче, малка качулка, качулчица
kapust|a, -y *ж.* 1. брѝкселско, немско зѝле: **růžičková ~a** брѝкселско зѝле 2. ястие, приготвено със зѝле
kapustičk|a, -y *ж.* умал. зѝлце, зѝленце
kapustov|ý, -á, -é зѝлев: **~é karbanátky** кюфтѝта от зѝле със сланина
kaput *нар.* разг. съспан, грѝги, в разстроено състояние: **má nervy ~** нѝрвите му не са в рѝд
kár|a, -y *ж.* 1. двукѝлка, рѝчна колѝчка: **táhnout ~u životních starostí** *прен. експр.* тѝгля колѝта на житѝйските невѝли, впрѝгнат съм в хомѝта на живѝта; **vytáhnout z bláta ~u** извѝда колѝта, карѝцата от блатѝто 2. разг. експр. и жарг. колѝ, таратѝйка (превозно средство, обикн. лека кола): **koupit si novou ~u** кѝпя си нова колѝ
karabáčnick|ý, -á, -é *ж.* карабѝчийски
karabáčník, -a *м.* сопаджия, потѝсник, тирѝн
karabin|a, -y *ж.* 1. карабина 2. карабина (закопчалка към парашут или алпинистко вѝже)
karabink|a, -y *ж.* умал. закопчалка, закачалка към парашут или алпинистко вѝже: **~a na řetízku k hodinám** закопчалка на синджирче за джѝбен часовник

karaf|a, -y *ж.* гарѝфа: **~a s pitnou vodou** гарѝфа с вода за пиене
karafiát, -u *м.* бот. карамфил (Dianthus): **rudý ~** карамфил
karafiátov|ý, -á, -é карамфилѝ; който се отнася до карамфил
karambol, -u *м.* 1. карамбѝл (в билиард) 2. *прен.* мелѝ, сблѝсък, стѝлкновение, катастрофа: **nepřijemný ~ jsem měl s ním** *прен.* имах с нѝго неприятен сблѝсък, конфликт
karamel, -u *м.* карамѝл
karamel|a, -y *ж.* карамѝл (бонбон)
karamelk|a, -y *ж.* умал. карамѝлче (бонбон)
karamelově *нар.* карамѝлено, карамѝлово
karamelov|ý, -á, -é карамѝлен, карамѝлов: **~ý odstín** карамѝлен отгѝнѝк
káran|ec, -ce *м.* осѝден на принудителна работа, катѝржник
karantén|a, -y *ж.* 1. карантѝна: **má ~u** под карантѝна 2. карантѝна (помещение): **umístit do ~y** слѝжа в карантѝнно помещѝние, карантинѝра
karantén|í, -í, -í карантѝнен: **~í blok** карантѝнно отделѝние
kararsk|ý, -á, -é карѝрски: **~ý mramor** карѝрски мрамор
karas, -a *м.* зоол. карѝс (риба) (Carassius)
karát, -u *м.* карѝт
kár|at, -ám *несв.* (koho pro co, za co) мѝмря стрѝго, укорѝвам, пориѝвам (някого в неѝцо), упрѝквам (някого в неѝцо, за неѝцо)
karatel, -e *м.* който наказва; който укорѝва, мѝмри; пориѝтел
karatelk|a, -y *ж.* която мѝмри, която наказва, която укорѝва; пориѝтелка
karatelsky *нар.* настѝвнически; укорѝтелно: **~hledět** глѝдам укорѝтелно
karatelsk|ý, -á, -é настѝвнически, укорѝващ: **~ý tón** настѝвнически тон
karavan|a, -y *ж.* кервѝн
karavel|a, -y *ж.* каравѝла
káravě *нар.* укорѝзнено, укорѝтелно, пориѝващо: **~pohledět** поглѝдна укорѝващо, пориѝващо, укорѝзнено
kárav|ý, -á, -é укорѝзнен, укорѝващ, пориѝващ: **~ý tón** укорѝзнен, пориѝващ, укорѝващ тѝн
karb, -u *м.*, **karb|a, -y** *ж.* строит. сѝд за гѝсене на вѝр
karban, -u *м.* комѝр, хазѝрт (обикн. на карти)
karbanát|ek, -ku *м.* кюфтѝ: **zeleninový ~ek** зеленѝково кюфтѝ
karbanice, -e *ж.* комарджѝйка (картоигрѝчка)

karbanický, -á, -é комарджийски, хазартен (картоуграчески): ~á **vášeň** комарджийска страст
karbaník, -a м. комарджия (картоуграч)
karbanit, -im нескв. играя страстно комар (на карти)
karbid, -u м. хим. карбид
karbidk|a, -y ж. разг. карбидна лампа
karbidov|ý, -á, -é карбиден: ~á **lampa** карбидна лампа
karbol, -u м. хим. карбъл
karbolin, -u м. хим. карболинѐум: **lod', napuštěná ~em** кора̀б, импрегниран с карболинѐум
karbolinov|ý, -á, -é който се отнася до карболинѐум
karbolov|ý, -á, -é карболов: ~ý **zápach** мирис на карбъл; ~é **mýdlo** карболов са̀пун
karbon, -u м. 1. геол. карбон, каменовъгления период от палеозойската ера 2. индиго
karbonáť, -e м. полит. истор. карбона̀р: **italští ~i** италиански карбона̀ри
karbonát, -u м. хим. карбона̀т
karbonov|ý, -á, -é хим. карбонoв; в съчет. ~ý **papír** индиго
karborund|um, -a ср. хим. техн. карборунд
karbunkl, -u м. 1. мед. карбункул, голям гноен църей 2. минер. тъмночервен скъпоценен камък - гранат или рубин
karburátor, -u м. карбуратор: ~ **s kompenzační tryskou** карбуратор с компенсационен жи́гльор/жикльор; ~ **spádový** карбуратор с падаща струя
karburátorov|ý, -á, -é карбураторен; който се отнася до карбуратор
karcer, -u м. остар. учил. карцер; затваряне на ученик в училище за наказание
carcinom, -u м. мед. карцино̀м, рак
kardan, -u м. техн. кардан, карданно предаване
kardinál [-dy-], -a м. кардина̀л
kardináln|í [-dy-], -í, -í кардина̀лен, главен, основен, най-важен, съществен: ~í **otázka** кардина̀лен проблем, кардина̀лен въпрос; ~í **chyba** основна грешка, голяма грешка
kardinálsk|ý [dy-], -á, -é кардина̀лски
kardiocentr|um [-dy-], -a ср. кардиологичен център, кардиоцентър
kardiograf [-dy-], -u м. мед. кардиогра̀ф
kardiogram [-dy-], -u м. кардиогра̀ма
kardiolog [-dy-], -a м. кардиоло̀г
karetni|í, -í, -í който се отнася до карти за игра: ~í **hra** игра на карти; ~í **stolek** ма̀са за игра на карти
karfiol, -u м. разг. карфиол, цветно зѐле

(Chrysantemum balsamita); диал. кало̀ферче, карнабит
karfiolov|ý, -á, -é разг. който се отнася към карфиол, към цветно зѐле: ~á **polévka** супа от карфиол, от цветно зѐле
kariér|a, -y ж. кариера: **politická ~a** политическа кариера; **udělat ~u** напра́вя кариера
kariérist|a, -y м. кариерист: **bezpáteřný ~a** безгръбначен кариерист
kariéřiz|mus, **kariéřis|mus** [-zm-], -mu м. кариеризъм
karikatur|a, -y ж. 1. карикату̀ра: ~y **známých osobností** карикату̀ри на известни личности 2. неумѐло, изопачаващо наподобяване: ~a **povídky** карикату̀ра на разказ
karikaturist|a, -y м. карикатурист
karikaturistk|a, -y ж. карикатуристка
karik|ovat, -uji/разг. -uju нескв. (кого, со) 1. окарикурявам (някого, нещо), пръ́вя карикату̀ра (на някого, на нещо): ~ovat **maloměšťáctví** осмивам есна̀фството 2. имитирам (някого, нещо): ~ovat **něčí způsoby** имитирам не́чи маниери
karkulka, -y ж. вид шапчица **Кар- kulka**, **Červená ~a** Червѐната шапчица; **rohádka o Červené karkulce** приказка за Червѐната шапчица
karle, -te ср. разг. джа̀нка, сли́ва
karm|a, -y ж. газoв нагревател за вода
karmelitán, -a м. църк. кармелит, члѐн на Ордена на кармелитите
karmín, -u м. хим. кармин
karmínově нар. карминено, карминово: ~ **červený** карминеночервѐн; карминово червѐн
karmínov|ý, -á, -é карминен, карминов: ~á **červeň** карминено, карминово червѐн цвят, карминово червѐно
karnet, -u м. карнѐтка (джобен бележник с листа за късане)
karneval, -u м. карнава̀л: **benátský ~** венециански карнава̀л
kárn|ý, -á, -é наказателен, исправителен: ~ý **prostředek** наказателна мярка; ~ý **tábor** наказателен, исправителен лагѐр
karnýr, разг. **kanýr**, -u м. волан, рюш (на дреха и под.): ~ **na záclonách** волан на пердѐта
karnýr|ek, разг. **kanýr|ek**, -ku м. умал. воланче, рюшче (на дреха и под.)
kár|o, -a ср. 1. карѐ (на тъкан) 2. карѐ (кариран плат), карйрано 3. мн. **kár|a**, **kár** ср.; **kár|y**, ~ú м. карй (карти)
károv|ý, -á, -é 1. карйран: ~a **látka** карйран плат 2. картоуigr. който се отнася до каро: ~á **sedma** седмица каро

karosář, -e м. производител на каросѣрии
karoserije, e ж. каросѣрия: **zavřená** ~e затворена каросѣрия
karos|ovat, -uji/разг. -**uju** нескв. и св. (со) снабдявам с каросѣрия (нещо)
karoten, -u м. биол. каротин
karotk|a, -y ж. град. мѝрков
kárování, -í карѝране (за тъкан), карѝ: **módní** ~í мѝдно карѝ
kárování, -á, -é карѝран: ~**á látka** карѝран плат; ~**á sukně** карѝрана пола
kart|a, -y ж. 1. кáрта за игра: мн. **kar|ty, -et** кáрти за игра; **rozdat** ~у раздáм кáрти; **hrát v ~y, ~y** играя кáрти, на кáрти; **vykládat ~y** играя кáрти
karet кáртички от кáрти; пясъчни кúли; **odkrýt karty** открѝя, сваля кáрти; **hrát s odkrytými ~ami** играя с открити кáрти; **vidím ti do karet** знам ти спатѝите; **vyhodit poslední ~u, poslední trumf** изиграя последния си кѝз; **vsadit všechno na jednu ~u** залѝжа всѝчко на една кáрта; ~**a mu vyšla** падна му се, излѝзе му добра кáрта; ~**a se obrátila** кáртата се обѝрна, нещáта се обѝрнаха 2. род. мн. **kart** кáрта (за пътуване, за библиотека и под.)
kartáč I, -e м. чѝтка: ~ **na šaty** чѝтка за дрѝхи; ~ **na boty** чѝтка за обувки; ~ **na vlasy** чѝтка за косá; ~ **na podlahu** чѝтка за пѝд
kartáč II, -e м. воен. картѝч
kartáč|ek, -ku м. умал. чѝтчица; мálка чѝтка: ~**ek na zuby** чѝтка за зѝби
kartáčník, -a м. 1. четкáр, производител на чѝтки 2. по-рано продавáч на чѝтки
kartáč|ovat, -uji/разг. -**uju** нескв. (—, со) чѝткам, чѝстя с чѝтка (нещо): ~**ovat si vlasy** чѝткам си косáта; ~**ovat rýži** лющя ориз
kartáčov|ý, -á, -é кѝйто се отнáся до чѝтка: ~**é dřevo** дървѝ за чѝтки; в съчет. ~**ý otisk, obtah** полигр. шпáлта (за коректури)
kartář, -e м. 1. картоиграч 2. кѝйто глѝда на кáрти
kartářk|a, -y ж. глѝдáчка на кáрти
kartářsk|ý, -á, -é картоиграчески, кáртаджѝйски
kartel, -u м. 1. икон. картѝл 2. малко остар. сдружѝние (на политически организации и под.)
kartelisace вж. **kartelizace**
kartelizace, -e ж. картѝлиране, обединяване в картел, в картѝли
karteliz|ovat, kartel|ovat, -uji/разг. -**uju** нескв. и св. (со) картѝлирам, обединявам/обединя в картел, в картѝли (нещо)

kartelovat вж. **kartelizovat**
kartezián, -a м. картезиáнец
kartézsk|ý, -á, -é декáрттов: ~**é souřadnice** геом. Декáрттови уравнѝния
kartičk|a, -y ж. умал. 1. мн. **kartičk|y** експр. кáрти, игра на кáрти; **má rád ~y** обѝча кáрти 2. разг. фиш, картѝн в картѝтѝка: **o každém pacientovi byla založena ~a** за всѝки пациѝнт имаше картѝн 3. остар. по-рядко разг. картѝнче с напечатан текст; билѝт (за представлѝние, за пътуване); визѝтна кáртичка: **gratulační ~a** поздравѝтелна кáртичка
kartk|a, -y ж. кáртичка: **poslat ~u** изпáря кáртичка; **dopisní ~a** пѝщенска кáртичка (с благопожелания и под.)
kartografie, -e ж. картогрáфия
karton I, -u м. 1. картѝн 2. остар. картѝнена кутѝя 3. кашѝн
karton II вж. **kartoun**
kartonážnic|e, -e ж. картѝнажничка, работничка в картѝнажната промишленост
kartonážník, -a м. картѝнажник, работник в картѝнажната промишленост
kartón|ek, -ku м. умал. картѝнче, кашѝнче
kartonov|ý I, -á, -é картѝнен; кѝйто се отнáся до картѝн
kartonov|ý II, kartounov|ý, -á, -é басмѝн; кѝйто се отнáся до щампѝвана басмá
kartotéčn|í, -í, -í картѝтѝчен; кѝйто се отнáся до картѝтѝка: ~**í lístek** фиш за картѝтѝка, картѝтѝчен фиш
kartoték|a, -y ж. картѝтѝка
kartotékov|ý, -á, -é картѝтѝчен; кѝйто се отнáся до картѝтѝка: ~**ý lístek** фиш за картѝтѝка, картѝтѝчен фиш
kartoun, karton, -u м. текст. басмá, кретѝн: **potištěný** ~ щампѝвана басмá
kartuzián, -a м. картузиáнец, член на монашески ѝрден на картузиáнците
karyatid|a [-ty/-tý-], -y ж. кариатѝда
kas|a, -y ж. остар. и разг. кáса: **platit u ~y** плáщам на кáсата
kasárensk|ý, -á, -é 1. казáрмен: ~**ý dvůr** казáрмен двѝр, двѝр на казáрма 2. прен. казáрмен; кѝйто напѝмня казáрма: ~**ý život** живѝт като в казáрма
kasárna вж. **kasárny**
kasárn|í, -í, -í казáрмен: ~**í vězení** казáрмен а̀рест
kasárnick|ý, -á, -é обикн. нейѝр. казáрмен; кѝйто напѝмня казáрма: ~**ý duch** казáрмен дух
kasárník, -a м. остар. воен. жарг. забрáна за гáрдски ѝтпуск: **dostat ~a** забраня̀т ми да излѝзам в гáрдски ѝтпуск

kasár|ny, -en ж. мн., **kasár|na, -en** ср. мн. **1.** казárма: **dělostřelecké ~ny** артилерийски казárми **2.** *прен. пейор.* сграда, която напòмня казárма (*по вид*): **čínžovní ~ny** жилищни блòкове като казárми

kašař, -e м. разг. касоразбивач (*крадец*)

kas|at, -ám нескв. (со) засùквам, запрèтвам (*нещо*): **~at si rukávy** запрèтвам си ръкáвите

♦
вам ръкáви (*готвя се за някаква работа или за някаква намеса*); **~at plachty** спорт. свйвам платна на яхта

kas|at se, -ám se нескв. **1.** (*на коho*) закàнвам се (*на някого*); нахвèрлям се (*срещу някого*), заплáшвам (*някого*), тòча зъби (*на някого*): **zle se ~alí** закàнвах се лòшо **2.** надùвам се, пèрча се: **~al se svou učenosťí** тòй се пèрчеше със свòята ученост

kasein вж. **kazein**

kasern|ovat, -uji/разг. -uju нескв. и св. (*коho, со*) настанявам/настаня, помèствам/помèстя, затвàрям/затвòря в казárма (*някого, нещо*): **vojsko bylo ~ováno** войскàта бèше настанèна в казárма

kaseta вж. **kazeta**

kasičk|a, -u ж. разг. умал. кàсичка: **dětská ~a** дèтска кàсичка

kasino, -a ср. казино: **důstojnické ~o** офицèрско казино

kasír, -a м. *остар. разг.* касиèр: **divadelní ~** касиèр в теàтър

kasír|ka, -u ж. *остар. разг.* касиèрка

kasír|ovat I, -uji/разг. -uju нескв. *остар. разг.* (со) касирам; премàхвам, руша (*нещо*): **~ovat lidové obyčejе** рùша нарòдни обичàи

kasír|ovat II, -uji/разг. -uju нескв. *остар. разг.* (со) инкасирам (*нещо*)

kaskád|a, -u ж. каскàда, водопад: **~a jisker, tónù, smíchu, veršù, not, barev** *прен.* водопад от искри, от тòнове, от смях, от стйхове, от нòти, от цветове

kaskadér, -m каскадòр

kasovn|í, -í, -í, kasov|ý, -á, -é разг. кàсов: **~í/~ý úspèch** кàсов успèх

kast|a, -u ж. **1.** кàста: **indické ~y** индийски кàсти **2.** *прен.* кàста: **to je zvláštñí ~a lidí** товà е осòбена кàста хòра

kastan|ěty, -ěť ж. мн. кастанèти

kastel, -u м. старинна крèпост, кастèл, укрепèн зàмък: **římské ~y** римски крèпости

kastelán, -a м. *истор.* кастелàн, комендант на укрепèн зàмък (*в средновековието*)

kastlík, -u м. разг. кутйя (*обикн. за писма*): ~

na rohu ulice пòщенска кутйя на ãгъла на ùлицата

kastovn|í, -í, -í кàстов: **~í přehrady** кàстови прегради

kastovnick|ý, -á, -é кàстов; кòйто признава и спàзва разделението на кàсти: **~á nesná-šenlivost** кàстова нетърпимост

kastovnictv|í, -í ср. **1.** кàстов строй, кàстовост **2.** кàстова затвòреност, съслòвност: **~í privilegiovaných tříd** кàстова затвòреност на привилегированите клàси

kastovník, -a м. привèрженик на кàстовата затвòреност

kastrac|e, -e ж. кастрация, скопяване: **provést ~i** кастрирам, скопя; извèрша кастрация, скопяване

kastrát, -a м. кастра̀т, скопèц, евнùх

kastro|l, -u м. тèнджера; кастрòн; *прен. шегов.* ша̀пка с подòбна фòрма

kastro|lek, kastrù|lek, -ku м. умал. тèнджерка; кастрòнче

kastr|ovat, -uji/разг. -uju нескв. и св. (*коho, со*) кастрирам, скопявам/скопя (*някого, нещо*)

kaš|e, -e ж. **1.** кàша, пюрè: **bramborová ~e** картофòва каша

vtípnou, chytrou ~i остроумен, е, съобразителен е; **žádná ~e se nejí tak horká, jak se uvaří** дяволът не е тòлкова чèрен, кòлкото го рисùват; **chodit okolo něčeho jako (kočka) okolo horké ~e a)** пàрен кàша дùха б) усùквам го, избягвам да говоря за нèщо, не сè решавам да подхвàна рàзговор за нèщо; **dostat se do (pěkné) ~e** забърквам хùбава кàша; **nechat někoho v ~i** изостàвя някого в бедà; **tahat někoho z ~e** измъквам някого от затруднèние **2.** вещество, подòбно на кàша: **asfaltová ~e** асфàлтова мàса; **papírová ~e** кàша за производство на хартия, целулозна кàша; **cementová ~e** цимèнтова кàша, цимèнтов разтвòр; **literární ~e** *прен. експр.* литературна кàша

kaš|el, -le м. кàшлица: **mít ~el** ймам кàшлица; **dostal ~el** тòй запòчна да кàшля; **černý ~el** мед. кòклюш, магàрешка кàшлица

kašičk|a, -u ж. **1.** умал. кàшичка, кàшица **2.** разг. *експр.* пèрви клàс на началното училище; **chodit do ~y** пèрвола̀к сьм

kašket, -u м. каскèт; *експр. обикн. пейор.* ша̀пка

kaš|at, -u нескв. **1.** кàшлям: **není zdravý, ~e** тòй не рàздàши

blecha ~e товà изòбщо не отговàря на истината **2.** (со) хрàча, изхрàчвам (*нещо*): **~at krev** хрàча кръв **3.** (*наč, на коho*) грубо плйюя (*на нещо, на някого*); не мè е грижа (*за нещо, за*

- някого): ~u na to плѣо на това, това не мѣ интересува, не мѣ е грижа, не мѣ е ѣня за това
- kašmír**, -u м. текст. кашмír, кашмírен плът
- kašmírov|ý**, -á, -é кашмírен: ~é šaty а) кашмírени дрѣхи б) кашмírена рѣкля
- kašn|a**, -у ж. чешмà (на площад, в парк); фонтан, шадраван
- kašovin|a**, -у ж. рѣдка кашава мàса
- kašovit|ý**, -á, -é кѡйто напомня каша; кашав, кашообразен: ~á mlha гѣста мъгла
- kašpár|ek**, -ka м. 1. разг. експр. шут; глупак
- dělat někomu ~ka** служа за подбив, за посмѣшище на някого 2. **Kašpárek** „Кашпарек“ (популярна комична фигура в чешкия куклен театър)
- kašpařin|a**, -у ж. разг. експр. шегà, майтап; шашармà: **tropit ~u** правя си майтапи, правя си шегì
- kaštan**, -u м. бот. кестен (дърво и плод) (Aesculus): ~ jedlý кестен (едлив); ~ koňský дѣн вадя кестените от òгъня вмѣсто някого
- kaštanář**, -e м. ùличен продавàч на пѣчени кестени
- kaštanářk|a**, -у ж. ùлична продавàчка на пѣчени кестени
- kaštanově** нар. кестеняво: ~ hnědý кестеняв
- kaštanov|ý**, -á, -é 1. кестенов: ~á alej кестенова алѣя 2. кестеняв: ~é vlasy кестеняви косì
- kašubštin|a**, -у ж. език. кашубски диалект
- kašulír|ovat**, -uji/разг. -uju нескв. разг. 1. (коти) ласкàя (някого), правя вятър (някому), правя комплименты (някому), подмàзвам се (на някого) 2. (ко̀о) по-рядко баламòсвам (някого)
- kat**, -a м. 1. палàч, джелàт/джелàтин: **středopráždo** ~, je do práce jako ~ експр. работи като луд 2. експр. палàч, жестòк човѣк, тирàнин, мьчйтел: ~i svobody палàчи на свободàта
- kát se**, kaji se/разг. kaju se нескв. (z čeho) кàя се, разкàйвам се (за нещò)
- katafalk**, -u м. катафàлка
- katakomb|y**, -b ж. мн. катакòмби: římské ~by римски катакòмби
- katalog**, -u м. каталòг: heslový ~ азбучен каталòг; věcný ~ предметен каталòг; třídní ~ училищен днѣвник
- katalogisace** вж. katalogizace
- katalogisovat** вж. katalogizovat
- katalogizac|e**, -e каталогизàция, каталогизиране: ~e knihovny каталогизàция на библиотека
- katalogiz|ovat**, -uji/разг. -uju нескв. (co) каталогизирам (нещò); правя каталòг (на нещò): ~ovat knihy, obrazy каталогизирам книги, картини
- katalogov|ý**, -á, -é кѡйто се отнàся до каталòг: ~á cena цена по каталòг
- katalysa** вж. katalýza
- katalysátor** вж. katalyzátor
- katalytick|ý** [-ty-], -á, -é хим. каталитичен: ~ý prvek каталитичен элемент
- katalýz|a**, -y ж. хим. катàлиза
- katalyzátor**, -u м. хим. катализàтор
- katan**, -a м. 1. по-рано помòщник на палàча; книж. експр. палàч 2. експр. палàч, жестòк владѣтел, тирàнин, мьчйтел, изверг: **hitlerovští** ~é хитлеристките изверги
- katapult**, -u м. -у ж. 1. истор. катапòлт 2. авиац. катапòлт/катапòлта
- katapult|ovat**, -uji/разг. -uju нескв. и св. (co) катапòлтирам (нещò)
- katapult|ovat se**, -uji/se/разг. -uju se нескв. и св. катапòлтирам: **pilot se ~oval** пилòтът катапòлтира
- katar**, -u м. мед. катар: střevní ~ чрѣвно разстройство; ~ průdušek бронхит; žaludeční ~ гастрит, възпàление на стомàшната лигавица
- katarakt**, -u м. книж. катаракт; ширòк, нисѣк водопàд: **nilské ~y** Нилските водопàди; ~ slov прен. водопàд от думи
- katarakt|a**, -у ж. мед. катаракт/катаракта, пердè (на окото)
- katarz|e**, -e ж. книж. катарзис
- katastr**, -u м. 1. кадàстър: ~ pozemkový емлèчна книга; volební ~ избирàтелен учàстък 2. мерà, теритòрия, учàстък: **to už není na našem ~u** това вѣче не è в нашата мерà
- katastrof|a**, -у ж. 1. катастрофа: **důlní ~a** нещàстие в мина; **železniční ~a** железопѣтна катастрофа; **světová ~á** светòвна катастрофа; **být na pokraji ~y** на рѣбà на катастрофата сьм 2. лит. трагична разврѣзка на дѣйствието в драма
- katastrofálně** нар. катастрофàлно: **dopadlo to** ~ това завърши катастрофàлно
- katastrofáln|í**, -í, -í катастрофàлен: ~í následky катастрофàлни послѣдици; ~í politika катастрофàлна политика
- katastrofick|ý**, -á, -é по-рядко катастрофàлен
- katě**, kařata вж. gatě

katedra, -у *ж.* 1. катѣдра (*мебел*): **zavolat žáka ke katedře** извикам ученика до катѣдрата 2. катѣдра, административно звено (*във висше учебно заведение*): **~a českého jazyka** катѣдра по чѣшки език; **~a slavistiky** катѣдра по славистика, по славянска филология; **vedoucí ~у** ръководител на катѣдра

katedrál|a, -у *ж.* катедра̀ла: **gotické ~у** готически катедра̀ли

katedrov|ý, -á, -é 1. катѣдрен; отнасящ се до катѣдра 2. *прен.* кабинетен; откъснат от живота, от практиката: **~ý filozof** кабинетен философ

kategoricky *нар.* категорично, безусловно: **~žádat** изисквам категорично

kategorick|ý, -á, -é категоричен; решителен; безусловен: **~á odpověď** категоричен, решителен отговор

kategoričnost, -í *ж.* категоричност

kategorije, -e *ж.* 1. категория, разред: **mluvnická ~e** граматическа категория; **určitá ~e lidí** определена категория хора 2. *мн.* **kategorije, -í** *филос.* категории

kategorisace *вж.* **kategorizace**

kategorisovat *вж.* **kategorizovat**

kategorizace|e, -e *ж.* категоризация, категоризация

kategoriz|ovat, -uji/разг. -uju *несв. и св. (-, со)* категоризирам (*нещо*): **~ovat materiál** категоризирам материал

katechet|a, -u *м.* 1. катехет, духовен наставник 2. катехизатор, учител по вероучение

katechet|a, -u *ж.* 1. духовна наставница 2. учителка по вероучение

katechizmus, catechismus|us [-iz-], -u *м.* 1. *църк.* катехизис, основи на религията, кратко изложение на християнското вероучение 2. *прен.* катехизис, кратко ръководство

katétr, -u *м.* *мед.* катетър

katetrisace *вж.* **katetrizace**

katetrisovat *вж.* **katetrizovat**

katetrisac|e, -e *ж.* катетеризация, катетеризация

katetriz|ovat, -uji/разг. -uju *несв. и св. мед.* катетеризирам

kation [-tyjo-], kation|t [-tyjo-], -tu *м.* *хим. физ.* катион

kat|it se, -ím se *несв. (-, на коho)* *експр.* фуча, сърдя се (*на някого*): **~í se na celý svět** сърдя се на цял свят

katod|a, -u *ж.* *физ.* катод

katodov|ý, -á, -é *физ.* катоден: **~é paprsky** катодни лъчи

katolicky *нар.* (по) католически: **~ vychovaný** възпитан по католически

katolick|ý, -á, -é католически: **~ý kněz** католически свещеник; **~á víra, ~é vyznání** католическа вяра, католическо вероизповедание

katolicizm|us, katolicism|us [-zm-], -u *м.* католицизъм

katolictví, -í *ср.* католицизъм; католичество

katoličk|a, -u *ж.* католичка

katolík, -a *м.* католик: **římský ~** католик, римокатолик; **řecký ~** униат, гръкокатолик

katolisace *вж.* **katolizace**

katolisovat *вж.* **katolizovat**

katolizac|e, -e *ж.* католизация

katoliz|ovat, -uji/разг. -uju *несв. и св. 1.* католизирам, покатоличвам/покатолича: **~ovat pohanu** покатоличвам, покръствам езичници 2. *прен.* прокарвам/прокарам, налагам/наложка католически дъх

katovn|a, -u *ж.* 1. жилище на палач 2. *експр.* място за мъчения, за инквизиции

katovsky *нар.* 1. като палач; джелатски 2. *прен.* звърски, жестоко: **~ krutý** жесток като палач

katovsk|ý, -á, -é който се отнася до палач; джелатски: **~ý meč** меч на палач, на джелат/джелатин

katovstv|í, -í *ср.* занаят, професия на палач, на джелат/джелатин

katr, -u *м.* врата с решетка: **dát, strčit někoho za ~** *експр.* поставя някого зад решетките, тикна някого в затвора

kašuš|e, kařuš|e, -e *ж.* катюша

kauc|e, -e *ж.* *юрид.* гаранция, паричен залог: **na ~i** под гаранция, залог

kaučuk, -u *ж.* каучук: **syntetický ~** синтетичен каучук

kaučukovit|ý, -á, -é каучукоподобен

kaučukovník, -u *м.* *бот.* каучуково дърво (Hevea)

kaučukov|ý, -á, -é 1. каучуков; който се отнася до каучук: **~ý strom** каучуково дърво 2. каучуков, изработен от каучук: **~é lepidlo** каучуково лепило 3. подобен на каучук: **~ý člověk** *експр.* приспособбенец, хамелеон

kausalita *вж.* **kausalita**

kausálně *вж.* **kausálně**

kausální *вж.* **kausální**

kausativum *вж.* **kausativum**

kauz|a, caus|a [kauza], -u *ж.* кауза

kauzalit|a, -u *ж.* *филос.* каузалност, причинност

kausálně *нар. филос.* причинно, в причинно отношение: **~ s něčím souviset** намирам се в причинно отношение с нещо

kauzální, -í, -í *филос.* каузален, причинен: **~í vztah** причинно отношение
kauzativum, -a *ср. език.* каузатив, каузативен глагол
káv|a, -y *ж.* 1. кафѐ (*семена цели или смени*): **dovoz** ~у внос на кафѐ; **zrnková ~a** кафѐ на зърна; **žitná ~a** кафѐ от рѐж 2. кафѐ (*за пиене*): **šálek** ~у чашка кафѐ; **černá ~a** черно кафѐ; **bílá ~a** кафѐ с мляко или със сметана
kaval|ec, -ce *м. експр.* койка, нар; прѐсто легло, войнишко или затвѐрническо легло
kavaleri|e, -e *ж. малко остар.* кавалѐрия, кѐни-ница: **těžká, lehká ~e** тежка, лека кавалѐрия
kavalerist|a, -y *м. малко остар.* кавалѐрист
kavalír, -a *м.* 1. кавалѐр, джѐнтълмен; чѐстен, благороден мъж: **starý** ~ изискан кавалѐр, голѐм джѐнтълмен 2. кавалѐр, галѐнтен мъж: **neměla žádného ~a** (тѐ) нямаше никакъв кавалѐр; **dělat ~a někomu** галѐнтен съм с някого 3. кавалѐр, лѐрж човѐк: **dělat ~a** правя жѐстове, чѐрпя 4. *по-рядко* благородник, рицар: **francouzští kavalerií** фрѐнски благородници, фрѐнски рицари
kaválirsky *нар.* кавалѐрски, галѐнтно, любѐзно: **zachovat se** ~ той се държѐ кавалѐрски
kaválirsk|ý, -á, -é кавалѐрски, галѐнтен, любѐзен: **~á čest** кавалѐрска чѐст; **~é chování** кавалѐрско държане
kaválirstv|í, -í *ср.* кавалѐрство, джѐнтълменство, галѐнтност, любѐзност
kavalkád|a, -y *ж.* кавалкада, шѐствие, вѐрволица: **~a aut** *прен.* кавалкада, вѐрволица, кервѐн от леки коли
kavárensk|ý, -á, -é кѐйто се отнѐся до кафѐ-сладкарница, до кафенѐ; кафеджийски: **~ý stolek** масичка в кафенѐ, в кафѐ-сладкарница; **~ý číšník** сервитьѐр, кѐлнер в кафенѐ, в кафѐ-сладкарница; **~é klepy** кафеджийски сплетни
kavárn|a, -y *ж.* кафенѐ, кафѐ-сладкарница
kavárnic|e, -e *ж.* 1. кафеджийка, притежателка, съдържателка на кафенѐ, на кафѐ-сладкарница 2. *разг.* женѐ на кафеджия, притежател, съдържател на кафенѐ, на кафѐ-сладкарница
kavárnič|ka, -y *ж. умал.* кафенѐнце, кафѐ-сладкарничка
kavárník, -a *м.* кафеджия; притежател, съдържател на кафенѐ, на кафѐ-сладкарница
kavč|í, -í, -í кѐйто се отнѐся до гѐрга, до чѐвка
kavern|a, -y *ж. мед.* кавѐрна: **tuberkulózní ~y** туберкулозни кавѐрни
kaviár, -u *м.* хайвѐр (*за консумация*): **červený** ~ червѐн хайвѐр; **zrnkový** ~ хайвѐр на зърна
kavk|a, -y *ж.* 1. *зоол.* гѐрга, чѐвка (Coloeus) 2. *разг.* лековѐрен човѐк; човѐк, кѐйто лесно

мѐже да бѐде излѐган; шарѐн, лапнишарѐн, хѐпльо
kávovar, -u *м.* кафевѐрка: **elektrický** ~ електрѐй-ческа кафевѐрка
kávovin|a, -y *ж.* заместѐтел на кафѐ, ерзац-кафе
kávovník, -u *м. бот.* кафѐено дървѐ (Coffea)
kávomlýn|ek, -ku *м.* мѐлничка за кафѐ, кафе-мелѐчка:
kávov|ý, -á, -é кафѐен, кафѐн; кѐйто се отнѐся до кафѐ: **~ý mlýnek** мѐлничка за кафѐ; **~á konvice** кафеник, кафениче; кѐна за кафѐ; **~á lžička** кафѐна лѐжичка
kaz, -u *м.* поврѐда, дефѐкт, недостѐтък: **~í v látce** дефѐкт на плат; **zubní ~** *мед.* (зѐбен) кѐриес
kazajk|a, -y *ж.* куртка: **svěrací ~a** усмирѐтелна рѐза
kázán|í, -í *ср.* 1. прѐповед: **nedělní ~í** недѐлна прѐповед 2. *експр.* наставлѐние, морѐл, поучѐние, кѐнско (евѐнгелие): **dělat někomu ~í** четѐ някому морѐл, прѐповед, кѐнско (евѐнгелие); **dostat ~í** прочетѐт ми морѐл, кѐнско (евѐнгелие)
káz|at, -žu/книж. **-ži** *несв.* 1. (*со*) проповѐдвам (*нещо*): **~zat evangelium** проповѐдвам евангелието 2. (*-, о čet*) четѐ прѐповед: **kněz ~že každou neděli** свещѐникѐт четѐ прѐповед всяка недѐля 3. *експр.* наставлявам, учѐ, поучѐвам: **už zase ~že** пак поучѐва 4. *с или без инф.* *книж.* повелѐвам: **jak mi ~že svědomí** кѐкто ми повелѐва съвесттѐ
kazatel, -e *м.* 1. проповѐдник (*в църква*) 2. *експр.* мѐнтор, наставник
kazatelk|a, -y *ж. експр.* мѐнторка, наставничка
kazateln|a, -y *ж.* амбѐн
kazatelsky *нар.* проповѐднически, назидѐтелно, мѐнторски: **~ zdvihnout ruku** вдѐгна рѐка на назидѐтелно
kazatelsk|ý, -á, -é проповѐднически: **~ý tón** *прен.* назидѐтелен, наставнически, мѐнторски тѐн
kazatelstv|í, -í *ср.* 1. проповѐдническа дѐйност 2. *експр.* проповѐдничество, наставничество, наставляване: **jeho věčné ~í** вѐчните му наставлѐния, поучѐния
kazem|aty, kasem|aty, -at/-atů *ж. и м. мн.* каземѐт
kazein, kasein, -u *м. хим.* казеин
káz|eň, -ně *ж.* дисциплина: **straničká ~eň** партийна дисциплина; **uvědomělá, dobrovolná, železná ~eň** съзнѐтелна, добровѐлна, жѐлязна дисциплина; **zachovávat, porušovat ~eň** съ-

блюдавам, нарушавам дисциплината; **upevnit ~eň** укрепя дисциплината
kázeňsky нар. дисциплинарно, по дисциплинарен ред: ~ **zakročit** взема дисциплинарни мерки
kázeňsk|ý, -á, -é дисциплинарен: ~ý **přestupek** дисциплинарна простъпка; ~ý **řád** дисциплинарен устав
kázet|a, -u ж. 1. касетка, кутийка 2. *фотогр.* касетка 3. касета (*аудио-, видеокасета*)
kazimír, -a м. *експр.* размирник; нарушител на мира, на спокойствието
kazivět, -a м. *експр.* (майстор) разтурко, разрушител, пакостник
kaz|it, -ím *несв.* 1. (*со*) развалям, повреждам, похабявам (*нещо*): ~it si **zdraví** увреждам, съсипвам си здравето; ~it si **žaludek** развалям си стомаха 2. (*со, со кому*) развалям, нарушавам (*нещо*): ~it **plány** развалям, нарушавам нечии планове; ~it si **dovolenou** развалям си отпуската 3. (*кого, со*) развалям (*някого, нещо*); разрушавам (*нещо*): ~it **mládež** развалявам младежта
kaz|it se, -ím se *несв.* развалям се, похабявам се, повреждам се: **potraviny se ~í** продуктите се развалят
kaziv|ec, -ce м. *минер.* флуорит
kaziv|ý, -á, -é който (лесно) се поддава на разваляне: ~é **zuby** зъби, който лесно се развалят
káznic|e, -e ж. каторга: **odsoudit k dvaceti letům** ~e осъдя на двадесет години каторга
kazov|ý, -á, -é дефектен, повреден: ~é **zboží** дефектна стъка
každíčk|ý, každink|ý, -á, -é *местоим. експр.* всеки, всеки без изключение: **šetřil ~ou korunu** спестяваше всяка крона, всяко левче
každodenně нар. ежедневно, всеки ден: **přicházeli** ~ идваха ежедневно, всеки ден
každodenn|í, -í, -í всекидневен, ежедневен: ~í **host** ежедневен гост, гостенин; ~í **život** ежедневие, дѐлник
každodennost, -i ж. всекидневие, ежедневие, дѐлничност: ~ **života** дѐлничност на живота
každoneděln|í, -í, -í ежесѐдмичен: ~í **výlet** ежесѐдмична екскурзия
každopádně нар. във всеки случай, непременно, на всяка цена: ~ **přijdu** непременно ще дойда
každoročně нар. ежегодно, всяка година
každoročn|í, -í, -í ежегоден: ~í **festival** ежегоден фестивал
každ|ý, -á, -é *местоим.* всеки: **časopis vychází ~ých čtrnáct dní** списанието излиза (на) всеки две седмици, два пъти в месеца; **po ~é/**

pokaždé винаги, всеки път: **řikal po ~é/pokaždé něco jiného** всеки път той казваше ~~нещо~~
на всяка стъпка; ~ou **chvíli a)** непрекъснато, постоянно: ~ou **chvíli prší** непрекъснато, постоянно вали (дъжд) **b)** всеки момент: ~ou **chvíli začne pršet** всеки момент ще завали (дъжд) **v)** всеки път: ~ou **chvíli přijde s něčím jiným** все си променя мнението; **za ~ou cenu** на всяка цена; **na ~ý způsob, pád, v ~ém případě** във всеки случай, за всеки случай, непременно; **pro ~ý případ** за всеки случай; **za ~ého počasí** във/при всякакво време
kbelič|ek, -ku м. *умал.* малко ведро, ведърце; малка кофа, кофичка
kbelík, -u м. ведро, кофа
kdák *междум.* кудкудяк
kdá|kat, -kám/-ču *несв.* 1. кудкудякам (*за кокошка*) 2. (*-, со, о чет*) крякам, кудкудякам; бѐбрия, плѐщя: **co to ~káš?** каквѐ крякаш?
kdá|kavě нар. кудкудякащо, с кудкудякане
kdá|kav|ý, -á, -é 1. който често и много кудкудяка: ~á **slepice** кокошка, която често и много кудкудяка 2. бѐбрив: ~é **klepny** бѐбриви клюкарки
kdá|kot, -u м. 1. кудкудякане 2. *грубо* празни приказки, дърдорене, плѐщене, кудкудякане
kde I *книж. и експр.* **kdež(e)** I *местоим. нар.* 1. *като въпр.* къдѐ? откъдѐ? (*в преки и не-преки въпроси*): ~ **bydlíš?** къдѐ живееш? ~ **se vzal** ~~кой живял~~ **mi hlava stojí** обѐркал съм се от много задачи, не знам откъдѐ да започна; главата ми не гѐ побѐра; не знам каквѐ да правя по-напред; ~ **se vzal, tu se vzal** дойдѐ като изневиделица; ~ **nic tu nic** никъде нищо (няма) 2. *като отн.* къдѐто: **továrna, ~ pracuje** ~~фабрика~~
se i hodí камъкът тежи на мястото си 3. *като неопред.* къдѐто и да ѐ, някъде: **ani tam, ani ~ jinde** нито там, нито някъде другде
kde II *съюз остар.* докато (*за противополо-ставяне*)
kde III *част. (при експр. отрицание) в съчет.* **ale ~, ale ~ž** съвсѐм нѐ; ѐ, нѐ; къдѐ ти: **Přišel včas? Ale kde!** той навреме ли дойдѐ? ами! къдѐ ти!
kdeco *местоим.* всичко, всичко възможно: ~ **snědl** (той) изядѐ всичко; всичко възможно; всичко, коѐто му попадна; дѐ каквѐто намѐри **kdejak|ý, -á, -é** *местоим.* всеки; какъв ли не (*и най-незначителният*): ~ý **hlupák mi bude radit** всеки глупак ще ме съветва
kdekdo *местоим.* всеки; кой ли не (*и най-*

- незначителният*): **ví to už** ~ всеки вече го знае; няма човек да не го знае; де що има някой, го знае
- kdekoli(v)** нар. местоим. **1.** като неопр. където и да е, където и да било, навсякъде, всё едно къде, безразлично къде: **můžeme se sejít** ~ можем да се срещнем където и да е **2.** като отн. където, навсякъде където: **po-můžve všude**, ~ **je třeba** ще помогне навсякъде, където е нужно
- kdekteř[ý, -á, -é]** местоим. всеки, кой ли не (*и най-незначителният*): **zná ~ou píseň** знае всяка песен; колкото песни има, всичките ги знае
- kdepak, kdežpak I** нар. местоим. експр. къде ли; къде ли пък: **~ je?** къде ли е? къде ли пък е?
- kdepak, kdežpak II** част. за засилено отрицание: ами! къде ти! **půjdeš tam? ale ~!** ще отидеш ли там? ами, къде ти!
- kdesi**, книж. **kdes I.** нар. местоим. някъде, някъде си: **~ jsem to slyšel** някъде съм го чувал това; **je ~ od Brna** някъде от Бърно е **2.** в съчет. **~ cosi** нещо си, не знам какво си: **říkal ~ cosi** той казваше нещо си
- kdež** вж. **kde**
- kdežpak** вж. **kdepak**
- kdežto** съюз докато (за противопоставяне): **ráda plavala, ~ on se vody bál** тя обичаше да плува, докато той се страхуваше от водата; тя обичаше да плува, а той се страхуваше от водата
- kdo** местоим. (**koho, komu, koho, kom, kým**) **1.** като въпр. кой (в преки и непреки въпроси): **~pak** експр. кой: **~(pak) to byl?** кой беше? **s kým jsi o tom mluvil?** с когò говори за това? с когò си говорил за това? **~ by nechtěl!** кой (ли) не би искал? **2.** като отн. книж. **kdož** който: **může přijít každý, ~ chce** може да дойде (всеки), който иска; **jsi jediný, komu věřím** ти си единственият, на когото вярвам ◆ **~shjnsitba** **~vavici** който се бой от мѝчки, да не ходи в гората; **~ lže, ten krade** който лъже, той и краде; **~ nepracuje, ať nejí** който не работи, не трябва да яде; **komu není rady, tomu není pomoci** който не слъша съвети, пати; сам си е винóвен **3.** като неопр. някой: **~ je tam?** има ли някой там ◆ **~je** **~střed** **~mávo** си постѝлеш, на такóва ще лѝгнеш
- kdokoli(v)** местоим. **1.** като неопр. който и да е, който и да било, всеки: **zavolejte někoho, ať to je** ~ повикайте някого, който и да е **2.** отн. който (*най-често с местоим.*
- každý**): **může přijít (každý), ~ chce** може да дойде (всеки), който иска
- kdopak, kdožpak** местоим. че кой: **~ to může vědět?** че кой може да знае?
- kdosí**, книж. **kdos** местоим. някой (си), еднн: **~ mi to vyprávěl** някой, някой си, еднн ми разказваше за това
- kdoul[e, -e]** ж. **1.** дюля (*плод*) **2.** дюля (*дърво*)
- kdoul[ě, -ně]** ж. бот. дюля (*дърво*), дюлево дърво (Cydonia)
- kdoví, kdožví** модална част. кой знае, еднн гòспод знае, еднн бòг знае: **udělá to dobře?** ~! ще го направи ли добре? кой знае!
- kdovíco** местоим. кой знае каквò, бòг знае каквò: **~ si myslí** кой знае каквò (си) мисли
- kdovíjak[ý, -á, -é]** местоим. кой знае какъв, бòг знае какъв: **myslí si, ~ý je silák** мисли (си), че е бòг знае колко силен
- kdovíkam** нар. местоим. кой знае какъде, бòг знае какъде: **~ odjel** кой знае какъде замина!
- kdovíkdo** местоим. кой знае кой, бòг знае кой: **~ ti to povídal** бòг знае кой ти го е казал
- kdovíkydy** нар. местоим. кой знае кога, бòг знае кога: **~ se vrátí** кой знае кога ще се върне
- kdovíkolik** нар. местоим. кой знае колко, бòг знае колко
- kdovíproč** местоим. кой знае защò, бòг знае защò: **~ to udělal!** кой знае защò го е направил!
- kdož, kohož** местоим. книж. който: **může přijít každý, kdož chce** може да дойде (всеки), който иска
- kdože** въпр. местоим. експр. кой, ами кой, че кой; кой казваш (*в преки и непреки въпроси за учудване, изненада*): **~ to tedy řekl?** ами кой тогàва го е казал? кой го бил казал? кой казваш, че го е казал?
- kdy** местоим. нар. и съюз **1.** като въпр.; експр. и **kdyže** кога; кога казваш: **~ přišel?** (той) кога казваш дойдè? **~ ses narodil?** кога казваш си роден? **2.** като отн. когàто: **nastal okamžik, ~ se musíme rozhodnout** настàна моментът, когàто трябва да се решим **3.** като неопр. някога; един ден: **nenadal jsem se, že tam ~ pojedu** не съм предполàгал, че ще замина някога за там **4.** в съчет. **~ už** експр.: откогà, от колко дълго, от колко време: **~ už jsme se neviděli!** откогà, от колко време не сме се виждали!
- kdyby I** съюз **1.** за условие ако, при условие че: **přišel bych, ~ už nebylo pozdě** бих дошъл, щях да дойда, ако не беше късно; **~s měl čas, zavolej!** ако имаш време, обади се! **2.** за условие и за допускане и да, дори да: **не-**

dostane to, ani ~ zlatem platil (тѡй) нѡма да полѹчи товѡ, дѡри да плати със златѡ

kdyby II част. 1. данѡ (за желание, пожелание, заповед): ~ **už konečně přšelo** данѡ най-пѡсле да завали; кога ще завали най-пѡсле! ~ **s raději mlčel!** защѡ ли не си мълчиш! (я) пѡ-добре замълчи! ~ **ste byl tak laskav** бъдете така любезен! **2.** ами ако (за опасение от нещѡ): ~ **tam spadl!** ами ако падне там!

kdykoli, kdykoliv 1. местоим. нар. кога̀то и да е, кога̀то и да билѡ: **můžete přijít** ~ можете да дойдете кога̀то и да е, винаги, кога̀то пожелаете **2.** съюз винаги, кога̀то: **přijed', ~ se ti zachce** ела винаги, кога̀то ти се прииска

kdypak нар. местоим. 1. експр. кога̀ (ли): ~ **přijde?** кога̀ ли ще дойде? **2.** обикн. в съчет. ~ **už експр.** колко дълго, колко отдавна: ~ **už jsem ho neviděla!** колко дълго не съм го виждала! ~ **už o tom hovořil** много отдавна, толкова отдавна тѡй говори за товѡ

kdyси, книж. kdys нар. местоим. някога, едно време: **bylo to ~ dávno** товѡ беше някога, отдавна, в далечното минало

když I съюз 1. кога̀то (за време): ~ **jsem šel z práce, potkal jsem svého přítele** кога̀то се връщах от работа, срещнах приятеля си **2.** разг. в слѹчай че, ако, щѡм като (за условие): **zavolal bys, ~ bys nemohl přijít?** ще се обадити ли, ако не можеш да дойдеш? ~ **to musí být, udělám to** щѡм (като) трябва да стѡне, ще го направя; щѡм (такѡ) трябва, ще го направя **3.** разг. понѡже, тѡй катѡ (за причина): ~ **je to tak daleko, nemohu tam často chodit** тѡй като, щѡм товѡ е толкова далече, не мога да ходя там често **4.** в съчет. **i ~ (за отставка)** макар че, въпреки че: **musíš to udělat, i ~ se ti nechce** трябва да го направиш, макар че не ти се иска, въпреки че не ти се иска

když II част. 1. в съчет. **jen když** сѡмо, сѡмо да, ва̀жното е, че: **jen ~ jste zdraví** сѡмо да сте здрави; ва̀жното е, че сте здрави **2.** амѡ, амѡ, абѡ (за подчертаване на твърдение): ~ **ono už je pozdě!** ами (тѡ) вече е късно! ~ **vy nevíte, jak je venku hezky!** да знаете сѡмо, ако знѡхте сѡмо колко е хубаво навѡн!

ke вж. **k II**

kebulje, -e ж. грубо кратѹна, тиква, куфѡлница (за глава): **dal jsem mu jednu přes ~i** свѡтнах му един по кратѹната

kes I междуум. **1.** кап! туп! (за капане) **2.** дрѡн! дрѡн-дрѡн! (за приказване)

kes II, -u м. грубо ба̀бини девѡтини, празни приказки

kecal, -a м. разг. грубо дърдѡрко, дрѡнкѡло, плямпѡло

kecán|í, -í ср. грубо дърдѡрене, дрѡнкане, плямпане

kecanicje, -e, kecánin|a, -y ж. разг. грубо дърдѡрене, дрѡнкане, плямпане

kec|at, -ám несв. разг. 1. обикн. третол. -á експр. прѡска, разплѡква се: **kaše ~á na plotnu** кашата прѡска по пѡчката **2.** експр. разливам, разплисквам (нещѡ); покѡпвам, опрѡсквам (нещѡ с нещѡ): ~ **at víno po ubrusse** покѡпвам с вино покрѡвка **3.** (-; со) грубо дрѡнкам, плѡщя, плямпам, бърборя (нещѡ): **do všeho ~á** нався̀кде си пѡха носѡ, намѡсва се във всѐки разговор **4.** (со) грубо разва̀лям, изпѡртвам (нещѡ)

kec|ka I, -ky ж., обикн. мн. kec|ky, -ek кѡцѡве: **běžet v ~kách** тичам с кѡцѡве

keck|a II, -y м. и ж. по-рядко грубо плямпѡло, дрѡнкѡло

kecn|out, -u св. разг. 1. експр. капна, плѡсна, тѹпна; цѡпна: **omáčka jí kecla na zástěru** сѡсът изпрѡска, оца̀па престѡлката ѝ **2.** грубо издрѡнкам, изплямпам: ~ **out něco někomu, před někým** издрѡнкам нещѡ някому, пред някого; изпѹсна се пред някого

kecn|out (si), -u (si) св. разг. 1. експр. цѡпна, плѡсна се: ~ **out do bláta** плѡсна в калтѡ **2.** експр. прѡсна, капна, покѡпя, оца̀пам (дрехи и под.) **3.** грубо изплямпам, издрѡнкам

kečur, -u м. кѡтчуп

kedlub|en, -nu м., kedlubn|a, -y ж. 1. алаба̀ш, гулия (Brassica oleraceali) **2.** грубо кратѹна (за глава)

kedlubničk|a, -y ж. умал. алаба̀шче, гулияка

kedlubnov|ý, -á, -é кѡйто се отнѡса до гулия, до алаба̀ш: ~ **é zelí** ястие от алаба̀ш, пригѡтвен като зѡле; ~ **á polévka** сѹпа от алаба̀ш, от гулия

kefir, -u м. кефир (напитка от ферментирало мля̀ко)

kejhák, -u м. 1. шѡя на гѡска, на птица **2.** грубо ~~шѡя~~ извѡя вратѡ

kejh|at, -ám несв. 1. крѡкам (за гѡски) **2.** експр. крещѡ (за хора): **poplašeně ~at** крещѡ уплашено **3.** грубо плямпам, плѡщя

kejh|nout, -nu св. крѡкна, изкрѡкам (за гѡски) и прен.: **husy ani ne~ly** гѡските да̀же не крѡкнаха, не изкрѡкаха

kejhot, -u м. крѡкане на гѡски

kejk|lat, -ám несв. (čít) разг. клѡтѹшкам, клѡтѡ, люлѡя (нещѡ): ~ **at nohama** клѡтѡ си кра̀тата; ~ **at hlavou** клѡтѡ глава̀

kejkl|at se, -ám se *несв. разг.* клатушкам се, клата се, люлеха се: **zub se ~á** зъбът се клати
kejklavě *нар.* клатушкайки се, люлехайки се; с клатушкане, с люлехене: ~ **jít** вървя, клатушкайки се, с клатушкане, клатушкащ се
kejklav|ý, -á, -é клатушкащ се, люлещ се: ~**á chůze** клатушкаща се походка, люлеща се походка
kejkle, -ů *м. /-í ж. мн.* 1. фокуси, жонгльорство ♦
 ♦ **процент** фокус-глиярам 2. *презр.* фокуси, машинации, недостойно поведение, шмекерии: **rozeznat pravdu a ~e** различа истината от манипулациите
kejklíř, -e *м.* жонгльор, фокусник: **jarmareční ~i** панаирджийски фокусници 2. *презр.* мошеник, шмекер: **političtí ~i** политически интриганти; хора, които се занимават с политически машинации
kejklířk|a, -y *ж.* 1. жонгльорка, фокусничка 2. *презр.* мошеничка, шмекерка
kejklířsky *нар.* *презр.* мошенически, шмекерски, фокуснически
kejklířstv|í, -í *ср.* 1. жонгльорство, еквилибристика, фокусничество: ~**í na provaze** еквилибристика на въже 2. *презр.* мошеничество, шмекеруване: **žurnalistické ~í** журналистическа еквилибристика
keks, -u *м., обикн. мн.* **keks|y, -ů** сухи сладкиши
kel, klu *м.* 1. кучешки зъб (*у човек и животни*) 2. бивен, *обикн. мн.* **kly** бивни, глийги: **sloní kly** слонски бивни; **kančí kly** бивни на глиган, глийги
kelim, kilim, -u *м.* килим; ковчор
kelím|ek, -ku *м.* картонена, пластмасова чашка, кофичка: ~**ek z umělé hmoty** пластмасова чашка, кофичка
kemp, -u *м.* кэмпинг
kempink, -u *м.* кэмпинг
kentaur, -a *м.* *митол.* кентавър
kepr, -u *м.* *текст.* серж (*плат за подплата*)
keprov|ý, -á, -é сержов, от серж
keramick|ý, -á, -é керамичен: ~**é zboží** керамични изделия
keramičk|a, -y *ж.* 1. керамичка, майсторка на керамични изделия 2. *разг.* керамичен завод, керамична фабрика
keramik, -a керамик, майстор на керамични изделия
keramik|a, -y *ж.* 1. керамика, керамични изделия: **užitková ~a** приложна керамика 2. производство на керамика, керамична промишленост

keř, -e *м.* храст: **bezový ~** бязов храст
keřič|ek, -ku *м.* *умал.* храстче(нце)
keřík, -u *м.* *умал.* храстче
keřovit|ý, -á, -é, křovit|ý, -á, -é 1. храстовиден, приличащ на храст 2. *само křovit|ý, -á, -é* *бот. ср.* срещащ се под формата на храст: ~**á rostlina** храстовидно растение
keřovník|a, -y *м.* храст ♦ **pišmüt** ♦
jak s ~em долетя като буря, връхлетя като ураган
keson, -u *м.* *архитект. строит. авиац. мор.* кесон
keson|ovat, -uji/разг. -uju *архит. строит. авиац. мор.* работя с кесон
kešú *нескл. ср.* кашу
kešas, -a *м.* *нейор.* спекулант, прекупвач, черноборсаджия
kešask|a, -y *ж.* *нейор.* спекулантка, прекупвачка, черноборсаджийка
kešas|it, -ím, kešas|ovat, -uji/разг. -uju *несв. разг. нейор.* (*čít, s čít*) спекулирам, занимавам се с черна борса (*с някаква стока*): ~**it/~ovat (s) látkami** търгувам с платове на черна борса
kešastv|í, -í *ср. нейор.* търговия на черна, черноборсаджийство, спекулантство
kež *част.* дано! нека да ...! дè (да може) да...! (*за желание*): ~ **prší** дано да вали! ~ **se brzy uzdravíš** дано скоро да оздравееш
khaki *неизм. прил.* каки цвят; защитен, кафяво-зелен цвят: ~ **uniforma** униформа в цвят каки, в защитен цвят
kibic, -e *м.* *разг.* кибик *и прен.:* ~**ové napjatě pozorovali hru** кибичите напрегнато следяха играта
kibic|ovat, -uji/разг. -uju *несв. разг.* (*-, komi, k čemu, při čem*) кибича (*при игра на карти и др. под.*) *и прен.*
kikiriki, kikirihí, kykyryký, kykyryhý *междум.* кукуригу!
kiks, -u *м.* 1. гаф, грешка, погрешен ход 2. *спорт.* кикс (*при игра на бiliarд*)
kiks|at, -ám *несв. жарг.* 1. греша, правя гафове (*в игра, в спорт, в музика и под.*) 2. *безл.* -**á** не върви, куча: ~**á to na všech stranách** работата изобщо не върви, куча, издънва се
kiks|nout, -nu *св. жарг.* 1. сгреша, направя гаф, сгафя (*в игра, в музика*) 2. *безл.* -**ne** провали се, издъни се; не ми провърви, претърпя неуспех, издъна се
kilim *вж. kelim*
kil|o, -a *ср. разг.* 1. килò, килограм: **půl ~a** половин килò, половин килограм; **váží to dvě ~a** това тежи две килà 2. *жарг.* хиляда: **dal**

mu dvě ~a той му даде два бона, две хилядарки
kilogram, -u м. килограм
kilogramov|ý, -á, -é килограмов: **~é závaží** килограмова тежест, килограмов топуз
kilohertz [-gc], -u м. физ. килохерц
kilokalor|e, -e ж. физ. килокалория
kilometr, -u м. километър
kilometrovník, -u м. 1. километричен камък; километричен стълб 2. табела с указание за разстоянието до дадено място в километри
kilometrov|ý, -á, -é километричен; дълг един километър: **~á vzdálenost** отдалеченост, разстояние от един километър
kilopond, -u м. физ. килограм-сила
kilovk|a, -y ж. разг. предмет с тежест от един килограм
kilovolt, -u м. електр. киловолт
kilov|ý, -á, -é килограмов; тежък един килограм
kilowatt, -u м. електр. киловат
kilowatthodin|a, -y ж. електр. киловатчас
kilowattov|ý, -á, -é в. съчет. **~á hodina** киловатчас
kimon|o, -a ср. 1. кимон 2. шивач. кимон (вид кройка)
kimonov|ý, -á, -é който се отнася до кимон: **~é rukávy** и жарг. **kimono rukávy** ръкави-кимон; **~é šaty** рокля с кройка кимон
kinžál вж. **kinžál**
kinematika [-tu-], -y ж. кинематика
kinematograf, -u м. остар. 1. кинематограф (апарат) 2. кинематограф (кино)
kinematografick|ý, -á, -é кинематографичен, кинематографски
kinematograf|e, -e ж. кинематография
kinestetický [-tu-], -á, -é кинестетичен
kinestézi|e, -e ж. псих. кинестезия
kinetick|ý [-tu-], -á, -é кинетичен: **~á energie** физ. кинетична енергия
kinetik|a [-tu-], -y ж. кинетика
kin|o, -a ср. кино, кинотеатър: **jít do ~a** отивам на кино
kinoaparát, -u м. киноапарат
kinofikac|e, -e ж. кинематикация
kinofilm, -u м. филм. филмова лента (и за фотоапарат)
kinooperatér, -a м. кинооператор; киномеханик
kinžál, kindžál, -u м. кинжал
kiosk, -u м. павилион, будка: **~ s novinami** павилион, будка за вестници
kioskář, -e м. будкаджия, търговец от павилион
kivi, -ho м. зоол. киви (Arterix)

kivi нескл. ср. 1. киви (плод) 2. бот. киви (растение)
klábos|it, -ím нескл. (-, о чет, со) експр. бърборя, дрънкам, дърдоря, плямпам, плещя (за нещо, нещо): **~iš nesmysly** дрънкаш безсмислици
klábosivě нар. бърбриво
klábosiv|ý, -á, -é експр. 1. бърбрив; който обича да дрънка, да плямпа, да дърдори: **~á žena** бърбрива жена, хлевоуста жена 2. който напъмня бърбрене, дрънкане, плямпане, плещене, дърдорене
klac|ek I, -ku м. неодош. умал. парче дърво, **класово дърво**
klac|ek II, -ka м. одош. 1. експр. правя спънки на някого; слагам пръти в колелата на някого, на нещо; слагам динена кора на някого, подлагам на някого крак
klac|ek II, -ka м. одош. 1. експр. едър млад човек; дангалък 2. презр. грубиян, простак, невеща 3. презр. лентяй, безделник
klac|ič|ek, -ku м. умал. парченце дърво
klac|ík, -u м. умал. парче дърво
klack|ovat se, -uji se/разг. -uju se нескл. разг. експр. безделнича, лентяйствам, шляя се без работа: **~oval se po městě** той се шляеше из града
klackovitě нар. разг. експр. грубо, недодялано: **~ se chovat** държам се грубо, недодялано
klackovitost, -i ж. разг. експр. грубост, недодяланост
klackovit|ý, -á, -é 1. който напомня парче дърво, къса дебела тояга 2. разг. експр. груб, недодялан: **~é chování** грубо, недодялано държание, поведение; **~á léta** преходна възраст (пубертет)
klackovstv|í, -í ср. разг. експр. грубо, недодялано държание; груба, недодялана постъпка; дангалашина
klad, -u м. положителна страна, плюс, достойнство, качество: **velký ~** голям плюс; **~y a zápory** плюсове и минуси; положителни и отрицателни страни; предимства и недостатъци
klád|a, -y ж. 1. дънер, труп: **vozit ~y** карам трупи 2. истор. уред за измъчване от две греди с отвори за краката
kladeč, -e м. редач; работник, който поставя паркети, тръби, реди тухли и под. **~ parket** паркетчия; **~ kabelů** който поставя, прокарва кабели
klad|í, klád|í, -í ср. събир. строит. греди
kladin|a, -y ж. спорт. гредя: **volná sestava na ~ě** свободно съчетание на гредя

kladivář, -e м. спорт. чукохвъргач
kladivk|o, -a ср. 1. умал. чўкче: **hornické ~o** миньорски чук 2. анат. чўкче (част от ухото) 3. муз. чўкче (част от музикален инструмент)
kladivkov|ý, -á, -é който се отнася до чўкче: ~ý **papír** гладка хартия за чертане, за рисуване; ватманова хартия
kladiv|o, -a ср. 1. чук: **kovářské ~o** ковашки чўк; **pneumatické ~o** техн. пневматичен чук 2. спорт. чук
kladivoun, -a м. зоол. рйба-чўк (Sphyrna)
kladivov|ý, -á, -é който се отнася до чўк: ~ý **úder** удар с чук
kladk|a, -y ж. техн. макарá, скрипец: **volná, pevná ~a** физ. подвижна, неподвижна макарá; **pohyblivá ~a** подёмна макарá, скрипец; **електр.** макарá
kladkostroj, -e м. техн. тёлфер, полиспаёт, скрипец
kladně нар. положително, позитивно; утвърдително; благоприятно: ~ **hodnotit** оценявам положително
kladn|ý, -á, -é 1. положителен, позитивен: ~ý **hrdina** положителен герой; ~é **číslo** мат. положително число; ~ý **pól** физ. положителен полюс; ~á **elektřina** положително електричество 2. утвърдителен, положителен: ~á **odpověď** утвърдителен отговор; ~á **věta** език. утвърдително изречение
klak|a, -y ж. 1. събир. клакьори: **divadelní ~a** театрални клакьори 2. ръкопляскане, одобрение на клакьори 3. прен. обикн. пейор. клакьорство
klakson, -u м. клаксон
klam, -u м. 1. грешна, недействителна представа; заблуда, измама: **zrakový, optický ~** зрителна, оптическа измама; **vyvést někoho z ~u** извадя някого от заблуда 2. измама (преднамерена): **podlost a ~** подлост и измама
klam|at, -u нескв. 1. (-; *koho, co*) мамя, заблуждавам, лъжа (някого, нещо): **zdání ~e** първото впечатление мами, лъже 2. (*koho, co; koho s kým*) лъжа, мамя (някого), изневерявам (някому с някого): ~at **úřady** мамя властите, властта
klam|at se, -u se нескв. (-; *v kot*) заблуждавам се, мамя се, лъжа се (в някого): ~at se **v lidech** лъжа се в хората
klamavě нар. измамно, лъжливо: ~ **naivní úsměv** измамно найвна усмивка
klamav|ý, -á, -é измамен, лъжлив: ~ý **dojem** из-

мамно впечатление; ~ý **pohyb** лъжливо движение
klamně нар. измамно; погрешно: ~ **živé obrazy** измамно живи картини; ~ **považovat za důkaz** погрешно приемам за доказателство
klamnost, -i ж. измамност; илюзорност: ~ **nadějí** измамност; илюзорност на надежди
klamn|ý, -á, -é мним, лъжлив, погрешен, илюзорен: ~é **sliby** лъжливи обещания; ~é **štěstí** мнимо, илюзорно щастие; **vytvořit si ~ý obraz o někom** изградя си погрешна представа за някого
klan, -u м. 1. племе, род: **Keltové se sdružovali do mnoha ~ů** Келтите образували много племена 2. клан: **literární ~** литературен клан; **patřit ke ~u** принадлежá към клан
klandr, -u м. разг. перилá, парапет: ~ **na scho-dech** перилá на стълби
klan|ět se, -ím se, 3. мн. -ějí se/-í se нескв. 1. (*koti, četi, před kým, před čím*) кланям се, покланям се (на някого, на нещо, пред някого, пред нещо): **herec se ~í divákům, před diváky** актьорът се покланя на зрителите, пред зрителите 2. (*koti, četi*) прен. експр. прекланям се безкритично (пред някого, пред нещо): ~ět se **penězům** прекланям се пред парите
klán|í, -í ср. 1. истор. турнир: **rytířské ~í** рйцарски турнир 2. прен. книж. спор, прекланение: **slovní ~í** словесен двубой
klap, **klapy klap** междуум. чук! чўк-чўк! троп! троп-троп!
klapačk|a, -y ж. 1. хлопка, кречетáло 2. грубо уста, плювáльник: **zavři ~u** затвáряй си плювáльника! дръж си устáта!
klapajzn|a, -y ж. грубо уста, плювáльник: **drž ~u!** затвáряй си плювáльника! дръж си устáта!
klap|at, -u/-ám нескв. 1. (-; *čím*) хлопам, тракам, тропам (с нещо): ~ání **dřeváčeků** тракане на налъми 2. (*čím*) отвáрям и затвáрям последователно (нещо): **kapr ~e hubou** шаранът си отвáря и затвáря устáта 3. само безл. -e разг. върви, развйва се успешно: **něco tu ne~e** тук нещо не върви, нещо кўца, нещо не è както трябва
klapavě нар. тракащо, тропáщо, хлопáщо
klapav|ý, -á, -é тракащ, тропáщ; който трака, тропá, хлопа: ~é **pantofle** тропáщи чехли, хлопáщи чехли
klapk|a, -y ж. 1. клапан 2. капáк (на очи, на уши): ~у **na oči** надъници; ~у **na uši** наушници
♦ **plešník** мамина чўк
в съчет. **oční ~a** клепач

klapnout, -nu св. (–; *čít, o co*) **1.** хлòпна, трòпна, тракна (*с нецо*): **podkova ~la o kámen** подковата тракна о камък **2.** (*čít*) отвòря и затвòря последователно (*нецо*): **~nout čelistmi** отвòря и затвòря последователно чёлности **3.** *безл. -ne разг.* получи се, удадè се; стàне тип-тòп; стàне, както трябва: **všechno ~lo** всичко бèше тип-тòп! всичко стàна (такà), както трябваше

klapot, -u м. тракане, трòпане, трòпот: **~ podkov** трòпане, тракане на подкови; **~ psacího stroje** тракане на пишешца машинна

klapy *вж. klap*

klarinet, -u м. муз. кларинèt: **hrát, pískat na ~** свíря на кларинèt

klarinetista [-tu-], **-y** м. кларинетист

klarinetový, -á, -é кòйто се отнàся до кларинèt: **~ tón** тòн на кларинèt

klas, -u м. клàс (*на растение*): **hluchý ~** прàзен клàс; **zralé ~y** зрèли, узрèли класовè; **hnát do ~ů** *изговарям* **dožejšasjako husa ~u** *поговорка* тьрпèние му е мàйката

klasja, -y ж. **1.** *остар. разг. учил. жарг.* училищен клàс: **chodí do třetí ~y** учи в трèти клас **2.** *жарг.* клàса (*за оценка*): **ten brankář je ~a** вратàрят е от голяма клàса

klásjek, -ku м. *умал.* клàсче: **sbírat ~ky** събíрам класовè

klasicistický [-tu-], **-á, -é** свòйствен на класицизма: **~é umění** изкúство в духà на класицизма

klasicizm|us, klasicism|us [-iz-], **-u** м. класицизм

klacista [-tu-], **-y** м. **1.** поклòнник на класицизма **2.** представител на класицизма

klasicky нар. класически, по класически на̀чин, маниèр: **byl vzdělán ~** тòй имаше класическо образование; **~ něco formulovat** давам класическа формулировка на нèщо

klasický, -á, -é **1.** класически, създаден от класик: **~á díla světové hudby** класически произведения на светòвната мýзика **2.** класически; кòйто се отнàся до старите гърци и римляни, кòйто се занимава с изучаване на техните езичи и литератури: **~ý básník** класически поет; **~é vzdělání** класическо образование; **~é jazyky** класически езичи; **~é gymnázium** класическа гимназия; **~á filologie** класическа филология **3.** класически, кòйто има за образец гръцкото и римското изкúство; **~ý styl** класически стил; **~á socha** класическа статуя **4.** класически, образцов, типичен: **~ý příklad** класически пример, типичен пример

klasičnost, -i ж. класицизм, класичност, класически характер: **požadavek ~i** изискване за класичност

klasifikace, -e ж. **1.** класификация; класифициране: **~e rostlin** класификация на растенията **2.** категоризиране, окачествяване, оценяване на способностите, на качествата: **~e koní** оценяване на качествата на конè **3.** *учил.* оценяване на знàнията на учащите се с белèжки, с оценки

klasifikační, -í, -í класификационен; кòйто се отнàся до класификация, до оценяване: **~í stupnice** система за оценка на учащите се; **~í zkouška** изпит с оценка

klasifikovat, -uji/разг. -uju *несв. (koho, co)* **1.** класифицирам (*някого, нецо*): **~ovat vědy** класифицирам науки **2.** класифицирам, категоризирам, оценявам, окачествявам свòйства, качества (*на някого, на нецо*): **~ovat dobytek** оценявам качеството на добитък; **~ovat něčí názory jako překvapující** преценявам нèчи вьзгледи като неочаквани, като изненадващи **3.** (–; *koho*) *учил.* оценявам знàнията на учащите се с белèжки, с оценки: **~ovat žáky před pololetím** оформям срòчни оценки; оценявам знàнията на учениците преди кра̀я на срòка

klasik, -a м. **1.** класик (*всепризнат писател, учен, човек на изкúството*): **~ové naší literatury** класици на нашата литература **2.** класик, дрèвен (гръцки, римски) писател **3.** класицист, поклòнник на класицизма **4.** класицист, представител на класицизма **5.** *разг. и жарг.* класик (*кòйто изучава или преподава класическа филология*)

klasika, -y ж. **1.** класика; класическо произведение: **studoval ruskou ~u** тòй изучаваше руската класика **2.** класичност, дрèвната старогръцка и римска класика **3.** класически характер; класически стил

klásk|ovat, -uji/разг. -uju *несв.* паберкúвам; събíрам класовè след жьтва

klasnat|ý, -á, -é клàсест; кòйто има класовè (*обикн. едри, пълни*): **~á pšenice** пшеница с налèти, пълни класовè

klást, kladu *несв. (co kat)* **1.** слàгам, полàгам, поставям, турям (*нещо някъде*): **~ něco na místo** слàгам нèщо на мь̀сто, на мь̀стото му; **~ základní kámen** и *прен.* полàгам оснòвен камък; **~ základy** и *прен.* полàгам оснòви; **~ kolejnice** полàгам релси; **~ potrubí** прекàрвам трь̀бопровод; **~ podlahu** настýлам под (*с дь̀ски, с паркет*); **~ jikry** хвь̀рлям хайвèр (*за риби и под.*); **slepice kladou vajíčka**

кокошките снасят яйца; ~ **oheň** разпалвам огън, стъквам огън; ~ **tečku, čárku, závorku** поставям, слагам точка, запетая, скоби; ~ **přízvuk, důraz na slovo** поставям ударение върху дума **2. прен.** слагам, полагам, турям, поставям: ~ **důraz, váhu na něco** подчертавам нещо, подчертавам важността на нещо, слагам ударение върху нещо; ~ **někooho vysoko** оценявам някого високо; ~ **někooho, něco na úroveň někomu, něčemu** поставям някого, нещо наравно с някого, с нещо; слагам знак за равенство между някого, нещо и някого, нещо; ~ **něco proti něčemu** противопоставям нещо на нещо друго; ~ **někomu něco za vinu** обвинявам някого в/за нещо; вменявам нещо във вина на някого; ~ **někooho za vzor, za příklad** давам някого за пример; ~ **za čest** считам за чест; ~ **něco někomu na srdce, na paměť** внушавам някому нещо, убеждавам някого, задължавам някого, апелирам към някого; ~ **naděje do někooho, do něčeho, v někooho, v něco** възлагам надежди на някого, на нещо; ~ **otázky někomu** задавам, поставям въпроси на някого; ~ **odpor někomu, něčemu** давам отпор на някого, на нещо; оказвам съпротива на някого, на нещо; съпротивлявам се на някого, на нещо; ~ **překážky někomu, něčemu** създавам пречки, препятствия на някого, на нещо; ~ **někomu za úkol** задължавам някого за нещо; възлагам задача на някого; ~ **odpovědnost na někooho** смятам някого за отговорен, възлагам отговорност на някого; ~ **velké nároky na někooho, na něco** предявявам големи изисквания към някого, към нещо; ~ **podmínky** поставям условия; ~ **si za vinu něco** обвинявам себе си в нещо, за нещо; ~ **si za cíl** поставям си за цел

klást se, kladu se *несв. книж.* лягам: ~ **se do postele** лягам в леглото; **střelec se klade na zem** стрелецът ляга на земята; **prach se klade na nábytek** прах падà по мебелите; **soumrak se kladl na krajinu** здрач падàше върху местността

klášter, -a *м.* манастир: **jít, vstoupit do ~a** отида, постъпя в манастир; подстрижа се за **мъниче jako v klášteře** тихо като в манастир

klášterní, -í, -í манастирски; който се отнася до манастир: ~ **í knihovna** манастирска библиотека; ~ **í život** монашески, калугерски живот *и прен.*

klášternice, -e *ж.* монахиня, калугерка: **žít jako ~e** живее като монахиня

klášternicky *нар.* монашески, калугерски: **žít ~** живее монашески

klášternický, -á, -é монашески, калугерски: ~ **á povaha** монашески нрав; ~ **ý život** монашески живот

klášterník, -a *м.* монах, калугер: **žít jako ~** живее като монах

klath|a, -y *ж.* църк. анатема, проклятие, отлъчване от църквата: **dát do ~y** анатемосам, отлъча от църквата; **vyhlásit ~u** обявя анатема

klát|it, -ím *несв.* **1. (čít)** люлѐя, клàтя, размахвам (*нещо*): ~ **it nohama** клàтя крака; ~ **it rukama** махам с ръце **2. (co)** брѐля (*плодове и под.*): ~ **it ořechy** брѐля орехи

klát|it se, -ím se *несв.* **1.** люлѐя се, олюлявам се, клàтя се, клатѐшкам се: **větvě se ~í ve větru** клоните се люлѐят от вятъра, на вятъра **2.** вървя олюлявайки се; клатѐшкам се, кандилкам се: ~ **í se po cestě s rukama v kapsách** клатѐшка се, кандилка се по пътя с ръце в джобове

klátivě *нар.* с клатѐшкане, с олюляване: **po-hybovat se ~** движа се с олюляване, с клатѐшкане; вървя с олюляваща се походка

klátiv|ý, -á, -é клàтещ се, клатѐшкащ се, олюляващ се: ~ **á chůze** олюляваща се, клатѐшкане **чл. 10** нестабилен, който се огъва като тръстика

klaun, -a *м.* клоун, палячо

klaunovsky, klaunsky *нар.* клоунски, палячовски; като клоун, като палячо

klaunovsk|ý, klaunsk|ý, -á, -é клоунски, палячовски: ~ **ý oblek** клоунско, палячовско облекло

klaunovstv|í, klaunstv|í, -í *ср.* клоунство, палячовщина

klauz|ra, -ry *ж.* **1.** място в манастир, където нямат достъп хора от другия пол **2.** отлъченост от светà, уединение: **žít v klášterní ~ře** живее в монашеско уединение **3. техн.** водоём за воден транспорт на дървен материал **4.** писмен държавен изпит

klauzurk|a, -y *ж.* *остар. жарг.* (студентски) писмен държавен изпит

klauzurn|í, -í, -í **1.** който се отнася до място в манастир, недостъпно за хора от другия пол **2.** който се отнася до уединение въобще **3. в съчет.** ~ **í písemná práce** писмена работа, изготвена в затворено място и под надзор

kláves|a, -y *ж.* **1.** клавиш (*на пиано, орган и под.*): **přejíždět rukou po ~ách** прекарвам ръка по клавишите **2.** клавиш (*на машини - печатарска, пишуща, сметачна и под.*)

klávesnic|e, -e ж. **1.** клавиату̀ра (на му̀зикален инструмент) **2.** клавиату̀ра (на машини - пишеца и под.)

klaviatur|a, -y ж. клавиату̀ра; га̀ма, палитра: ~a citů прен. га̀ма от чувства

klavír, -u м. пиано, фортепиано, роял, клавир: **hrát na** ~ свира на пиано; **s doprovodem** ~u в съпрово̀д на пиано; **skladba pro ~ a housle** композиция за пиано и цигу̀лка

klavírist|a, -y м. пианист

klavíristk|a, -y ж. пианистка

klavírn|í, -í, -í клавирен; който се отна̀ся до пиано: ~í koncert клавирен кон̀церт, кон̀церт за пиано; ~í skladba пиеса за пиано; ~í virtuos пианист-виртуоз; ~í výtah па̀ртия за пиано

klec, -e ж. **1.** клѐтка, кафез: ~ na kanára клѐтка за канаринска птица

jako v ~i намирам се, чувствам се някъде като в клѐтка **2.** устрóйство, подобно на клѐтка, на кафез: ~ výtahu асансьорна кабина; **těžná** ~ минен асансьор; ~ na ovoce, na zeleninu касетка, кафез за плодове, за зеленчуци

kleč I, -e ж. бот. кле́к (Pinus mugo): **lesík přecházel v** ~ горичката преминаваше в кле́к

kleč II, -e ж. дръ̀жка на плуг: **orač nahl na ~e u pluhu** орачът натисна дръ̀жките на плуга

kleče, v **kleče** нар. на колене, коленичейки:

modlil se ~ той се мо̀леше на колене

kleč|et, -ím неск. коленича, стоя на колене: **za trest** ~et за наказание стоя на колене; ~et před někým прен. прекланям се пред някого, па̀дам в краката на някого

klečmo нар. на колене, коленичейки: **mýt podlahu** ~ мия по̀да коленичил, на колене

klečov|ý, -á, -é който се отна̀ся до кле́к: ~á silice етерично масло от кле́к

klej, -e м. диал. клей, лепило

klejoprskyč|e, -e ж. проду̀кт от бо̀лестно изтичане на растителна смола

klejotok, -u м. бо̀лестно изтичане на растителна смола

klek, -u м. физк. положение на колене: v ~u на колене

klekadlo вж. **klekátko**

klekán|í, -í ср. църк. **1.** звъ̀н на камба̀на за у̀тринна

с̀утрин до вечѐр **2.** у̀тринна, вечѐрна мо̀литва при камба̀нен звъ̀н

klekán|ic|e, -e ж. митол. вѐщица (според повестта хваща децата, които са въ̀н от къщи след вечѐрна мо̀литва)

klek|at, -ám неск. (kat, před koho, před co, před kým, před čím) коленича, заставам, па̀дам на

колене (някъде, пред някого, пред нещо): ~at na zem коленича на земята; ~at před otce коленича, заставам на колене пред баща си; ~at před géniem прен. прекланям се пред гений

klekátk|o, -a ср. сто̀лче за коленичене при мо̀литва (в католическа църква)

klek|nout, -nu св. (kat, před koho, před co, před kým, před čím) заста̀на, па̀дна на колене (някъде, пред някого, пред нещо): ~nout před oltářem коленича, заста̀на на колене пред олтара; ~nout na zem па̀дна на колене

klek|at, -ám неск. **1.** (-, čím) хлòпам, трòпам, тра̀кам, щра̀кам (с нещо): **zuby mu ~ají** зъ̀бите му тра̀кат **2.** (čím) разкла̀щам, разтърсвам, раздрусвам (с нещо): ~at lahví s tekutinou разкла̀щам шише с тѐчност

klek|at se, -ám se неск. треса̀ се, трепе́ря: **nohy se mu ~aly strachy** краката му тепе́реха от страх

klempírovat вж. **krempírovat**

klempíř, -e м. тенекеджия

klempířsk|ý, -á, -é тенекеджийски: ~á dílna тенекеджийница; ~ý mistr тенекеджия

klempířstv|í, -í ср. **1.** тенекеджийство: **vyučit se** ~í изу̀ча тенекеджийски занятия **2.** остар. тенекеджийска работилница

klen, -u м. в съчет. **javor** ~ бот. кле́н, явор (Acer pseudoplatanus)

klenb|a, -y ж. **1.** свод: **chrámová ~a** храмов свод; **gotická ~a** готически свод; **mostní ~a** мостов свод; **nebeská ~a** небосвод, небо-скло̀н; **nožní ~a**, ~a **nohy anat.** свод на стъпало; ~a **křížová architekt.** кръстовиден свод; ~a **žebrová architekt.** ребров свод

klenbov|ý, -á, -é сводов; който се отна̀ся до свод: ~é **zdívo** сводова зидария

klencák, -u м. воен. жарг. упражнѐние (често за наказание) по команда̀та „л̀гни, стани“

klenebn|í, -í, -í сводов; който се отна̀ся до свод: ~í **osa** сводова ос, ос на свод

klenot, -u м. **1.** скъпоцѐнност, бижу̀: **rodinný** ~ семѐйна скъпоцѐнност **2.** експр. разг. бижу̀, съкро̀вище, пер̀ла, скъпоцѐнност: **chrám je** ~ **stavebnictví** храмът е пер̀ла, шедѐвър на строитѐлството; ~ **české hudby** пер̀ла на чѐшката му̀зика

klenotnic|e, -e ж. **1.** ку̀тия за скъпоцѐнности, за бижута **2.** експр. прен. книж. съкро̀вищница: **galérie**, ~e **umění** галерия, съкро̀вищница на изку̀ствата

klenotnick|ý, -á, -é бижутѐриен, ювелѐриен: ~é **umění** бижутѐрийно, ювелѐрно изку̀ство

klenotnictví, -í *ср.* **1.** бижутѣрство, ювелѣрно изкѹство **2.** бижутѣрия; бижутѣриен, ювелѣриен магазин

klenotník, -a *м.* **1.** бижутѣр, ювелѣр, маѣстор-производител на бижѹта: **zlatník a** ~ златѹр и бижутѣр **2.** продавач на бижѹта

klejnout, -nu *несв. (со)* издѣгам, прѹвѹ свѣд: ~**nout most** издѣгам свѣд на мѣст

klejnout se, -nu se издѣгам се във вид на свѣд: **most se ~nu nad řekou** мѣстът се издѣга (като свѣд) над рекѹта

klenutí, -í *ср.* **1.** свѣд: ~**í stropu** свѣд на тавѹн **2.** извѣвка, която напомя свѣд: ~**í čela** изпѣкналост на чѣлѣ; ~**í hrudního koše** добра офѣрменост на грѣден кош; **nebeské ~í** небосвѣд, небосклѣн

klenutý, -á, -é **1.** свѣдест: ~**á síň** свѣдеста зѹла; зѹла със свѣд, със свѣдове **2.** изпѣкнал (за чѣло и под.): ~**é čelo** изпѣкнало чѣлѣ; ~**é obočí** извити (на дѣгѹ) вѣжди

klep I, -u *м.* сплетнѹ, клѹка, злослѣвие, клеветѹ: **ženské ~у** жѣнски клѹки; **literární ~у** литературни клѹки; **dělat ~у o někom** клѹкарствам, сплетнича, злослѣвѹ по адрес на някого

klep II, klepy *междум.* чук! троп! трак! хлоп!

klepačka, -у *ж.* тупѹлка (за килими, дрехи и под.)

klepadlo, -a *ср.* **1.** чѹкче на вратѹ **2.** лѣст за изтѹпване на килими

klepárně, -у *ж. разг.* „кљокѹрница“, мѹсто, къдетѣ се клѹкарства: **kavárny jsou ~у** кафенѣтата са мѣстѹ за клѹкарстване

klepař, -e *м.* клѹкар, клеветник, сплетник

klepařit, -ím *несв. разг.* клѹкарствам, сплетнича; одѹмвам, клѣпам, наклѣпвам (някого)

klepařka, -у *ж.* клѹкарка, клеветница, сплетница

klepařský, -á, -é клѹкарски: ~**ý rozhovor** клѹкарски рѹзговор

klepařství, -í *ср.* клѹкарство, сплетничене, клеветничене

klepat, -u/-ám *несв.* **1.** чѹкам, хлѣпам, трѹкам: ~**at na dveře** чѹкам, трѣпам, хлѣпам на вратѹ; ~**někdo ~e** някой чѹка; **bída ~e na dveře** *прен.* мизѣрията, немотията чѹка на вратѹта; **srdce ~strach** сѣрдце боѣсѣрах ~**atz** **posledního** *грубо* берѹ душа, пѣтник съм, умирам **2.** (кѹти *кат*; *коѹо, со кат*) потѹпвам, похлопвам (някого по неѹо): ~**at někomu na rameno** потѹпвам някого по рамотѣ **3.** (–; *со, на ѣт*) извѣршвам някаква дѣйност чрез ѹдряне (по неѹо): ~**at kosu** клѣпам, клѣпя косѹ; ~**at na psacím stroji** пишѹ, трѹкам на

пишѣща машинѹ **4.** (*кѹт, ѣт*) тресѹ, раздѹсвам (някого, неѹо): **zimmice jím ~ala** трѣска го тресѣше **5.** *в ѣчет.* ~**at sebou** трѣпѣря: **hoši sebou ~ali** момчѣтата трѣпѣрѣха **6.** (–; *о кот, о ѣт; коѹо*) *експр.* клѣпам, клеветѹ, одѹмвам (някого), сплетнича, злослѣвѹ, клѹкарствам (за някого, по адрес на някого)

klepat, -u se/-ám se *несв.* **1.** тресѹ се, трѣпѣря: **nohy se mu ~aly únavou** кракѹта му трѣпѣрѣха от умѣра; ~**e se zimou** трѣпѣри от стѹд, тресѣ се от стѹд **2.** *експр.* дишам, живѣя, живѹркам: **ještě se ~u** ѣще дишам, ѣще карам, ѣще живѹркам

klepavý, -á, -é **1.** хлѣпѹщ, трѹкащ, трѣпѹщ: ~**ý podpatek** трѹкащѣ, трѣпащѣ токѣ **2.** трѣпѣрѣщ, трѣперлив: ~**á brada** трѣпѣрѣща, трѣперлива брадѹ **3.** *експр.* клѹкарстващ: ~**á babka** бѹба-кљокѹрка

klepeto, -a *ср.* **1.** щѣпка (на рак, скорпион и под.): ~**o raka** щѣпка на рак, от рак **2.** неѹо подобно на щѣпка на рак: ~**a důlních mechanismů** *минно* щѣпки на минни механизми **3.** *грубо* пѣпѹло, лѹпа, рѣка: **dostala ho do ~a** тѣй попадна в лѹпите ѹ; тѹ го хвѹна в пѣпѹлатѹ си

klepítko, -a *ср. умал.* **1.** щѣпчица (на рак, скорпион и под.) **2.** *експр.* лѹпичка, рѣчичка

klepně, -у *ж.* клѹкарка, сплетница: **pavlačové ~у** махлѣнски клѹкарки

klepnout, -nu *св.* хлѣпна, трѣпна, чѹкна, трѹкна, потѹпам, ѹдрѹя: ~**nout prstem na okno** трѣпна, чѹкна с прѣст по прозѣреца; ~**nout někohe na rameno** потѹпам някого по рамяю ◆ ~**nout čepcem** ѹдрѹя някого през прѣстите, през рѣѣте; **neumí ~nout do stroje** не ѣ виждад пишѣща машинѹ; избѣщо не мѣже да пишѣ на машинѹ; **nemá do čeho ~nout** без рѹбота ѣ; ~**ne mě z toho pepka** товѹ ще ме довѣрши; товѹ ще ме вѣкара в грѣба

klepnout si, -nu si *св. (о ѣт)* *по-рядко* *експр.* покљокѹрствам, побѣбѣря, поплѹпам, поговѣря (за неѹо): ~**nout si o sportovních novinkách** побѣбѣря си, поплѹпам си с приятѣли за спортните новинѹ

klepot, -u *м.* трѣпане, трѹкане, чѹкане, ѹдряне, бѣене: ~ **dřeváků** трѣпане, трѹкане на/с налѣми, на обѹвки с дѣрвени подмѣтки, на дѣрвени обѹвки; ~ **srdce** бѣене на сѣрдѣто

kleptoman, -a *м.* клѣптомѹн

kleptomanie [-нѹ-], **-e** *ж.* клѣптомѹния

kleptomanka, -у *ж.* клѣптомѹнка

klér *вж.* **klérus**

klerik, -a *м. църк.* **1.** семинарист (*най-нисше-стоящ свещеник*) **2.** свещеник, духовник, духовно лице

klerik|a, -y *ж.* росо, горна дреха на католически свещеник: **černá ~a** черно росо

klerikál, -a *м.* клерикал

klerikalizm|us, klerikalism|us [-zm-], **-u** *м.* клерикализъм

klerikální, -í, -í клерикален: **~í kruhy** клерикални кръгове

klér|us, klér, -u *м.* клир, духовенство: **katolický ~us** католически клир, католическо духовенство; **pravoslavný ~us** православен клир, православно духовенство

klés|at, -ám *несв.* **1.** падам, спускам се, снишавам се: **~at na kolena** падам на коленѐ; **silnice ~á** шосѐто се спуска надолу; **rtuť na teploměru ~á** живакът в термометъра пада; **kolena pode mnou ~ají** коленѐте ми се подгъват; **~at únavou** падам от умора, капвам от умора, не мога да се държа на краката си от умора; **~at na mysli** ставам малодушен, страховит; отчайвам се **2.** спадам, понижавам се; намалявам; изгубвам сила, стойност, значение: **teplota ~á** температурата спада; **ceny ~ají** цените спадат, понижават се; **jeho moc ~ala** силата му намаляваше; **úroveň divadla ~á** равнището на театъра спада

klésavost, -i *ж.* тенденция към спадане, към спускане, към понижаване; загубване на височина (*за самолет*)

klésav|ý, -á, -é низходящ, спадащ: **~ý přízvuk** *език.* низходящо ударение

klés|ý, -á, -é паднал, смъкнат: **~á ramena** смъкнати рамена

klés|nout, -nu *св.* **1.** падна; спусна се; понижа се, сниша се, кльмна: **~nout na kolena** падна на коленѐ; **rtuť ~la na bod mrazu** живакът падна до точката на замръзването; **~ly pod ním nohy** краката му се подгнаха; **hlava mu ~la** главата му кльмна **2. прен.** спадна, понижа се; намалѐя; загубя сила, стойност, значение: **úroveň časopisu ~la** равнището на списанието се понижй, спадна

klest, -u *м.*, **klest, -i** *ж.* *сѝбир.* сѝчки, вършини, клончета: **chodit do lesa na ~** ходя в гората за сѝчки, за клончета

klest|í, -í *св. сѝбир.* сѝчки, вършини, клончета: **lámat suché ~í** чѝпя сѝхи сѝчки

klestíč, -e *м.* **1.** човѐк, който кастри, почиства дръвчѐта **2.** човѐк, който скопява животни

klest|ít, -ím *несв.* **1. (со)** кастрия, осичам, почиствам (*дрѝвчѐта, храсти*) **2. (со)** *книж.* пробивам, прокарвам, разчиствам път: **~it**

cesty pokroku *прен.* разчиствам пътя на прогрѐса **3. (кого)** кастрирам, скопявам (*някого*)

klešt|ě, -í *ж. мн.* клѐщи, щипци: **~ě na trhání zubů** клѐщи за вадене на зѝби; **ploché ~ě** *техн.* електротехнически клѐщи; клѐщи с плоски краища; **štípací ~ě** клѐщи-резачки, клѐщи за рязане на тел; **univerzální ~ě** комбинирани, универсални клѐщи; **porodnické ~ě** *рожд.* **окопач. **окопач.****

do ~í озова се натясно

kleště|nc, -ce *м.* кастрѝт, скопѝц, евнѝх

kleštič|ky, -ek, klíš|ky, -tek *ж. мн.* *умал.*

1. щипци, пинсѐта: **kleštičky, klíšky na cukr** щипци за захар; **hodinářské, chirurgické klíšky** часовникарски, хирургически щипци; часовникарска, хирургическа пинсѐта **2. умал.** клѐщички

kletb|a, -y *ж.* **1.** клѐтва, проклятие: **vyprovázet někoho ~ou** изпращам някого с клѐтва, с проклятие **2.** лѝша съдба, проклятие, прокѝба: **~a minulosti** проклятие на миналото; **pronásleduje ho ~a** преслѐдва го злѝ съдба, прокѝба

klet|ý, -á, -é *книж.* проклѐт: **~ý osud** проклѐта съдба, пѝстата му съдба

klevet|a, -y *ж.* **1.** кльѝка **2.** клеветѝ, злослѝвие **klevet|ít, -ím** *несв.* (*;* *о кот, на кого*) **1.** кльѝкарствам, злослѝвя (*по адрес на някого*) **2.** клеветѝ (*някого*): **~ít o přítelkyních** кльѝкарствам, злослѝвя по адрес на приятелките си

klevetiv|ý, -á, -é **1.** кльѝкарски; кѝйто се отнася до кльѝка: **~á ústa** кльѝкарска уста **2.** кѝйто се отнася до клеветѝ; клеветнически

klevetnic|e, -e *ж.* **1.** кльѝкарка **2.** клеветница **klevetnick|ý, -á, -é** кльѝкарски: **~é řeči** кльѝкарски разговори, приказки

klevetnictv|í, -í *ср.* кльѝкарство, злослѝвие: **libovat si v ~í** намирам удовѝлствие в кльѝкарството, в злослѝвието

klevetník, -a *м.* **1.** кльѝкар **2.** клеветник

klíč|ka, -y *ж. умал.* клѝтчица, кафѝзче: **~a s ka-nárem** клѝтчицасканѝрѝ **bytjako~a** **a)** уѝтно, чѝсто жилище **b)** малко, тясно жилище; кутийка

klíč, -e *м.* **1.** кльѝч: **zavřít dveře na ~, ~em** за кльѝча вратѝта; **svazek ~ů** връзка кльѝчове; **patentní ~** секретен кльѝч; **~ hákový s ozubem** *техн.* кльѝч за крѝгли гѝйки; **~ na matice** гѝечен кльѝч; **~ k upínací desce** кльѝч за плън-шѝйба; **~ stavitelný** регулируѝем кльѝч **2.** пред-мѝт, кѝйто напомяня кльѝч **3.** кльѝч (*средство за определяне, за изясняване на нещо*): **šifro-**

vací ~ шифров ключ, ключ за дешифриране; **houslový** ~ муз. ключ сол; **telegrafní** ~ мързов, телеграфен ключ **4.** ключ (*средство за постигане на нещо*): ~ **poznání** ключ към познанието; ~ **k úspěchu** ключ към успеха

klíčjek I, -ku *м. умал.* **1.** ключ: ~**ek k zásuvce** ключе за чекмедже **2.** *анат.* ключица

klíčjek II, -ku *м. умал.* кучешки зъб: ~**ky divokého vepře** глийги, кучешки зъби на глиган

klíčjek III, -ku *м.* **1.** кълн: ~**ky brambor** картофени кълнове **2.** *бот.* зародиш на растение

klíčjit, -ím *несв.* кълня, покълвам, никна, пониквам, покървам, пораствам: **brambory ~í** картофите покълват, покърват, порастват, поникват

klíčivost, -i *ж.* кълняемост

klíčivý, -á, -é способен да поникне, да покълне, да прорасне, да покъра: ~**á semena** семена за посев

klíčkja I, -y *ж. умал.* ръчка, дръжка на уред: **brusle na ~u** подвижни кънки

klíčkja II, -y *ж.* **1.** прѝмка, брѝмка, клуп: **zavázat na ~u** вържа на клуп **2.** заврънкулка: ~**y tenkého střeva** плетениците на тънките черва **3.** зигзаг, криволичене: **zajíc při útěku dělá ~y** при бягането си заекът криволичи, прави зигзаги **4.** *разг.* прѝмка, капан, уловка: **vyvléci se z ~y** измъкна се от капана; **diplomatické ~y** дипломатически уловки, хитрини

klíčkovat, -uji/разг. -uju *несв.* **1.** бягам на зигзаг, криволича (*за заек*) **2.** *прен.* усуквам, извъртам, хитрувам, клинча, шикалкавя: ~**ovat v řeči** усуквам, извъртам **3.** (*со*) шив. тропосвам халтаво (*нещо*)

klíčkový, -á, -é който се отнася до прѝмка, до брѝмка, до криволица, до зигзаг: ~**á tkanina** *текст.* хавлиена тъкан; ~**y steh** *шив.* халтава, хлабава тропоска

klíčn|í, -í, -í *в съчет.* ~**í kost** *анат.* ключица

klíčník, -a *м.* ключар (*който държи, пази ключове*): **vězeňský** ~ тъмничен ключар

klíčov|ý, -á, -é **1.** който се отнася до ключ: ~**á dířka** ключалка **2.** ключов, основен, решаващ: ~**á otázka** основен въпрос, ключов проблем; ~**y průmysl** ключов, основен, решаващ отрасъл на промишлеността **3.** *в съчет.* ~**y román** *лит.* роман, в който участват известни лица с псевдоними

klid, -u *м.* **1.** почивка, състояние на покой: **polední** ~ обедна почивка; **nedělní, sváteční** ~ неделна, празнична почивка; **den pracovního ~u** почивен ден; ~ **zbrání** примѝрие **2.** неподвижност: **těleso v ~u** предмет в състояние на неподвижност, на покой **3.** ти-

шина, покой: **zachovávat** ~ пазя тишина; **rušit** ~ нарушавам тишина; **žít v ~u a míru** живя в мир и покой; **idylický ~ venkova** идилично, пасторално провинциално спокойствие **4.** спокойствие, хладнокръвие: **zachovat v každé situaci** ~ запазя спокойствие, хладнокръвие при всякаква ситуация; **ledový** ~ ледено спокойствие; **ztratit ~ (při zkoušce)** загубя спокойствие, стана неспокоен (на изпит)

klid'as, -a *м. разг. експр.* флегма, флегматик, флегматичен човек; човек, който от нищо не сѝ трѝгва

klidjit, -ím *несв. малко остар.* събѝрам, прибѝрам (*реколта и под.*): ~**it úrodu** прибѝрам

vítř, klidí bouři *пословица* който сѝе ветровѝ, жѝне бѝри

klidjit se, -ím se *несв. експр.* **1.** *обикн. в повел. накл.* **klid' se** *грубо* махай се, измѝтай се: **klid'te se (odtud)!** махайте се (оттук)! измѝтайте се (оттук)! марш! **2.** бавно и пълзешком се отдалечавам: **zbitý pes se ~il do boudy** пребитото кѝче бавно се прибѝраше в колибата, бавно се примѝкваше към колибата

klidně *нар.* **1.** мѝрно, спокойно; необезпокоявано; тихо; неподвижно: ~ **sedět, stát** седя, стоя мѝрно, спокойно, неподвижно; ~ **pracovat** работя спокойно, необезпокоявано; **hledět do budoucnosti** ~ гледам в бъдещето спокойно, без страх; ~ **se tvářit a)** изглѝждам спокоен **б)** преструвам се на спокоен **2.** лесно, много лесно; спокойно, прѝспокойно: **to by se ~ mohlo stát i vám** това прѝспокойно може да (ви) се слѝчи и на вас; това много лесно може да (ви) се слѝчи и на вас **3.** спокойно, с чѝста съвест; с пѝлно съзнание: **on si to ~ vzal** той го взѝ, приѝ с чѝста съвест

klidno *нар.* мѝрно, спокойно, тихо: **je ~** тихо е, спокойно; **na moři bylo ~** морѝто бѝше тихо, спокойно

klidnost, -i *ж.* спокойствие, хладнокръвие: **jednat s nelíčenou ~í** действам с истинско, непрѝстѝрено хладнокръвие, спокойствие

klidn|ý, -á, -é **1.** неподвижен: ~**á hladina rybníka** спокойна, неподвижна повѝрхност на ѝзеро **2.** тих, спокоен, мѝрен: ~**é hry dětí** мѝрни игри на деца; ~**á práce** спокойна работа **3.** спокоен, хладнокръвен: ~**y život** спокоен живот; **mít ~é svědomí** имам чѝста съвест

klidov|ý, -á, -é *физ.* който се отнася до състояние на покой: ~**á poloha** *физ.* положение на

покoй; ~ý stav sopky състояние на покoй при вулкaн

klieut, -a м. 1. клиент 2. пациент

klieutel|a, -y ж. 1. клиентeла 2. пациeнти: **mít rozsáhlou ~u a)** ймам обшйрна клиентeла б) ймам мнoгo пациeнти

klieutk|a, -y ж. 1. клиентка 2. пациентка

klieh, -u, м. туткал: **umělý** ~ изкyствен туткал

klieovat|ět, -ím, 3. мн. -ějí/-í неsv. стaвам пихтиевиден, желйрам се, сгъстявам се (*като туткал*)

klieovat|ý, -á, -é 1. подoбен на туткал; лeпкав 2. кльсав: **~á buchta** кльсава бyхта

klieovit|ý, -á, -é 1. туткалоподoбен, леплйв, лeпкав 2. кльсав

kliehov|ý, -á, -é кoйто се отнася до туткал: **~é lepidlo** туткално лепило

kliek, -u м. физкулт. лицева опoра

kliek|a I, -y ж. 1. дръжка (*на врата, на прозорец*); **vřiza ~u** хватдръжка **podávají si u něho ~u** у тях e хан - eдйн вльза, дрyг изльза; **čistit ~u** разг. експр. изтърквам прага на някого 2. ръчка (*на машина за месо и под.*): **čelní ~a** кривошйна; **nožní ~a** пeдaл; **natáčecí, roztáčecí ~a u automobilu** мaнивeлa 3. криволицы, драскyлки, драсканицы: **~u háky** драсканицы, криволицы

kliek|a II, -y ж. разг. клька: **vládnoucí ~a** управлйваща клька

kliek|a III, -y ж. разг. късмeт: **mít u zkoušky ~u** ймам късмeт на йзпит; **to je ~a!** товa се казва късмeт!

klieař I, -e м. члeн на клька

klieař II, -e м. жарг. разг. късмeтльйа

klieařsk|ý, -á, -é кoйто се отнася до клька, до учaстие в клька: **~á politika** политйка на клькы

kliek|at, -ám неsv. (čít; čít na со) комп. натйскам (с) мйшка (*на компютер*), кльквам (с) мйшка

kliek|atě нар. зигзагообразно, лъкатyшно, криволицешо

kliek|atin|a, -y ж. лъкатyшна, зигзагообразна, криволицеша линия: **~a řeku** лъкатyшна линия на река; **~a čar** драсканица

kliek|it se, -ím se неsv. лъкатyша, криволица, извйвам се: **cesta se ~í** пeтят лъкатyшы

kliek|atost, -i ж. лъкатyшност, зигзаговидност

kliek|at|ý, -á, -é зигзагообразен, лъкатyшеш, криволицеш: **~á pěšina** криволицеша, лъкатyшеша пeтeка; **~ý let ptáka** зигзагообразен полет на птйка; **~ý osud** *прен.* неспокойна, объркана съдба

klieknout, -nu св. (čít; čít na со) комп. натйсна (с) мйшка (*на компютер*), клькна (с) мйшка

kliek|oroh, -a м. зоол. бръмбар житоyдец (Hylobius)

kliek|ov|ý, -á, -é колянов, коленчат; кoйто се отнася до кривошйп: **~ý hřidel** *техн.* колянов вал, коленчат вал; **~ý čep** *техн.* шййка на кривошйп

kliek|v|a, -y ж. бот. кльoквa (Oxycoccus)

kliek|yhák, -u м., обикн. мн. kliek|yhák|y, -ů разг. драсканицы, драскyлки, заврyнкyлки, криволицы: **~y místo podpisu** вмeсто подпис някаквы заврyнкyлки

kliek|ma, -tu ср. 1. кльмат: **vnitrozemské, kontinentální** ~ континентален кльмат; **~ přímořské** ~ мoрски кльмат 2. *прен.* кльмат, атмосфeра: **příznivé ~ pro práci** благоприятен кльмат, благоприятна атмосфeра за работа

kliek|akteri|um, -a ср. мед. климактерйум, критйческа вьзраст

kliek|at|, -ám неsv. кльoмам, кльмам, дрeмя: **~at nad novinami** кльoмам, дрeмя над вeстника; **kraj ~al v poledním slunci** *прен.* местностгa дрeмеше под oбeдното слeнце

kliek|aticky [-ty-] нар. климатйчески, в климатйчно отнoшeние

kliek|atick|ý [-ty-], -á, -é климатйчен: **-é pásmo** климатйчен пoяс, климатйчна зoна; **~é lázně** климатйчен курoрт; **~á mapa** климатйчна карта

kliek|b|at, -ám неsv. 1. разг. кльoмам, кльмам, дрeмя: **začal brzy ~at** тoй скoро запoчна да кльoма, да дрeме 2. (*čít*) *експр.* двйжа насaмнатaм; лoлeя, лoлoлeявам; размaхвам: **~at brašnou** размaхвам си чaнтатa; **~at nohama** лoлeя кракa, клaтa си кракaтa

kliek|b|at se, -ám se неsv. клaтyшкам се, лoлeя се, лoлoлeявам се; кльoмам: **hlava se mu klimbala ze strany na stranu** глaвaтa мy се лoшкaше, кльмаше от eднa на дрyгa странa

kliek|ín I, -u м. 1. кльин: **vražet do něčeho** ~ забйвам кльинo

кyчeтo, такaвa и тoягaтa; на злa кyчка зeл прeг; **vyrážet, vytloukat ~ ~em** кльйн кльйн избйва; **vrazit ~ mezi spojence** забйя кльйн мeждy съюзницы 2. кльинoобразен прeдмeт: **vsazený ~ v sukni** вмeкнат кльйн на полa; **červenobílá vlajka s modrým ~em** чeрвeнo-бeлo знaмe съc сйн кльйн, трйбгeльнйк; **divoké husy letí v ~u** дивитe пaтицы лeтят в кльйн, под oстeр eгeл 3. *техн.* кльин: **~ bez nosu** кльйн бeз глaвa; **~ bez úkosu** шпoнкa; **~ drážkový** жлe-

бов клин; ~ **stavěcí** установъчен, опòрен клин;
 ~ **utahovací** притегàтелен клин
klín II, -а м. 1. скут: **vzít dítě na ~** взèма детè в
 скута(си) ◆ **sedět rukama v ~ě**
 седя със скръстени ръце; седя с ръце в скута;
složit ruce v ~, do ~a скръстя ръце; **spadlo
 mu to do ~a** падна му от небèто 2. книж.
 лòно, недра: **v ~u hor** *прен.* в недра̀та на
 планините
klínjek, -ku м. умал. клинче
klinický [-пу-], -á, -é клиничен: ~é **lèčení** кли-
 нично лечèние; ~é **vyšetření** клинично из-
 следване; ~á **smrt** клинична смърт; ~ý **obraz
 nemoci** клинична картинa на бòлест
klínik|a [-пу-], -у ж. клиника: **chirurgická ~a**
 хирургична клиника; ~a **nemoci vnitřních**
 клиника по в̀тгрешни бòлести; **zubní ~a**
 стоматологична, з̀бòлèкарска клиника
klínka, -ám *несв.* 1. *експр.* звъня, звънтя,
 др̀нкам, др̀нча: **zvonek ~al** звънчèто звъ-
 нèше; ~ání **piana** др̀нкане на пиàно 2. (-;
 со) звъня със звънчè и известявам (*нещо*):
 ~ali **poledne** звъняха за обед
klínkat se, -ám *св.* *експр.* люлèя се, клàтя
 се, клат̀ушкам се: **na uších se jí ~ají naušnice**
 на ушите ÿ се люлèят обици
klínkav|ý, -á, -é др̀нкащ, звънящ, звънтящ; ~á
rolnička звънящо звънчè на хамут
klínk|nout, -nu *св.* др̀нна, звънна: **zvonek
 nesměle ~l** звънчèто несмèло др̀нна, звънна
klínopis, -u м. клинопис
klínopisn|ý, -á, -é клинописен
klínovat, -uji/*разг.* -uju *несв.* (-; со) 1. забивам
 клин 2. *техн.* съединявам с клин, с помощта
 на клин
klínovit|ý, -á, -é клинообразен, клиновиден: ~ý
zobák datla клинообразна чòвка на кълв̀ач
klínov|ý, -á, -é клинов, клинообразен, кли-
 новиден: ~ý **šik ptáků** клиновиден стрòй на
 птици в полет; ~é **písmo** *език.* клинопис, кли-
 нообразно писмò
klípek, -ku м. *експр.* 1. умал. клòка, клеветà,
 злослòвие, сплетня: **divadelní ~ek** театрална
 клòка 2. *експр.* разговори, приказки: **zastavit
 se na ~ek, zajít si na ~ek** отбия се на разговор,
 на приказки
klips, -u м. 1. клипс 2. *обикн. мн.* **klipsy**, -ů
 клипсове, обещй/обищи
klips|a, **klipsn|a**, -у ж. 1. *по-рядко* клипс
 2. *спорт. жарг.* стрèме (на велосипèд)
klisn|a, -у ж. кобила: **oslí ~a** магарьца
klisničk|a, -у ж. умал. кобилка
klíšè *нескл. ср. обикн. презр.* клишè, щàмпа,

шаблòн, шабло̀нен ÿзраз, изт̀ркана ф̀раза:
novinářské ~ журналистически шабло̀н
klíš|ě, -ěте *ср.*, **klíš|ť**, -ťè, **klíš|ťak**, -а м. *зоол.*
 прокòб) ◆ **klíš|loš|it**
 се е в мèn като к̀рлеж, захв̀анал се е за мèn
 като к̀рлеж; ~ě **podezření** *прен.* чèрвèят на
 с̀мнèнието
klíš|ťky *вж.* **kleštičky**
klít, **kleji**/*разг.* **kleju** *несв.* 1. (-; *на коho, на со*;
кòти, чèти) кълнà; ругàя, пс̀увам; х̀уля
 (*някого, нещо*): ~ **na celý svět, celému světu**
 ругàя, кълнà цèлия свят, цèлият свят ми е
 крив 2. (*коho, со*) *остар. книж.* кълнà, про-
 клинам: ~ **osud** проклinaм съд̀бата (си)
klíž|it, -ím *несв.* (-; со) 1. лепя, залèпвам с
 тутка̀л 2. слèпвам, залèпвам, залèпам, зат-
 в̀арям: **spánek ~í oči** *прен.* с̀нят залèпва,
 залèпя очите 3. нама̀звам с тутка̀л: ~ený
papír *техн.* хартия, нама̀зана с лепило, със
 слòй от лепило 4. *експр.* трудно и неумèло
 св̀рзвам, скр̀пвам, скал̀пвам (*нещо*): ~it
věty скр̀пвам изречèния
klíž|it se, -ím *св.* *несв.* залèпвам се, лепя се,
 затв̀арям се: **už se jim ~í oči** очите им вèче
 се залèпят за с̀н
klížk|a, -у ж. 1. сухожилия (*в месо*) 2. месò от
 прèден, заден крак под ко̀ляното, джолàн:
hovězí, telecí ~a говèжди, телешки джолàн
klížnat|ý, -á, -é подòбен на тутка̀л, леплив, лèп-
 кав: ~é **maso** месò със сухожилия
klk, -u м. валмò, парцàл, ф̀ндџк, парчè: **sně-
 hové ~y** с̀нежни парцàли; ~y **sražené krve** с̀-
 с̀реци кр̀в
kl|nout, -nu *несв.* (-; *на коho, кòти*) кълнà,
 проклinaм, х̀уля, ругàя, пс̀увам (*някого*)
kloak|a, -у ж. клоàка
klobás|a, -у ж. 1. колбàс 2. *в с̀чет.* **moravská
 ~a** морàвски колбàс (*вид колбас от рязано
 пушено месо*); **čabajská ~a** „чабайка“ (*сух
 колбас с тл̀сто месо и много подправки*)
klobásov|ý, -á, -é колбàсен; кòйто се отнàся до
 колбàс: ~ý **jed** ботулин
klobat *вж.* **klovat**
klobouč|ek, -ku м. 1. умал. *експр.* ша̀пчица
 ◆ **klíč|kou** *остар.* правя нèщо скрито, тайно,
 скрито-покр̀ито 2. предмет, напòмнящ ша̀п-
 чица, *обикн.* затварàчка, запушàлка, капàчка:
 ~ek **tuby** капàчка, запушàлка на т̀уба
kloboučnic|e, -e ж. ша̀пка̀рка
kloboučnick|ý, -á, -é ша̀пка̀рски: ~ý **krám, ob-
 chod** ша̀пка̀рница, ша̀пка̀рски мага̀зин, мага-
 зин за ша̀пки
kloboučnictv|í, -í *ср.* 1. ша̀пка̀рство (*занятие*)

2. шапкарница, шапкарски магазин, търговия с шапки

kloboučník, -a м. шапкар

klobouk, -u м. шапка: **měkký** ~ мекшапка; **stuhlý** ~ твърдашапка
 долу! свалям шапка! моите уважения! моите поздравления! **dát si ~ na stranu** накривя си шапката; шапка на тояга; **mít pod ~em a)** пийнал съм, на градус съм **б)** хитър съм, сечё ми пипето; **držet něco pod ~em**, по-често **pod pokličkou** пазя тайна за нещо; държа нещо скрито, тайно; **dejte si to za ~, ať si to strčí za ~** голяма работа! чудо голямо!

2. предмет, подобен на шапка: ~ **hříbku** шапчица на гъба; ~ **lampy (petrolejové)** абажур на газена лампа

klofan, -u м. *експр.* човка, клон: **ptačí** ~ птича човка
 дълъг клон (за нос), клонът му (носът му) е дълъг

klof, -u м. *експр.* ~ **ec** лепна един шамар 2. *прен.* бодване, убождане; удар; неприятен намек

klof|at, -u/-ám *несв.* 1. (кохо, со кат) кълва (някого, нещо някъде, по нещо) (за птици): ~ **at někoho do prstu** кълва някого по пръста 2. (кохо, со; do čeho) *експр.* докосвам бързо с нещо остро, бодá: ~ **at holí do země** чукам, потупвам с бастун по земята

klof|ec, -ce м. *експр.* 1. клъване и *прен.*: **nedbat ~ců** не обръщам внимание на ужилванията, на ударите 2. човка, клон: ~ **ec havrana** клон на гарван

klof|nout, -nu *св.* 1. клъвна 2. *прен.* тропна, чука
 сё и докосна до яденето; **není do čeho ~nout** няма за какво да се захване; няма, не се намира никаква работа

klofnut|í, -í *ср.* 1. клъване 2. *прен.* ужилване, ухапване, бодване, удар: **bolestné ~í** болезнено клъване, подмятане

klohn|it, -ím *несв.* (со) *разг. експр.* готвя лошо, неумело; готвя бълвочи, помии, буламачи

klokán, -a м. *зоол.* кенгуру (Macropus)

klokan|í, -í, -í който се отнася до кенгуру; кенгуров: ~ **í kůže** кожа на кенгуру, от кенгуру; ~ **í mládě** малкото на кенгуру

klokoč, -e м. 1. *бот.* клокочка (Staphyalea) 2. клокочка (плод, семена)

klokoč|í, -í *ср.* събир. 1. храсталаци от клокочка 2. плодове на клокочка

klokočov|ý, -á, -é който се отнася до клокочка

klokot, -u м. 1. клокот, клокочене, кипене: **vřít**

~ **em** връя и кипя, връя с клокочене 2. бълбукане: ~ **potoka** бълбукане на поток 3. трели, пееие (обикн. на славеи): **slavičí** ~ славеи трели

klokot|at, -ám, по-рядко klokoč|at se, -ám se *несв.* 1. клокоча, кипя: **voda počala ~at** водата започна да кипи, закипя; **krev ~á varem** *прен.* кръвта кипи 2. бълбукане: **pramen ~á** изворът бълбука 3. (-; со) пее с трели: **slavík ~á** славеят пее с трели

klokotav|ě *нар.* 1. клокочещо, клокочейки, кипейки 2. бълбукащо, бълбукайки 3. с трели

klokotav|ý, -á, -é 1. кипящ, клокочещ: ~ **ý život** *прен.* кипящ, бурен живот 2. бълбукащ: ~ **ý potůček** бълбукащо поточе; ~ **ý pláč** *експр.* плач с хлипане 3. чуруликащ; който е с трели (за песен, обикн. на славеи): ~ **ý zpěv** пееие с трели

kloktadl|o, -a *ср.* течност за плакнене на уста, за жабуркане, за гаргара

klokt|at, -ám *несв.* 1. (čít) правя гаргара, жабуря се, плакна си устата и гърлото (с нещо): ~ **at hypermanganem** правя гаргара с калиев хиперманганат 2. по-рядко, също **klokt|at se** клокоча, кипя: **voda ~á** водата клокочи, кипи 3. по-рядко бълбукане: ~ **ání potoka** бълбукане на поток 4. издавам бълбукащ звук при движение на нещо, кълкolia: **voda ~ala ve džbáně** вода кълкoлеше в каната (трясина)
 ката му трепереха

kloktavě *нар.* бълбукащо, с бълбукане

kloktav|ý, -á, -é бълбукащ: ~ **ý pramen** бълбукащ поток; ~ **ý smích** *прен.* бълбукащ смях; ~ **é vejce** развалено яйце, запъртък

klon|it, -ím *несв.* (со) навеждам, свеждам, прекланям (нещо): ~ **it hlavu** навеждам, свеждам, прекланям глава и *прен.*

klon|it se, -ím se *несв.* навеждам се; скланям се, накланям (се), клоня: **slunce se ~í k západu** слънцето клоня към залез; ~ **it se na stranu někoho** клоня към, на нечия страна; **šťěstí se ~í k naší straně, na naši stranu** щастие то клоня на наша страна, към нас

klop|a, -y ж. 1. ревер: **široké, úzké ~y** широки, тесни ревери 2. капак на джоб

klopen|ý, -á, -é наклонен, косо наведен: ~ **ý klobouk** шапка със спусната надолу периферия

klop|it, -ím *несв.* 1. (со) обръщам надолу, скланям, навеждам, свеждам (нещо): ~ **it oči k zemi** навеждам, свеждам очи към земята 2. (со) катървам, обръщам надпаки: **ne~it!** да не се обръща! (за сандъци и под.) 3. (-; со) *разг. експр.* ресья се, плащам: **musí ~it** трябва да се изресья, трябва да плати

klopjit se, -ím se *несв.* склѣням се, свѣждам се: **víčka se ~í** клепачите се склѣнят, затвѣрят

klopot, -u *м.* блѣскане, трѣпане, бѣхтене (*за тежък труд*): **odpočinek po celodenním ~u** почивка след целодневно бѣхтене

klopot|a, -y *ж.* **1.** живѠт, изпълнен с мизѣрия, невѠля и грижи: **zlá a tvrdá ~a** лош и тежък живѠт, изпълнен с мизѣрия, невѠля и грижи **2.** блѣскане, трѣпане, бѣхтене (*тежък труд*): **čeká nás ještě pěkná ~a** чака ни Ѡще здраво, јако бѣхтане

klopot|it (se), -ím (se) *несв.* **1.** блѣскам (се), бѣх-тя (се), трѣпя се, трѣдя се тежко: **~it (se) od rána do noci** бѣхтя се от сѣтрин до вѣчер **2.** (*s čím*) стремя се, мѣча се да овладѣя (*нещо*), да се справя (*с нещо*), бѣхтя се (*с нещо*)

klopotně *нар.* усилно, тежко, трѣдно: **~ pracovat** работя усилно, тежко, трѣдно

klopotn|ý, -á, -é усилен, тежък, трѣден: **~á práce** усилен, тежък трѣд; усилна, тежка, трѣдна работа; **~ý život** усилен, тежък, трѣден живѠт; живѠт, изпълнен с бѣхтене/бѣхтане, с трѣпане

klopýt|at, -ám *несв.* **1.** (*oč, přes co; -*) препѣвам се, спѣвам се (*о нещо, в нещо*): **kůň ~á o kámen** конят се препѣва в камък; **~al jsem přes kořeny** препѣвах се в корени; **~at o předsudky** *прен.* предразсѣдците ми прѣчат, страдам от предразсѣдци **2.** (*čím*) придвижвам се с мѣка (*през нещо*): **~at sněhem a tmou** придвижвам се с мѣка в сняг и тъмнина, през сняг и мрѣк

klopýtavě *нар.* с препѣване, препѣвайки се, спѣвайки се

klopýtav|ý, -á, -é който често се препѣва, спѣва: **~á chůze** неравен вървѣж, неравна походка с често препѣване

klopýt|nout, -nu *св.* **1.** (*oč, přes co; -*) спѣна се, препѣна се (*о нещо, в нещо*): **~nout o pařez** спѣна се, препѣна се о/в пѣн **2.** *прен.* препѣна **огради|ю|щ|ца** ◆ **lač|ý**

jednou ~ne всеки мѠже да сгрешї

klot, glot, -u *м. текст.* сатѣн

klotov|y, glotov|ý, -á, -é сатѣнен: **~á podšívka** сатѣнен хастѣр

kloub, -u *м.* **1. анат.** стѣва: **lokenní ~** лакѣтна **с|а|р|н|с|л|о|ж|н|е** ◆ **př|**

něčemu na ~, dostat se věci na ~ намѣря му цаката, разберѣ чалѣма на нѣщо **2. техн.** шарнир, колѣнце: **křížový ~** кардан, крѣстѣчка; **kulový ~** кълбовиден шарнир, сферична врѣзка; **svorníkový ~** болтова стѣва; **vrcholový ~** клѠчова врѣзка

kloub|it, -ím *несв. остар. книж. (со)* свѣрзвам, съединявам, сглобявам (*нещо*)

kloubjit se, -ím se *несв. книж.* свѣрзвам се, съединявам се, сглобявам се: **jednotlivé pasáže textu se ~ily v jednotu** Ѡдѣлните пасажї от тѣкста се сглобяваха в едно цяло, образѣваха едно цяло

kloubnat|ý, -á, -é **1.** кокалест, костелив: **~á ruka** костелива рѣка **2.** вѣзлест, чвѠрест, чепѣт: **~é větve** чвѠрести, чепѣти клѠни

kloubn|í, -í, -í *анат.* стѣвен: **~í hostec** *мед. разг.* стѣвен ревматїзм

kloubovit|ý, -á, -é *по-рядко* **1.** кокалест, костелив: **~é ruce** костеливи рѣце **2.** вѣзлест, чвѠрест, чепѣт: **~é větve** чвѠрести, чепѣти клѠни

kloubov|ý, -á, -é **1.** стѣвен: **~ý revmatismus** стѣвен ревматїзм **2. техн.** шарнирен, колѣнов: **~ý hřídlel** карданен, стѣвен вал

klouče, -te *ср.* **1. експр.** мѠлко момчѣ, момчѣнце, момчурляк, хлапѣ, хлапѣнце, малчугѣн: **držet na klíně** ~ държѣ момчѣнце в скѣта си, на скѣта си **2. презр.** мѠлд, неѠпитен човѣк: **holobradě** ~ голобрадо хлапѣ; хлапѣк с жѣлто около устѣта

klouč|ek, -ka *м.* **1. умал.** мѠлко момчѣ, момчурляк, хлапѣ, малчугѣн: **rozpustilý ~ek** пѣлав, немїрен малчугѣн **2. в сѣчет.** **zelený ~ek** *презр.* мѠлд, неѠпитен хлапѣк

kloudně *нар. разг.* прилично, снѠсно, свѣстно, както трѣбва, солидно: **~ se najíst** нахрѣня се прилично, както трѣбва: **neumí ~ česky** не знаѣ добрѣ чѣшки (*езїк*)

kloudn|ý, -á, -é *разг.* **1.** свѣстен, приличен, снѠсен, солиден: **~é jídlo** свѣстно, прилично, снѠсно ядене; **promluv přečte něco ~ého** кажи всѣ пак нѣщо разумно, нѣщо свѣстно; **~ého slova z něho nedostaneš** от нѣго няма да чуѣш нищо свѣстно, нищо разумно **2. по-рядко** хѣбав, красїв

klouzačk|a, -y *ж.* **1.** пѣрзѣлка: **dětské ~y** дѣтски пѣрзѣлки; **má na hlavě ~u** *прен. шегов.* йма кубѣ, плешїв е **2.** пѣрзѣляне

klou|zat, -žu/-zám/книж. **-ži** *несв.* **1.** хлѣзгав съм, хлѣзгам се: **bláto ~zalo pod nohama** калтѣ се хлѣзгаше под кракѣта; **dnes (se) to venku ~že** *безл.* днѣс навѣн е хлѣзгаво **2.** пѣрзѣлям се, поднасям: **kola vozu ~zala po blátě** колелѣта на колѣта се пѣрзѣляха по калтѣ **3. прен.** плѣзгам се (*леко и бързо*): **světlo ~že po stěně** светлинѣта се плѣзга по стѣнѣта; **~zat zrakem po přítomných** плѣзгам поглед по присѣстващите; **~at (v řeči) jen po po-**

- vrchu problému** плъзгам се по повърхността на проблема
- klouzavě** нар. хлъзгаво, плъзгаво; хлъзгайки се, пързляйки се, плъзгайки се
- klouzav|ý, -á, -é** 1. хлъзгав: **~á půda** хлъзгава почва и прен. 2. хлъзгащ се: **let ~ý aviaц.** бръснеш полет 3. икон. плаващ: **~ý rozpočet** плаващ бюджет
- klouz|ek, -ku** м. 1. бот. масловка (едлива гъба) (Suillus, Boletus) 2. талк
- klouz|nout, -nu** св. 1. плъзна се, хлъзна се: **~l a upadl** той се хлъзна и падна 2. (čít) прен. плъзна, прекърам: **~nout pohledem po stě-nách** плъзна поглед по стените
- klov|at, klob|at, разг. klub|at, -u/-ám** нескв. 1. (со) кълвã, събйрам, хвãщам с човка (за птици): **slepice ~e zrní** кокошката кълвã зърнã 2. (кат, кохо, со) кълвã, удрям (за птици): **~at někoho do nohy** кълвã някого по кракã
- klov|at se, klob|at se, разг. klub|at se, -ám se/-u se** нескв. 1. излòпвам се, лòпя се: **kuřata se začínají ~at (z vajec)** пилетата запòчват да сеизлòпват,даселòпят(отяйцãта) 2.самò **klub|at se, -u se (z koхо, z čeho)** развйвам се (в нещò), стãвам (някаквъ): **~e se z ní mladá kráska** тã се преврãща в млãда красãвица; **loket se ~e z rukãvu** лãкъгят е зãпнал (през дупка) (на ркãв); **nemoc se pomalu ~e** болестãта запòчва бãвно да се проявйва
- klovatin|a, -y** ж. 1. клейообразно вещество, клей, смола и под. 2. лепило: **arabská ~a** гума арабика
- klov|nout, klob|nout, разг. klub|nout, -nu** св. 1. (do koхо, do čeho, со) клъвна (някого, нещò): **kohout ~l slepici** петелът клъвна кокошката 2. (koхо - вин.) прен. експр. клъвна, бòцна, ужйля (някого): **~la ho otãzkou** тã го клъвна с въпрòс
- klozet, -u** м. клозет, тоалетна
- klozetov|ý, -á, -é, по-рядко klozetn|í, -í, -í** клозетен; който се отнãся до клозет, до тоалетна: **~á mísa** клозетна чиния; **~í papír** тоалетна хартия
- klub, -u** м. 1. клуб (организация): **závodní ~** заводски клуб; **poslanecký ~** парламентарна фракция 2. клуб (клубно помещение): **zařizení ~u** обзавèждане, мебелировка на клуб, на клубно помещение
- klubat, klubat se** вж. **klovat, klovat se**
- klubíčk|o, -a** ср. умал. кълбцè, кълбèнце: **~o vlny** кълбèнце вълнена прèжда; **stočit se do ~a** свйя се на кълбò
- klubíčkovit|ý, -á, -é** който напòмня кълбèнце, кълбовйден: **~ý útvar** кълбовйдна фòрма, кълбовйден предмет
- klubist|a, -y** м. члèn, привърженик на клуб: **vãšnivý, věrný ~a** страстен, вèрен члèn, привърженик на клуб
- klubiz|mus, klubis|mus [-iz-], -mu** м. спорт. и др. клубен патриотизъм (обикн. пресилен, нездрав)
- klubk|o, -a** ср. 1. кълбò, кълбцè: **~o vlny** кълбò вълнена прèжда 2. нещò, коèто напòмня кълбò, валмò: **~o těl** кълбò от телã; **skrčit se, svinout se do ~a** свйя се на кълбò; **~o vlasů** валмò от косã; **~o záhad** прен. кълбò от загадки
- klubovk|a, -y** ж. тапицирано кожено креслò: **posadit se do ~y** седна в креслò
- klubovn|a, -y** ж. клуб, клубно помещение: **schůze v ~ě** събрание в клуб
- klubov|ý, -á, -é, klubovn|í, -í, -í** клубен: **~í život** клубен живòт; **~é mužstvo** клубен отбòр; **~é závody** състезания
- klůc|ek, -ku** м. малко остар. разг. 1. парцãл, парчè плãт: **čistit něco navlhčeným ~kem** чистя нещò с влажен парцãл 2. обикн. мн. **klůc|ky, -kù** парцãли (дрехи): **sebrat těch pár ~kù** съберã си, вдигна си парцãлите, партишйните, партакèшите
- klučenin|a, -y** ж. трèбенина; обработвãема земя, получена след изкореняване на гòра
- klučík, -a** м. умал. хлапèнце, момчèнце, малчугãн
- klučín|a, -y** м. експр. хлапèнце, момчèнце, малчугãн: **čtyřletý ~a** четиригодишен малчугãн
- klučisk|o, -a** ср. експр. голямо момчè, момчурляк
- klučít, -ím** нескв. (со) трèбя, изкоренявам (гора, тръни, пьнове и под.): **~ení tajgy** трèбене, изкореняване на тайгã
- kluk, -a** м. 1. момчè: **mít ~a a děvče** ймам момчè и момйче, син и дъщеря; **ty jsi proti mně ~** в сравнение с мèn тй си момчè; **chová se jako ~** държй се като хлапè 2. експр. мъж (връстник, колега, другар): **kluci, držte se!** дръжете се, момчèта! **naši kluci vyhráli** нашите момчèта спечèлиха (за спортисти) 3. експр. момчè, ергèн, ухажòр, гãдже: **děvče má hlavu plnou ~ů** на момйчетò сãмо момчèта са му в главãта 4. валè (картоигр. жарг.): **srdcový ~** валè кùпа
- klukovin|a, -y** ж. разг. експр. хлапãшка постъпка, лудорйя, немйрство, дяволия: **udělal to z ~y** той направи товã, защòто му е момчèшки умът, акълт

klukovsky нар. разг. (по) момчешки, хлапашки: **chovat se** ~ държã се хлапашки

klukovský, -á, -é разг. 1. хлапашки, момчешки: ~á **mentalita** хлапашки, момчешки манталитет 2. *експр.* неразумен, лекомислен: ~é **kousky** хлапашки лудории

klukovstv|í, -í ср. разг. 1. момчешка възраст: **chvíle bezstarostného** ~í мигове от безгрижната момчешка възраст 2. *експр.* хлапашка постъпка, лудория, немърство, дяволия: **stydět se za své** ~í срамувам се за своята хлапашка постъпка

klus, -u м. тръс: **běžet** ~em тичам (в) тръс; **poklusem v** ~! *воен. спорт.* бегом марш!

klusácký, -á, -é който се отнася до кон, подходящ за бърз ход или тръс: ~é **závody**, **dotihy** конни състезания, надбягвания в тръс

klusák, -a м. кон, подходящ за бърз ход или тръс

klus|sat, -šu/-sám нескв. 1. бягам тръс: **koně** ~saji конете бягат в тръс 2. *експр.* вървя бързо, бързам: ~sat **na vlak** бързам за влак

klusem нар. (в) тръс: **běžet** ~ тичам, бягам (в) тръс

klusot, -u м. тръс, бягане (в) тръс: **stejnoměrný koňský** ~ равномерен конски тръс

kluzák, -u м. 1. *авиаци.* безмоторен самолет, планер 2. лека моторна лодка

kluziště, -ě ср. пързалка (*място за пързалане*): **umělé**, **přírodní** ~é изкуствена, естествена пързалка

kluzk|o I, -a ср. поледица: **velké** ~o голяма поледица

kluzko II нар. хлъзгаво, плъзгаво: **je** ~ хлъзгаво е

kluzkost, -i жс. 1. хлъзгавост, плъзгавост 2. *прен.* безнравственост, непристойност, разпуснатост

kluzk|ý, -á, -é 1. хлъзгав: ~ý **kámen** хлъзгав камък; ~á **cesta politická** *прен.* хлъзгав, несигурен, опасен политически курс 2. безнравствен, непристойен, неприличен, мръсен: ~ý **vtip** мръсен, неприличен виц

kluzn|ý, -á, -é хлъзгав, хлъзгащ се, плъзгав, плъзгащ се: ~á **plocha** *техн.* повърхнинã, равнинã на хлъзгане

klýzma *вж.* **klýzma**

klýstýr, -u м. клизма: **dát** ~ (**někomu**) правя клизма (на някого)

klýzma, -tu ср. *мед.* клизма: **očistné** ~ очистителна клизма

kmán, -a м. *остар.* разг. 1. прѳст войник, рѳдник: **oficíři a** ~i офицѳри и рѳдници 2. прѳст,

обикновен, невлиятелен човѳк; **o tom** ~i **nerozhodují** товã прѳстите, обикновените хора не го решãват

kmen, -e/-u м. 1. ствол, дѳнер, пѳн: **třešeň s hladkým** ~em черѳша с гладък ствол 2. плѳме (*в първобитното общество*): **společný jazyk** ~e общ език на плѳме 3. род, плѳме: **vládce z** ~e **Přemyslova** владѳтел от рода Пршѳемисъл (*от плѳмето чехи*); **slovanské** ~у славянски племенã 4. *зоол. бот.* род: ~ **členovců** рѳд членестонѳги 5. *книж.* основã, същѳствената, основната част от нѳщо: **pevný** ~ **voličů** твѳрдо ядрѳ на електорãт; твѳрд електорãт 6. *език.* основã: **infinitivní** ~ инфинитивна основã; **přítomný**, **prézentní** ~ сегãшна основã

kmenoslov|í, -í ср. *език.* 1. основѳобразуване 2. *остар.* словообразуване

kmenotvorn|ý, -á, -é *език.* основѳобразуващ: ~á **přípona** основѳобразуваща наставка, основѳобразуващ сѳфикс

kmenově нар. по началѳ, по съществѳ, в основната си; по отношение на щãта: ~ **přislušet k biologické fakultě** на щãт сѳм в биологическия факултет

kmenov|ý, -á, -é 1. стволѳв; който се отнася до ствол: ~é **dříví** високостволѳен дѳрвен материал 2. плѳменен: ~á **rozdrobenost** плѳменна раздробѳеност 3. основѳобразуващ: ~á **přípona** основѳобразуваща наставка; основѳобразуващ сѳфикс 4. основѳен, постоянен, щãтен: ~ý **stav pracovníků** основѳен, щãтен състãв на персоналã

kment, -u м. *фѳно* (*тѳнко, меко*) лѳнено платнѳ

kmentov|ý, -á, -é който се отнася до *фѳно* (*тѳнко, меко*) лѳнено платнѳ: ~é **šaty** дрѳхи от *фѳно* (*тѳнко, меко*) лѳнено платнѳ

kmet, -a м. 1. *книж.* старец: **stříbrovlasý** ~ среброкѳс старец 2. *истор.* старѳйшина, главã на родã

kmetsk|ý, -á, -é 1. старчески: ~á **léta** старчески години 2. *истор.* старѳйшински; който се отнася до старѳйшина; ~á **rada** съвет на старѳйшините; ~ý **lid** сѳляни, сѳляните, сѳлячество, сѳлячеството

kmetstv|í, -í ср. 1. старческа възраст 2. ранг на старѳйшина

kmih, -u м. *книж.* мах, замãх, люлѳещо се движение, люлѳене: ~ **nohou** люлѳене на кракãта

kmih|at, -ám нескв. 1. (*čít*) мãхам, клãтя, люлѳя, двѳжа насãм-натãм (*нещо*): ~at **nohou** двѳжа кракãта си насãм-натãм, люлѳя кракã; клãтя

си краката **2.** движа се насам-натам, люлѐя се: **~at na bradlech** люлѐя се на успоредка

kmihnout, -nu св. **1.** (*čít*) замàхна, мàхна (*с нецо*): **~nout nohou** (за)мàхна с крак **2.** раз-движа се, мрѐдна се: **volná noha ~ne** свободният крак ще се мрѐдне, ще се раздвижи

kmín, -u м. **1.** бот. кулин. ким (*растение и подправка*) (*Carum carvi*): **domáci sýr s ~em** домашно сирене с ким **2.** бот. кулин. кимион (*Carum cuminum*)

kmín|jek, -ku м. умал. **1.** пѐнче, кòренче **2.** плѐменце, мàлък рòд, мàлко плѐме

kmínk|a, -u ж. ракия от ким: **láhev ~y** шише (*с*) ракия от ким

kmín|ovat, -uji/разг. -uju неск. (*со*) подпràвам с ким; **solit a ~ovat pečeni** солà и подпàвам с ким пѐчено

kmínov|ý, -á, -é кòйто се отнàся до ким, кимион: **~á polévka** супа с ким

kmit, -u м. **1.** трептѐне, колебàние: **~ paprsku** трептѐне на лѐч **2.** блещúкane, трѐпкане, трептѐне: **~ svíčky** блещúкane, трептѐне на пламъка на свѐщ

kmit|at, -ám неск. (*čít*) движа бързо насам-натам, люлѐя, мърдам (*нецо*): **~at prsty** мърдам прѐстите си, шàвам с прѐсти

kmit|at (se), -ám (se) неск. **1.** физ. трептjà, колебàя се, вибрìрам **2.** движа се бързо насам-натам; пробягвам, мъркам се: **auta ~ala sem tam** колите се движеха бързо насам-натам **3.** блещúкам, трѐпкам, трептjà (*за светлина, звезди и под.*): **světlo se ~alo** светлинàта блещúкаше, трѐпкаше, трептѐше

kmitav|ý, -á, -é **1.** движещ се бързо насам-натам, трѐптящ, вибрìращ: **~é vlnění vzduchu** трептjàщо вълнѐние на въздуха; **~ý pohyb** физ. трептѐне, вибрìране **2.** святкащ, блещúкащ, трептjàщ: **~ý plamen** блещúкащ пламък

kmit|nout, -nu св. мрѐдна, трѐпна: **rybka ~la hlavou** хрúмна му, осени го мисъл

kmit|nout (se), -nu (se) св. трѐпна; мърна се: **postava se ~la mezi stromy** фигура се мърна между дървѐтата; **~la ve mně naděje** в мѐн трѐпна надѐжда; **~lo mi hlavou** мина ми през умà

kmítoč|et, -tu м. физ. фреквѐнция, честотà на трептѐне, на вибрация, на колебàние

kmítočtov|ý, -á, -é физ. кòйто се отнàся до фреквѐнция, до честотà на трептѐне, на колебàние

kmoch, -a м., малко остар. разг. чичо, бàйно, кум (*възрастен селянин*)

kmocháč|ek, -ka м. експр. умал. чичко, бàйно, бàйно (*за възрастен селянин*)

kmotr, -a м. **1.** кум; крѐстник: **jít za ~a (někomu)** стàвам кум, крѐстник (на някого) **2.** остар. патрòн, шеф, покровител: **škola získala desítky ~ů** училието си спечѐли мнòго патрòни, настоятели **3.** възрастен селянин, чичо, бàйно: **veselý ~** весел бàйно, весел чичо

♦ **prohlašování** разг. случай **4.** нейор. кòпчо, мухльо

kmotr|a, -u ж. **1.** кумà; крѐстница: **jít za ~u (někomu)** стàвам кумà, крѐстница (на някого) **2.** остар. шѐфка, патрòнка, покровителка **3.** възрастна селянка, стринка, тѐтка **4.** нейор. повлекàна

kmotrov|at, -uju/разг. -uju неск. (*со*) експр. предстàвам (*нов продукт*), прàвя промоция (*на нов продукт*)

kmotrovsky нар. **1.** по крѐстнически; по кумски **2.** покровителски **3.** несрѐчно, непохвàтно

kmotrovsk|ý, -á, -é **1.** кòйто се отнàся до кум, до крѐстник: **~ý dárek** подàрък от кум, от крѐстник **2.** шѐфски, патрòнски: **~é reference** ходатàйство **3.** непохвàтно, несрѐчно: **~é chování** непохвàтно, несрѐчно държàние

kmotrovstv|í, -í ср. **1.** крѐстничество, кумство: **odřící (někomu) ~í** откàжа да стàна крѐстник (на някого) **2.** експр. патрòнàж, шѐфство, покровителство, меценàтство, протѐкция

kmotřen|ec, -ce м. крѐщѐльник

kmotřenk|a, -u ж. крѐщѐлница

kmotřič|ek, -ka м. умал. експр. **1.** кум, крѐстник **2.** бàйно, чичко

kmotřičk|a, -u ж. умал. експр. **1.** крѐстничка **2.** кумичка, стринка, тѐтка

kmotřičk|ovat, kmotřičk|ovat, -uji/разг. -uju неск. (*коти*) експр. помàгам (*на някого*), подкрѐпям, покровителствам (*някого*)

kmotřičk|ovat se, -uji se/разг. -uju se, kmotřičk|ovat, -uji/разг. -uju неск. разг. (*с кум*) в демонстративно близки отношѐния сьм (*с някого*), разг. дупе и гàщи сьм (*с някого*)

kmotř|it, -ím неск. (*коти*) стàвам крѐстник (*на някого*): **~it v noučatům** стàвам крѐстник на внúчетата си

kmotř|it se, -ím se неск. (*с кум*) разг. братимjà се, мнòго близък сьм (*с някого*): **radost se ~í s veselostí** разг. радостà и весѐлието вървят заедно, вървят рька за рька

knedl|e, -í ж. мн. разг. често експр. кнѐдли: **švestkové ~e** кнѐдли сьс сливи

knedlíč|ek, -ku м. готв. умал. кнѐдлик; тòпче: **masové ~ky** тòпчета от месò (*за супа*)

knedlíčkov|ý, -á, -é кòйто се отнàся до кнѐдлик,

- топчета: **~á polévka** сѹпа топчета (*от месо, от черен дроб и под.*)
- knedlík, -u** м. *готв.* кнѣдлик (*сварена топка тесто с различни добавки*): **bramborové ~у** картофени кнѣдли; **houskové ~у** кнѣдли с добавен бял хляб или кифла; **kynuté ~у** кнѣдли от тестó с мая; **švestkové ~у** кнѣдли със сѣйни сливи; **chlupaté ~у** кнѣдли от настѣргани сурóви картофи
- knedlíkov|ý, -á, -é** който се отнася до кнѣдли: **~á** кнѣдли **~é** кнѣдли
обичам да ям кнѣдли, падам си по кнѣдлите
- knecht, -a** м. **1.** *истор.* средновековен войник **2.** *прен. пейор.* слуга, мекерè
- kněp, -u** м. *обушарски нòж*
- kněz, -e** м. *духовник, свещèник, поп*: **katolický** ~ католически свещèник; **pohanský** ~ жрец; **nejvyšší** ~ папа; **jít na ~e** *разг.* запиша се да сѣднa бгослoвe, кoтoи **~á** казaт
- nekáže** за глѹхите камбàните двà пѣти не бият
- kněžství, -ě** ср. *архитект.* пòдиум за певци в католическа цѣрква, пресбитèриум
- kněžka|a, -u** ж. *жрица*: **~a umění** *прен. книж.* жрица на изкѹството
- kněžna, -u** ж. *княгиня*
- kněžour, -a** м. *пейор.* поп, чернока̀пец, папищаш
- kněžoursk|ý, -á, -é** *пейор.* който се отнася до поп, чернока̀пец, папищаш
- kněžourstv|í, -í** ср. *пейор.* пòпщина
- kněžsk|ý, -á, -é** свещèнически, духовнически, духовен: **~ý stav** духовно звàние; **~ý seminář** духовна семинария
- kněžstv|í, -í** ср. свещèничество; д̀уховен сан, д̀уховно звàние
- kněžstv|o, -a** ср. *сѣбир.* д̀уховенство
- kníč|et, -ím** *несв.* квичà, скимтjа: **prasata ~í** прасетата квичат
- kníživě** нар. *експр.* квичèйки, с квичене
- kníživ|ý, -á, -é** *експр.* квичàщ
- knif** [кпуф], **-u** м. *разг.* маньòвѣр, трик: **žurnalistický** ~ журналистически трик
- knih|a, -u** ж. **1.** книга: **zábavná, poučná, vědecká ~a** забавна, поучителна, научна книга; **~a přírody, osudu, života, dějin** *прен. книж.* книга на природата, на съдбата, на живòта, на историята **~a** кнiжкo-гoвoрjашo по книга; сякаш четè книга; **být v ~ách honěný** знàя мнòго, ймам висòко образование **2.** книга, том: **první, druhá ~a** п̀рва, в̀тора книга; п̀рви, в̀тори том **3.** книга (*за записки и под.*): **třídni ~a** училищен д̀невник; **pamětní ~a** пàметна книга; **~a přání a stížností** книга
- за похва̀ли и опла̀квания; **domovní ~a** домовà книга; **vést ~у** *тѣрг.* вòдя счетовòдни книги, осчетовòдявам **4.** *зоол.* книга (*третият дял в стомаха на преживни животни*)
- knihárensk|ý, -á, -é** книговèзки; който се отнася до книговèзница: **~á dělnice** работничка в книговèзница, книговèзка
- knihárn|a, -u** ж. книговèзница, книговèзка работилница
- knihář, -e** м. книговèзец
- knihářk|a, -u** ж. книговèзка
- knihářsk|ý, -á, -é** книговèзки: **~á dílna** книговèзница
- knihářstv|í, -í** ср. **1.** книговèзство, занjтие на книговèзец **2.** книговèзница
- knihkup|ec, -ce** м. книжàр, книгопродавец
- knihkupeck|ý, -á, -é** книжàрски; който се отнася до продажба на книги: **~ý trh** панаир за продажба на книги, книжен базар
- knihkupectv|í, -í** ср. книжàрница
- knihomil, -a, по-рядко knihomil|ec, -ce** м. библиофил
- knihomol, -a** м. *експр.* библиомàн, книжен плѣх, буквойдец
- knihopis, -u** м. библиография, книгопис
- knihovat, -uji|разг. -uju** *несв.* осчетовòдявам, записвам в счетовòдни книги
- knihověd|a, -u** ж. книгознàние, библиолòгия
- knihovn|a, -u** ж. **1.** библиотèка (*сбирка от книги*): **příruční ~a** подр̀чна библиотèка; **veřejná ~a** общèствена библиотèка **2.** библиотèка (*поредица*): **světová ~a** светòвна клàсика **3.** *комп.* каталòг; електронна библиотèка
- knihovn|í, -í, -í** **1.** регистров; който се отнася до регистри **2.** библиотèчен: **~í služba** библиотèчна сл̀ужба
- knihovnic|e, -e** ж. библиотекàрка
- knihovnick|ý, -á, -é** библиотèчен, библиотекàрски: **~ý kurs** к̀урс за библиотекàри
- knihovnictv|í, -í** ср. **1.** библиотèчно д̀ело **2.** библиотекàрство (*д̀лъжност или професия на библиотекàр*)
- knihovničk|a, -u** ж. *умал.* **1.** библиотèчка (*сбирка от книги*) **2.** м̀алка библиотèка (*поредица*)
- knihovník, -a** м. библиотекàр
- knihotisk, -u** м. книгопечатане
- knihotiskárn|a, -u** ж. печàтница, книгопечатница
- knihotiskař, -e** м. печатàр
- knihotiskařstv|í, -í** ср. книгопечатане, печатàрство
- kník|at, kník|at, -ám** *несв. експр.* скимтjа, хлèнча
- kníkov|ý, -á, -é** скимтjащ, хлèнчещ

knik|nout, kník|nout, -nu св. изскимтъя, из-хленча

knír, -u м. мустак; обикн. мн. **knír|y, -ů** мустаци

knír|ek, -ku м. умал. мустаче

knížátko, -a ср. **1.** експр. често пейор. князче (дете на княз) **2.** пейор. князче, княз: **kdejaké ~o** рãзни ми ти там князчета

kníže, -te м. **1.** истор. плëменен вòжд **2.** истор. княз: **žít, bydlet jako ~** живëя като княз, като цар; живëя си живòта

knížecí, -í, -í 1. княжески: **~í titul** княжеска титла; **~í rod** княжески род **2.** по-рядко прен. експр. княжески, царски: **~í přepych** царски разкòш

knížectví, -í ср. **1.** княжество (владение) **2.** княжески сãн

knížečk|a, -y ж. умал. книжка, книжчица

knížk|a, -y ж. **1.** книжка, мãлка книга: **~a veršů** книга със стихове; **kupovat si, půjčovat ~y** купувам, заëмам книги; **dětské ~y** дèтски книги; дèтски книжки; **modlitební ~a** молитвеник

◆ **knížka ~a** книжките зная; по цял дëн вися над книгите; мнòго четã или ўча; **hledět si knížek** глëдам си книгите; ўча съзнãтелно **2.** книжка (документ): **spořitelní, vkladní ~a** спестòвна книжка; **vojenská ~a** военна книжка; **žakovská ~a** ученически белëжник, ученическа книжка; **pracovní ~a** трùдова книжка; **ukládat peníze na ~u** разг. влãгам, внасям пари в книжка **3.** книга (общо)

knížně нар. **1.** книжно: **vyjadřovat se ~** изразявам се книжно **2.** във вид на книга; в книжно тълò: **vyjít ~** изляза в книга

knížní, -í, -í 1. книжен; кòйто се отнася до книга: **~í produkce** книжна продукция; **~í brak** книжен брак **2.** език. книжен: **~í výraz, styl** книжен йзраз, стил

knížnic|e, -e ж. малко остар. библиотека (по-редица): **~e klasiků** библиотека на класиците, порëдица класика

knížnost, -i ж. книжност

knížtičk|a, -y ж. умал. книжчица, книжица

knoflíček, -ku м. **1.** умал. кòпченце **2.** кòпче (за манишети, за рькавели): **stříbrné ~ky** сребърни кòпчета за маншëти

knoflík, -u м. **1.** кòпче: **přísít ~** зашия, пришия кòпче **2.** предмет, подòбен на кòпче; бутòн, кòпче: **~ u rádia** кòпче на радио; **~ zvonku** бутòн на звънëц

knoflíkárn|a, knoflíkárn|a, -y ж. работилница за кòпчета

knoflíkář, knoflíkář, -e м. производител на кòпчета

knoflíkářk|a, knoflíkářk|a, -y ж. производителка на кòпчета

knoflíkářsk|ý, knoflíkářsk|ý, -á, -é кòйто се отнася до производител на кòпчета: **~á práce** производство на кòпчета; работа, занаят на производител на кòпчета

knoflíkářstv|í, knoflíkářstv|í, -í ср. производство на кòпчета

knoflíkov|ý, -á, -é кòйто се отнася до кòпче: **~á dírka** илйк, петлйца

knokaut, -u м. спорт. нòкаут: **technický ~** технически нòкаут

knokaut|ovat, -uji/разг. -uju св., по-рядко несл. спорт. нокаутйрам

knot I, -u м. неодуш. фитйл (на лампа, на свец)

knot II, -a м. одуш. **1.** експр. мãлко детè, дребосък, фарфалак **2.** пейор. дребен човèк, завързак, джуджè

kňour, -a м. лов. дйва свиня, глигãн

kňour|a, -y м. и ж. експр. плãчльо, плãчла; рëвльо, рëвла

kňoural, -a м. експр. плãчльо, рëвльо

kňouralk|a, -y ж. експр. плãчла, рëвла

kňour|at, -ám несл. експр. **1.** хлëнча, скимтъя, мрънкам: **dítě ~á o hračku** детèто хлëнчи за играчка **2.** хлëнча, оплаквам се: **~ala, že má moc práce** тья хлëнчеше, мрънкаше, че йма мнòго работа

kňouravě нар. хлëнчейки: **~ mluvit** говòря с хлëнч, хлëнчейки

kňourav|ý, -á, -é експр. хлëнчещ, мрънкащ, скимтъящ, плачлив: **~é děcko** плачливо детè

kňuč|et, -ím несл. скимтъя, квичã (за куче): **pes ~í bolestí** кучето скимтъя от болка; **dítě rozmazleně ~elo** детèто глëзено хлëнчеше

kňučiv|ý, -á, -é скимтъящ, хлëнчещ, плачлив: **~ý hlas** плачлив глас

knut|a, -y ж. бич, камшик: **žít pod něčí ~ou** живëя под нèчий камшик, под нèчий гнëт

koalic|e, -e ж. коалиция, сдружëние: **vládní ~e** правителствена коалиция

koaličně нар. коалиционно, по коалиционен начин; в коалиционнò отношëние

koaličn|í, -í, -í коалиционен: **~í vláda** коалиционнò правителство

kobalt, -u м. **1.** хим. кобãлт (Co) **2.** кобãлт (цвят): **~ moře** кобãлттъг на морето

kobaltově нар. кобãлтòво: **~ modrý** кобãлтòвосин

kobaltov|ý, -á, -é кобãлтòв: **~á barva** кобãлтòв цвят

kobercov|ý, -á, -é килймен; кòйто се отнася до килйм: **~á tkanina** килймена тълкан

kober|ec, -ce *м.* 1. килим: **perský ~ec** персийски килим; **létající ~ec** летящо килимче 2. мокет **ковър**
ковър експр. полъча мъмрене, накастрят ме, на-сапунисат ме
kobk|a, -y *ж.* килия; тъмнична килия, *книж.* тъмница, зандан: **vězeňská ~a** затворническа килия; **klášterní ~a** манастирска килия
koblih|a, -y *ж.* готв. поничка
koblihov|ý, -á, -é който се отнася до поничка: **~é těsto** тестò за понички
koblížk|a, -y *ж.* 1. умал. поничка 2. само *мн.* **koblížky, -ek** разг. конски фъшкии, конски тор
koblížkov|ý, -á, -é който се отнася до поничка: **~é těsto** тестò за понички
kobr|a, -y *ж.* зоол. кобра (Naja): **~a indická** индийска кобра
kobrt|at, -ám несл. експр. препъвам се, спъвам се: **~at ve tmě po cestě** препъвам се в тъмнината по пътя; **jazyk mu ~á** *прен.* езикът му се плетè
kobrtav|ý, -á, -é препъвач се, несигурен, люлещ се, клатушкащ се (*за походка*): **~ý krok** препъваща се крачка
kobrt|nout, -nu *св.* експр. спъна се, препъна се: **~nout o kámen na cestě** препъна се, спъна се о камък на пътя
koby|a, -y *ж.* 1. кобила 2. *прен.* *пейор.* кобила (*за жена*) 3. самка на копитно животно (*магаре, зебра и под.*) 4. обикн. експр. кранта: **stará ~a** стара кранта
koby|jí, -í, -í кобилешки: **~í mléko** кобилешко мляко
kobylin|ec, -ce *м.* конска фъшкия, конски тор
koby|lk|a, -y *ж.* 1. умал. кобилка 2. обикн. *мн.* **~y** зоол. скакалци (Platycleis, Tettidonia и др.) 3. муз. магаренце (*на струнен инструмент*)
kobz|a, -y *ж.* муз. кобза (*украински струнен музикален инструмент*)
kobzar, -a *м.* кобзар (*украински народен певец - музикант*)
kobzarsk|ý, -á, -é кобзарски: **~é písně** кобзарски песни
kosábk|a, -y *ж.* експр. лèк, неустойчив плавателен съд, лодчица, ладийка
kocour, -a *м.* 1. котарак, котак: **~ v botách** котарак
коткар 2. самец на животно от родà котки (Felidae): **~ rysa** рис-самец 3. нещо, което напомня котка, котенце (*пъпка на върба и др. под.*) 4. разг. йвица, мазка при боядисване на стена

kocour|ek, -ka *м.* умал. котараче, котè, котенце
Kocourkov, -a *м.* 1. „Кòцоурков“ (*град от приказките, чиито жители са много изостанали и глупави*) 2. *пейор.* глúха, дълбòка провинция
kocourkovsk|ý, -á, -é който се отнася до Кòцоурков; глупашки, еснафски, изостанал
kocourkovstv|í, -í *ср.* изостаналост, еснафщина, провинциализъм
kocourkov|ští, -ských *м.* *пейор.* жители на приказния Кòцоурков; глупави, изостанали хора, еснафи
kocovin|a, -y *ж.* махмурлúk: **mravní ~a** *прен.* депресия
kočár, -u *м.* файтòн; карèта, каляска, екипаж
kočár|ek, -ku *м.* 1. умал. каляска; файтòнче 2. количка, детска количка: **dětský ~ek** детска количка
kočárkár|n|a, -y *ж.* разг. място, помещèние за пазене на детски колички (*в многоетажен дом*)
kočébr, kočeb|rák, -a *м.* *остар.* разг. амбулантен търговец
kočí, -ho *м.* кочияш; файтонджия
kočičák, -u *м.* разг. заблен камък за калдъръм
kočič|í, -í, -í 1. котешки: **~í oči** котешки очи 2. който напомня нещо котешко: **~í hlavu** камъни за калдъръм 3. фалшив: **~í zlato** имитация на злато, самоковско злато
kočičin|a, -y *ж.* експр. 1. котешка мýзика, котешки концерт, какафония: **poslouchat ~u místo hudby** слúшам какафония, котешки концерт вмèсто мýзика 2. гюрултия, шумна сцèна 3. котешка миризмà
kočičin|ec, -ce *м.* котешко изпражнèние, котешка фъшкия
kočičk|a, -y *ж.* 1. умал. котè, котенце; мàце, мàценце 2. *мн.* **kočičk|y, -ek** разг. котенца, върбови пъпки, реси
kočír|ovat, kučír|ovat, -uji/разг. -uju несл. разг. карам, управлявам конски впряг, кочияш съм
kočk|a, -y *ж.* 1. котка: **~a divoká** зоол. дива котка (Felis silvestris); **~a domácí** зоол. домашна котка (Felis domestica); **angorská ~a** **аңорска**
аңорска тè са като кúче и котка; **hrát si s někým jako ~a s myší** играя си с някого като котка с мишка; **je to pro ~u** разг. товà не стàва за нищо, товà за нищо не гò бивà, товà е за боклúка 2. самка от родà котки (Felidae): **lví ~a** лъвица 3. разг. кожа (*за яка*)
kočkodan, -a *м.* зоол. опашàта маймúна (Cercopithecus)

kočk|ovat se, -uji se/разг. -uju se *несв. (s kým) експр.* 1. боричкам се 2. карам се, закачам се, заяждам се, джавкам се (*с някого*)

kočkovit|ý, -á, -é 1. котешки; който напомяна котка: **~é pohyby** котешки движения 2. в съчет. **šelmy ~é** *зоол.* животни от рода котки (Felidae)

koč|ovat, -uji/разг. -uju *несв.* 1. чергарувам, вода чергарски, номадски, катунарски живот 2. *прен.* сменям често жилището си, мества се от място на място

kočovnický *нар.* чергарски, номадски, скитнически, катунарски

kočovnick|ý, -á, -é чергарски, номадски, скитнически, катунарски: **~ý národ, život** чергарски, номадски, скитнически народ, живот

kočovnictv|í, -í *ср.* чергарство, номадство, скитничество, чергарски начин на живот, катунарство

kočovník, -a м. чергар, катунар, номад, скитник

kočovn|ý, -á, -é 1. чергарски, номадски, катунарски: **~ý život** чергарски, номадски, скитнически, катунарски живот 2. странстващ, пътуващ (*за театър, за артист*)

kód, -u м. код: **požívat ~u** използвам, употребявам код, служа си с код

kódov|ý, -á, -é кодов: **~ý název** кодово название

kodein, -u м. *хим. мед.* кодеин

kodex, -u м. кодекс (*в различни значения*): **Justiniánův ~** Юстинианов кодекс; **~ mezi-národního práva** кодекс на международното право; **mravní ~** *прен.* морален кодекс

kodifikac|e [-dy-], -e *ж.* кодификация, кодифициране: **~e spisovného jazyka** *език.* кодифициране на книжовния език

kodifikačn|í [-dy-], -í, -í кодификационен

kodifikátor [-dy-], -a м. кодификатор

kodifik|ovat [-dy-], -uji/разг. -uju *несв. и св. (co)* кодифицирам (*нещо*): **~ovat spisovnou normu jazyka** *език.* кодифицирам книжовната норма на езика

kodkodák *вж.* kokodák

kódovac|í, -í, -í *спец.* кодиращ; който се отнася до кодиране, служещ за кодиране: **~í soustava** система за кодиране

kód|ovat, -uji/разг. -uju *несв. и св. (co) спец.* кодирам, шифрувам: **~ovat zprávu** кодирам, шифрувам съобщение

kódov|ý, -á, -é кодов: **~ý název** кодово название

kodrc|at (se), -ám (se) *несв.* друсам се, клатъшкам се, клата се, треса се: **vůz se ~á po cestě** колата се друса по пътя

kodrcavě *нар.* друсайки се, с друсане, с клатъшкане

kodrcav|ý, -á, -é клатъшкащ се, друсащ се, клатещ се, тресящ се: **~ý pohyb vozíku** друсащо се движение на количка

koedukac|e, -e *ж.* *педаг.* съвместно, смесено обучение на момчета и момичета

koedukačn|í, -í, -í *педаг.* който се отнася до съвместно, смесено обучение на момчета и момичета: **~í třída** смесен клас (*от момчета и момичета*)

koeficient, -u м. *мат. физ.* коефициент

koexistenc|e [-egzi-], -e *ж.* *книж.* коекзистенция, съвместно съществуване: **mírová ~e států** мирно съвместно съществуване на държави

koexistov|at [-egzi-], -uji/разг. -uju *несв. книж.* (*s kým, s čím*) съществувам съвместно (*с някого, с нещо*)

kofein, -u м. кофеин

kofeinov|ý [-eín], -á, -é кофейнов: **~é nápoje** кофейнови напитки, напитки с кофеин

koflíč|ek, -ku м. *умал.* чашка, чашчица

koflík, -u м. чаша, чашка: **~ čaj** чаша, чашка чай; чаша, чашка кафе

kohez|e, ж. *физ. спец.* кохезия, сцепление

kohort|a, -y *ж.* *истор.* кохорта

kohout I, -a м. 1. петел: **kokrhání ~a** кукурикане: **~a** кукурикане

vený, rudý ~ пожар; **posadit červeného ~a na střechu** запала някому къщата 2. *лов.* петел, самец на някои видове птици: **~i bažantí** мъжки фазани; **~i paví** мъжки пауни 3. *експр.* див петел (*за човек*)

kohout II, -u м. *техн.* кран: **přívodní, vypouštěcí** ~ впускателен, изпускателен кран; **přírubový** ~ фланцов кран

kohout|ek I, -ka м. *умал.* 1. петлѐ 2. *разг.* бѐкла

kohout|ek II, -ku м. 1. кранче: **~ek vodovodu** кран на чешма 2. спусък на пушка, петлѐ: **stisknout ~ek** натисна спусъка 3. *бот.* свиларка (Lychnis)

kohout|í, -í, -í петльов; който се отнася до петел: **~í maso** месо от петел; **~í hřebínek** петльов грѐбен, грѐбен на петел

kohout|it se, -ím se *несв. експр.* пѐрча се, пѐрча се, горещя се, налитам на бой

koch|at se, -ám se *несв.* 1. (*čít, v čet, na čet*) наслаждавам се, люблювам се (*на нещо*): **~at se obrazy** обичам картините; наслаждавам се, люблювам се на картини; **~at se v hudbě** обичам музика; наслаждавам се на музика; **~at se na krásném rozhledu** наслаждавам се, люблювам се на красива глѐдка 2. (*s kým*) по-

рядко книж. гáля се, глѣзя се (с някого): **~at se s dětmi** гáля се, глѣзя се с деца
kójlje, -e ж. 1. кóйка, нар 2. кабина (в плавателен съд)
kojen|ec, -ce м. кърмáче: **peče o ~ce** грижи за кърмáче
kojeneck|ý, -á, -é кърмáчески; кóйто се отнáся до кърмáче, кърмáчета: **~ý věk** кърмáческа възраст; **~á peče** грижа за кърмáче, за кърмáчета
koj|it, -ím неск. 1. (koho) кърмя (дете): **přestala své dítě ~it** тя престáна да кърми детето си 2. хрáня, поддържам
koj|it (se), -ím (se) неск. утешáвам (се), успокоявам (се); **~it bol slzami** успокоявам бóлката със сълзи; **~it se nadějí** успокоявам се, утешáвам се с надěждата, хрáня надěжда, надявам се
kojn|á, -é ж. дóйка, кърмáчка (на чуждо дете)
kojot, -a м. зоол. койот (Luciscus)
ko|k|a, -y ж. 1. бот. кóка (растение) (Erythroxylon) 2. кóка, опиáт от листáта на кóката
koka-kol|a, -y ж. кóка-кóла
kokain, -u м. кокаин
kokainist|a [-пу-], -y м. кокаинист
kokainov|ý, -á, -é кокаинов: **alkaloidy skupiny** ~é алкалоиди от кокаиновата грóпа
kokard|a, -y ж. кокарда: **čepice s červenobílou ~ou** шапка, фуражка с червенобяла кокарда
koket|a, -y ж. обикн. пейор. кокетка: **rafinovaná ~a** изтѣнчена кокетка
koketeri|e, -e ж. кокетство, кокетяране: **neuvědomělá ~** несъзнáтелно кокетство, кокетяране
koketk|a, -y ж. умал. експр. кокетка; млáдо момйче, което обйча да се кóнти, да се облыча добрè
koketně нар. кокетно
koketn|í, -í, -í 1. кокетен: **~í žena** кокетна женá, кокетка 2. кокетлив: **~í hlas** кокетлив глác
koketnost, -i ж. кокетство, кокетливост
koket|ovat, -uji|разг. -uju неск. 1. (s kým, čím, s čím) кокетярам, кокетнича (с някого, с нецо) 2. (s čím) експр. играя си несериóзно (с нецо), кокетярам (с нецо): **~ovat se smrtí** кокетярам, играя си със смърттá
kokil|a, -y ж. техн. леярска фóрма, матрица, леярски калъп
kokodák, kokoko(ko)dák, kokokdák, kodkodák междум. кудкудяк
kokon, -u м. пашкóл
kokonov|ý, -á, -é пашкóлен; кóйто се отнáся до пашкóл: **~é vlákno** пашкóлено влакно
kokos, -u м. 1. кокóсов орех 2. бот. кокóсово

дървò, кокóсова пáлма (Cocos) 3. грубо тиква, кратуна (за глава): **narazit si ~** удáря си тиквата 4. разг. рогòзка от кокóсови влакна
kokosk|a, -y ж. сладкйш с кокóсово брашно, с кокóсови стърготини
kokosovník, -u м. бот. кокóсова пáлма (Cocos): **~ ořechoplodý** кокóсова пáлма
kokosov|ý, -á, -é кокóсов: **~á palma** кокóсова пáлма; **~é mléko** кокóсово мляко; **~á mouka** кокóсово брашно; **~ý ořech** кокóсов орех; **~ý olej** кокóсово маслò; **~ý koberec** рогòзка от кокóсови влакна
kokošk|a, -y ж. бот. овчáрска торбйчка (Capsella)
kokot|a, -y ж. кóрва, лèка женá, проститúтка
kokotice, -e ж. бот. кукувйча прѣжда (Cuscuta)
kokov|ý, -á, -é кóйто се отнáся до кóка: **~é listy** листá от кóка
kokrhác, -e м. експр. петльо, петèл
kokrh|at, -ám неск. 1. кукуригам (за петел) **~at** чóли за товà 2. (-; со) пейор. говòря, пèя с немелодйчен глác (нецо) (за човек): **~at kuplety** кукуригам пèsнички, шлáгери, шансони
kokrhavě нар. кукуригащо, с кукуригане
kokrhav|ý, -á, -é кукуригащ, подòбен на кукуригане: **~ý hlas, smích** кукуригащ глác, смйх
kokrhel, -el-u м. разг. експр. 1. остар. висòка дамска шапка с дантèли и пáнделки 2. висòк кок
kokršpaněl, -a м. кóкершпаньòл (порода кучета)
koks, -u м. кокс
koksárensk|ý, -á, -é кóйто се отнáся до завòд за кóкс: **~é uhlí** вѣглища за производството на кóкс
koksárenstv|í, -í ср. кóксова промишленост
koksárn|a, koksov|a, -y ж. кóксов завòд
koksovac|í, -í, -í кóйто слóжи за коксóване, коксóващ: **~í proces** коксóване
koks|ovat, -uji|разг. -uju неск. техн. 1. (со; -) коксóвам 2. коксóвам се: **uhlí ~uje** вѣглищата се коксóват
koksovateln|ý, -á, -é коксóващ, за коксóване: **~é uhlí** коксóващи вѣглища
koksovat|ět, -ím, 3. мн. -ějí/-í (за вѣглища) преврѣщам се в кóкс, коксóвам се
koksovna вж. **koksárna**
koksov|ý, -á, -é кóксов: **~á pec** кóксова пèщ
kokt|a, -y, koktal, -a м. пелтèк
koktajl, koktejl, -u м. 1. коктèйл: **vermutový ~**

коктейл с вермут; **mléčný** ~ млечен коктейл
2. коктейл (*прием*)
koktajlový, -á, -é 1. коктейлов; който се отнася до коктейл (*напитка*): **~ý nápoj** коктейл (*напитка*) **2.** който се отнася до коктейл (*прием*): **~é šaty** рокля за коктейл, коктейлна рокля
koktán|í, -í *ср.* пелтечене, заекване
kokt|at, -ám *несв. 1.* заеквам, пелтеча: **silně ~á** силно заеква, пелтечи **2.** пелтеча, говоря разпокъсано, със запъване (*от възнение*): **~at omluvy** пелтеча извинения
koktavě *нар.* със заекване, заеквайки, пелтчейки, със запъване: **~ odpovídat** отговарям заеквайки, пелтчейки
koktavost, -i *ж.* заекване, пелтечене
koktavý, -á, -é 1. който заеква, заекващ; който пелтечи, пелтечещ (*за човек*): **být ~ý** заеквам, пелтеча, пелтэк съм **2.** накъсан, разпокъсан, със запъване (*за реч*): **~á rozpačitá omluva** смутено, накъсано извинение
kok|kus, ko|k, -ku *м. биол.* кок, кокова бактерия
kol *вж. kolem*
kol|a, -y *ж. 1.* бот. кола (Cola) **2.** опият, лекарство от кола
kolaborac|e, -e *ж. полит. пейор.* колаборационизъм, колабориране
kolaborant, -a *м. пейор.* колаборационист: **zrádci a ~i** предатели и колаборационисти
kolaborantk|a, -y *ж. пейор.* колаборационистка
kolaborantsk|ý, -á, -é колаборационистки: **~á vláda** колаборационистко правителство
kolaboranstv|í, -í *ср.* колаборационизъм: **podzření z ~í** подозрение в колаборационизъм
kolabor|ovat, -uji/разг. -uju *несв. (-; s kým, s čím)* сътруднича (*с окупаторите, с врага*), колаборационист съм: **~ovat s nacisty** сътруднича с нацистите
kolac|e, -e *ж.* свѣрка (*на копие, на препис с оригинал*): **provádět ~i s rukopisem** сверявам с ръкописа
kolacion|ovat, -uji/разг. -uju *несв. (-; со s čím)* спец. сверявам (*копие, препис с оригинал*): **~ovat originál s opisem** сверявам препис с оригинала
koláč, -e *м. 1.* колáč (*сладкиши от козуначено тесто*): **~e s tvarohem** сладкиши с извара; **~e** *ж.* **nejsou ~e** *пословица* хубавите неща с труд се постигат; който не работи, не трябва да яде **2.** предмет, напòмнящ колáč: **krevní ~** съсирек от кръв; **plodový ~** *мед.* плацента, последък
koláč|ek, -ku *м. умал.* колáче (*сладкишиче от*

козуначено тесто): **makové ~ky** колáчета с мак
koláčov|ý, -á, -é който се отнася до колáč
kolaps, -u *м. мед.* колапс: **srdeční ~** сърдечен колапс
kolár|ek, -ku *м.* свещеническа бяла яка; **sněhobílý ~ek** снежнобяла свещеническа яка
kolař, -e *м. 1.* спорт. жарг. колоездáч, велосипедист **2. жарг. крадец на велосипеди
kolář, -e *м.* колáр (*който изработва коли, каруци*), арабаджия
kolářsk|ý, -á, -é колáрски, арабаджийски: **~é řemeslo** колáрски занаят, арабаджийство
kolářstv|í, -í *ср.* колáрство, колáрски занаят, арабаджийство; изработване на коли, каруци: **vyučit se ~í** изуча колáрски занаят
kolatur|a [-úra], -y *ж. църк.* енòрия
kolaudac|e, -e *ж.* приемане, одобряване от комисия; официално одобрено разрешение: **~e výtahu** приемане на асансьор (*при нов строеж*)
kolaudačn|í, -í, -í приемателен, одобрителен, разрешителен: **~í komise** приемателна комисия
kolaud|ovat, -uji/разг. -uju *несв. и св.* приемам/приема, официално одобрявам/одобря, разрешавам/разрешá (*постройка, обект и под.*): **novostavba byla ~ována** новият строеж бѣше приет (*от приемателна комисия*)
koláž, -e *ж. худож.* колáж
kolbišt|ě, -ě *ср. 1.* арена (*за рицарски турнири*): **rytíř vjel na ~ě** рицарят навлѣзе, се появи на арената **2.** *прен. книж.* пòприще, арена: **politické ~ě** политическа арена; **literární ~ě** литературно пòприще
kolčav|a, -y *ж. 1.* зоол. невестулка (Mustela nivalis): **rychlý jako ~a** бърз като невестулка **2.** *прен. експр.* невестулка (*за пѣргово, подвижно момиче*) **3.** *прен. експр.* невестулка (*за хитѣр, коварен човек*)
koléb|at, разг. kolíb|at, -ám/по-рядко -u *несв. 1.* (*koho, со; -*) люлѣя, полюлявам, люшкам, люшвам, поклáщам: **~at dítě (v kolébce)** люлѣя, полюлявам детѣ (*в люлка*); **~at hlavou** поклáщам главá **2.** *само* **koléb|at (koho)** *книж.* успокоявам, утешáвам, усмирявам (*някого*)
koléb|at se, разг. kolíb|at se, -ám se/по-рядко -u se 1. люлѣя се, люшкам се, полюшвам се, полюлявам се, клатúшкам се: **lod'ka se ~á na vodě** лòдката, корáбчето се люлѣе, се полюшва върху водáта **2.** *само* **koléb|at se** *книж. (čít)* успокоявам се, уталòжвам се,**

усмирявам се, унасям се (*от нещо*): **dát se ~at hodbou** оставам се да ме унася музика

kolébav|ý, разг. **kolibav|ý**, -á, -é **1.** люлюещ се, олюлюващ се, клатушкащ се: **~á chůze** олюлюваща се походка **2.** само **kolébav|ý** книж. успокояващ, усмиряващ, унасящ, уталожващ, утешаващ: **~á melodie** успокояваща, унасяща мелодия

kolébk|a, разг. **kolíbk|a**, -у ж. **1.** люлка (*детска*): **houpat dítě v kolébce** люлюя дете в люлка

2. само **kolébk|a** книж. люлка (*място на зараждане, на възникване*): **~a lidstva** люлка на човечеството; **jižní Čechy, ~a husitství** Южна Чехия, люлка на хуситското движение, на хуситството **3.** предмет, напомняща люлка: **pijáková ~a** преспание, попивателна

kolečk|o, -a ср. **1.** колелце: **stolek na ~ách** маса

мисля за бъдещето, за стари години; кътам бели пари за черни дни; **ostrouhat, oškrabat ~a** остана с пръст в устата **2.** мн. **kolečk|ka, -ek** колесник (*на плуг и под.*) **3.** колічка, едноколка: **plné ~o pisku** колічка, пълна с пясък **4.** колелò, колелце (*част от механизма*)

~a v hlavě v pořádku, má o ~o víc, míň експр. хлопа му дъската, нещо му липсва; **přeskočilo mu ~o** побъркал се е, мръднал е **5.** кръгъл предмет, колелце, кръгче: **~o salámu** филийка, колелце, кръгче, резенче салам; **namalovat ~o** нарисувам колелце, кръгче, окръжност **6.** „кòлечко“ (*чешки народен танц*) **7.** експр. умал. колелò (*велосипед*)

kolečk|ov|ý, -á, -é който се отнася до колелце; рòлков: **~é brusle** рòлкові кьнки, лèтни кьнки

koled|a, -у ж. **1.** коледарска пèсен **2.** коледуване: **chodit ~ou, po ~ě** коледувам **3.** дàр за коледàри

kolednic|e, -e ж. коледàрка

koledník, -a м. коледàр

koled|ovat, -uji/разг. -uju несв. **1.** коледувам **2.** **koled|ovat si (oč)** разг. упорито йскам, прòся си (*нещо*): **přímò si ~oval o pohlavек** той направо си тьрсеше, си прòсеше шамàр, плесница

koleg|a, -у м. колèга: **~ové v úřadě** колèги в (от) учреждèние; **pane ~o!** колèга! (*обръщение*)

kolegáč|ek, -ka м. умал. експр. колèга

kolegialit|a, -у ж. колегиàлност: **z ~у** от колегиàлност, от чьувство за колегиàлност

kolegiálně нар. колегиàлно, другàрски

kolegiáln|í **1**, -í, -í колегиàлен; другàрски: **~í**

jednání колегиàлна постъпка; **být ~í** дьржà се колегиàлно

kolegiáln|í **II**, -í, -í който се отнася до колèгия, до колèгиум

kolegiálnost, -i ж. колегиàлност

kolegijum [-lé-], -a ср. колèгиум, колèгия: **profesorské ~um** професòрски колèгиум, професòрска колèгия; **svolat ~um** свикам, призова колèгия, колèгиум

kolegyn|ě, -ě ж. колèжка: **paní ~ě!** колèжке!

kolej **I**, -e ж. **1.** коловòз: **cesta rozrytá ~emi** път, изрòвен от коловòзи **2.** рèлса; *сьщо мн.* **kolej|e**, -í коловòз (*за влак*), рèлси: **dvojité ~e** двòйни рèлси; **položit ~e** постàва рèлси; **vlak přijel na druhou ~** влакът пристìгна на втòри коловòз **vjet, vrátit se do starých, vyježděných, vyjetých ~í** вляза отнòво в рèлсите; **vybočit z (normálních) ~í** изляза от рèлсите; **dělat, provádět něco po dvojí ~i** правя нèщо по двà начина; **být vytržen z ~í** изваден сьм от рèлсите; **odsunout někoho, něco na vedlejší ~** измèстя някого, нèщо на втòри, на заден плàн; прàтя някого в глуха линия; **slepá ~** задьнена улица; глуха линия

kolej **II**, -e ж. **1.** колèж, университет (*в средновековието*): **jezuitská ~** йезуитски колèж **2.** висше учèбно заведение с интернàт; колèж, университет: **cambridžská, oxfordská ~** кèмбриджски, òксфордски колèж, университет **3.** и мн. **kolej|e**, -í студèнтско общежитие: **~e s menzou** студèнтско общежитие с мènза, сьс стòл

kolejáč|k|ý, -á, -é студ. жарг. **1.** който се отнася до студèнтско общежитие **2.** който се отнася до студèнт, живèещ в общежитие

kolejačk|a, -у ж. студ. жарг. студèнтка, живèеща в общежитие

koleják, -a м. студ. жарг. студèнт, живèещ в общежитие

kolejišt|ě, -ě ср. коловòзи, рèлси на гàра, жп линии

kolejné, -ho ср. нàем, тàкса за студèнтско общежитие

kolejn|í, -í, -í **1.** който се отнася до колèж, до университет: **~í síň** зàла, àула в колèж, в университет **2.** който се отнася до студèнтско общежитие: **~í plat** нàем, тàкса за студèнтско общежитие; **~í řád** правилник за вьтрешния рèд в студèнтско общежитие

kolejnic|e, -e ж. рèлса: **klást ~e** полàгам рèлси

kolejov|ý, -á, -é рèлсов: **~á doprava** рèлсов транспорт

kol|ek, -ku м. тàксова, гèрбова мàрка: **dvoukorunový ~ek** тàксова мàрка от двè крòни

kolekce, -e ж. 1. колѣкция: ~e **známek** колѣкция от маркі 2. в *сѣчет*. **vánoční** ~e пакетѣрана колѣкция от колѣдни фѣгурки за елхà (обикн. шоколадови)

kolektiv [-tu/-tý-], -u м. колектив: **pracovní** ~ трудов колектив; **divadelní** ~ театрален колектив; **autorský** ~ авторски колектив; **pracovat v ~u** работя в колектив; **tvoříme dobrý** ~ ние сме добър колектив

kolektivisace вж. **kolektivizace**

kolektivisační вж. **kolektivizační**

kolektivisovat вж. **kolektivizovat**

kolektivist|a [-tu-], -u м. колективист, привърженик на колективизма

kolektivistický [-tyvisty-] нар. колективистично

kolektivistický [-tyvisty-], -á, -é колестивистичен: ~é **prvky** елементи на колективизъм; ~é **hospodářství** колективистично стопанство, стопанисване

kolektivist|ka [-tyvis-], -u ж. колективистка

kolektivizace [-tu-], -e ж. колективизация: **úplná ~e zemědělství** пълна колективизация на селското стопанство

kolektivizační [-tu-], -í, -í колективизационен; който се отнася до колективизация: ~í **politika** политика на колективизация

kolektivizm|us [-tu-], **kolektivism|us** [-tyviz-], -u м. 1. колективизъм 2. *полит.* движение за установяване на обществен ред, основан на колективни принципи

kolektiviz|ovat [-tu-], -uji/разг. -uju неск. и св. (со; -) колективизирам (нещо), провеждам колективизация: ~ovat **průmyslovou výrobu** колективизирам промишленото производство, провеждам колективизация на промишленото производство

kolektivně [-tu/-tý-] нар. колективно: ~ **řešit otázky** колективно решавам въпроси

kolektivní [-tu/-tý-], -í, -í колективен: ~í **vlastnictví** колективна собственост; ~í **odpovědnost** колективна отговорност; ~í **smlouva** колективен договор; ~í **bezpečnost v Evropě** колективна безопасност в Европа

kolektivnost [-tu-], -í ж. колективност: **zásada ~í** принцип на колективността

kolektor, -u м. техн. *електр.* колѣктор

kolem I, *книж. и поет.* **kol** нар. 1. наоколо: ~ **dokola** наоколо, в кръг, от всички страни; **stáli ~** стояха наоколо, в кръг; **oběhne ~** ще обикне **okolo** **ma** **okolo** **jde** ~ вие ми се свят, главата ми се върти, мае; **mluvit ~ dokola** заобикалям същността на въпроса, говоря твърде общо; **když se to vezme ~ a ~** общо взето; като цяло; ~ **dokola vzato** общо

взето 2. покрай, близо, наблизо: **šel ~** той отмина, той мина покрай нас

kolem II, *книж. и поет.* **kol** предл. с род. 1. около: **sedíme ~ stolu** седим около масата; **cesta ~ světa** пътешествие около светà; **otáčet se ~ své osy** въртя се около оста си; **vzít ~ krku** прегърна; **skutečnost ~ nás** действителността около нас; **děti jsou stále ~ ní** децата са постоянно около нея; **řečí ~ toho bylo už dost** много приказки се изприказваха вече за ~~твърде дълго~~

si někoho ~ prstu въртя някого на пръста си, кача се някому на главата, завъртя някого, стъпя някому на вратà 2. покрай, край: **mihnout se ~ oken** мърна се покрай/край прозорците; **přešel ~ nás bez pozdravu** мина край нас без поздрав 3. надлъж, покрай: **stavět domky ~ silnice** строя къщи покрай шосето; **jít ~ řeky** вървя край, покрай реката 4. около, приблизително, към: ~ **osmé (hodiny)** към/около осем часа; ~ **vánoc** към/около Колѣда; **muž ~ 40 let** мъж към 40 години, мъж на около 40 години, приблизително на 40 години

kolemjdouc|í I, -í, -í минаващ (*наоколо, покрай нещо*): ~í **lidé** минаващи хора

kolemjdouc|í II, -iho м. минавач: ~í **se zastavovali** минавачите се спираха

kolenat|ý, -á, -é колѣнест, с голѣми колѣна; колѣст: ~é **nohy** крака с голѣми колѣна, колѣстести крака

kolénko вж. **kolínko**

kolenní колѣнен: ~í **kloub** *анат.* колянна стàва

kolen|o I, -a ср. 1. коляно: **lézt po ~ou** пълзя на колѣнѣ; **padnout, kleknout na ~a** падна на колѣнѣ; **houpat dítě na ~ou** люлѣя детѣ на колѣнѣте си; **tráva až po ~a** трева до колѣнѣ; **sukně nad ~a** пола над колѣнѣте; **hlava jako ~o** глава като фàр, като кубѣ, изцяло плешива; **třesou se mi ~a** трепѣрят ми краката, подгъват ми се краката; *прен.* страхувам се; **dát si k obědu vařená vepřová ~a** поръчам си за обѣд варѣни свински крака; **prodřená ~a punčoch, kalhot** скъсани, протрити на ~~колѣна~~

na ~a постава някого на колѣнѣ; **na ~ou prosit** колѣнопреклòнно мòля; **na ~ou děkovat** горѣщо благодаря; **dá si pro groš ~o vrtat** много е алчен, трепѣри над стотѣнката, женà си продава за стотѣнка; **lámat něco přes ~o** извършвам нѣщо на всяка цена; **šetřit na stará ~a** пестя за старини, за старѣ години, кътам бѣли пари за чѣрни дни; **na stará ~a se dočkat vděku** дочàкам благодарност на старѣ го-

дѣни **2.** предмет, който напомня коляно: ~o roury техн. коляно на тръба; hrdlové ~o коляно с мѹфа

kolen|o II, -a ср. *остар.* коляно, поколение: **do třetího ~a** до трето коляно

kolenovitě нар. във вид на коляно, коленчато: ~ **zahnutý** огънат, извит, прегънат коленчато, като коляно

kolenovit|ý, -á, -é коленчат: ~á **trubice** коленчатата тръба

kole|so, -sa ср., обикн. мн. **kole|sa, -s** книж. голямо колелó; *експр.* колелó: ~sa **vlak** колелá на влак; ~so **osudu** *прен.* колелóто на съдбата; ~so **dějin** *прен.* колелóто на историята; **lopatkové ~so** техн. гребно колелó (*на парход*)

kolchoz, -u м. колхóз

kolchozn|í, -í, -í колхóзен: ~í **vlastnictví** колхóзна сòбственост

kolchoznic|e, -e ж. колхóзничка

kolchoznick|ý, -á, -é колхóзен; който се отнася до колхóзник, до колхóзничка: ~ý **život** живòтът на колхóзниците, колхóзен живòт

kolchoznictv|í, -í ср. *преди* колхóзна сèстèма

kolchozník, -a м. колхóзник; **sovětští kolchozníci** *остар.* съветски колхóзници

kolib|a, -u ж. колиба, дървена пастърска къща в планината

kolíbat *вж.* **kolébat**

kolíbavý *вж.* **kolébavý**

kolíbka *вж.* **kolébka**

kolibř|í, -í, -í **1.** който се отнася до колибри: ~í **peří** перушина, перá на колибри **2.** *прен.* миниатюрен: ~í **slovník** речник-лилипút

kolibřík, -a м. *зоол.* колибри (*Trochilus, Lesbia*)

kolíč|ek, -ku м. *умал.* **1.** кòлче; клèчка; клинче: ~ky **v hrabích** збьци на греблò **2.** щипка: ~ky **na věšení prádla** щипки за пранè

kolíč|kovat, -uji/разг. -uju *несв. (со)* защипвам с щипки: ~ovat **prádlo ke šnůře** защипвам пранè на въжè (*с щипки*)

kolíčkov|ý, -á, -é *електр.* щèпселен: ~ý **vypínač** щèпсел, превключвател с осигурителен щифт

kolid|ovat (si), -uji/(si) *разг. -uju (si)* *несв.* **1.** колидирам, съвпадам по врèме: **obě přednášky ~ují** дветè лекции съвпадат по врèме **2.** колидирам, създавам сблèsъци, колйзии

kolije, -e ж. *зоол.* кòли (*порода куче*)

koliér [-lié, liér], -u м. *разг.* колиè, огърлица, гердан

kolik *местоим. числ.* **1.** *като въпр.* кòлко: ~ **máte děti?** кòлко деца имате? ~ **je hodin?** кòлко е часът? ~ **je ti let?** на кòлко си години? ~ **to stojí (peněz)?** кòлко струва това? **2.** *като*

отн. (*често в съчет. с tolik*) кòлкото: **neměl ani tolik peněz, ~ potřeboval** той дори нямаше тòлкова парì, кòлкото му бяха нùжни

♦ **kolikrát** кòлко пъти и мнèния **3.** *като неопр. разг.* нýколко: **nespal ~ noci** (той) не спа нýколко нòщи; кòлко нòщи не è спал!

kolík, -u м. **1.** *умал.* кòлче: **přivázat stromek ke ~u** привържа дръвчè към кòлче **2.** щипка: ~ **na prádlo** щипка за пранè **3.** *техн.* щифт, кòлче: **zajišťovací ~** фиксатор, осигурителен щифт

kolik|a, -y ж. *мед.* кòлика: **žlučnicková ~a** жлътчана кòлика

kolikacifern|ý, -á, -é **1.** кòлкоцифрен **2.** нýколкоцифрен **3.** многоцифрен: ~é **číslo** кòлкоцифрено, нýколкоцифрено, многоцифрено число

kolikadenn|í, -í, -í **1.** кòлкоднèвен **2.** нýколкоднèвен **3.** многоднèвен

kolikadíl|ný, -á, -é **1.** съставен от кòлко дяла, части, тòма **2.** съставен от нýколко дяла, части, тòма **3.** съставен от мнòго дялове, части, тòмове: ~ý **román a)** колкотòмен роман, роман от кòлко части **б)** нýколкоотòмен роман **в)** многоотòмен роман; роман, който се състои от мнòго части

kolikahodinov|ý, -á, -é **1.** кòлкочасов **2.** нýколкочасов **3.** многочасов

kolikalet|ý, -á, -é **1.** кòлкогодишен **2.** нýколкогодишен **3.** многогодишен: ~ý **spor** кòлкогодишен; нýколкогодишен; многогодишен спор

kolikaměsíční|í, -í, -í **1.** кòлкомесечен **2.** нýколкомесечен **3.** многомесечен: ~í **nepřítomnost** кòлкомесечно; нýколкомесечно; многомесечно отсътствие

kolikanásob|ek, -ku м. **1.** кòлкократна (*на нецо*) величина **2.** неколкократно пò-голяма (*от нецо*) величина **3.** многократно пò-голяма (*от нецо*) величина

kolikanásobně *нар.* **1.** кòлко пъти **2.** неколкократно; нýколко пъти **3.** многократно; мнòго пъти

kolikanásobn|ý, -á, -é **1.** кòлко пъти пò-голям **2.** неколкократен; нýколко пъти пò-голям **3.** многократен; мнòго пъти пò-голям: **je to ~ý rekordman** тòй è неколкократен, многократен рекордьòр

kolikapatrov|ý, -á, -é **1.** кòлкоетажен **2.** нýколкоетажен **3.** многоетажен: ~ý **dům** кòлкоетажен; нýколкоетажен; многоетажен дòм; кòлкоетажна; нýколкоетажна; многоетажна къща, сграда

kolikaprocentní, -í, -í **1.** кòлко процèнтов **2.** ня-колкопроцèнтов **3.** многопроцèнтов: ~í **daň** кòлкопроцèнтов; няколкопроцèнтов данък

kolikastránkový, -á, -é **1.** състоящ се от кòлко страници **2.** състоящ се от няколко страници **3.** състоящ се от много страници: ~á **kniha** книга, състояща се от кòлко страници; книга с няколко страници; книга с много страници

kolikasvazkový, -á, -é **1.** кòлкотòмен **2.** няколкотòмен **3.** многотòмен: ~ý **slovník** колкотòмен; няколкотòмен; многотòмен рèчник

kolikatýdenní **1.** кòлкосèдмичен **2.** няколкосèдмичен **3.** многосèдмичен: ~ **dovolená** колкосèдмична; няколкосèдмична; многосèдмична òтпуска

kolikátý, -á, -é **числ. 1.** като *въпр.* кòй (*no red*): ~ý **případ je to?** кòй слúчай по рèд е товà? ~ého **je dnes?** кòй дèн, кòя дàтa сме (е) днèс? кòй сме днèс? **po ~é se to stalo?** за кòй пýт стàва товà? **2.** *разг. като неопр.* за кòй пýт; за кòй ли пýт; èди кòй си; èди кòй си по рèд: **byl tam už po ~é** за кòй ли пýт вèче тòй бèше там; тòй бèше хòдил там многократнò **3.** *като отн. обикн.* **kolikátý-tolikátý: ~ý kdo přijde, tolikátý odejde** кòйто кактò дòйде по рèд, такà и ще си отиде

koliker, -o, -a *ср.* **1.** кòлко (вида) **2.** няколко (вида) **3.** много (вида): **máme ~o druhů** (*нèчеho*) ймаме няколко вида, много видове (*от нецò*)

koliker, -ý, -á, -é **числ. за вид 1.** кòлко вида? кòлко? **a)** (*въвежда пряк и непряк въпрос за брой видове*) ~é **máte víno?** кòлко вида вино ймате? **ptal se, ~ým způsobem lze řešit rovnici** тòй питаше по кòлко нàчина мòже да се реши уравнèнието **б)** (*при имена плуралиа тантум, събир., веществени и абстрактни като бройно числ.*): **kolikeré dveře vedou do sálu?** кòлко врати йма зàлата? **2.** от няколко вида **3.** много видове

kolikost, -i *жс. книж.* кòличество, квантитèт, мнòжество, брой: ~ **slovesného děje** *език.* многократнòст на глагòлното дèйствиè

kolík|ovat, -uji/*разг. -uju* *несв. (со)* **1.** обозначавам с кòлчета: ~ovat **silnici** обозначавам шосè с кòлчета **2.** прищипвам (*с щипки*): ~ovat **prádlo** простирам пранè (*като го защипвам с щипки*)

kolíkový, -á, -é кòйто се отнàся до кòлче, до щипка, до щифт: ~é **oplocení** ограда от (с) кòлчета

kolikpак *нар. местоим. експр.* àма кòлко, кòлко пýк, кòлко: ~ **je ti let?** ама на кòлко си годìни? на кòлко ли пýк годìни си?

kolikrát, *книж.* **kolikráte** *числ. нар.* **1.** кòлко пýти? ~ **jsi tu byl?** кòлко пýти си бил тук? **2.** *разг.* няколко пýти **3.** чèсто, чèсто пýти: ~ **se na vás ptal** няколко пýти, мнòго пýти тòй пита за вас **4.** *в съчет.* **kolikrát-tolikrát** кòлкотò пýти - тòлкова пýти: ~ **se o to pokoušel, tolikrát ztroskotal** кòлкотò пýти се опитваше да направì товà, тòлкова пýти претърпяваше неуспèх

koliksetkrát *нар.* мнòго пýти, многократнò: **opakoval to už ~ експр.** тòй повтàряше товà вèче стò, милиòн пýти

kolínk|o, *книж.* **kolénk|o, -a** *ср.* **1.** колèнце: **děvčátko mělo sukni po ~a** момиченцето бèше с рòкля до колèнцàта **2.** джолàн (*свински и под.*): **uvařit si vepřové ~o** сгòтвя свински джолàн **3.** *бот. техн.* колèнце **4.** *мн.* **kolínka** юфкà, макарòни във фòрма на извити тръбички

kolínská, -é *жс. разг.* òдеколон

kolínský, -á, -é *обикн. в съчет.* ~á **voda** òдеколон

kolísat, -ám *несв.* **1.** колебàя се; менà се, променям се (*за цена, температура и под.*): **teplota ~á mezi pěti a sedmi stupni** температурата се колебàе между пèт и сèдем градуса **2.** (*в ÷ет, mezi ÷ít*) колебàя се, двоумя се (*за нецò, между нецò и нецò*): ~at **mezi dobrem a zlem** колебàя се, лúшкам се мèжду добрòто и злòто

kolísavě *нар.* колеблìво; нерешително; непостоянно

kolísav|ec, -ce *м.* колебàещ се, нерешителен човèк; непостоянен човèк

kolísavost, -i *жс.* променливост; нерешителност; непостоянство; колеблìвост

kolísavý, -á, -é **1.** неравен (*тон*) **2.** люлèещ се, олюляващ се: **jít ~ým krokem** вървя с олюляваща се похòдка **3.** променлив, непостоянен: ~é **napětí** *електр.* непостоянно напрежèние **4.** нерешителен; колеблìв, колебàещ се; неустойчив: ~é **živly** неустойчиви, колебàещи се елемèнти

koliz|e, -e *жс.* колìзия: **dostat se do ~e se zákonem** озòвà се, изпàдна в колìзия със закòна

kolikolem *нар.* наврèд, наòколо, навсякгде наòколо: **těkat zrakem ~** блуждàя с пòглед наòколо, във всйчки посòки

kolík|ovat, -uji/*разг. -uju* *несв. (со)* слàгам таксова, гèрбова мàрка, облèпвам с таксова, с гèрбова мàрка, таксувам, обгèрбвам: ~ovat **žádost** слàгам таксова мàрка на молбà

kolíkovné, -ho *ср.* гèрбова такса, гèрбов налог

kolkovn|í, -í, -í, kolkovn|ý, -á, -é който се отнася до таксуване с таксова, с гърбова марка: **~í / ~ý poplatek** гърбова такса, гърбов налог

kolkov|ý, -á, -é който се отнася до гърбова марка, таксова марка: **~á známka** таксова марка, гърбова марка

kolmic|e, -e ж. мат. перпендикуляр, перпендикулярна линия: **spustit ~í** спусна, прекъвам перпендикуляр

kolmo нар. **1.** (*к četи, на со*) перпендикулярно (*на нещо, към нещо*) **2.** вертикално, отвесно: **dopadat ~** падам вертикално, отвесно

kolmost, -í ж. **1.** перпендикулярност **2.** вертикалност, отвесност

kolm|ý, -á, -é 1. (*к četи, на со*) перпендикулярен (*към нещо, спрямо нещо, на нещо*): **~á přímka** перпендикуляр, перпендикулярна права **2.** вертикален, отвесен: **~á čára** вертикална, отвесна линия

koln|a, kůln|a, -у ж. сайвант, навес, сущина: **stodola s ~ou** хамбар със сайвант

kolnič|ka, kůlnič|ka, -у ж. умал. сайвантче, навесна

na dřevo разг. експр. направа нещо на пух и прах

kollo, -a ср. **1.** колелò: **~o auta** автомобилно колело **~o u vozu** последна дупка на кавала е; **pa-matovat na zadní ~a** (*по-често kolečka*) мисля за бъдещето, за старини, за стари години; **jdí na ~o!** малко остар. разг. върви по дяволите! **každý táhne na své ~o** пословица всеки тегли чеггата към себе си **2.** колелò, велосипед: (**jízdní**) **~o** колелò, велосипед; **závodní ~o** състезателно колелò; **pánské, dámské ~o** мъжко, дамско колелò; **jezdít na ~e** карам колелò **3.** кръг, окръжност: **~o na vodě** кръг, окръжност върху водата; **~a se mu dělala před očima** пред очите му се явяваха кръгове

◆ **kolní ~o** колелò, колелò сили, с пълнен глас, с цяло гърло **4.** хорò: **srb-ské ~o** србско хорò, ко̀ло **5.** малко остар. кръг, кръжец, общество: **pobýt v ~e milých přátel** постоя, поседя в кръга, в обществòто на мили приятели **6.** кръг, тур: **objet na stadionu čestné ~o** направа почетен кръг на стадиòна **7. спорт.** тур, рунд: **závod na desel** ~ състезание в десет тура, рунда

koloběh, -u м. кръговрат; циркуляция; обращение: **~ života** кръговрат на живòта; **~ krve** кръвообращение; **~ peněz** парично обращение

koloběžk|a, -у ж. тротинетка

koloděj, -e м. бот. вид манатарка (*Boletus luridus*)

kolodiov|ý, -á, -é [-lody-/lòdy-], колòдиев: **~ý roztok** колòдиев разтвòр

kolodijum, -a ср. хим. колòдий, колòдиум

kolohnát, -a м. експр. едър и трòмав, недодялан човек; дангалàк

kolohnátsk|ý, -á, -é дангалàшки; който се отнася до едър, трòмав, недодялан човек: **kolohnát ~ý експр.** дангалàк с дангалàк! дангалàкът му с дангалàк! дангалàк нòден!

koloid, -u м. физ. хим. колоид

koloidn|í, -í, -í колоиден, колоидàлен: **~í roztok** колоидàлен разтвòр

kolokáz|íe, -e ж. бот. колоказия (*Colocasia*)

kolokvi|um -a ср. колòквиум

kolokv|ovat, -uji/разг. -uju неск. (-; *z čeho, жарг. со*) полàгам колòквиум: **~ovat ruskou syn-tax жарг.** полàгам колòквиум по руски син-таксис

kolomaz, -i ж. катран, смàзка за колà

kolomazník, -a м. производител, продавач на

◆ катран, катранòчник

kolombín|a, -у ж. коломбина (*женски образ от старата италианска комедия*): **smích ~у** смàх на коломбина

kolón, -a м. истор. колòн, наемател на земя (*главно в Южна Америка*), колонист, колонизатор

kól|on, -a м. език. **1.** колòн, ритмична обособена част от немòрена реч в античното стихосложение **2.** група еднакви стъпки

kolon|a, -у ж. **1.** колòна (*във войската*): **postupovat v ~ách** движа се, напредвам, настъпвам в колòни **2.** колòна, върволица: **dlouhá ~a aut** дълга колòна автомобили, лèки коли **3.** колòна, група хòра с определена задача: **pracovní ~a** работна група ◆ **pátá ~a** пèта колòна **4.** колòна, колòнка, стълб, стълбец: **~a čísel** колòнка от числа

kolonád|a, -у ж. архитект. колонàда

koloniál [-ny-], -u м. остар. разг. колониàл, колониàлен магазин, магазин за хранителни стоки: **vedoucí v ~u** управител на колониàл

kolonialista I [-ny-], -у м. колониàлист (*представител или привърженик на колониализма*)

kolonialista II [-ny-], -у м. остар. разг. търговец, продавач в колониàлен магазин

kolonialistick|ý [-ny- -ty-], -á, -é колониàлен, колонизаторски: **~á politika** колониàлна, колонизаторска политика; **~á expanze** колониàлна, колонизаторска политика

kolonializm|us [-ny-], **kolonialism|us** [-ny- -iz-],
 -u м. колониализъм: **odstranit zbytky ~u** пре-
 махна остатъците от колониализъм
koloniáln|í [-ny-], -í, -í **1.** колониален; който
 се отнася до колония: **~í panství** колониал-
 но владение; **~í země** колониална държава
2. *остар.* колониален; който се отнася до
 колониален магазин: **~í zboží** колониални
 стоки; **~í obchod** колониал, колониален ма-
 газин, бакалия
kolonije [-ny-], -e ж. **1.** колония: **starořecké ~e**
 старогръцки колонии; **bývalé britské ~e**
 бивши британски колонии **2.** *по-рядко*
 землячество, колония: **česká ~e ve Vídni**
 чешка колония, чешко землячество във
 Виена **3.** колония, група хора: **umělecká ~e v**
Paříži артистична колония в Париж; коло-
 ния, група на художниците в Париж **4.** група
 от жилищни домове, комплекс, селище,
 градче: **dělnická, studentská ~e** работ-
 ническо, студентско селище, градче **5.** *зоол.*
 колония: **~e racků** колония от чайки
kolonist|a [-ny-], -u м. колонист: **zvat do země**
cizí ~u каня в страната чужди колонисти;
španělští ~é v Jižní Americe испански ко-
 лонисти в Южна Америка
kolonizace|e [-ny-], -e ж. колонизация: **německá**
~e českých zemí немска колонизация на чеш-
 ките земи
kolonizátor [-ny-], -a м. колонизатор: **evropští**
kolonizátoři afrických území европейски ко-
 лонизатори в/на африкански територии
kolonizátorský|ý [-ny-], -á, -é колонизаторски: **~á**
politika колонизаторска политика
kolonizovat [-ny-], -uji/*разг.* -uju *несв. и св. (со)*
1. населявам/населя, заселвам/заселя (*нещо*):
~ovat pohraničí населявам/населя, заселвам/
 заселя погранична област **2.** колонизирам:
~ovat Afriku колонизирам Африка
kolonk|a I, -u ж. *разг.* селище, градче; ком-
 плекс, група от жилищни домове: **dělnická**
~a работническо селище, градче
kolonk|a II, -u ж. *умал. разг. остар.* група
 безработни
koloratur|a, -u ж. *муз.* колоратура: **arie s krás-**
nou ~ou ария с хубава колоратура
koloraturní|í [-tú-], -í, -í колоратурен: **~í pěvkyně**
 колоратурна певица
kolorit, -u м. **1.** колорит: **zvukový ~** звуков ко-
 лорит **2.** *книж.* колорит, оцветяване: **místní**
~ literárního díla местен колорит на лите-
 ратурна творба
kolorovat, -uji/*разг.* -uju *несв. и св. (со)* **1.** оцве-

тявам/оцветя, обогрявам/обогря, нашарвам/
 нашаря **2.** украсявам/украся с колоратури
kolos I, -u м. **1.** колос (*статуя*): **~u Memnonovy**
 Мемноновите колоси; колосите на Мемнон
2. *прен.* колос (*вещ, предмет с огромни раз-*
мери) **~nabíháníýchoukolosnapi-**
 нени крака
kolos II, -a м. **1.** колос, великан, гигант **2.** *прен.*
 колос
kolosálně *нар.* колосално, грандиозно: **~ ne-**
smyslné tvrzení *разг. експр.* невероятно,
 колосално глупави, безсмислени твърдения
kolosáln|í, -í, -í **1.** колосален, огромен, ги-
 гантски: **~í stavba** колосален строеж **2.** *разг.*
експр. колосален, знаменит, грандиозен, въз-
 хитителен, страхотен, великолепен, чудесен,
 прекрасен: **~í nápad** грандиозно хрумване
kolosálnost, -i ж. колосалност
kolot|at (se), -ám (se) *несв.* въртят се, движат се
 в кръг, обикалям, циркулирам: **krev v těle ~á**
 кръвта циркулира в тялото
kolotav|ý, -á, -é *книж.* въртящ се, циркулиращ,
 подвижен; променлив: **~é myšlenky** блуж-
 даещи мисли
kolotoč, -e м. **1.** панаирджийска въртелелка
2. *разг. експр. панаир, сумаща* **tozde**
máme dnes ~! днес тук е цял панаир, голяма
 лудница!
kolouch, -a м., *по-рядко kolouš, -e м. сърнѐ,
 елѐнче: **laň a její ~** кошута и нейното сърнѐ,
 елѐнче
kolouš|ek, -ka м. *умал.* сърнѐнце, елѐнче
kolov|á, -é ж. *спорт.* велобѐл
kolovad|la, -el *ср. мн. спорт.* гигантски крачки
(спортна въртележка)
kol|ovat, -uji/*разг.* -uju *несв.* **1.** циркулирам,
 движат се в кръг: **krev ~uje v žilách** кръвта
 циркулира в кръвоносните съдове, във вѐ-
 ните **2.** връщам се непрекъснато, появявам
 се отново и отново, роя се: **myšlenky ~ují v**
hlavě мислите се роят в главата, мислите не-
 прекъснато се въртят в главата **3.** циркули-
 рам; кръжа, нѐся се, предавам се от един чо-
 вѐк на друг, от ръка на ръка: **~ují pověsti, že...**
 нѐсят се, разпространяват се слухове, че ...
kolovrat, -u м. чекрък
kolovrát|ek, -ku м. **1.** чекрък: **vrčení ~ku** бръм-
 ченачекрък **štojakona~kuvá** ко
 вървѐше като по мѐд и мѐсло; **má jazyk jako**
~ek устата му мѐли като воденица **2.** латѐрна
 и *прен.* **3.** *техн.* рѐчна бѐрмашина, дрѐлка,
 маткап
kolovrátkář, -e м. латѐрнаджия: **pouliční ~**
 ѓличен латѐрнаджия*

kolovrátkářk|a, -y ж. латѣрнаджийка

kolovř|ý I, -á, -é 1. колѣсен; който се отнася до колелѣ: ~**é traktory** колѣсни трактори 2. в съчет. ~**ý tanec** хоровѣд 3. в съчет. ~**á sukně** полá клѣш, разкроѣна полá

kolovř|ý II, -á, -é който се отнася до кол: ~**é stavby** наклѣни жилища

kolovř|ý III, -á, -é който се отнася до растѣнието кѣла: ~**é ořechy, oříšky** семенá от/на кѣла

kólovř|ý, -á, -é в съчет. ~**ý přízvuk** език. синтагматично ударѣние

kolozub|ý, -á, -é 1. кривозѣб, щѣрб, щѣрбав 2. беззѣб: ~**á bába** беззѣба баба

kolportáž, -e ж. 1. търговия, продажба, разнѣс, разпространѣние, разпространяване на вѣстници, на списания, на печата: ~ **novin** разнѣс, разпространѣние на вѣстници 2. љсно разпространяване: ~ **fantastických pověstí** љсно разпространяване на фантастични слѣхове

kolportážn|í, -í, -í 1. който се отнася до разнѣс, разпространѣние, продажба на печатни издания, на вѣстници, на списания: ~**í služba** служба по разпространѣние на печата 2. сензационен, увлекателен: ~**í román** сензационен ромán

kolportér, -a м. 1. вестникопродавец, разпространител на печата, пласѣор: **kolportéři Práva** пласѣори на в. „Право“ 2. разг. пропагандатор

kolportérk|a, -y ж. разпространителка на печата, пласѣорка на вѣстници и списания

kolportérstv|í, -í ср. разпространѣние на печатни произведения

kolport|ovat, -uji/разг. -uju неск. (со) 1. разпространявам, пласирам печатни произведения, търгувам с печатни произведения: ~**ovat denní tisk** разпространявам, пласирам ежедневници, ежедневния печат 2. разпространявам љсно: **zprávy nekriticky ~ované** безкритично разпространявани новини, съобщения

kolt, -u м. колт, револвѣр

kolumbárijum, -a ср. колумбарий (за урни с праха на починали)

Kolombo Колѣмбѣ **Kolomboje** колѣмбово яйцѣ (остроумно разрешен проблем)

kóm|a, -atu ср. мед. кѣма

komandant, -a м. остар. командир; комендант: ~ **brigády** командир на бригада

komandantk|a, -y ж. остар. командирка; жена-командир; комендантка

komandantsk|ý, -á, -é 1. остар. командирски, комендантски: ~**ý můstek** капитански мѣстик

2. прен. господарски, повелителен: **mluvit s někým ~ým způsobem** говоря с някого господарски, повелително

komandatur|a [-úga], -y ж. комендатура, комендантство: **spojenecká ~a v Berlíně** съюзническо комендантство, съюзническа комендатура в Берлин

komanditn|í [-du-], -í, -í търг. командитен: ~**í společnost** командитно дружество

komando, -a ср. 1. малко остар. команда, заповед 2. малко остар. командване, комендантство: **před budovou ~a** пред сградата на комендантството 3. разг. експр. сила, власт, мощ: **převzít ~o** поѣма, взѣма властта 4. команда (работна група от затворници във фашистки концентрационни лагери) 5. вид игра на карти

komand|ovat, разг. komandýr|ovat, -uji/разг. -uju неск. и св. 1. малко остар. командвам: **důstojník ~oval** офицѣрът командваше 2. само св. (koho, со kat)малко остар. командирѣвам, изпратя със заповед (някого, нещо някъде): ~**ovat pluk na frontu** командирѣвам, изпратя със заповед полк на фронта 3. само неск. разг. експр. командаря, заповядвам, командвам: ~**ovat celou rodinu** командаря цялото семейство, заповядвам на цялото семейство

komandýr, -a м. командир: **partyzánský ~** партизански командир

komandýrovat вж. **komandovat**

komár, -a м. зоол. комар (Culex, Aedes): **bodnutí ~a** ухапване, бѣдване, ужилване от комар **u dělat z ~a velblouda** направя охата слѣн; **má v hlavě ~y** (по-често **brouky**) измѣчва се от нещо; брѣмнала му е някаква муха в главата

komář|í, -í, -í който се отнася до комар: ~**í bodnutí** ухапване, ужилване от комар **někoho pro ~í sádlo** пратя някого за зелен хайвѣр

kombajn, -u м. комбайн: **důlní ~** минен, рудничен комбайн

kombajnéř, -a м. комбайнѣр

kombajnéřk|a, -y ж. комбайнѣрка

kombajnist|a [-nu-], -y м. комбайнѣр

kombanistk|a [-nu-], -y ж. комбайнѣрка

kombajnov|ý, -á, -é комбайнов; който се отнася до комбайн: ~**á posádka** екипаж на комбайн

kombinace, -e ж. 1. комбинация, съчетание; мат. комбинация: ~**e čísel** комбинация от числа; спорт. комбинация: **alpská ~e** алпийска комбинация 2. съждѣние, разсъждѣние 3. догадка, предположение: **není to**

- fakt, to je jen moje ~e** това не е факт, а само мое предположение
- kombinačka|a, -y ж. разг.** дамски комбинезон
- kombinač|ky, -ek ж. мн. техн. жарг.** комбинирани универсални клещи
- kombinačně нар.** в комбинационно отношение
- kombinační|í, -í, -í** комбинационен: **~í talent** комбинационен талант, талант за комбиниране
- kombinát, -u м.** комбинат: **textilní ~** текстилен комбинат
- kombinatorik|a, -y ж. мат.** комбинаторика
- kombinatorní|í, -í, -í** комбинаторен: **~í varianta** език. комбинаторен вариант
- kombiné нескл. ср.** (дамски) комбинезон: **hedvábné ~** копринен комбинезон
- kombinéz|a, -y ж.** (работен) комбинезон: **pracovní ~a** работен комбинезон; **letecká ~a** авиаторски комбинезон; **dětská ~a** детско гаширизонче, гаширизон
- kombinovaně нар.** комбинирано
- kombinovan|ý, -á, -é 1.** комбиниран: **~é univerzální kleště** комбинирани универсални клещи **2.** слъжен, комбинационен, комбинативен: **~é myšlení** комбинативно мислене
- kombin|ovat, -uji/разг. -uju нескв. (со; -)** **1.** комбиниран, съчетавам **2.** досещам се, мисля, предполагам, разсъждавам: **~oval, že obě auta přijedou k cíli současně** той предполагаше, че двете коли ще пристигнат едновременно до целта; **logicky ~ovat** мисля, разсъждавам логически, логично
- komediant [-dy-], -a м. 1.** *пейор. остар.* комедиант, пътуващ артист: **~i na jarmarcích** комедианти по панаирите **2.** *пейор. остар.* театрален актьор, комедиант **3.** *пейор.* комедиант, палячо; несериозен, преструващ се, неискрен, лицемерен човек: **mluvka a ~** дърдорко и комедиант (палячо)
- komediantk|a [-dy-], -y ж. 1.** комедиантка, пътуваща артистка **2.** *пейор.* театрална актриса, комедиантка **3.** *прен.* жена комедиант, жена палячо
- komediantsky [-dy-] нар.** комедиантски
- komediantský [-dy-], -á, -é** комедиантски *и прен. пейор.:* **~ý vůz** цирков, комедиантски фургон
- komediantství|í [-dy-], -í ср. 1.** *пейор. остар.* комедиантство; професия на пътуващ актьор **2.** *остар. пейор.* актьорство: **dát se na ~í** ста на актьор **3.** *пейор.* комедиантство; смешно, неестествено, фалшиво поведение: **z jeho strany to bylo pouhé ~í** от негова страна това беше само преструвка
- komedi|e [-dy-], -e ж. 1.** комедия: **řecká ~e** гръцка комедия; **~e Moliérovy** Молиерови комедии; **situční ~e** комедия на ситуациите **2.** *пейор. остар.* продукция на пътуващи артисти **3.** *пейор.* несериозно, смешно, неестествено, фалшиво държание, поведение: **hrát ~i** играя, разигравам комедия, имам фалшиво, неискрено поведение; **je po ~i експр.** комедията свърши
- komentář, -e м.** коментар: **zahraniční ~** международен, външнополитически коментар; **mít, podat ~ k něčemu** коментирам нещо; **to nepotřebuje ~** това не се нуждае от коментар, коментарите тук са излишни
- komentátor, -a м.** коментатор: **rozhlasový ~** радиокоментатор
- komentátork|a, -y ж.** коментаторка
- komentátorsk|ý, -á, -é** коментаторски
- komentátorství|í, -í ср.** коментаторство
- koment|ovat, -uji/разг. -uju нескв. и св. (со)** коментирам (*нещо, върху нещо*)
- komerčně нар.** комерчески; по комерчески
- komerční|í, -í, -í** комерчески, търговски: **~í záležitosti** търговски дела, търговски работи; **~í inženýr** дипломиран икономист (*титла*)
- komerčnost, -i ж.** комерчески характер, комерсиалност
- komet|a, -y ж.** комета: **objev nové ~y** откриване на нова комета
- komfort, -u м.** комфорт
- komfortně нар.** комфортно
- komfortní|í, -í, -í** комфортен: **~í byt** комфортабелен апартамент
- komicky нар.** комично, комически; смешно
- komick|ý, -á, -é 1.** комичен, смешен: **~á situace** комична ситуация **2.** който се отнася до комедия; комически, комичен, комедийен: **~á opera** комическа, комична опера; **~á role** комическа роля
- komičn|o, -a ср. книж.** комично; комичност, комика
- komičnost, -i ж.** комичност, комизъм
- komih|at, -ám нескв. (čít)** махам, размахвам (*нещо*); люляя, люшкам (*нещо*); клатушкам, поклащам (*нещо*): **~at tělem** поклащам се, люляя се
- komih|at se, -ám se нескв. 1.** люляя се, олюлявам се, люшкам се; поклащам се, клатушкам се: **~at se únavou** олюлявам се от умора; **ruka se ~á** ръката се люлее **2.** мъркам се (*за светлина*), мержеля се, трептя, блещукам: **světlo se ~á** светлината се мержелее, блещука; проблясва **3. по-рядко** колеба се: **~at se mezi**

dvěma extrémy колебáя се между две крайности

komíhavě нар. 1. люлëейки се, люшкайки се; клатүшкайки се 2. мержелëейки се, трептëйки, блещүкайки (за светлина)

komíhav|ý, -á, -é 1. люлëещ се, олюляващ се, люшкащ се; клатүшкащ се: ~á **chůze** олюляваща се походка 2. мержелëещ се, трептящ, блещүкащ (за светлина): ~é **světlo** блещүкаща светлина

komih|nout, -nu св. махна, замáхна, размáхам; люшна: ~nout **rukou** махна с ръка

komik, -a м. 1. комик, комедийен актёр 2. смешник, шегаджия

komik|a, -y ж. 1. комика, комизъм, комичност: ~a **situace** комичност на ситуация 2. комично умение: **nadání pro ~u** дърба за комичното

komín, -a м. 1. комин: **tovární ~** фабричен комин **průmyslový** промишлен комин през комина; **zapišeme to černou křídou do ~a** това не си заслужава да се помни 2. минно комин (шахта в мина) 3. диал. лампено шише

kominic|e, -e ж. 1. коминочистачка 2. жена на коминочистач

komínick|ý, -á, -é коминочистачески; който се отнася до коминочистач: ~ý **mistr** коминочистач

komínictv|í, -í ср. коминочистачество: **jít na ~í** стана коминочистач

komíníč|ek, -ka м. умал. коминочистаче, малък коминочистач

komíník, -a м. коминочистач: **černý, umazaný jako ~** чëрен, изпоцапан, изпомáцан като коминочистач

komínov|ý, -á, -é коминов; който се отнася до комин: ~á **roura** кюнец, тръба на комин

Komintern|a, -y ж. Коминтерн (Комунистически интернационал)

komisár|ek, -ku м. остар. войнишки хляб

komisariát, -u м. комисариат

komisař, -e м. комисар: **politický ~** политически комисар; **vojenský ~** военен комисар; **lidový ~** народен комисар (в СССР до 1946 г.)

komisařsk|ý, -á, -é комисарски: ~á **funkce** комисарска длъжност, длъжност на комисар

komisařstv|í, -í ср. 1. комисариат (сграда, институция): **policejní ~í** полицейски комисариат, полицейски участък 2. комисарска длъжност, комисарство

komis|e, -e ж. 1. комисия: **volební ~e** избирателна комисия; **lékařská posudková ~e** ТЕЛК (Трудово-експертна лекарска комисия); **zkoušební ~e** изпитна комисия; **jmenovat, zvolit ~i** назнача комисия 2. остар. заповед, наредждане, поръчение

komisionálně нар. пред комисия, с комисия: **zkoušet ~** изпитвам пред комисия

komisionáln|í, -í, -í извършван пред комисия, с комисия: ~í **zkouška** изпит пред комисия

komisionář, -e м. комисионер

komisně нар. официално; строго; отмерено, хладно: **jednat ~** действам официално

komisn|í, -í, -í официален; отмерен; строг: ~í **tvář** официална физиономия; студено, строго, отблъскващо лице; ~í **tón** официален, строг, студен тон

komitét, -u м., **komité** нескл. ср. комитет: **akční ~** акционен комитет

komnat|a, -y ж. книж. покѳи; стая, зала: **zámecké ~y** дворцови покѳи

komol|it, -ím неск. (со) изопачавам, преиначавам (нещо): ~it **mysl** изопачавам смисъла; ~it **slova (v cizím jazyce)** изменям, произнасям лошо дүми (на чүжд език)

komol|ý, -á, -é геом. пресечен: ~ý **kužel** пресечен конус

komonstv|o, -a м. ср. остар. конна дружина, свѳта, кортëж

komol|ň, -ně м. остар. поет. кон, жребец, ат

komor|a, -y ж. 1. килер, тъмна стая: **tmavá, černá ~a** камера обскүра; тъмна фѳотолaborатория; **umrlčí ~a** мѳрга, стая за мъртъвци 2. истор. каса, хазна, съкровищница: **důchody královské ~y** доходите на кралската хазна 3. представителска корпорация, камера: **obchodní ~a** търговска камера 4. полит. камера: **horní, dolní ~a** парламент горна, долна камера на парламент 5. спец. камера (част от техническо съоръжение): **fotografická ~a** фотографска камера 6. анат. камера: **srdeční ~a** сърдечна камера

komorn|á, -é ж. остар. камериерка

komorn|í, -í, -í 1. истор. който се отнася до каса, касов: ~í **statky** кралски имѳти 2. камерен: ~í **hudba** камерна мүзика; ~í **divadlo** камерен театър 3. нежен, изтънчен: ~í **lyrika** нежна лирика

komorník, -a м. 1. остар. камериер, камердинер 2. истор. **nejvyšší ~** камерхер; управител на княжески, кралски имѳти (в средновековието) 3. разсѳлен (в съда) 4. остар. придворен, камер юнкер

komorov|ý, -á, -é техн. камерен: ~é **dobývání** мин. камерна система за на добиване вглища

komoří, -ho *м. истор.* камерхер

kompakt, -u *м. комп.* компакт(ен) диск

kompaktáta, -tát *ср. мн. истор.* компактата (договор на утравквистите с базелския събор)

kompaktně *нар.* компактно

kompaktní, -í, -í компактен: **~í celek** компактно цяло; **~í masa** компактна маса; **~í deska** *комп.* компакт(ен) диск

kompaktnost, -í *ж.* компактност

kompanije [-пу-], *по-рядко* **kumpanije, -e** *ж.*

1. *остар.* воен. рота **2.** *остар.* дружество, компания: **vývozní ~e** експортно дружество, експортна компания

kompaňon, по-рядко kumpaňon, -a *м. малко остар. разг.* съдружник; компаньон: **obchodní ~** търговски съдружник

kompaňonk|a, по-рядко kumpaňonk|a, -y *ж. малко остар. разг.* съдружничка; компаниянка

komparační, -í, -í компаративен, сравнителен:

~í metoda сравнителен, компаративен метод

komparatist|a [-ту-], **-y** *м.* компаративист

komparatistika [-tysty-], **-y** *ж.* компаративистика

komparativ [-tý-], **-u** *м. език.* компаратив, сравнителна степен

komparativní [-ty-/tý-], **-í, -í** **1.** *книж.* компаративен, сравнителен **2.** *език.* компаративен; който се отнася до сравнителна степен: **~í tvar** компаративна форма, форма за сравнителна степен

kompars, -u *м. събир.* статисти: **300 osob ~u** триста души статисти

kompas, -u *м.* компас *и прен.:* **kapesní ~** джобен компас; **podle ~u, ~em** по компас, с компас

kompatibilit|a [-ту-], **-y** *ж.* компатибилност, съвместимост

kompendium [-dy-], **-a** *ср.* компендиум

kompenzace, -e *ж.* компенсация: **žádat ~í za něco** йскам компенсация за нещо; **~e srdeční vady** *мед.* компенсирани, компенсация на сърдечен порок

kompenzovat, -uji/разг. -uju *несв. и св. (со, со čím)* компенсирам (нещо, нещо с нещо): **~ovat kvalitu kvantitou** компенсирам качеството с количество

kompenzovat se, -uji se/разг. -uju se *несв. и св.* компенсирам се: **individuální odchylky ve výkonu se navzájem ~ují** индивидуалните отклонения в изпълнението взаимно се компенсират

kompetence, -e *ж.* компетенция: **je to v něčí**

~í в нечия компетенция е; от компетенцията на някого е

kompetenční, -í, -í който се отнася до компетенция: **~í spor** спор относно компетенциите; спор за компетенциите

kompetentní, -í, -í (*v čem, k čemu*) компетентен (*в нещо, по нещо*): **~í osoba** компетентно лице

kompilace, -e *ж.* компилация: **nevědecká ~e** ненаучна компилация

komпилаčně *нар.* компилативно

komпилаční, -í, -í компилативен: **~í studie, metoda** компилативна студия, компилативен метод

komпиlátor, -a *м.* компилатор

komпиl|ovat, -uji/разг. -uju *несв.* компилирам

komplementární, -í, -í комплементарен; допълващ се взаимно: **~í povahy** взаимно допълващи се характери

komplet I *нар. разг.* напълно, изцяло, съвсѐм: **je to ~ hotové** това е напълно готово

komplet II *неизм. прил.* пълен, комплѐктен, цял, завършен; който е в комплѐкт: **toto vydání (spisů) není ~** това издание (на съчиненията) не е пълно, не е цяло, не е комплѐктно

komplet III, -u *м. 1.* комплѐкт: **~y ročníků** пълни годишнини (*на издание*) **2.** костѐм (*обикн. дамски*): **dát si ušít elegantní ~** поръчам да ми ушийт елегантен (дамски) костѐм

kompletně *нар.* комплѐктно, пълно: **~ vybavený** напълно обзавѐден

kompletní, -í, -í комплѐктен, пълен, завършен: **~í souprava** пълен комплѐкт, пълна гарнитура

kompletност, -i *ж.* комплѐктност, пълнотă; завършеност

komplet|ovat, -uji/разг. -uju *несв. и св. (со)* комплѐктѐвам, допълвам/допълня, попълвам/попълня (*нещо*): **~ovat vědecké sbírky** комплѐктѐвам научни събирки

komplex, -u *м. 1.* комплѐкс: **~ budov** комплѐкс от сгради **2. мед. и псих.** комплѐкс: **~ méněcennosti** *мед.* комплѐкс за малоценност; **mít ~** ймам комплѐкс, страдам от комплѐкс

komplexně *нар.* комплѐксно

komplexní, -í, -í комплѐксен: **~í brigáda, četa** комплѐксна бригада

komplexnost, -i *ж.* комплѐктност: **~ rehabilitační práce** комплѐксност на рехабилитационни грижи

komplik, -e *м. жарг.* съучастник (*в престъпление*)

komplikace, -e *ж. 1.* компликация, усложнѐ-

- ние: **politické** ~е политически компликации, усложнения **2.** компликация, усложнение (*при болест*): **operace bez ~í** операция без компликации, без усложнения
- komplikovaně** нар. комплицирано, слòжно, усложнено
- komplikovanost, -i** ж. комплицираност, слòжност, усложненост
- komplikovan|ý, -á, -é** комплициран, слòжен, усложнен: **~á otázka** комплициран въпрос
- komplikovat, -uji/разг. -uju** несл. и св. (со) комплицирам, усложнявам/усложня (нещо): **~ovat situaci** комплицирам, усложнявам/усложня положение, ситуация
- komplikovat se, -uji se/разг. -uju se** несл. комплицирам се, усложнявам се: **poměry se ~uji** отношенията се комплицират, усложняват се
- kompliment, -u** м. малко остар. експр. комплимент: **dělat někomu ~u** правя комплименти на някого
- komplot, -u** м. комплòт, заговор: **osnovat ~** организирам комплòт, заговор
- komponent, -u** м. компонент; съставен елемент; съставка: **~ potravu** компонент, съставка на хранà
- komponist|a** [-пу-], -у м. композитор
- komponistk|a** [-пу-], -у ж. композиторка
- kompon|ovat, -uji/разг. -uju** несл. **1.** (со) съставям, сглобявам, съчинявам (*нещо*): **~ovat program** съставям програма **2.** (-; со) композирам, съчинявам, създавам (*художествено произведение*): **~ovat operu, symfonii** композирам опера, симфония; **~ovat báseň** съчинявам, създавам стихотворение
- kompozice** вж. **kompozice**
- kompozičně** вж. **kompozičně**
- komposiční** вж. **kompoziční**
- kompost, -u** м. компòст (*смесен тор от разни отпадъци*): **založit ~** подготвя компòст
- kompost|ovat, -uji/разг. -uju** несл. **1.** подготвям компòст **2.** торя с компòст
- kompot, -u** м. компот: **švestkový ~** компòт от сливи; **sklenice s ~em** буркан (с) компòт
- kompotov|ý, -á, -é** компòтен; кòйто се отнася до компòт: **~á miska** компòтена кùпичка; кùпичка за компòт
- kompozic|e, -e** ж. **1.** композиция, композиране (*на художествено произведение*): **~e povídky** композиция на разказ, на повест, на приказка **2.** композиция, творба (*предимно музикална*): **hrát vlastní ~i** свирия собствена композиция **3.** малко остар. съчинение, писмено съчинение; контролно в училище:
- psát ~i** пиша съчинение, тема; **matematická ~e** контролно по математика
- kompozičně** нар. композиционно: **~ důležitá postava** композиционно важен образ
- kompozičn|í, -í, -í** композиционен: **~í prvek** композиционен елемент
- kompres|e, -e** ж. техн. спец. **1.** компресия, свиване, сгъстяване: **~e plynů a par** компресия на газове и на пари **2.** комп. архивиране, зипване
- kompresn|í, -í, -í** техн. спец. компресионен; кòйто се отнася до компресия: **~í tlak** налягане при компресия
- kompressor, -u** м. техн. компресор: **rotační ~** ротационен, ротативен компресор
- kompresorov|ý, -á, -é** техн. спец. компресорен: **~á chladnička** компресорен хладилник
- kompromis, -u** м. компромис, съглашение: **udělat, uzavřít, ujednat ~** направя компромис; **přistoupit na ~** направя компромис, съглася се на компромис
- kompromisně** нар. компромисно; по пътя на компромиса: **~ jednat, postupovat** действам, постъпвам компромисно
- kompromisn|í, -í, -í** компромисен: **~í řešení** компромисно решение
- kompromisnick|ý, -á, -é** презр. примиренчески; съглашателски: **~á politika** примиренческа, съглашателска политика; политика на компромиси
- kompromisnictv|í, -í** ср. компромисност; безпринципност; примиренчество; съглашателство: **utonout v ~í a konjunkuralizmu** затъна в компромиси и конюнктурщина
- kompromisník, -a** м. презр. примиренец, съглашател: **bezpáteřný ~** безгръбначен примиренец, съглашател
- kompromit|ovat, -uji/разг. -uju** несл. и св. (*koho, co čím*) компрометирам (*някого, нещо с нещо*): **byl ~ován** той беше компрометиран
- kompu|ter, compu|ter** [kompjútr, komputer], -tru/-teru м. компютър
- komsomol|ec, -ce** м. комсомòлец
- komsomol|ka, -u** ж. комсомòлка
- komtes|a, -u** ж. контеса, графиня
- komun|a, -u** ж. **1.** истор. комúна (*в Средновековието*) **2.** книж. комúна (*нисша административна единица в някои романски страни*) **3.** истор. комúна: **Pařížská komuna/Komuna** Парижката комúна **4.** полит. икон. комúна **čínské ~u** китайски комúни
- komunál, -u** м. разг. битов комбинат, комунално предприятие; предприятие за комуна

нални, битови услуги: **objednat opravu v ~e** поръчам ремонт в комунално предприятие, в предприятие за комунални услуги, в битов комбинат

komunální, -í, -í комунален: **~í podnik** комунално предприятие; предприятие за комунални услуги; **~í služby** комунални услуги

komunard, -a м. истор. комунар; участник в Парижката комуна

komunikace [-пу-], -e ж. 1. комуникация, съобщение: **městské, železniční ~e** градски, железопътни комуникации; градски, железопътен транспорт 2. комуникация, общуване: **jazyk je nástrojem ~e** езикът е средство за комуникация, за общуване

komunikačně [-пу-] нар. комуникационно; в комуникационно отношение: **~ odlehle kraje** области, отдалечени в комуникационно отношение

komunikační [-пу-], -í, -í комуникационен, съобщителен: **-í prostředky** средства за съобщение, средства за комуникация; **~í síť** комуникационна, съобщителна мрежа

komunikativní [-пу- -ту-/-тý-], -í, -í комуникативен: **~í funkce jazyka** комуникативна функция на езика

komuniké [-ni-/-пу-] нескл. ср. комюникé: **vydat oficiální ~** издам официално комюникé

komunist|a [-пу-], -у м. комунист

komunisticky [-nusty-] нар. по комунистически: **jednat ~** постъпвам по комунистически

komunistický [-pusty-], -á, -é комунистически: **-é názory** комунистически възгледи; **Komunistická internacionála** Комунистически интернационал; **Komunistický manifest** Комунистически манифест

komunistk|a, -у [-пу-], ж. комунистка

komunizm|us, komunism|us [-пуз-], -u м. 1. комунизъм (обществен строй) 2. комунизъм (марксистко учение): **vědecký ~us** научен комунизъм 3. комунизъм (предмарксистко учение): **utopický ~us** утопичен комунизъм 4. комунизъм (първобитно обществено устройство): **prvotní ~us** първобитен комунизъм

komůrk|a, -у ж. умал. стайчка; килийка, килерче

komž|e, -e ж. църк. стихър (дреха)

koňadr|a, -у ж. обикн. в съчет. **sýkora ~a** зоол. синигер (Parus)

koňak, -u м. 1. коняк 2. вид ликьор: **vaječný ~** айчен ликьор, айеркоњак

kon|at, -ám нескв. (со) малко книж. пръвя, вър-

ша, извършвам; провеждам; изпълнявам (нещо): **~at svou povinnost** върша, изпълнявам дългà си; **~at přehlídku vojska** пръвя преглед на войскà, на àрмия; **~at dobro** пръвя, върша добрò; **~at schůzi** провеждам събрàние; **~at (služební) cestu** в командировка сьм

kon|at se, -ám se нескв. малко книж. състоявам се; осъществявам се; стàвам; извършвам се, провеждам се: **představení se ne-á** представлението се отмèня, нýма да се състои; **manifestace se ~ala na Staroměstském náměstí** манифестацията се проведе на Староместкия площад

koncem предлог с род. в края на; към края на: **~ zimy** в края на зимата; към края на зимата **koncentrac|e**, -e ж. 1. концентрация, съсредоточàване: **~e vojsk, sil** концентрация, съсредоточàване на войскý, на сили 2. физ. хим. техн. концентрация, съгъстяване

koncentrační, -í, -í концентрационен: **~í tábor** концентрационен лагèр; концлагèр

koncentračnic|e, -e ж. разг. концлагеристка **koncentračnick|ý**, -á, -é разг. който се отнàся до концентрационен лагèр, до концлагеристки живот; живот в концлагèр; живот на концлагерист; **~á literatura** концлагеристка литература; литература за живот в концлагери

koncentračník, -a м. разг. концлагерист **koncentrák**, м. разг. концлагèр: **hrůzy ~ů** ужаси на концлагери

koncentrick|ý, -á, -é книж. концентричен: **~é kružnice** концентрични окръжности

koncentrovan|ý, -á, -é 1. концентриран, съсредоточèн: **~é útoky воен.** масирани, концентрирани атакý 2. хим. концентриран, съгъстèн: **~ý roztok** концентриран разтвор

koncentr|ovat, -uji/разг. -uju нескв. и св. (со) 1. концентрирам, съсредоточàвам/съсредоточà (нещо): **~ovat pozornost na něco** концентрирам, съсредоточàвам/съсредоточà внимàние върху нèщо 2. концентрирам, съгъстявам/съгъстя (нещо): **~ovat roztok** концентрирам разтвор

koncentr|ovat se, -uji se/разг. -uju se нескв. и св. концентрирам се, съсредоточàвам се/съсредоточà се: **~ovat se při práci** концентрирам се, съсредоточàвам се/съсредоточà се при рàбота

koncep|e, -e ж. 1. концепция, разбиране, схващане, замисъл, представяне: **materialistická ~e dějin** материалистическа концепция за историята 2. биол. концепция, зачèване **koncepčně** нар. в концептуално отношение; по

концепция: ~ **šťastná obměna románu** концептуално сполучлив вариант на роман

koncepční, -í, -í **1.** концептуален: ~í **řešení** концептуално решение **2.** в съчет. ~í **doba a)** зоол. брачен период; период на разгонване **б)** мед. овулационен период; период на овулация

koncept, -u **м.** **1.** конспект, тезиси, план: ~ **dopisu** черновá на писмò **2.** рядко концепция

◆ **пřesvědčujícímu**
~ объркам, смутя някого; **přijít, dostat se, vypadnout z ~u** объркам се, смутя се, оплетá конците **3. лог.** понятие

konceptní, -í, -í кòйто се отнася до черновá; обикн. в съчет. ~í **papír** хартия за черновá

koncern, -u **м.** икон. концèрн: **petrolejářský** ~ петролен концèрн

koncert, -u **м.** **1.** концèрт: **pořádat** ~ устрòйвам, давам концèрт **2.** концèрт (*музикално произведение*): **houslový** ~ цигулков концèрт, концèрт за цигулка; **klavírní** ~ концèрт за пиано **3. експр.** симфония (*забележително изпълнение*): **hokejový** ~ хокейна симфония

koncertní, -í, -í концèртен; кòйто се отнася до концèрт (*музикално произведение*): ~í **skladba pro flétnu a klavír** концèртна композиция за флèйта и пиано

koncertní, -í, -í концèртен: ~í **síň** концèртна зала; ~í **mistr** концèртмайстор

koncertlovat, -uji/разг. **-uju** несл. давам концèрт; концèртирам

koncesje, -e **ж.** **1.** книж. отстъпка: **dělat někomu** ~e правя отстъпки на някого **2.** концèсия; право на ползване: **dát, udělit, povolit někomu** ~i на něco дам, отстъпя, разрешá на някого концèсия за něщо **3. икон. юрид.** концèсия

koncesionář, -e **м.** концесиионèр

koncesionářka, -y **ж.** концесиионèрка

koncil, -u **м.** църк. църковен събор: **kostnický** ~ констанцки събор

konciliantně нар. книж. търпеливо; отстъпчиво; благосклонно; любезно

konciliantní, -í, -í книж. търпелив; отстъпчив; благосклонен; любезен: ~í **ke všem novotám** благосклонен към всички нововъведения; ~í **povaha** търпелив, сговорчив, отстъпчив характер

konciliantnost, -i **ж.** търпеливост; отстъпчивост; благосклонност; любезност

koncipient, -a **м.** стажант-адвокат, стажант-нотариус

koncipientka, -y **ж.** стажант-адвокатка, стажант-нотариус (*жена*)

koncipientský, -á, -é стажант-адвокатски; кòйто се отнася до стажант-нотариус

koncipista, -y **ж.** нйш чинòвник

koncipovat, -uji/разг. **-uju** несл. и св. **1.** съставям/съставя проект, план, изработвам/изработя концепция: ~ovat **stavbu sídliště** съставям/съставя план за строеж на нов жилищен комплекс **2.** пиша/напиша черновá; скицирам, нахвърля(м), стилизирам; (на)пиша тезиси: ~ovat **dopis** пиша/напиша черновá на писмò; скицирам, нахвърля(м) писмò; стилизирам писмò

koncizně нар. книж. кратко, лаконично; стèгнато, сбйто: ~ **vyslovit myšlenku** изразя мйсьл кратко, лаконично, стèгнато

koncizní, -í, -í книж. кратък, лаконичен; стèгнат, сбйт

konciznost, -i **ж.** книж. краткост, лаконичност; стèгнатост, сбйтост

koncovka, -y **ж.** **1.** език. окончание, флèксия: **osobní ~a** лично окончание; **pádová ~a** падèжно окончание **2. шахм.** èндшпил **3. техн.** крайна част, край: **kabelová ~a** крайна част, край на кабел

koncový, -á, -é краен; кòйто се отнася до край; заден: ~á **slabika** крайна срйчка; ~é **světlo** заден фáр; ~á **hra** шахм. èндшпил

končetin, -a, -y **ж.** анат. крайник: **dolní a horní** ~y дòлни и гòрни крайници

končín, -a, -y **ж.** малко книж. край, покрайнина, òбласт, мèстност (*обикн. отдалечени*): **neznámé** ~y незнайни, непознати крайща, мèстá; **ze všech ~ světa** от всйчки крайща на светá

končít, -e **м.** рапíра

končít, -ím несл. (*со*) свършвам, завършвам (*нещо*): ~it **práci** свършвам, завършвам работа; ~it **studie** завършвам учение, слèдване; **tím ~ím** с товá завършвам

končít (se), -ím (se) несл. *непрех.* **1.** завършвам, свършвам: **prázdniny se ~í** ваканцията завършва, свършва **2. (na со)** окончавам (*на нещо*): **slovo ~í na souhlásku** думата окончáва на съгласна

kondelíkovsky нар. обикн. пейор. еснафски, дрèбнобуржоазно: **žít** ~ живèя еснафски

kondelíkovský, -á, -é обикн. пейор. еснафски, дрèбнобуржоазен: ~ý **liberalismus/liberalismus** еснафски, дрèбнобуржоазен либерализъм

kondelíkovství, -í **ср.** обикн. пейор. еснафство, еснафщина

kondelíkovština, -y **ж.** обикн. пейор. еснафство, еснафщина

kondenzac|e, -e *ж.* 1. кондензация, сгъстяване: ~e mléka кондензация на мляко; **komplexní** ~e *език.* комплексна кондензация 2. *физ.* кондензация, втечняване: ~e par кондензация, втечняване на пара

kondenzačn|í, -í, -í кондензационен; който се отнася до кондензация; ~í nádrže кондензационни резервоари; ~í prostředky кондензационни средства, средства за кондензация

kondenzátor, -u *м.* 1. *електр.* кондензатор 2. *техн.* кондензатор, втечнител

kondenzovan|ý, -á, -é кондензиран: ~é mléko кондензирано мляко

kondenz|ovat, -uji/*разг.* -uju *несв. и св. (со)* 1. кондензирам, сгъстявам/сгъстя (нещо): ~ovat šťávu кондензирам, сгъстявам/сгъстя сок, сироп 2. кондензирам, втечнявам/втечня: ~ovat páru кондензирам, втечнявам/втечня пара

kondenz|ovat se, -uji *св./разг.* -uju *св.* 1. кондензирам се, сгъстявам се 2. кондензирам се, втечнявам се: pára se ~uje парата се кондензира, втечня се

kondic|je [-du-], -e *ж.* 1. кондиция, състояние, форма: hráč je v dobré tělesné ~i играчът е в добра (спортна) форма; (ne)jsem v ~i (не) съм във форма 2. *мн.* kondic|je, -í *малко остар.* частни уроци: dávat ~e давам частни уроци

kondicionál [-du-], -u *м.* *език.* кондиционал, условно наклонение

kondicionáln|í, -í, -í [-du] *език.* условен, кондиционален: ~í věta изречение с/в условно наклонение; условно изречение; ~í tvary форми на условно наклонение

kondicionér [-du-], -u *м.* кондиционер, балсам, гел за коса

kondičn|í, -í, -í който се отнася до кондиция: ~í běh бягане за запазване на кондиция, за поддържане на форма

kondolenc|e, -e *ж.* съболезнования, съчувствие, състрадание: zaslat, přijmout ~i изпратя, приема съболезнования, съчувствия

kondolenčn|í, -í, -í съболезнователен: ~í telegram съболезнователна телеграма

kondol|ovat, -uji/*разг.* -uju *несв. и св. (коти)* изказвам/изказжа съболезнования (на някого)

kondor, -a *м.* *зоол.* кондор (Sarcophamphus gryphus): ~ královský кралски кондор

konduktér, -a *м.* *остар.* кондуктор

konduktérk|a, -u *ж.* *остар.* кондукторка

konduktérsk|ý, -á, -é *остар.* кондукторски: ~á služba кондукторска служба

kon|ec, -ce *м.* 1. край (крайна част на нещо):

~ec еднини сме; **vzít**, **chytit**, **uchopit věc za pravý, správný** ~ec правилно подхвана нещо; хвана бика за рога; **vzít něco z druhého, jiného** ~ce подхвана, започна нещо от другия край; **dělat něco od** ~ce правя нещо наопаки; **každá hůl má dva** ~ce ножът има две остриета 2. край (*последна фаза на нещо*); завършек: ~ec života край на живота; **od začátku do** ~ce от начало до край; от началото до края; **vydržet až do** ~ce издържа (чака) края на силите си; **byl s trpělivostí u** ~ce търпението му се изчерпа; **nemá to** ~ce това няма край; **všechno má svůj** ~ec всичко си има край; **mezi námi je** ~ec между нас всичко е свършено, всичко е свършено; **už jsem to řekl a** ~ec! казах вече и край! 3. край (*смърт*)

◆ **nastal** ~ec краят настъпа, краят дойде; **kde je mu** ~ec? къде е умрял? къде е свършил! 4. край, област, място: **lidé se sjeli ze všech** ~ů хора се стъкоха от всички краища

konečn|oc|ně *част.* в края на краищата: **dělej si** ~, **co chceš** в края на краищата прави каквото искаш

koneč|ek, -ku *м.* *умал.* крайче, връхче, крайчец: ~ek prstu връх, крайчец на пръст; ~ek jazyka връх на езика

konečn|á, -é *ж.* крайна спирка; последна спирка

konečn|ě I нар. 1. накрая, най-после, най-накрая: **prošli mnoho obchodů a ~ si vybrali** обиколиха много магазини и най-после си избраха 2. *по-рядко* напълно, съвсем, изцяло, окончателно: ~ platné výsledky окончателни резултати

konečn|ě II част. в края на краищата: **mysli si** ~, **co chceš** мисли си в края на краищата каквото искаш

konečn|ík, -u *м.* *анат.* анус

konečn|ost, -i *ж.* 1. окончателност, преходност, крайност, финитност: ~ života преходност на живота 2. окончателност: ~ rozhodnutí окончателност на решение

konečn|ý, -á, -é 1. краен, последен: ~ý termín, ~á lhůta краен, последен срок; ~á stanice крайна, последна спирка 2. който има край; краен, ограничен: **lidský život je** ~ý човешкият живот има край 3. окончателен, последен: **s ~ou platností** с окончателна сила, окончателно, безвъзвратно; **boj do ~ého vítězství** бой до окончателна победа; ~é rozhodnutí окончателно решение

konejš|it, -ím *несв. (koho, co)* успокоявам,

- усмирявам, утешавам (*някого, нещо*): **~it plačící dítě** успокоявам, усмирявам, утешавам плачещо дете
- konejšivě** нар. успокоително, успокояващо, утешаващо, усмиряващо
- konejšivý, -á, -é** успокояващ, успокоителен, утешителен, усмирителен: **~ý tón** успокоителен, утешителен тон
- konejšk|a, konoušk|a, -u** ж. диал. платнена люлка; платно за люлечене на дете
- kon|ev, -ve** ж. кана; ведро; гюм: **~ev na vodu, na mléko** кана за вода, за мляко; **kropicí ~ev** лъка
- konex|e, -e** ж., обикн. мн. **konex|e, -í** връзки; влиятелни познати: **mít ~e** ймам връзки
- konfederac|e, -e** ж. конфедерация
- konfederalčn|í, -í, -í** конфедерационен, конфедеративен
- konfederativn|í, -í, -í** [-ty/-tý-] конфедеративен: **~í forma** форма на конфедерация; конфедеративна форма
- konfekc|e, -e** ж. 1. конфекция; конфекционно производство; производство на конфекция 2. конфекционен магазин; магазин за конфекция 3. разг. конфекция; готови дрехи, готово облекло: **nosí ~í** носи конфекция
- konfekčn|í, -í, -í** конфекционен; който се отнася до конфекция: **~í obchod** магазин за конфекция; **~í oděv, oblek** готово облекло, конфекция
- konferenc|e, -e** ж. 1. конференция, съвещание: **mírová ~e** конференция за защита на мира; **~e o evropské bezpečnosti** конференция за европейска безопасност; **odzbrojovací ~e; ~e pro odzbrojení** конференция по разоръжаването; **tisková ~e** пресконференция, конференция по печата; **pořádat ~i** уреждам, устройвам, организирам, провеждам конференция 2. учил. учителски съвет
- konferenciér, -a** м. конферансиє (*мъж*)
- konferenciérk|a, -u** ж. жена-конферансиє
- konferenčn|í, -í, -í** заседателен; който се отнася до конференция, до съвещание: **~í sál** заседателна зала, зала за конференции; **~í stůl** заседателна маса
- konfer|ovat, -uji/разг. -uju** нескв. 1. (-; *s kým o čem*) правя съвещание, съвещавам се (*с някого за нещо*); обсъждам: **~ovat s ředitelem o prospěchu žactva** обсъждам с директора успеха на учениците 2. конферирам; конферансиє съм
- konfes|e, -e** ж. 1. вероизповедание: **být bez ~e** без вероизповедание съм 2. кредо, вѐрую, убеждение: **politická ~e** политическо вѐрую, политическо убеждение
- konfesijn|í, -í, -í, konfesn|í, -í, -í** вероизповеден; който се отнася до вероизповедание: **~í výchova** обучение по вероизповедание
- konfe|t, -tu** м., **konfe|ta, -ty** ж., обикн. мн. **konfe|ty, -t** конфѐти: **děšť ~t** дъжд от конфѐти
- konfident, -a** м. таен агѐнт; сътрудник на полицията; донѐсник: **placený ~** платѐн агѐнт; **~ gestapa** агѐнт на гестапо
- konfidentk|a, -u** ж. тайна агѐнтка; сътрудничка на полиция; донѐсница
- konfidentsk|ý, -á, -é** който се отнася до таен агѐнт, до донѐсник; агѐнтски, полицейски: **~á služba** агѐнтска, полицейска служба
- konfidenstv|í, -í** ср. тайно агѐнтство, донѐсничество; сътрудничество с полицията
- konfigurac|e, -e** ж. 1. полит. конфигурация, групировка: **~e států** групировка от държави 2. техн. конфигурация: **hvězdná ~e** астр. звездна конфигурация
- konfirmac|e, -e** ж. църк. конфирмация, първо причастие
- konfirm|ovat, -uji/разг. -uju** нескв. и св. (*koho -vín.*) църк. конфирмирам (*някого*), извършвам/извърша конфирмация (*на някого*); давам/дам първо причастие
- konfiskac|e, -e** ж. конфискация, конфискуване: **~e půdy** конфискация на земя; **konfiskace novin** конфискация на вѐстник
- konfiskát, -u** м. конфискуван предмет
- konfisk|ovat, -uji/разг. -uju** нескв. и по-рядко св. (*co*) конфискувам (*нещо*); спирам (*нещо*) от продажба: **~ovat majetek nacistů** конфискувам имущество на нацисти; **~ovat noviny** конфискувам (брой или брѐвѐ на) вѐстник (*по цензурни съображения*)
- konflikt, -u** м. конфликт: **mezinárodní, válečný** ~ международен, воѐнен конфликт; **ozbrojený** ~ въоръжен конфликт; **mít ~ s někým, s něčím** в конфликт съм с някого, с нещо; **dostat se do ~u s někým, s něčím** вляза в конфликт, в стълкновение с някого, с нещо: **vyvolat ~** предизвикам конфликт
- konformist|a, -u** м. конформист: **bezásadový ~a** безпринципен конформист
- konformizm|us, konformism|us** [-iz], **-u** м. конформизъм: **~us v umění** конформизъм в изкуството
- konformn|í, -í, -í** (*čemu; k čemu; s čím*) съответстващ (*на нещо*), приспособѐн (*към нещо*): **forma básně je ~í obsahu** формата на стихотворѐнието съответства на съдържанието

konform|ovat, -uji/разг. -uju несл. и св. (со *četi*; со *s čím*) приспособявам/приспособя (нещо; нещо към нещо); нагаждам/нагодя (нещо към нещо); съгласувам (нещо с нещо): **~ovat návrh předpisům** съгласувам проект, предложение с предписания, изисквания

konform|ovat se, -uji se/разг. -uju se несл. и св. (*četi*, *s čím*) приспособявам се/приспособя се (към нещо); съгласувам се (с нещо); нагаждам се/нагодя се (към нещо): **~ovat se jinému mínění, s jiným míněním** приспособявам се/приспособя се, нагаждам се/нагодя се към друго мнение

konfrontac|e, -e ж. 1. юрид. очна стāvка: **~e dvou svědků** очна стāvка на двāма свидетели 2. публ. воен. конфронтация, противопоставяне: **politika ~e** политика на противопоставяне 3. език. конфронтация, съпоставяне: **~e citátů** съпоставяне на цитати; **~e jazyka českého a bulharského** съпоставяне на чешкия и българския език

konfrontačn|í, -í, -í език. съпоставителен, конфронтативен: **~í metoda** конфронтативен, съпоставителен метод

konfront|ovat, -uji/разг. -uju несл. и св. 1. (кохо - вин. *s kým*) конфронтiram, правя/направя очна стāvка (на някого с някого): **~ovat obžalovaného se svědku** правя/направя очна стāvка на обвиняем със свидетели 2. (со; со *s čím*) сравнявам, съпоставям (нещо с нещо): **~ovat slova s činy** сравнявам, съпоставям думи с дела

konfuciánstv|í, -í ср. филос. рел. конфуцианство

konfucianizm|us, konfucianism|us [-nyz-], -u м. филос. рел. конфуцианство

konfuz|e, -e ж. конфузия, смущение, объркване, неловкост, неприятно положение: **~e rojmů** объркване на понятия

konfuzně нар. объркано, смутено, конфузно
konfuzn|í, -í, -í объркан, смутен, конфузен: **~í názory** объркани възгледи

konfuznost, -í ж. обърканост, смутеност, конфузност

kongeniálně [-пу-] нар. конгениално

kongeniáln|í [-пу-], -í, -í (коти, *četi*; *s kým, s čím*) конгениален (на някого, на нещо; с някого, с нещо): **překlad ~í s originálem** превод, конгениален на оригинала, с оригинала

kongeniálnost [-пу-], -í ж. конгениалност

konglomerát, -u м. 1. конгломерат: **~ národů** конгломерат от народи 2. минер. конгломерат

kongres, -u м. 1. конгрес: **~у obránců míru**

конгрес на борци за мир; **slavistický** ~ славистичен конгрес 2. обикн. **Kongres** Конгрес (парламентът в САЩ)

kongresov|ý, -á, -é конгресен; който се отнася до конгрес: **~ý delegát** делегат на конгрес; **~á rezoluce** конгресна резолюция, резолюция на конгрес

kongruenc|e, -e ж. 1. мат. геом. конгруенция 2. език. конгруенция, съгласуване: **~e podmětu a přísudku** съгласуване на подлога и сказуемото

kónický [-пу-] нар. конично, конически: **~ se zužovat** стеснявам се конично, конически

kónick|ý [-пу-], -á, -é геом. коничен, конически: **~ý tvar** конична форма

konič|ek, -ka м. 1. умал. конче; експр. кон: **~y** кончета

лежā по корем (за деца); **posadit dítě na ~ka** кача дете на раменете си, на конче 2. занимание, хоби, страст, мания, увлечение: **každý má svého ~ka** всеки си има хоби 3. конче (на въртележка) 4. мн. **konič|ky, -ků** въртележка (с кончета) 5. вид сричков ребус 6. разг. скакалец 7. зоол. морско конче (Hippocampus)

konič|ek II, -ka/-ku м. обработена конска кожа

koničkov|ý, -á, -é 1. който се отнася до конче: **~ý kolotoč** въртележка с кончета 2. който се отнася до конска кожа: **~ý kožich** палто от конска кожа

konič|k, -a м. 1. умал. конче; експр. кон: **pár bílých ~ů** чифт бели кончета, чифт бели коне

качā дете на раменете си, на конче 2. *порядко* хоби, мания, страст, увлечение: **mít svého ~a** имам (свде) хоби 3. конче (на въртележка) 4. обикн. мн. **konič|ky, -ů** въртележка (с кончета) 5. обработена конска кожа 6. техн. подвижно задно седло (на струг)

koniklec, -e м. бот. съсънка (Anemone pulsatilla)

koničkov|ý, -á, -é който се отнася до кон, до конче; конски 2. който се отнася до конска кожа: **~ý kožich** палто от (обработена) конска кожа

konin|a, -u ж. 1. конска кожа 2. разг. конско месо 3. конска миризма 4. грубо шуротия, дивотия, глупост, магария: **to je ~a, co děláš** това, което правиш, е шуротия, дивотия, глупост

konipas, -a *м. зоол.* стърчиопашка (Motacilla)
konipás|ek, -ka *м. умал. зоол.* стърчиопашка, стърчиопашчица (Motacilla)
konír|n|a, -y *ж.* коніюшна, обѝр
konjugac|e, -e *ж. език.* спрежѝние
konjunktiv [-týv], **-u** *м. език.* конюнктив, подчинително наклонѝние
konjunktur|a, -y *ж.* конюнктура: **politická ~a** политическа конюнктура; **využit ~y** възползвам се от конюнктура, използвам конюнктура
konjunkturalist|a, -y *м. нейор.* конюнктурист, конюнктурен човѝк: **politický ~a** политически конюнктуерна личност
konjunkturalizm|us, konjunkturalism|us [-iz-], **-u** конюнктурализъм, конюнктурина, използване на конюнктурата
konjunkturálně *нар.* според конюнктурата: **~ měnit názory** променям възгледите си според конюнктурата
konjunkturáln|í, -í, -í конюнктурен; произлизащ от конюнктура, използващ конюнктура: **~í politika** конюнктуерна политика
konjunkturálnost, -í *ж.* конюнктурина, конюнктурализъм
konjunktur|n|í, -í, -í конюнктурен: **-í zisky** конюнктурни печалби
konkordát, -u *м.* конкордат
konkretizac|e [-ty-], **-e** *ж.* конкретизация, конкретизиране
konkretizačn|í [-ty-], **-í, -í** конкретизиационен; който се отнася до конкретизация, до конкретизиране: **~í schopnost** способност за конкретизация, конкретизиране
konkretiz|ovat [-ty-], **-uji/разг. -uju** *несв. и св. (со)* 1. конкретизирам (нещо): **~ovat myšlenku** конкретизирам мисъл 2. реализирам, осъществявам/осъществя, внедрявам/внедря (нещо): **~ovat novou myšlenku ve výrobě** реализирам, осъществявам/осъществя нова идея в производството
konkretiz|ovat se [-ty-], **-uji se/разг. -uju se** *несв. и св.* 1. конкретизирам се: **úkoly se ~uji** задачите се конкретизират 2. реализирам се, осъществявам се/осъществя се, внедрявам се/внедря се: **jeho nápad se ~oval při výrobě nové série aut** неговата идея се реализира, се осъществя, се внедря при изработване на нова серия автомобили
konkrétně *нар.* конкретно: **mluvit ~** говори конкретно
konkrétn|í, -í, -í 1. конкретен: **~í plán** конкретен план; **podstatné jméno ~í** *език.* конкретно

съществително име 2. действителен, реален: **~í výsledek práce** действителен резултат от работа 3. определен, единичен, отделен: **v ~ích případech** в отделни, в определени случаи
konkrétnost, -í *ж.* конкретност
konkurence, -e *ж.* 1. *стоп.* конкуренция: **mezinárodní ~e** международна конкуренция 2. конкуренция, конкурираща фирма: **kupovat u ~e** купувам от конкурираща фирма; от конкуренцията 3. конкуренция, съперничество: **zvíťezit v silné ~i** победа при силна конкуренция
♦ **býtbez~e** *извън* конкуренция, безконкуренция съм; нямам конкуренция
konkurenčn|í, -í, -í конкурентен: **~í podnik** конкурентно предприятие
konkurent, -a *м.* конкурент: **obchodní ~** търговски конкурент; **~ ve vědě, v umění, ve sportu** конкурент в науката, в изкуството, в спорта
konkurentk|a, -y *ж.* конкурентка
konkur|ovat, -uji/разг. -uju *несв. (s kým, s čím v čem, čím; kоти, čети v čem, (s) čím)* конкурирам (някого, нещо в нещо, с нещо); конкурирам се (с някого, с нещо в нещо); съпернича си (с някого, с нещо по нещо, в нещо): **~ovat s cizí firmou na světových trzích** конкурирам чужда фирма на световните пазари; **~ovat s kolegy, ~ovat kolegy ve znalostech** съпернича си с колега по знания
konkurz, -u *м.* 1. конкурс: **(z)účastnit se ~u** взема/вземам участие в конкурс; **vypsát ~ na něco** обявя конкурс за нещо 2. фалит, банкрут: **ohlásit ~** обявя банкрут, фалит 3. *търг.* разпродажба
konkurzn|í, -í, -í 1. конкурсен, състезателен: **~í zkouška** конкурсен, състезателен изпит 2. ликвидационен; който се отнася до банкрут, фалит 3. който се отнася до разпродажба, до търг: **~í podstata** обект на търг
koňmo *нар.* 1. на кон, на конѝ: **jet ~** пътувам на кон, язда кон 2. като на кон (с разкращени крака)
konop|ě, -ě *ж. бот.* конѝ, грѝсти (Cannabis)
konop|í, -í, -í *ср. събир.* конѝ: **provaz z ~í** въжѝ от конѝ, конѝпено въжѝ
konopn|ý, -á, -é конѝпен: **~ý provaz** конѝпено въжѝ
koňouška *вж. konejška*
konzerva *вж. konzerva*
konzervace *вж. konzervace*
konzervačn|í *вж. konzervačn|í*
konservárenský *вж. konzervárenský*

konservárenství *вж.* **konzervárenství**
konservárna *вж.* **konzervárna**
konservář *вж.* **konzervář**
konservářský *вж.* **konzervářský**
konservatismus *вж.* **konzervatismus**
konservativec *вж.* **konzervativec**
konservativismus *вж.* **konzervativismus**
konservativně *вж.* **konzervativně**
konservativní *вж.* **konzervativní**
konservativnost *вж.* **konzervativnost**
konservátor *вж.* **konzervátor**
konservatorista *вж.* **konzervatorista**
konservatoristka *вж.* **konzervatoristka**
konzervatoř *вж.* **konzervatoř**
konzervovací *вж.* **konzervovací**
konzervovat *вж.* **konzervovat**
konzervový *вж.* **konzervový**
konsilium *вж.* **konzilium**
koňsky *нар.* кòнски; като кòн: ~ **se namáhat** *експр.* напргам се като кòн
koňský, **-á**, **-é** **1.** кòнски; кòйто се отнася до кòн: ~**ý ocas** кòнска опашка; ~**á drezura** дресура на кòн; ~**é maso** кòнско месò; ~**ý handlíř** джамбазин; търговец на кòн **2.** подòбен на кòн; напòмнящ кòн: **vzít ~ou dávku utišujícího prostředku** взема кòнска дòза успокойтелно (срèдство); ~**á nátura** кòнска натура; твòрд харàктер; ~**á práce** вòлски трòд, тежък трòд; ~**á síla** *физ. техн.* кòнска сила; ~**ý kaštan** кòнски кèстен; див кèстен
konzola *вж.* **konzola**
konsolidace, **-e** *ж.* консолидация, укрепване: ~**e hospodářství, státu** консолидация на иконòмика, на държавà
konsolidační, **-í**, **-í** консолидациòнен: ~**í proces** консолидациòнен процèс; процèс на консолидация
konsolidovanost, **-í** *ж.* консолидираност, консолидация, стабилизираност, установèност
konsolidovaný, **-á**, **-é** консолидиран, установèн, стабилизиран: ~**é poměry** консолидирано, стабилизирано, установèно положèние
konsolidovat, **-uji/разг.** **-uju** *несв. и св. (со)* консолидирам, стабилизирам, установявам/установя (*нещо*): ~**ovat poměry** консолидирам, стабилизирам положèние, обстанòвка
konsolidovat se, **-uji se/разг.** **-uju se** *несв. и св.* консолидирам се: **situace se ~uje** положèнието се консолидира
konzolka *вж.* **konzolka**
konsonance, **-e** *ж.* *физ. муз.* съзвòчие, консонанс

konsonant, **-u** *м.* *език.* консонант, съгласна; съгласен звук
konsonantický [-ty], **-á**, **-é** *език.* консонантен: ~**é skupiny** консонантни групи, групи съгласни
konsept, **-u** *м.* конспèкт: **vypracovat ~ učebnice** изработя конспèкт на учебник
konspirace, **-e** *ж.* конспирация, съзаклятие, заговор: **zorganizovat ~i** организирам конспирация, заговор
konspiračně *нар.* конспиративно: ~ **organizovaná práce** конспиративно организирана работа
konspirační, **-í**, **-í** конспирациòнен, конспиративен: ~**í činnost** конспиративна дèйност
konspirativně [-tý-] *нар.* конспиративно
konspirativní, **-í**, **-í** конспиративен: ~**í organizace** конспиративна организация
konspirativnost [-tý-], **-í** *ж.* конспиративност
konstantně *нар.* константно, постоянно: **teplota ~ nízká** константно ниска температурà
konstantní, **-í**, **-í** константен, постоянен: ~**í veličina** константна величинà; ~**í teplota** постоянна температурà; ~**í číslo** *мат.* константно числò
konstantnost, **-í** *ж.* константност
konstatovat, **-uji/разг.** **-uju** *несв. и св. книж. (со)* констатирам, установявам/установя (*нещо*): ~**ovat fakta** констатирам фàкти
konstelace, **-e** *ж.* **1.** констелация, разположение (*на звездите*): **příznivá hvězdná ~e** благоприятна звездна констелация, разположение на звездите **2.** *прен.* ситуация; стечение на обстоятелствата: **mezinárodní ~e** международно положèние, международни отношения
konsternovat, **-uji/разг.** **-uju** *несв. и св. (кого – вин.)* смàя/смàйвам, учòдя/учòдвам неприятно, ужася/ужасявам, изумя/изумявам, слисам/слисвам (*някого*): **byl ~ován drzostí odpůrců** тòй бèше изумèн, слисан, смàян от нахàлството на противниците
konstituce [-ty-], **-e** *ж.* **1.** *книж. остар.* конституция **2.** *истор. полит.* конституциòнна монархия (*обикн. през XVIII и XIX век*) **3.** конституция; констругция, устройство, структура; констругция на тялото; телосложèние: **mít železnou ~i** ймам желязно здраве; ймам, желязно телосложèние
konstituční [-ty-], **-í**, **-í** **1.** конституциòнен: ~**í stát** конституциòнна държавà; ~**í monarchie** конституциòнна монархия **2.** *мед.* кòйто се отнася до телосложèние, до конституция на

- органи́зм: **~í onemocnění** физи́ческо забо-
ляване
- konstitu|ovat** [-tu-], **-uji/разг. -uju** *несв. и св. (со) книж.* конституи́рам, учредя́вам/учредя́, основа́вам/основа́, устано́вявам/устано́вя, изгра́ждам/изградя́ (*нещо*): **~ovat sdružení** учредя́вам/учредя́, основа́вам/основа́, из-
гра́ждам/изградя́ обедине́ние, асоциа́ция, дру́жество
- konstitu|ovat se** [-tu-], **-uji/se/разг. -uju se** *несв. и св. книж.* конституи́рам се, учредя́вам се/
учредя́ се, основа́вам се /основа́ се, устано-
вя́вам се/устано́вя се, изгра́ждам се/изградя́
се: **sněm se ~oval** парламе́нтът се консти-
туи́ра
- konstruktív|a** [-tý-], **-u** *ж. език. рядко* фри-
кативна, про́ходна, търкава съгласна
- konstrukce, -e** *ж.* 1. конструи́ране, създаване:
~e nového typu letadla конструи́ране, съз-
даване на нов тип самолет 2. монти́ране,
монтаж: **~e mostních pilířů** монта́ж на стъл-
бове на мост 3. констругция: **ocelová ~e stav-
by** стоманена констругция на строе́ж 4. *геом.*
построяване: **~e trojúhelníka** постро́яване на
триъгълник 5. телесна констругция; тело-
сложение; конститу́ция: **člověk silné ~e** човек
със силно телосложение, с добро́ физи́ческо
състояние 6. *по-рядко* необоснова́но твър-
де́ние, измислица: **hypotetické, apriorní ~e**
хипотетични, априорни твърде́ния
- konstrukčně** *нар.* в констругтивно отноше́ние,
по констругция: **~ závadný typ stroje** дефек-
тен по констругция тип маши́на
- konstrukčn|í, -í, -í** който се отна́ся до конструг-
ция; констругцио́нен: **~í změny** конструг-
цио́нни промѐни; **~í inženýr** инже́нер-кон-
стругтор
- konstruktér, -a** *м.* констругтор: **letecký ~** авио-
констругтор
- konstruktérk|a, -u** *ж.* констругторка
- konstruktérsk|ý, -á, -é** констругторски: **~é na-
dání** констругторски талант, констругторска
да́рба
- konstruktivně** [-tý-/ty-] *нар.* констругтивно
- konstruktivn|í** [-tý-/ty-], **-í, -í** 1. констругтивен;
който се отна́ся до конструи́ране, до по-
стро́ение: **~í úlohy** *геом.* зада́чи за постро́е-
ние, констругтивни зада́чи 2. констругтивен,
градивен, твóрчески: **~í návrh** конструг-
тивно предложе́ние; **~í politika** констругтив-
на политика, градивна политика; **~í kritika**
констругтивна, градивна, твóрческа критика
- konstruktivnost** [-tu-], **-í** *ж.* констругтивност:
politická ~ политическа констругтивност
- konstruovanost, -í** *ж. книж.* нагласе́ност, на-
тъкмѐност, изку́ственост, неестѐственост
- konstru|ovat, -uji/разг. -uju** *несв. (со)* 1. кон-
струи́рам, създавам: **~ovat nový typ auta**
конструи́рам, създавам нов тип автомоби́л
2. монти́рам (*нещо*): **~ovat mostní pilíře** мон-
ти́рам стълбове на мост 3. постро́явам (*обикн.
геом. фигури*): **~ovat čtyřúhelník** постро́явам
четириъгълник 4. измислям, съчиня́вам, пра́-
вя необоснова́ни твърде́ния: **~ovat závěry** съ-
чиня́вам изводи
- konsul** *вж. konzul*
- konsulární** *вж. konzulární*
- konsulát** *вж. konzulát*
- konsulský** *вж. konzulský*
- konsultace** *вж. konzultace*
- konsultační** *вж. konzultační*
- konsultovat** *вж. konzultovat*
- konsum** *вж. konzum*
- konsumace** *вж. konzumace*
- konsument** *вж. konzument*
- konsumentka** *вж. konzumentka*
- konsumentský** *вж. konzumentský*
- konsumní** *вж. konzumní*
- konsumovat** *вж. konzumovat*
- konšel, -a** *м. истор.* общински съветник (*при
феодализма*)
- konšelsk|ý, -á, -é** *истор.* който се отна́ся до
общински съветник (*при феодализма*): **~ý
úřad a)** институ́ция на общински съветник
б) длъ́жност, фу́нкция на общински съветник
- kontakt, -u** *м.* 1. конта́кт, връзка, свързване: **je
mezi nimi těsný ~** между тях има тесен кон-
та́кт, тясна връзка 2. *електр.* конта́кт
- kontaktn|í, -í, -í** конта́ктен: **~í čochy** конта́ктни
лещи
- kontaminace, -e** *език.* контамина́ция
- kontejner, -u** *м.* конте́йнер
- kontemplace, -e** *ж. книж.* контемпла́ция, ре-
флѐксия, размисъл, съсредоточаване в себе
си, вгълбяване в себе си, самовгълбяване, съ-
зерца́ние: **oddat se ~i** отда́м се на само-
вгълбяване, на размисъл, на съзерца́ние
- kontemplačn|í, -í, -í** *книж.* който се отна́ся до
контемпла́ция, до рефлѐксия, до размисъл,
до съсредоточаване, до самовгълбяване
- kontemplativn|í** [-tu-], **-í, -í** *книж.* рефлѐксивен,
съзерца́телен, самовгълбяващ се; който се
отна́ся до размисъл, до рефлѐксия: **~í lyrika**
лит. рефлѐксивна лирика
- kontext, -u** *м.* конте́кст: **vytrhnout slovo z ~u**
изва́дя дѐма от конте́кст; **sociální ~** *прен.*

- социална взаимозависимост; **členění věty** *podle ~u* *език.* актуално членение на изречението; контекстуално членение на изречението
- kontextový**, **-á, -é** контекстуален, контекстов: **~é členění věty** *език.* контекстуално, контекстово членение на изречението
- kontinent** [-ty-], **-u** *м.* 1. континент: **africký** ~ африканският континент 2. континент; Европа, европейският континент (*обикн. противопоставен на Великобритания*): **turisté z ~u v Anglii** туристи от континента в Англия
- kontinentální** [-ty-], **-í, -í 1.** континентален; който се отнася до континент: **~í ostrovy** крайбрежни, континентални острови (*части от континент*); **~í podnebí** *геогр.* континентален климат 2. континентален (*за Европа по отношение на Великобритания*): **~í politika Anglie** английската политика по отношение на държавите от европейския континент
- kontingent** [-ty-], **-u** *м.* 1. контингент; квота, държавни доставки: **dovozní, vývozní** ~ вносен, износен контингент; вносна, износна квота 2. брой, число, контингент: **~ odběratelů se změnil** броят, количеството, контингентът на потребителите, на купувачите, на абонатите се промени
- kontinuita** [-ty-], **-y** *ж. книж.* континуитет, приемственост: **zachovat ~u** запазва континуитет, приемственост
- kont[o, -a** *ср.* 1.konto; банкова сметка: **otevřít ~o** открива банкова сметка 2. *счетов.*konto 3. *в съчет.* **na ~o (někoho, něčeho)** за сметка (на някого, на нещо); **pil na jeho ~o** (той) пи за негова сметка
- kontra** *нар.* контра: **být pro nebo ~** *разг.* за или против съм
- kontraband, -u** *м.* контрабанда: **válečný ~** *юрид.* военна контрабанда
- kontrabandní**, **-í, -í** контрабанден: **~í zboží** контрабандна стока; контрабандни стоки
- kontrabas, -u** *м.* контрабас
- kontradikce** [-dy-], **-e** *ж.* контрадикция, противоречие: **~e mezi teorií a praxí** противоречие между теория и практика
- kontraadmirál, -a** *м.* контраадмирал
- kontragent, -a** *м.* контрагент: **smlouvu podpisují oba ~i** двамата контрагенти подписват договора
- kontrakt, -u** *м.* контракт, договор: **uzavřít ~** сключва контракт, договор; **podpsat ~** подпише контракт, договор
- kontrarevoluce**, **-e** *ж.* контрареволуция
- kontrarevolucionář, -e** *м.* контрареволуционер
- kontrarevolucionářka**, **-y** *ж.* контрареволуционерка
- kontrarevolucionářský**, **-á, -é** контрареволуционерски, контрареволуционерен: **~á činnost** контрареволуционерска дейност
- kontrarevoluční**, **-í, -í** контрареволуционерен, контрареволуционерски
- kontrarozvědčík, -a** *м.* контраразузнавач; агент на контраразузнаване
- kontrarozvědkářka**, **-y** *ж.* контраразузнавачка
- kontrast, -u** *м.* контраст: **světelný ~** светлинен контраст
- kontrastně** *нар.* контрастно; в контрастно отношение
- kontrastní**, **-í, -í** контрастен: **~í osvětlení** контрастно осветление; **~í látka** *мед.* контрастно вещество (*за рентгенови снимки*)
- kontrastnost, -i** *ж.* контрастност
- kontrastovat, -uji/разг. -uju** *несв. (s čím)* контрастирам (*с нещо*): **prostota ~uje s nádhrou** простотата контрастира с великолепието, с лукса
- kontrašpionáž, -e** *ж.* контраразузнаване, контрашпионаж
- kontrašpionážní**, **-í, -í** контраразузнавателен, контрашпионажен: **~í služba** контраразузнавателна служба
- kontribuce, -e** *ж.* контрибуция: **válečné ~e** военни контрибуции
- kontribuční**, **-í, -í** контрибуционен: **~í úřad** контрибуционно учреждение
- kontrola, -y** *ж.* 1. контрол, контролиране: **celní, pasová ~a** митнически, паспортен контрол; **lékařská ~a** лекарски контрол; **účetní ~a** ревизия 2. влияние: **získat ~u nad průmyslem** спечеля влияние над промишлеността 3. контролен орган; ревизия, контрола: **přišla ~a** дойде ревизия, контрола
- kontrolně** *нар.* контролно: **dát se ~ prohlédnout** подложка се на контролен преглед
- kontrolní**, **-í, -í** контролен: **~í lékařská prohlídka** контролен медицински преглед; **~í komise** контролна комисия; **~í orgán** контролен орган; **~í hodiny** контролен часовник
- kontrolor, -a** *м.* контролёр: **občanský ~** граждански контролёр
- kontrolorka, -y** *ж.* контролёрка
- kontrolovatelný, -á, -é** контролируем; който се поддава на контрол; който може да бъде контролиран: **~é závazky** обещания, който

могат да бъдат контролирани, които се под-
дават на контрол, контролируеми обещания
kontrol|ovat, -uji/разг. -uju неск. (коho, со)
1. контролирам, проверявам (някого, нещо);
извършвам контрол **2.** контролирам, ръко-
вөдя (някого, нещо): **~ovat výrobu** контро-
лирам, ръководя производство
kontr|ovat, -uji/разг. -uju неск. спорт. кон-
трирам
kontroverze|e, -e ж. спор, полемика, дискусия,
диспут
kontryhel, -u м. бот. лъвска лапа (Alchemilla)
kontumace|e, -e ж. **1.** забрана за свободно дви-
жение на домашни животни (котки, кучета);
карантина на домашни животни **2.** юрид.
неявяване на дело (в съд) **3.** спорт. служебна
загуба
kontumačně нар. спорт. служебно: **~ vyhrát,**
prohrát спечеля, загубя служебно
kontumačn|í, -í, -í 1. който се отнася до забрана
за свободно движение на домашни животни:
~í vyhláška наредба за забрана за свободно
движение на домашни животни **2.** юрид. който
се отнася до административно печелене на
нещо (напр. на дело): **~í rozsudek** юрид.
задочна присъда (във вреда на неявила се
страна); **~í výsledek** спорт. служебен ре-
зултат (при неявяване на една от страните)
kontur|a, -y ж. контур, очертаване: **~y děje** прен.
контури, очертавания на събитията
kontur|ovat [-tú-], -uji/разг. -uju неск. (со) на-
белязвам очертавания (на нещо), полagam
контури (на нещо): **ostře ~ované tvary** рязко
очертани контури
kontušovk|a, -y ж. контушовка (вид ракия)
konvalink|a, -y ж. бот. момина сълза (Cop-
vallaria)
konvalinkov|ý, -á, -é който се отнася до момина
сълза: **~á vůně** аромат на момина сълза
konvejer, -u м. конвейер; транспортна лента
konvence|e, -e ж. **1.** конвенция, спогодба, до-
говор: **kulturní ~e** културна конвенция, спо-
годба **2.** конвенционалност, общоприетост,
условност, обичайност: **~e rodinného života**
конвенционалност на семейния живот; **pra-
vopisná ~e** правописна конвенция, спогодба,
правописна норма
konvenčně нар. **1.** според конвенция, по кон-
венция **2.** обичайно, обикновено, конвенцио-
нално: **~ malovat** рисувам конвенционално,
по общоприетия начин, обикновено
konvenčn|í, -í, -í 1. конвенционален; основан на
конвенция, на спогодба: **~í politika** политика,

основана на конвенция, на спогодба **2.** общо-
приет, обичаен, обикновен, конвенционален:
~í slova конвенционални думи
konvenčnost, -í ж. конвенционалност, услов-
ност, общоприетост, обикновеност
konven|ovat, -uji/разг. -uju неск. разг. (кому)
подхождам (на някого); удобен, угоден, из-
годен съм (за някого); подходящ съм (за
някого): **nabídka mi ~uje** предложението е
изгодно за мен; **to mi ne~uje** това не ми е
изгодно, не ми върши работа, това не ме
устройва
konvergen|e, -e ж. спец. физ. мат. език. кон-
вергенция, сближаване: **~e paprsků** физ. кон-
вергенция на лъчи; **~e jazykového vývoje**
език. конвергенция на езиковия развой
konvergentn|í, -í, -í конвергентен; водещ до
сближаване: **~í vývoj** конвергентен развой;
~í tendence конвергентна тенденция
konversace вж. **konverzace**
konversačka вж. **konverzačka**
konversačně вж. **konverzačně**
konversační вж. **konverzační**
konverse вж. **konverze**
konvertibilit|a [-ty-], -y ж. икон. конверти-
руемост: **~a měny** конвертируемост на валута
konvertibiln|í [-ty-], -í, -í икон. конвертируем:
~í měna конвертируема валута
konvertor, -u м. **1.** электр. конвертор, пре-
образувател (за превръщане на променлив в
постоянен ток и обратно); трансформатор
2. метал. конвертор (за разтопен метал):
Bessemerův ~ Бесемеров конвертор
konvertorov|ý, -á, -é конверторен, трансфор-
маторен: **~á stanice** электр. трансформá-
торна станция; **~ý pochod** метал. конвер-
торен процес (рафиниране на метал в кон-
вертор)
konverzace|e, -e ж. конверзация, разговор: **živá,**
lehká ~e жив, лек разговор; **chodit na**
(anglickou) ~i ходя на разговорни упраж-
нения (по английски език)
konverzačk|a, -y ж. театр. жарг. лека светска
пиеса
konverzačně нар. разговорно; в разговорно
отношение
konverzačn|í, -í, -í конверзационен, разговорен:
~í metoda při vyučování cizím jazykům
конверзационен, разговорен метод при обу-
чение по чужди езици; **~í cvičení** разговорно
упражнение, упражнение за разговор
konverze|e, -e ж. **1.** конверсия; обръщане в друга
вѳра; промяна на вѳра: **~e ke katolictví** обръ-

- щане в католическа вяра; **umělecká, politická** ~е *прен.* обрѣт в художествени, в политически вѣзгледи, схвѣщания **2. спец.** конвѣрсия **3. полит.** конвѣрсия (*на военно в цивилно производство*)
- konvice**, -е *ж.* кѣничка, кѣна: ~е **на mléko** кѣна за мляко; **čajová** ~е кѣна за чай; чайник
- konvička**, -у *ж. умал.* кѣничка: ~а **на kávu** кѣничка за кафѣ
- konvoj**, -е *м.* **1.** конвѣй, охрѣна: **lod' pluje bez** ~е кѣрабѣт плава без конвѣй **2.** рѣдѣца плаватѣлни и дрѣги транспортни срѣдства, придружѣни от конвѣй: **námořní** ~ конвѣйрани морски плаватѣлни сѣдове; ~ **aut** автомобилна колѣна
- konvojí**, -á, -é кѣйто се отнѣся до гѣом: ~é **mléko** мляко от гѣом
- konzerv|a**, -у *ж.* консѣрва: **masová, ovocná, zeleninová** ~а мѣсна, плѣдова, зеленчукова консѣрва; ~у **v plechovkách** консѣрви в метални кутѣи; ~у **v skleněných nádobkách** консѣрви в буркѣни
- konzervace**, -е *ж.* **1.** консѣрвиране (*на месо, на зеленчуци*) **2.** консѣрвѣция (*на паметници*)
- konzervačn|í**, -í, -í **1.** консѣрвиращ: ~í **prostředek** консѣрвант, срѣдство за консѣрвиране, консѣрвиращо срѣдство **2.** консѣрвѣционен; кѣйто се отнѣся до консѣрвѣция: ~í **práce** работи по консѣрвѣция, консѣрвѣционни работи
- konzervářensk|ý**, -á, -é консѣрвен: ~ý **průmysl** консѣрвна промишленост
- konzervářenstv|í**, -í *ср.* консѣрвна промишленост, производство на консѣрви
- konzervárn|a**, -у *ж.* консѣрвна фабрика; фабрика за консѣрви
- konzervář**, -е *м.* специалист по производство на консѣрви, производител на консѣрви
- konzervářsk|ý**, -á, -é консѣрвен; кѣйто се отнѣся до консѣрви, до консѣрвна промишленост: ~ý **závod** консѣрвен завод; ~ý **odborník** специалист по производство на консѣрви
- konzervatismus** *вж.* **konzervatismus**
- konzervativ|ec** [-ty-/-tý-], -се *м.* консѣрватор, консѣрвативен човѣк
- konzervativizmus** *вж.* **konzervatismus**
- konzervativně** [-ty-/-tý-] *нар.* консѣрвативно; по консѣрвативен начин: ~ **žít** живѣя консѣрвативно
- konzervativn|í** [-ty-/-tý-], -í, -í консѣрвативен: ~í **tisk** консѣрвативен печѣт; ~í **lčění** *мед.* консѣрвативно лечѣние
- konzervativnost** [-ty-/-tý-], -í *ж.* консѣрвативност
- konzervatizm|us** [-ty-], **konzervatism|us** [-tyz-], **konzervativizm|us** [-tyviz-], **konzervativism|us** [-tyviz-], -u *м.* консѣрватизъм
- konzervátor**, -а *м.* консѣрватор (*на паметници*): ~ **a restaurátor uměleckých děl** консѣрватор и реставратор на художествени произведения
- konzervatorist|a**, -у *м.* **1.** студѣнт в консѣрваторѣя **2.** абсолвѣнт от консѣрваторѣя, възпитаник на консѣрваторѣя
- konzervatoristk|a**, -у *ж.* **1.** студѣнтка в консѣрваторѣя **2.** абсолвѣнтка от консѣрваторѣя, възпитаничка на консѣрваторѣя
- konzervátorsk|ý**, -á, -é кѣйто се отнѣся до консѣрватор (*на паметници*): ~ý **sbor** сдружѣние на консѣрваторѣи (*на паметници*)
- konzervatoř**, -е *ж.* консѣрваторѣя; вѣсше музикално, хореографско или театрално училище
- konzervovac|í**, -í, -í консѣрвиращ: ~í **prostředek** консѣрвиращо срѣдство; срѣдство за консѣрвиране, за консѣрвѣция
- konzerv|ovat**, -uji/разг. -uju *несв. и св. (со)* **1.** консѣрвирам (*нещо*): ~ovat **zeleninu** консѣрвирам зеленчук **2.** консѣрвирам, запѣзвам/запѣзя (*нещо*): ~ovat **historické památky** консѣрвирам исторически пѣмѣтници
- konzervov|ý**, -á, -é консѣрвен: ~á **krabice** консѣрвна кутѣя; ~á **polévka** сѣпа (от) консѣрва, консѣрвирана сѣпа
- konzili|um**, -а *ср.* консѣлт, консѣлиум
- konzol|a**, -у *ж.* *архитект.* конзѣл(а): **sochy na** ~ách статуи на конзѣли; **pružnicová** ~а рѣсѣрна конзѣла
- konzolk|a**, -у *ж. умал.* конзѣлка
- konzul**, -а *м. дипл. и истор.* консул
- konzulárn|í**, -í, -í консулски; кѣйто се отнѣся до консулство: ~í **úřad** консулство; ~í **úředník** консулски чиновник; чиновник в консулство
- konzulát**, -u *м.* консулство: **generální** ~ генерално консулство **2. истор.** консулска длѣжност; консулат
- konzulsk|ý**, -á, -é консулски: ~á **hodnost** консулска длѣжност
- konzultac|e**, -е *ж.* **1.** консултѣция: **chodit na** ~е хѣдя на консултѣции **2.** консулт: **přizvat internistu ke** ~í кѣня интернист на консулт
- konzultačn|í**, -í, -í консултативен, консултѣционен: ~í **hodiny** часовѣ за консултѣция; приёмни часовѣ
- konzult|ovat**, -uji/разг. -uju *несв. 1. (u koho)*

- консултира́м се (с някого): **~ovat u lékaře** консултира́м се с лекар **2.** консултира́м; давам консулта́ция: **profesor ~uje ve středu** професорът дава консулта́ции в сряда
- konzum, -u** м. **1.** консума́ция, потребление: **~ mouky, ovoce, masa** консума́ция на брашно, на плодове, на месо **2.** малко *остар.* потребителна кооперация: **nakupovat v ~u** пазарувам от потребителна кооперация
- konzumace, -e** ж. консума́ция, потребление
- konzument, -a** м. консума́тор, потребител: **~ knih** купувач и читател на книги
- konzumentka, -y** ж. консума́торка, потребителка
- konzumenský, -á, -é** консума́торски, потребителски: **~é zájmu** нужди на консума́тори, потребители
- konzumní, -í, -í** консумира́м (нещо): **~í zboží** стоки за широко потребление, за ширпотреба
- konzumovat, -uji/разг. -uju** (со) *несв. и св.* консумира́м (нещо): **~ovat zásoby potravin** консумира́м хранителни запаса́и; **~ovat množství knih** *експр.* купувам и прочитам множество книги
- kooperace, -e** ж. сътрудничество, съвместна дейност, кооперация: **mezinárodní ~e** международно сътрудничество
- kooperativní, -í, -í** кооперативен: **~í hnutí** кооперативно движение
- kooperovat, -uji/разг. -uju** *несв. (s kým)* сътрудничя (с някого); коопери́рам се (с някого)
- koopťace, -e** ж. коопта́ция, кооптиране
- koopťovat, -uji/разг. -uju** *несв. и св. (koho)* коопти́рам (някого): **~ovat člena do výboru** коопти́рам член в комитет
- koordinace, [-du-], -e** ж. **1.** координа́ция, координиране, съгласуваност: **~e činnosti** координа́ция, съгласуваност на дейност **2.** *език.* координа́ция, съчинителност, присъединяване
- koordináčn, -í, -í** координа́ционен, съгласуващ
- koordinátor, [-du-], -a** м. координатор
- koordinováně, [-du-]** нар. координи́рано, съгласувано
- koordinovanost, [-du-], -i** ж. координи́раност, координа́ция, съгласуваност
- koordinováný, [-du-], -á, -é** **1.** координи́ран, съгласуван: **~ý pohyb** съгласувано движение **2.** *език.* координи́ран, съчинителен
- koordinovat, [-du-], -uji/разг. -uju** *несв. и св. (со s čím)* координи́рам, съгласувам (нещо с нещо): **~ovat práci několika podniků** координира́м, съгласувам ра́бота на няколко предприятия
- kop, -u** м. **1.** ритник; удар с крак **2.** *спорт.* удар, шут: **trestný ~** наказателен удар; **~ z rohu** ъглов удар
- kopřa I, -y** ж. **1.** шестдесет броя (стара мярка за брой, за количество): **~a vajec** шестдесет яйца **2.** *истор.* стара парична единица (първоначално деление на 60 гроша, а после и на повече) **3.** *разг. експр.* рояк, сюрсия, маса, сума, множество, куп: **mít ~u dětí** ймам цял куп деца; **má vždycky ~u výmluv** винаги йма куп оправдания; **neviděl jsem ho ~u let** не съм го виждал сума години
- kopřa II, разг. kůřa, -y** ж. купа, купчина: **~a sena** купа сено; **~a smetí** купчина смёт
- kopřa III, -y** ж. *разг. в съчет.* **je to (taková) veselá ~a** той е голям веселяк, голям шегобиец, голям майтапчия
- kopací, -í, -í** който служи за ритане: **~í míč** фúтболна топка
- kopáč I, -e** м. *одуш.* копач (за човек)
- kopáč II, -e** м. *неодуш.* търнокоп, копач, кирка
- kopáčku, -ek** ж. *мн. спорт.* бутонки, фúтболни обувки
- kopání, -é** ж. *спорт.* фúтбол: **hrát ~ou** играя фúтбол; **jít na ~ou** отивам на (фúтболен) мач
- kopálec, -ce** м. **1.** ритник: **padaly facky a ~ce** раздаваха се шамари и ритници; **dostal v životě mnoho ~ců** в живота (си) е получавал много удари, ритници, плесници **2.** *разг. експр.* погрешна, непохватна постъпка: **dělat ~ce** правя необмислени (по)стъпки, гръби грешки
- kopanic, -e** ж. **1.** планинска нива **2.** *обикн. мн.* **kopaničce, -c** колиба, махала в планинско селце (в Моравия и Словакия)
- kopaničář, -e** м. колибар (в Моравия и Словакия)
- kopaničářka, -y** ж. колибарка (в Моравия и Словакия)
- kopaničářský, -á, -é** колибарски (в Моравия и Словакия): **~é slavnosti** колибарски празненства (в Моравия и Словакия)
- kopaničářství, -í** ср. примитивно земеделие в планински области (в Моравия и Словакия)
- kopání, -y** ж. планинска нива
- kopat, -u/-ám** *несв. 1. (со; -)* копая (нещо): **~at jámu ~á, sám do ní padá** пословица който копае гроб другиму, сам пада в него; **~at si hrob** копая си гроба **2. (со)** добивам (чрез копане); копая, изкопавам (нещо): **~at brambory, uhlí** добивам, изкопавам картофи,

вѣглища **3.** (*koho, со; do koho, do čeho; -*) рýтам (*някого, нецо*): **~at do míče** рýтам тòпка; **kůň ~e** кòнят рýта **4. спорт.** играя фýтбол: **~e za Slávií** играе в отбòра на „Слáвия“ **5. разг. пейор.** изпòртвам (*нецо, напр. танц, роля*): **ten to ~e!** каквì ги бѣрка! и тòй ги вѣрши еднì!

корав|ý, -á, -é ритлìв, рýтащ: **~ý kůň** ритлìв кон

корковин|а, -у ж. хълмýста, бѣрдовита мѣстност

корковит|ý, -á, -é хълмýст, бѣрдовит: **~á krajina** хълмýста, бѣрдовита мѣстност

корĉ|it, -ím *несв.* загрѣщам с прѣст; загрѣлям (*окопни култури*)

корĉec, -ce *м.* **1.** хълм, възвишѣние, байр, бѣрдо: **zalesněné ~e** залесѣни хълмове; **cesta do ~e, s/z ~e** пѣт нагòре, надòлу; **jet do ~e, s/z ~e** изкачвам се нагòре, по нанагòрнище; слýзам **~e** работата му се влошáва; (тòй) стáва от злѣ пò-злѣ; **dívat se na někoho z ~ce** глѣдам някого отвисòко **2. разг.** кúпа, кúпчина: **~ec písku** кúпчина пясък

корĉĉ|ek, -ka/-ku *м. умал.* **1.** хълмче, байрче **2.** кúпчинка

корĉĉtko *вж.* **корýtko**

кòпĉec хвѣрлям се в òгъня за някого; защищáвам някого

кòпĉe, -e *ж. остар.* кúпа, кúпчина

кòпĉe, -e *ж.* **1.** кòпие, подòбие: **nepodařená, věrná ~e** несполучлìво, вѣрно кòпие: **hoch byl věrnou ~í svého otce** *прен.* момĉето бѣше кòпие на башá си, бѣше одрáло кòжата на башá си **2.** кòпие, прѣпис: **~e listiny** кòпие на докумѣнт; **fotografická ~e** фотографско кòпие; фòтокòпие; **udělat, pořídít si ~í něčeho** направа, набáвя си кòпие от нещо

кòпĉinat|ý, -á, -é *бот.* копиевìден: **~ý list** копиевìден лист, копиевìдно листò

кòпĉiník, -a *м. истор.* копиенòсец

кòпĉírák, -u *м. разг.* индìго

кòпĉírka, -у ж. ксѣрокс

кòпĉírovač|í, -í, -í копìрен: **~í papír** копìрна хàртия; индìго

кòпĉířovat, -uji/разг. -uju *несв. (со; -)* **1.** копìрам (*нецо*); снѣмам кòпие (*от нецо*): **~ovat mapy** правя кòпие на кàрти; **~ovat snímek** *фот.* копìрам снìмки **2.** копìрам (*някого, нецо*), подражáвам (*на някого, на нецо*), имитìрам (*някого, нецо*): **~ovat něčí mluvu** имитìрам нѣчий гòвор

кòпĉist, -i ж./-u м. тестомесáчка, бѣркáлка (*за месене на хляб*)

кòпĉit, -ím *несв. (со)* трýпам (*нецо*) на копà, на кúп, на купѣн: **~it seno** трýпам сенò на купѣн, на копà

кòпĉit se, -ím se *несв.* издìгам се на копà, на кúп: **halda pytlů se tam ~ila** там се издìгаше кúп чувàли

кòпĉĉ|а, -у ж. умал. кúпчина, кúпчинка: **mra-venčí ~а** мраву̀няк; **~а sena** купà сенò, копà сенò

кòпĉĉ|ovat, -uji/разг. -uju *несв.* правя копì сенò

кòпĉĉ|nout, -nu *св. (ĉím do koho, do čeho)* **1.** рýтна (*някого в нецо*): **~nout do nohy** рýтна в кракà; **~nout do dveří** рýтна вратà; **~nout míč do branky** рýтна, вкàрам тòпка вѣв вратàта
 ♦ **~nout do oka** всýчко товà; с най-голѣмо удовòлствие бìх се откàзал от товà; с удовòлствие ще го прàтя по дяволите; **aby tě husa ~la** тìò, да се не видиш макàр **2.** препѣна се, спѣна се: **ne~ni do toho** да не сѣ спѣнеш в товà **3.** кòпна: **~nout motykou** кòпна с мотýка

кòпĉr, -u *м.* **1. бот.** кòпĉр (Anethum) **2.** кòпĉр (*подправка*)

кòпĉr|а, -у ж. кòпра (*ядка на кокосов орех*)

кòпĉretin|а, -у ж. бот. маргаритка (Chrysanthemum leucanthemum)

кòпĉrn|ĉt, -ím, 3. мн. -ĉjí/-í *несв.* **1.** изтрѣпвам, вкоченясвам се, вдѣрвѣвам се, вцепенявам се: **šĉje mu ~ĉla** вратѣт му се вдѣрвѣваше **2.** смáйвам се, слýсвам се, прехлáсвам се (*от учудване*): **~ĉla obdivem** (тя) остàна слýсана от възхишѣние; тя се прехлáсна от възтòрг

кòпĉrodukce, -e *ж.* кò(о)продукция; сѣвмѣстна продукция: **film vyrobený v česko-bulharské ~í** чѣшко-бѣлгарска филмова кò(о)продукция

кòпĉrovk|а, -у ж. разг. **1.** сýпа от кòпĉр, кòпĉрова сýпа **2.** сòс от кòпĉр: **hovĉzí z ~ou** говѣждо сѣс сòс от кòпĉр

кòпĉrov|ý, -á, -é кòйто се отнàся до кòпĉр: **~á omáčka** сòс от кòпĉр

кòпĉřiv|а, -у ж. бот. копĉрива (Urtica): **popálit ~ou** **~ou** поговорка чѣрен гологàн не сѣ гýби

кòпĉřivk|а, -у ж. мед. копĉривна трѣска

кòпĉřivkovit|ý, -á, -é кòйто прилìча на копĉривна трѣска; **~á vyrážka** òбрив като при копĉривна трѣска

кòпĉřivkov|ý, -á, -é кòйто се отнàся до копĉривна трѣска: **~ý pupen** пѣпка от копĉривна трѣска

кòпĉřivov|ý, -á, -é копĉривен; кòйто се отнàся до копĉрива: **~ý list** лист от копĉрива

kopt, -u м. *малко остар.* чернилка от сажди

♦

kopul|e, kupol|e, -e ж. кўпол, кубè: **barokní ~e chrámu** барòков кўпол, барòково кубè на църква, на храм; **~e oblohu** *прен.* небèсен свòд

kopulet|ý, -á, -é *експр. разг.* престарял; твърде стар; дългогодишен: **~ý dědek** престарял дядка

kopulovit|ý, kupolovit|ý, -á, -é кубеобразен, куполообразен, куполовиден

kopulov|ý, kupolov|ý, -á, -é който се отнася до кубè, до кўпол

kopýtk|o, разг. kopejtk|o, -a ср. *умал.* копитце

♦

волска рáбота; в това йма нèщо нечисто; дяволът йма пръст в това; **vyhodit si z ~a** погуляя, поживèя си

kopytnat|ý, -á, -é копитест, копитен: **~í savci** копитни млекопитаещи

kopytník I, -a м. *одуш. зоол.* копитно живòтно

kopytník II, -u м. *неодуш. бот.* копитник (Asarum): **~ evropský** *бот.* европейски копитник (Asarum europeum)

kopyt|o, -a ср. 1. копито: **koňská ~a** кòнски

♦

някого на пұх и прàх 2. *обуцарски* калъп: **napnout, narazit botu na ~o** слòжа, обтèгна

♦

~o *експр.* (на)пràвя всичко по едйн калъп; **všechno je, všichni jsou na jedno ~o** всичко е, всички са по едйн калъп; **ševče, drž se (svěho) ~a** *пословица* всяка жаба да си знаè гòдла; кàмъкът тежи на мястото си 3. *грубо* некадърник, дръвник

kór, kor нар. *малко остар. разг.* 1. съвсèm, хептèn, хич: **bavit tě nebude ~ nic** съвсèm няма да ти е интересно 2. особено мнòго; прекалено мнòго; твърде мнòго: **to už je ~ moc** това вèче е прекалено (мнòго); **to by se mi (po někom, po něčem) ~ stýskalo** тогàва ще ми бьде особено мъчно (за някого, за нèщо)

koráb, -u м. *малко остар.* кòраб: **válečné ~y**

♦

пустинята (камили); **boty jako ~y** обувки като лòдки; голèми, ширòки обувки, патъци

korál I, -a м. *зоол.* корàл (Corallium)

korál II, -u м. 1. корàл: **šňůra pravých ~ů** огърлица от истински корàли 2. тòпче, тòпченце; мънисто/манисто (от корал, стъкло, дърво и под.): **nalékat barevné ~y/e** нйжа цвèтни мъниста

korál|e, -ů м. *само мн.* гердàн, огърлица (от корали, от мъниста/маниста)

korál|ek, -ku м. *умал.* мънисто/манисто; стъклена пèрла: **~ky na vyšívání** мъниста/маниста за бродèрия

koráلكov|ý, -á, -é който е бродèран, обшит с мъниста/маниста: **~á kabelka** дàмска чàнта, обшита с мъниста/маниста

korálovè нар. корàлово; с цвят на червèн корàл: **~ červené rty** корàлово червèни úстни

korálov|ec, -ce м. *зоол.* корàлова змия (Micrurus)

korálov|ý, -á, -é 1. корàлов; който е от корàл, от корàли 2. който е украсèн с корàл, с корàли 3. корàлов; който е с цвят на червèн корàл 4. манистен/мънистен

korán, -u м. корàн

korb|a, -y ж. 1. *техн.* каросèрия: **sklápècí ~a** каросèрия-самосвал; **~a valníku** каросèрия на ремаркè 2. чергило на каруца; покривàло на каросèрия; гюрұк 3. *по-рано* колà, каруца, шейна с чергило

korbel, -e м. кàна за пйене на бйра (обикн. дървена); хàлба: **sedět u ~e** сèднал сьм на хàлба бйра

kord I, -u м. шпàга: **tasit ~ a** вадя шпàга б) *прен.*

♦

кръстòсал сьм шпàга с някого; на нòж сьм с някого; спрèчкал сьм се с някого; скаран сьм с някого

kord II, -u м. *текст.* корд

kordon, -u м. 1. кордòн, верйга: **policejní ~** полицейски кордòн 2. кордòн (*защитен пояс около заразно огнище, около заражена област*): **zdravotní ~** санитарен кордòн 3. *град.* кордòн (*изкуствено създадена форма на надземна част на овоцно дърво*)

kordován, -u м. *кожар.* шеврò (*обработена козя или овча кожа*)

kordovánov|ý, -á, -é *кожар.* който е от шеврò (*от обработена козя или овча кожа*)

kor|ec, -ce м. 1. крйна, шиник (*стара мярка за жито – 0,936 хектолитра*) 2. стàра мярка за повърхност (2,877 м²)

koreč|ek, -ku м. 1. *умал. експр.* крйничка, шиниче; шиник 2. *техн.* кòфа (*на багер, на воденично колело*)

korečkov|ý, -á, -é *техн.* кòфен: **~é rýpadlo** кòфен екскаватор, бàгер; **~ý výtah** кòфен елеватор

koreferát, -u м. кòреферàт, сьдоклад

koreferent, -a м. кòреферèнт, сьдокладчик

korejsk|ý, -á, -é корèйски

korejština, -у ж. корейски език
korejtko *вж. korýtko*
kor|ek, -ku м. корк
korek|e, -e ж. корекция, поправка
korektiv [-ty-], -у м. коректив; мерило, еталон за правилност
korektně нар. 1. коректно, тактично, вежливо 2. благоприятно 3. коректно, правилно
korektní, -í, -í 1. коректен, тактичен, вежлив 2. благоприятен 3. коректен, правилен
korektnost, -i ж. 1. коректност, тактичност, вежливост 2. благоприятие 3. коректност, правилност
korektor, -a м. коректор
korektur|a, -y ж. полигр. 1. коректура: **autor-ská ~a** авторска коректура 2. коректура (*лист с набран текст за поправка*): **sloupcová ~a** шпалта 3. корекция, поправка: **~a cen** корекция на ценя
korekturní [-túr-], -í, -í, **korekturov|ý** [-túr-], -á, -é коректурен
korelac|e, -e ж. корелация, съотношение; взаимна зависимост
korelační, -í, -í корелативен, съотносителен: **~í vztah** корелативно отношение
korelát, -u м. *спец.* корелат, съотношение
korelativní [-ty-], -í, -í корелативен, съотносителен: **~í dvojice** език. корелативна двойка, бинарна корелация
korelativnost [-ty-], -í ж. корелативност, съотносителност
korepetic|e [-ty-], -e ж. муз. театр. репетиция
korepetitor [-ty-], -a м. 1. муз. корепетитор 2. по-рано частен учител
korespond|ák, -u м. разг. пощенска картичка (*без илюстрация, с напечатана пощенска марка*)
korespondenc|e, -e ж. 1. (*s kým, mezi kým*) кореспонденция, прѣписка (*с някого, между някого*): **osobní ~e** лична кореспонденция; **obchodní ~e** търговска кореспонденция, прѣписка; **úřední ~e** служебна, делова кореспонденция, прѣписка; **vyřizovat ~i** отговарям на получени писма 2. кореспонденция, писма: **došlá ~e** получени писма 3. журн. малко *остар.* а) кореспондентство, дѣписничество б) кореспонденция, дѣписка 4. книж. кореспонденция, съответствие
korespondenčn|í, -í, -í 1. кореспондентен; който се отнася до кореспонденция, до прѣписка: **~í styk** кореспондентна, писмена връзка; кореспонденция, прѣписка 2. пощ. в съчет. **~í lístek** пощенска картичка (*без илюстрация, с напечатана пощенска марка*)

korespondent, -a м. 1. кореспондент, дѣписник (*на вестник и под.*) 2. кореспондент, преводач (*чиновник, който води прѣписката на учреждение и под.*): **německý ~** кореспондент, преводач с немски език 3. в съчет. **člen-~ (akademie věd)** член-кореспондент (*на академия на науките*)
korespondentk|a, -y ж. 1. кореспондентка, дѣписничка (*на вестник и под.*) 2. кореспондентка (*чиновничка, която води прѣписка на учреждение и под.*)
korespond|ovat, -uji/разг. -uju неск. 1. (*s kým*) кореспондирам (си); вода прѣписка, пиша си (*с някого*) 2. книж. пращам дѣписка (*във вестник и под.*) 3. (*s čím*) книж. кореспондирам, съответствам (*на нещо*)
koriandr, -u м. 1. бот. кориандр (Coriandrum) 2. кориандр (подправка)
korid|a, -y ж. корида (*борба с бикове*)
koridor, -u м. 1. коридор; пруст, трем 2. *прен.* коридор (*тясна ивица земя, въздух, море, оставена за свободно минаване*)
korig|ovat, -uji/разг. -uju неск. 1. полигр. коригирам, поправам (*грешки в набран текст*), поправам (*нещо*) 2. *прен.* коригирам; внасям поправки 3. *техн.* коригирам, изправам (*корито на река и под.*), правя корекция
korintk|a, -y ж. гръцка стафίδα (*без семки*)
korintsk|ý, -á, -é коринтски
korkárn|a, -y ж. фабрика за преработване на корк
kork|ovat, -uji/разг. -uju неск. (*со*) запущвам (*нещо*) с коркови тапи; поставям (*на нещо*) коркови тапи, запушалки: **~ovat láhve** запущвам, затварям, затапвам бутилки с коркови тапи, запушалки
korkov|ý, -á, -é корков: **~á zátka** коркова тапа, запушалка; **~é podrážky** коркови подметки; **dub ~ý** бот. корков дъб
kormideln|í, -í, -í кормилен
kormidelnick|ý, -á, -é кормчийски/кърмчийски; който се отнася до кормчия/кърмчия; **~é místo a)** място за кормчия/кърмчия б) *прен.* ръководно място
kormidelník, -a м. кормчия/кърмчия
kormidl|o, -a ср. кормило, рул, щурвал: **~o člunu** кормило на лодка; **výškové ~o** кормило за височина; **lidé u ~a** *прен.* хора на ръководни постове
kormidl|ovat, -uji/разг. -uju неск. 1. (*со*) кормувам; управлявам (*нещо*) с кормило 2. *прен.* стоя на кормилото; ръководя: **~ovat politiku** ръководя, управлявам политическия живот 3. направлявам; определям насока (*на нещо*)

kormorán, -a *м. зool.* корморан, дяволица, карабатак (Phalacrocorax)

kormout|it, -ím *несв. (koho čím)* наскърбявам, опечалявам, огорчавам, натъжавам (*някого с нещо*)

kormout|it se, -ím se *несв. (-; čím; nad čím)* скърбя над нещо; опечалявам се, огорчавам се, натъжавам се (*от нещо*)

kornutliv|ý, -á, -é **1.** тъжен, скръбен, наскърбен, печален, опечален, натъжен: **~á tvář** тъжно, скръбно, наскърбено, печално, опечалено, натъжено лице **2.** който наскърбява, опечалява, натъжава, огорчава, подтиска: **~ý dojem** подтискащо впечатление; **~ý případ** тъжен, печален случай

kornatě|n|í, -í *ср.* **1.** склероза, склерозирание: **~í cév, tepen** *мед.* атеросклероза, артериосклероза **2.** вкоравяване, втвърдяване

kornat|ět, -ím, 3. мн. -ějí/-í *несв. 1. мед.* склерозирам; губя еластичност **2.** вкоравявам се, втвърдявам се

kornout, -u *м. 1.* фуния **2.** хартиена фуния, кесийка, пакѐтче: **~ bonbonů** кесийка, пакѐтче бонбони **3.** нещо, направено във форма на фуния: **oplatkový ~ se zmrzlinou** вафлена фуния, кѐфичка със сладолѐд

kornout|ek, -ku *м. умал. 1.* хартиена фунийка, кесийка; хартиено пакѐтче **2.** нещо във форма на фунийка: **~ky plněné krémem** *готв.* плезури; фунийки с крем (*дребни сладки*)

kornoutiv|ý, -á, -é *фуниеобразен*

korod|ovat, -uji/разг. -uju *несв. хим. геол. 1.* корозирам; подлежã на корозия; разяждам се: **kovu vlhkem ~uji** металите корозират, разяждат се от влага **2. (со)** причинявам корозия (*на нещо*); разяждам, разрушавам (*нещо*): **kyseliny ~ují kovu** киселините разяждат металите

korón|a, -u *ж. астр.* корона, ореол (*около Слънцето*)

koroptev|e, -y *ж. лептънообразен* **~ce motykou střílené** *шег.* картѐфи (*с люспите*)

koroptv|í, -í, -í яребичен, яребици: **~í hnízdo** яребииче гнездо

koroptev|e, -y *ж. лептънообразен* **~ce** **~a** пъргава, подвижна е като козичка; **~u v munduru** *шег.* варени картѐфи (*с люспите*)

korose *вж. koroze*

korosivní *вж. korozivní*

korouh|ev, -ve *ж. 1.* знаме, флаг **2. хоругва **korouhev|ník, -a** *м. по-рано 1.* знаменѐсец **2.** човѐк, който носи хоругва**

korouhvič|ka, -u *ж. умал. 1.* знаменце, флагче: **~ka** *вж. korouhvič|ka*

върти се, накъдето дѐха вятърът; той/тя е фурнаджийска лопãта **2.** мãлка хоругва

korovat|ět, -ím, 3. мн. -ějí/-í *несв.* покривам се с корã; вкоравявам се, втвърдявам се

korovit|ý, kůrovit|ý, -á, -é **1.** корообразен **2.** покрит с корã

koroz|e, -e *ж. хим. геол.* корозия, разяждане, разрушãване

korozivn|í, -í, -í корозивен, разяждащ, разрушителен: **~í účinek** корозиращо въздействие

korporac|e, -e *ж.* корпорация

korporativně [-tu-] *несв. 1.* корпоративно, групово, съвместно **2. съслѐвно**

korporativn|í [-tu-], **-í, -í** **1.** корпоративен, групов, съвместен **2. съслѐвен**

korpulentn|í, -í, -í корпулентен, ѐдър, пълнен

korpulentnost, -i *ж.* корпулентност; ѐдро телосложение; пълнота

korpus, -u *м. 1.* муз. корпус, резонãтор **2. воен.** корпус **3. език.** корпус (*текстове*)

korpuskul|e, -e *ж. физ. биол.* корпүскула

korteš|ovat, -uji/разг. -uju *несв. (-; pro koho, pro co; za koho, za co)* агитирам в предизборна кампания (*като платен агитатор*)

korumpovan|ý, -á, -é корумпиран, продажен

korump|ovat, -uji/разг. -uju *несв. и св.* корумпирам, покварявам/покваря, развращавам/развратя, подкупвам/подкупя, развалям/разваля

korun|a, -y *ж. 1.* корона: **královská ~a** царска, кралска корона **2.** венѐц: **trnová ~a** трънен, трънлив венѐц *и прен.*; **~a z copů** плейтки (*косã*), разположени във вид на венѐц **3. прен.** корона; монархическа власт; държава; монархия: **země ~y české** *истор.* земи на чешката корона **4. прен.** корона, монарх, владѐтел: **rádce ~y** съветник на короната, на владѐтел **5.** корона (*парична единица*): **~a česká** (*съкр. Kč*) чешка корона; **mít (nemít) ~y** *разг.* имама (*нямам*) пари; **nemám ani ~u** нямама пукнат грѐш; нямама никакви пари **6.** корона (*на дърво*): **rozložitá, košatá ~a** широка, клѐнеста корона **7. бот.** венѐч: **~a květu** венѐч на цвят **8. строит.** корона: **~a hráze** корона на язовирна стена **9. прен.** завършек, венѐц, връх, шедьѐвър: **poslední sbírka je ~ou básníkova díla** последната стихосбирка е шедьѐвър на поѐта, венѐц, връх в творчеството на поѐта

korund, -u *м. минер.* корунд

korund|e, -y *ж. минер.* корунд **~a** тя се укрѐти, усмири; тя не ѐ вѐче гор-

делѝва, вѝче не вѝри нѝс **2.** венчѝ, венѝц: ~**a** **copů na temeni hlavу** венѝц от плѝтки на тѝ-мето на главата **3. експр.** крѝна (*парична единица*): **střádat ~u ke korunce** пестѝ лѝв по лѝв; спестѝвам стотѝнка по стотѝнка **4. зоол.** корѝнка (*от пера*): **páv s ~ou na hlavě** паўн с корѝнка на главата **5. анат.** корѝнка (*на зѝб*) **6. мед.** корѝнка (*за обличане на зѝб*): **zlatá ~a** златна корѝнка; **palapontová ~a** корѝнка от палапѝнт; бяла корѝнка **7. техн.** корѝна: ~**a vrtací tyče** сондажна корѝна

korunkový, -á, -é 1. кѝйто се отнѝся до корѝнка, до венѝц **2. експр.** кѝйто се отнѝся до крѝна **3. техн.** кѝйто се отнѝся до корѝна

korunní, -í, -í 1. корѝнен: ~**í princ** крѝнпрѝнц, престолонаслѝдник **2. бот.** кѝйто се отнѝся до венчѝ на цвят: ~**í listek** цвѝтен листѝц, листѝнце на цвят, венчелистче **3. главен:** ~**í svědek** *юрид.* корѝнен, главен свѝдетел

korunovac|e, -e ж. коронация, короняване

korunovačn|í, -í, -í коронационен; кѝйто се отнѝся до коронация, до короняване: ~**í kle-noty** крѝлски инсигнии; регѝлии (*символи на царска, крѝлска власт - корона, скиптѝр и под.*)

korunovan|ý, -á, -é коронясан, коронѝван: ~**á hlava** коронѝвана глава (*крал, цар, монарх*), **венѝц** **кѝйто се отнѝся до корѝна**

korun|ovat, -uji|разг. -uju *несв. и св. 1. (кого -вин. на кого, за кого, кѝт)* коронѝвам, коронявам (*някого за някакѝв*): ~**ovat na krále, za krále, králem** коронѝвам, коронявам за крѝл **2. (кого čít)** увенчавам (*някого*) с лѝвров венѝц **3. (со čít)** увенчавам, завѝршвам (*нецо*) с успѝх: **snaha byla ~ována úspěchem** усилията се увенчаха с успѝх

korunov|ý, -á, -é 1. кѝйто се отнѝся до крѝна (*парична единица*): ~**á měna** валѝта в крѝни; ~**á mince** крѝна; монѝта със стѝйност една крѝна; ~**é zboží** ѝвтина дрѝбна стока **2. в съчет.** ~**é sklo** *техн.* крѝн-стъклѝ

korupc|e, -e ж. корѝпция, рушветчийство, подкѝпничество

korupčn|í, -í, -í кѝйто се отнѝся до корѝпция, рушветчийство, подкѝпничество; рушветчийски, подкѝпнически: ~**í aféra, skandál** афѝра, скандѝл свѝрзани с корѝпция

korupčnick|ý, -á, -é подкѝпен, продажен: ~**ý tisk** продажен печѝт

korupčnictv|í, -í, -í ср. корѝпция, подкѝпничество

korupčn|ík, -a м. корѝмпѝран тип, рушветчий **korupčnost, -i ж.** корѝмпѝраност, подкѝпност

korvet|a, -y ж. по-рано корвѝта (*старинен тримачтов военен кораб по-малък от фрегата*)

korvetn|í, -í, -í корвѝтен: ~**í kapitán** *воен. мор.* корвѝтен капитѝн; капитѝн **II рѝнг**

koryfej, -e м. книж. корифѝй, вѝжд, главатар, водѝч, първенѝц (*в политика, наука, изкуство*)

koryš, -e м. зоол. ракообразно живѝтно; обикн. *мн.* **koryš|j, -ů** ракообразни (*Crustacea*)

korytář, -e м. 1. коритар **2. разг. пейор.** използвѝч, келепирджѝя

korytářsk|ý, -á, -é коритарски; кѝйто се отнѝся до коритар, до коритарство **2. разг. пейор.** използвѝчески, келепирджѝйски

korytářstv|í, -í ср. 1. коритарство; занаят на коритар **2. разг. пейор.** използвѝчество, келепирджѝйство

korytk|o, разг. korejtk|o, -a ср. 1. умал. копѝнка, **кѝйто се отнѝся до корѝта**

se k plněmu ~u *грубо* намѝря си дѝходно място, тѝпло местѝнце **2.** корѝтце, жлеб, ѝлей, улѝк, водостѝк **3. умал.** корѝтце; мѝлко корѝто (*легло на рекичка, ручей, поток*)

korytkovit|ý, -á, -é кѝйто е корѝтообразен; с фѝрма на корѝтце

korytkov|ý, -á, -é кѝйто е корѝтообразен; с фѝрма на корѝтце: ~**ý krmelec pro zvěř** хранѝлка за дѝвеч с фѝрма на корѝтце

korytnick|ý, -á, -é разг. пейор. използвѝчески, келепирджѝйски

korytnictv|í, -í ср. разг. пейор. използвѝчество, келепирджѝйство

korytník, -a м. 1. коритар **2. разг. пейор.** използвѝч, келепирджѝя

koryt|o, -a ср. 1. копѝня, корѝто (*за храна на мѝста*) **кѝйто се отнѝся до корѝта**

съм; настанѝн съм на дѝходно място; ѝмам си тѝпло местѝнце **2.** корѝто, жлеб, ѝлей, водостѝк **3. (рѝчно)** корѝто, рѝчище, легло (*на река*) **4. геол.** синклинала

korytovit|ý, -á, -é 1. корѝтообразен **2. геол.** синклинален

korzár, -a м. корсар, мѝрски разбѝйник, пѝрат

korzársk|ý, -á, -é корсарски, пѝратски

korzárstv|í, -í, -í ср. корсарство, пѝратство

korzet, -u м. корсет: **sádrový ~** *мед.* гипсов корсет

korzo, -a ср. 1. кѝрзо/кѝрсо; *разг.* стѝргѝло **2.** движѝние; разхѝждане по кѝрзо/кѝрсо, по стѝргѝло

korz|ovat, -uji/разг. -uju *несв. разг.* разхòждам се по корзо/кòрсо, по стъргалo
kořal|a I, -y ж. *грубо* ракия
kořal|a II, -y м. *разг. пейор.* пияница, пияндè, пияндур
kořalečn|í, -í, -í ракиен
kořalečnictv|í, -í ср. 1. варèне на ракия 2. пиянство, алкохолизъм
kořalečn|ík, -a м. 1. *пейор.* пияница, пияндè, пияндур 2. *по-рано* производител или търговец на ракия
kořaličk|a, -y ж. *умал. експр.* ракийка, ракийца, ракийчица
kořalk|a I, -y ж. ракия: **sladká ~a** ликьòр
kořalka II, -y ж. *разг. пейор.* пияница, пияндè, пияндур
kořalkář, -e м. 1. *пейор.* пияница, пияндè, пияндур 2. *по-рано* производител или търговец на ракия
kořaln|a, -y ж. *експр.* кръчма
kořan|í, -í ср. *сбир.* кòрени, коренища
kořen, -e/-u м. 1. кòрен: ~ **petržele** кòрен на **манджиднò** **зрпсчун** кòрени; установя се на едно място; заседя се на едно място; **překročit bludný** ~ заблудя се, загубя пътя; **mít zdravý** ~ от добър, от здрав кòрен съм; **dostat se na ~ věci** стигна до същността, до кòрена на нещата; **to je ~ všeho zla** това е причината за злото; това е кòренът на злото 2. *анат.* кòрен, основа: ~ **posu** основа на нос; ~ **zubu** кòрен на зъб; ~ **vlasu** кòрен на косъм 3. *език.* кòрен: ~ **slova** кòрен на дума 4. *мат.* кòрен: ~ **rovnice** кòрен на уравнение 5. *разг. пейор.* пън, дръвник (*за чавò*) **днòмнaвopнòвнò** ме; смятат ме, имат ме за балама; служа някому за параван
kořenáč, -e м. саксия
kořenář, -e м. билкар
kořenářk|a, -y ж. билкарка
kořenářstv|í, -í ср. билкарство
kořenat|ý, -á, -é коренист; дълбоко вкоренен
kořeněn|ý, -á, -é избилно подправен (*за ядене*): ~ **ý pokrm** ястие с много подправки; ~ **ý humor** *прен.* пиперлия хумор
kořen|í, -í ср. *сбир.* 1. подправка, подправки: **orientální** ~ *и* екзотична, ориенталска подправка; екзотични, ориенталски подправки; **polévkové** ~ *и готв.* (течна) подправка за супа 2. билка, билки (*лечебни*): **žaludeční** ~ *и* билки **збвсòмò** **рòмнòтòрнò** смъртта цяр няма; **smích je ~í života** смехът е солта на живота
kořeninov|ý, -á, -é *в съчет.* ~ **á zelenina** зеленчук

- подправка (*корени на морков, пащърнак и под.*)

kořen|it I, -ím *несв.* 1. пускам кòрени, вкоренявам се 2. (*в чет*) *прен. книж.* кореня се, кривя се (*в нещо*); произхождам, произлизам, вода началото си (*от нещо*): **pověra ~í v nevědomosti** невèжеството е причина за суевèрието; суевèрието се корени в невèжеството
kořen|it II, -ím *несв.* (*со*) *готв.* слàгам подправка (*на ядене*); подправям (*ядене*): ~ **it omáčku** подправям сòс; ~ **it řeč vtipu** *прен. експр.* изпъстрям, оцветявам речта си, думите си с шегь
kořen|it se, -ím se *несв.* 1. пускам кòрени, хващам се, вкоренявам се 2. (*в чет*) *прен.* вода началото си (*от нещо*)
kořenit|ý, -á, -é *рядко* кòйто е със силно изразен вкус или аромат
kořenk|a, -y ж. съд, съдинка за подправки
kořenně I *нар.* основно, първично, неподправено
kořenně II *нар.* ароматично; с мирис на (екзотични) подправки
kořenn|ý I, -á, -é кòренен; кòйто се отнася до кòрен: ~ **á zelenina** зеленчук-подправка 2. кòренен, основен: ~ **ý rozdíl** кòренно, основно различие 3. *език.* кòренен; кòйто принадлежи към кòрена на думата: ~ **á hláska** кòренен звък; ~ **á slabika** кòренна сричка
kořenn|ý II, -á, -é кòйто е с изразителен вкус или аромат: ~ **á vůně** аромат на подправки; ~ **á příchut'** вкус на подправки
kořenov|ý, -á, -é кòренен; кòйто се отнася до кòрен: ~ **á zelenina** зеленчук, чийто кòрени се използват самостоятелно или като подправка (*морков, пащърнак и под.*): ~ **á hlíza** *бот.* клубен, гурдка
kořín|ek, -ku м. *умал.* кòренче: ~ **ky trávy** кòренчета на трева; ~ **ky vlasů** кòренчета на коса/коса; **nervové ~ky** нèрвни кòренчета
♦ **nòhýdòмòкòрнòм** здрав кòрен, здрав гèн 2. *готв.* комплект карантия: **jehněčí ~ek** агнешки комплект
kořínkář, -e м. билкар
kořínkářk|a, -y ж. билкарка
kořist, -i ж. 1. плячка, трофей: **myslivecká ~** лòвен трофей; **padnout někomu za ~** стана жертва, плячка на някого; бивам пленен от някого; попадна в ръцете на някого 2. *експр.* печалба, полза, облага; *разг.* файдà, келепир
kořist|it, -ím *несв.* 1. грабя, плячкòсвам, взèмам плячка 2. (*з чòхо*) *експр.* извлèчам полза (*от*

- нещо*); експлоатирам (*нещо*): **~it z cizí práce** експлоатирам чужд труд
- kořistnický** нар. користолюбиво, грабителски, користо, експлоататорски; разг. келепирджийски
- kořistnický**, -á, -é користолюбив, грабителски, користен, експлоататорски; разг. келепирджийски: **~ý zájem** користни интереси; **~ý cíl** користна цел
- kořistnictví**, -í ср. користолюбие, плячкаджийство, грабителство; разг. келепирджийство
- kořistník**, -a м. користолюбец, плячкаджия, грабител; разг. келепирджия
- kořit se, -ím se** несл. книж. **1.** (*коти, četu*) прекланям се (*пред някого, пред нещо*), кланям се (*на някого, на нещо*): **~it se talentu** прекланям се пред талант **2.** (*коти*) ухажвам (*някого*): **~it se dívce** ухажвам девойка
- kos**, -a м. **1.** зоол. кос (Merula): **~ černý** черен кос **2.** експр. хитрец, дявол: **to je ~!** той е голям дявол; той е от старата коза яре
- kos|a**, -у ж. **1.** коса: **sekat ~ou** кося; **naklepávat ~** падла **~a na kámen** удара на камък, натъкна се на трудности; **přišla si pro něho ta s ~ou** господ го прибора; прибора го она с косата; той умря **2.** техн. нож на жътварка, на жътварска машина; нож на резачка **3.** геогр. крайбрежна плитчина; пясъчна коса
- kosár|ek**, -ku м. диал. „косарек“ (*извити пера за украса на шапка към моравско-словашка мъжка носия*)
- kosat|ec**, -ce м. бот. перуника (Iris)
- kosat|ka**, -у ж. **1.** тригълно корабно платно; кливер **2.** зоол. косатка (Orsimus)
- kosekans** несл. м., **kosekant|a**, -у ж. мат. косеканс
- kos|í**, -í, -í косов; който се отнася до кос: **~í hnízdo** гнездо на косове
- kosink|a**, -у ж. **1.** пгиче крило (*обикн. гъше*), с което се чистят пещки **2.** шег. сабя, калъчка, калъч **3.** къдрица коса над слеподочието; лямба
- kosin|us**, -nu, по-рядко **-nusu** м. мат. косинус
- kosit|ě**, -ě ср. дръжка на коса (*за косене*)
- kos|it**, -ím несл. **1.** (*čít*) кося (*с нещо*): **~it trávu (kosou)** кося трева (*с коса*) **2.** (*коho, со*) прен. кося, покосявам, унищожявам, изтръбвам месо (*някого, нещо*): **epidemie ~ily obyvatelstvo** епидемии косяха населението **3.** (*со*) окосявам, кося, покосявам (*нещо*): **~it louku** окосявам, покосявам ливада **4.** (*со*) рѐжа, изрѐзвам косо, скосявам (*нещо*) **5.** рядко в *счѐт*. **~it oči, pohled** поглѐждам косо, накриво, под око
- kosmatic|e**, -e ж. готв. панйран цвят на черен бѐз
- kosmat|ý**, -á, -é **1.** космат, рунтав: **~á hruď'** космати гърди; **~é obočí** рунтави вежди **2.** книж. гѐст
- kosmetick|ý** [-тус-], -á, -é козметичен
- kosmetičk|a** [-туč-], -у ж. козметичка
- kosmetik** [-тук], -a м. козметик
- kosmetik|a** [-ту-], -у ж. козметика
- kosmick|ý**, -á, -é космически, космичен: **~ý prach** астр. космичен прах; **~á raketa** космическа ракета
- kosmo** несл. остар. книж. косо, полегато
- kosmodrom**, -u м. космодрум
- kosmogoni|e** [-пу-], -e ж. космогония
- kosmograf**, -a м. космограф
- kosmograf|e**, -e ж. космография
- kosmonaut**, -a м. космонавт
- kosmonautick|ý** [-тус-], -á, -é който се отнася до космонавтика; космонавтски
- kosmonautik|a** [-ту-], -у ж. космонавтика
- kosmonautk|a**, -у ж. космонавтка, женна-космонавт
- kosmopolit|a**, -у м. космополит
- kosmopoliticky** [-тус-], **kosmopolitně** нар. космополитно
- kosmopolitick|ý** [-тус-], -á, -é, **kosmopolitní**, -í, -í космополитен
- kosmopolitizm|us**, **kosmopolitism|us** [-тузмус], -u м. космополитизъм
- kosmopolitk|a**, -у ж. женна-космополит
- kosm|os**, -u м. космос, вселена
- kosočtvercov|ý**, -á, -é ромбичен, ромбовиден
- kosočtver|ec**, -ce м. геом. ромб
- kosočtvereč|ek**, -ku м. геом. умал. ромбче
- kosočtverečn|ý**, -á, -é ромбичен: **~á soustava** минер. ромбична система
- kosodélník**, -u/-a м. геом. успоредник, ромбойд, паралелограм
- kosodřevin|a**, -у ж. бот. клек (Pinus montana, Pinus mughus)
- kosoúhl|y**, -á, -é геом. острогълен, клиногонален
- kost**, -i ж. **1.** кост, кокал: **klíční ~** анат. ключица **lícní ~** анат. скула, лицева кост; **rybí ~** прен. а) кост от риба; рибена кост б) прен. рибена кост (*тип украса, десен и под.*); **morková ~** ~~атмосферна~~ **hřbitovní** **na ~, být ~ a kůže** кожа и кости съм; много съм мършав, отслабнал; **být promrzlý na ~** измръзнал съм до кости; **být proniknut**

něčím až do morku ~i проникнат съм, пропит съм от нещо до мозъка на костите; **je to dobrák od ~i** той е голям добряк; той е душа човек; **má v břiše ~i** не иска да си разваля рахатата; мързи го **2. експр. разг.** маце, мацка, гадже: **nabalil si novou ~** той си хвана ново маце **3. обикн. мн. kost|j, -í експр.** тяло, кò-
si ~i протегна се; протегна си кòкалите; **vyvážnout se zdravými ~mi** отгърва, спася кòжата; **složit ~i v rodné zemi** умра, почина на родна земя

kostel, -a м. **1.** църква, черква, храм: **farní ~** църковен; **úřadní ~** тихо; тихо като в църква; **ještě ji do ~a nevede** още не се знае дали ще се ожени за нея; още не се е затирил да се жени за нея; **já tě naučím v ~e hvízdát експр.** ще те науча аз тебе! ще ти дам да разбереш! ще те науча как да се държиш! **práce jako na ~e** страшно много работа **2. остар.** литургия, богослужение: **už je po ~e** богослужението вече свърши; черквата пусна; **jít do ~a** отивам на църква, на богослужение

kostelíček, -ka м. **умал. експр.** църквица, цървкя; **rodinný ~** **kázáníčka** това може да се случи и в най-добрите семейства; и в най-хармоничните семейства понякога има дръзги, търкания

kostelík, -a м. **умал.** църквица, църквичка; малка църква

kostelní, -í, -í църковен, черковен, храмов: **~í věž** кула на черква, църковна кула, **обикн.** камбанария; **~í zpěv** църковно пение; **~í ticho** **~í jako ~í myš** беден е като църковна мишка

kostelnice, -e ж. **1.** клисарка (**обикн. в женски манастир**) **2.** жена на клисар

kostelnický, -á, -é клисарски; **~á komže** стихър (**дълга богослужебна дреха**) на клисар

kostelnictví, -í ср. клисарство

kostelník, -ar **~í** той е изпечен мошеник; той е голям шмекер, голям хитрец, голяма лисица

kostěn|ý, -á, -é кòстен; направен от кост: **~é držadlo hole** кòстена дръжка на бастун

kosterní, -í анат. скелетен; който се отнася до скелет

kostic|e, -e ж. **1.** китова кост; балена **2.** банела, балена: **šněrovačka vystužená ~emi** корсет с банели

kosticov|ý, -á, -é 1. който се отнася до китова кост: **~í kytovci зоол.** баленовидни китове

(Cetacea) **2.** който е с банели: **~á šněrovačka** корсет с банели

kostičk|a I, -y ж. умал. кòстица; малка кòст; **разг.** малък кòкал; кòкалче: **obírat kuřecí ~y** оглòзгвам пилешки кòсти

kostičk|a II, -y ж. умал. 1. бучка: **~y cukru** малки бучки захар **2.** кòбче: **rozkrájet housku na ~y** нарязва хлèбче на кòбчета (**за супа и под.**) **3.** квадратче, карèнце: **~y na látce** квадратчета, малки карèта на плат (**като десен**)

kostičkovan|ý, -á, -é карèран: **~á blůza** карèрана блуза

kostival, -u м. бот. черен омàн (Symphytum): **~ lékařský** черен омàн; зарàстличе

kostižer, -u м. мед. кòстна туберкулоза

kostk|a, -y ж. 1. куб, кòбче: **~y stavebnice** кòбчета (**детска игра**); **krájet sádlo na drobné ~y** рèжа сланина на малки кòбчета; **polévková ~a готв.** кòбче бульон, кондензиран бульон **~a** стèгнато изложèние, обяснèние **2.** зар; зарче: **~a** жребият е хвèрлен **3.** бучка: **~a cukru** бучка захар **4. в сèчет.** **dlažební ~a** павè **5.** квадрат, карè (**десен на плат**): **sukně ze skotské ~y** разг. полà от шотлàндско карè **6. умал. диал.** костилка, кокичка: **spolknout ~u** глèтна костилка

kostkovan|ý, -á, -é карèран: **~á sportovní košile** карèрана спортна риза

kostk|ovat, -uji/разг. -uju неск. (со) придавам (**на нещо**) фòрма на кòбче, на кòбчета: **zeleňina se v mrazírnách ~uje** преди замразяване зеленчукът се рèже на кòбчета

kostkov|ý, -á, -é който е във вид на кòбче, на кòбчета, на бучки: **~ý dlažební kámen** павèта (**във вид на куб**); **~é uhlí** вèглища на кòбчета; брикèти; **~ý cukr** захар на бучки **2. разг.** карèран: **~á látka** карèран плат

kostliv|ec, -ce м. 1. скелет **2.** символ на смъртта (**изобразена като скелет**) **3. прен. експр.** мършав, слàб човек; чироз, скелет

kostnat|ět, -ím, 3.мн. -ějí/-í неск. вкостенявам се, втвърдявам се

kostnat|ý, -á, -é 1. кòкалест, èдър **2.** измършавял, слàб **3. прен.** закостенял: **~ý byrokrat** закостенял бюрократ

kostn|í, -í, -í 1. кòстен; който се отнася до кòст: **~í dřev** анат. кòстна пùлла **2.** кòстен, израбòтен от кòст: **~í uhlí мед.** активен вèглен; **~í porcelán керам.** кòстен порцелан

kostnic|e, -e ж. кòстница

kostr|a, -y ж. 1. скелет: **lidská ~a** човèшки

скелет; **to je ~a kůží potažená; to je živá ~a** експр. той/тя е жив скелет (за много мършав човек, много мършаво животно) **2. експр.** тяло ♦ **protáhnout si ~u** раздвѝжа се; раздвѝжа си кóстите; протѝгна си кóстите; **prohnat někomu ~u** накарáм някого да кáпне от умóра; **hni ~ou!** грубо размърдай си кóкалите! движѝ се! побързай! **3. техн.** скелет, конструкция: **lodní ~a** скелет на кораб; **nosná ~a стрóит.** нòсеща конструкция (на сграда) **4.** оснòва; сюжèтна схèма: **dějová ~a románu** оснòвен сюжèт, фáбула на ромán

kostrbatin|a, -u ж. **1.** неравност, грапавинá **2.** неугледност (на почерк); недодяланост, чепáтост (на език, стил)

kostrbat|ý, -á, -é 1. неравен, грапав: **~é městské dláždění** неравен градски павáж **2.** неугледен (за почерк); недодялан, чепáт (за език, стил)

kostrč, -e ж. анат. опáшна кост

kostrov|ý, -á, -é археол. скелетен: **~ý hrob** скелетен грòб, скелетно погребèние; грòб, погребèние с трупополáгане (противопол. трупоизгáряне)

kostřav|a, -u ж. бот. кошрáва; овèсова тревá (Festuca)

kostým, -u м. **1.** костюм (дамски): **sportovní ~** спортен костюм; **kalhotový ~** костюм от сакò и панталòн (дамски) **2.** костюм, облеклò, дрèха: **divadelní ~** театрален костюм; **maškarní ~** маскарáден, карнавáлен костюм; **dobový ~** облеклò, характерно за дáдена епòха

kostým|ek, -ku м. умал. костюмче, костюм (дамски): **apartní ~ek** шикòзен, шик дамски костюм

kostýmkov|ý, -á, -é в съчет. **~é šaty** джемпър

kostýmovan|ý, -á, -é костюмиран

kostým|ovat, -uji/разг. -uju несл. и св. (кошо, со) костюмирам (някого, нецо)

kostýmov|ý, -á, -é костюмен; кòйто се отнáся до дамски костюм: **~ý kabátek** сакò от дамски костюм; **~á sukně** полá от костюм; **~á látka** плáт за дамски костюм; **~é šaty** джемпър

kose, koso нар. кòсо, полегáто, наклòнено: **pohlédnout na někoho kose** изглèдам някого накриво

kos|ý, -á, -é кос, полегáт, наклòнен: **~ý úhel** геом. òстър или тѝп ѝгъл (противопол. прав)

koš, -e м. **1.** кош, кòшница; панèр: **prádelní ~** кош, кòшница, панèр за прибиране на пранè (мръсно или изпрано и приготвено за глáдене); **květinový ~** кòшница за цветя; **dárkový ~** кòшница с подáръци (за тържествен случай); **~ na odpadky** кòшче за отпáдьци; **~**

s víkem кòшница, кòшче с капáк; **házet žádostí, rukopisy do ~e** експр. прáщам молби, рúсúвáю ♦ **házet ~em** **~e** хвѝрлям всѝчко в едѝн кòп; **dostat ~em** полúча òтказ; òткáжат ми; **dát někomu ~em** òтхвѝрля някого; òткáжа на някого (обикн. при предложèние за брак) **2. спец. техн. спорт.** кош; кòфа; кáса: **násypný ~** пълнителен кош; **drátěný ~ na láhve** тèлена касèтка, кáса за бутылки; **vyhřívací ~ s dřevěným uhlím** мангáл (за отопление); **hodit, vstřelit míč do ~e** хвѝрля тòпка в кòш; улúча кòш (при баскетбол); **rýpací ~** кòфа (на багер) **3. в съчет.** **hrudní ~** анат. грѝден кош **4. в съчет.** **~ pro psa** кúчешки намòрдник **5. в съчет.** **balonový ~** кòшница, гондòла на балòн (летателен апарат)

košár, -u м. диал. кошáра (за овце)

košatě нар. клòнесто, кичесто, клонáто, стволóватò

košat|ět, -ím, 3.мн. -ějí/-í несл. стáвам клòнест, клонáт, кичест

košat|ět se, -ím se, 3.мн. -ějí se/-í se несл. клòнест, клонáт, кичест сьм: **tu a tam se ~ěla lípa** тúк-тамè растяха клòнести кичести липи

košatin|a, -u ж. **1.** кòш на шейнá или колá **2.** плитка кòшница; панèр: **kopy ořechů na ~ách** кúпчини òрехи в панèри

košat|it se, -ím se несл. клòнест, клонáт, кичест сьм

košat|ý, -á, -é 1. гьст, кичест, клòнест, клонáт, стволóват: **~á koruna stromu** гьста, кичеста, клòнеста, клонáта корòна на дървò **2. книж.** развѝт, разклонèн, богáт: **~á národní kultura** развѝта, богáта национална култура

košer I неизм. прил. жарг. кашèр, чист (приготвен според изискванията на юдейския религиозен ритуал)

košer II, -a м. жарг. юдейски касáпин (който коли животни за кашèр)

košer|ovat, -uji/разг. -uju несл. и св. кòля/закòля живòтни за кашèр

košič|ek, -ku м. умал. **1.** кòшче, кòшничка, панèрче: **~ek na šicí potřeby** панèрче, кòшче за кúпчúи ♦ **čáskndroжа** на някого (обикн. при предложèние за брак); **dostat ~kem** òткáжат ми, полúча òтказ (обикн. при предложèние за брак) **2.** кòшничка; предмет с фòрма на кòшничка: **~ku plněné šlehačkou** гòтв. тарталèтки „кòшнички“ (дребни сладки, пълнени с бит кáймак)

košík, -u м. умал. **1.** кòшче, кòшничка **2.** намòрдник

košíkář, košíkář, -e м. 1. кошничар 2. спорт. баскетболист
košíkářsk|ý, košíkářsk|ý, -á, -é, 1. кошничарски:
 ~ý **výrobek** кошничарско, плетено изделие
 2. спорт. баскетбол: ~é **družstvo** баскетбол
 отбор
košíkářstv|í, košíkářstv|í, -í ср. кошничарство
košíkov|á, -é ж. спорт. баскетбол
košíkov|ý, -á, -é който се отнася до кош, кош-
 ница; който прилича на кош, кошница
košiláč, -e м. експр. човек, облечен само по риза
 (обыкн. за дете)
košiláč|ek, -ka м. умал. дете, облечено само по
 ризка
košilat|ý, -á, -é 1. облечен само по риза 2. експр.
 циничен, разгълен, безсрамен: ~ý **vtip** цини-
 чен виц, анекдот
košil|e, -e ж. риза: **pánská** ~e мъжка риза; **noční**
 ~e нощница; **svatební** ~e сватбена риза; **drá-
 ťivní** ~e **tržní** риза
něko **o** **poslední** ~i смъкна, взема на някого
 ризата от гърба; **když se vdala, neměla ani**
 ~i когато се омъжи, тя нямаше и риза на
 гърба си; **blíží** ~e **než** (li) **kabát** поговорка
 всеки си гледа първо собствения интерес;
 всеки гледа да уреди първо себе си; интереса
 клати феса; **zvyk je železná** ~e поговорка
 навикът е втора природа
košilečk|a, košilenk|a, košiličk|a, -u ж. умал.
 експр. ризка, ризчица
košílk|a, -u ж. умал. ризка, фланелка: **dětská**
 ~a детска ризка, детска фланелка; **dámská** ~
 a дамска
košilov|in|a, -u ж. текст. плат за риза
košilov|ý, -á, -é който се отнася до риза: ~ý **střih**
 кройка на риза; ~á **halenka** шемизета (дам-
 ска блуза с кройка на мъжка риза)
košin|a, -u ж. 1. кола с кош, с плетен гюрък
 2. воен. плет за укрепления
košťál, -u м. кочан (на зеле и под.)
košťálov|ý, -á, -é който се отнася до кочан; ко-
 чанов, кочанен: ~á **zelenina** зеленчук, който
 има кочани (зеле, карфиол и под.)
košťátk|o, -a ср. умал. метличка
koště, -te ср. 1. метла: **březové** ~ метла от
 бреза
 на **něko** ~ изгоня, изпъдя някого; погна
 някого със сѝпа; **nové** ~ **dobře** **mete** нова
 метла чисто мете (новопостъпилите служе-
 тел, работник в началото е по-усърден, по-
 старателен) 2. експр. нещо неугледно,

грѝзно, неподравнено (за букет, храст и
 под.); прен. метла
koštér, -e м. дегустатор
košťýř, -e м. помпичка за дегустирание (на вино)
košťovat I, -uji/разг. -uju нескв. (со) остар. разг.
 опитвам, пробвам (нещо) на вкус; дегустир-
 рам (нещо)
košťovat II, -uji/разг. -uju нескв. остар. разг.
 струвам, коствам ♦ **každý pánsko-ujer**
 всяко удовѝлствие се плаща
kót|a, -u ж. кѝта, височина, възвишение
kotac|e, -e ж. фин. котирание, котировка (на
 ценни книжа и под.)
kotál|et se, -ím se, 3. мн. -ejí se/-í se нескв. малко
 остар. търкалям се
kotangens нескл. м., **kotangent|a, -u** ж. мат.
 котангенс
kotár, -u м. остар. диал. неплодородна каме-
 ниста земя, мѝстност
koťátk|o, -a ср. 1. умал. кѝтенце 2. експр. прен.
 пиесе, писенце, мащинка, мащца; кѝтенце (за
 дете или девойка)
koťe, -e ср. 1. кѝте ♦ **jesnospalý jako** ~много
 ми се спи; умирам за сън; **tahat někoho, něco**
jako kočka koťata разнасям нещо като кѝтка
 кѝтета, вѝдя (някого), вѝлача, мѝкна (някого,
 нещо), нѝся (нещо) постоянно със себе си
 2. малкото на живѝотно от семейство Кѝтки:
Iví ~ лѝвче 3. експр. мащце, мащца; кѝтенце (за
 дете или девойка)
kot|ec, -ce м. 1. кошара; малко оградѝно, пре-
 градѝно мѝсто; клетка, кафѝз (за домашни
 животни): **králíčí** ~ec зайчарник 2. отделѝно
 мѝсто в обѝр или конюшня; бѝкс (за едно
 живѝотно) 3. остар. сергия
kot|el, -le/-lu м. 1. котѝл, казан: **přikládát pod**
 ~lem поддѝржам огън под казан; **lodní** ~el
 параходен котѝл; ~el **pro etážové topení** котѝл
 за етѝжно парно отопление; **teplárenský** ~el
 парен котѝл за отопление ♦ **vřelovněm**
jako v přetopeném ~li тоѝ кипѝ от ѝд; **supí**
jako ~el фучѝ, пухтѝ като локомотѝв 2. муз.
 обыкн. мн. **kot|le, -lů**: тимпани, литаври 3. воен.
 чувал, обкрѝжение: **dostat se do** ~le попадна
 в чувал, в обкрѝжение 4. котловина: **horský**
 ~el планинска котловина 5. геол. цѝркус: **le-**
dovcový ~el цѝркус
koteln|a, -u ж. котѝлно отделѝние, помещѝние
koteln|í, -í, -í 1. който се отнася до котѝл: ~í
inspektor инспектор по котли; ~í **plášť** кожѝх,
 обвивка на котѝл 2. котлен: ~í **kámen** котлен
 камък
kotevní|í, -í, -í 1. кѝтвен: ~í **lano** кѝтвено вѝжѝ;
 ~í **řetěz** кѝтвена верѝга 2. стропит. който се

отнася до ѝнкер **3. техн.** кòтвен; кòйто се
отнася до кòтва

kot|it se, -ím se *несв.* кòтя се, рàждам (за котка
и др. животни от семейство Котки)

kotlárn|a, -у ж. работилница за котли; котло-
строителен цех; котлостроителен завод

kotlář, -е м. 1. котлár, казанджия **2. разг.** летèц-
изтребител; шурмовàк

kotlářstv|í, -í ср. котлárство, казанджийство

kotlav|ý, -á, -é кух, прàзен, изкорубен: ~á **vrba**
изкорубена, хралупеста върба; ~ý **zub** раз-
яден зъб

kotle|ta, -ty ж. 1. готв. котлèт; пържòла с ребрò
2. обикн. мн. kotle|ty, -t бакенбàрди, сколúфи

kotlík, -u м. умал. котлè, котлèнце

kotlíkov|ý, -á, -é кòйто се отнася до котлè: ~á
seč лес. сèчище във фòрма на крèг

kotlín|a, -у ж. 1. котловинà **2.** вдлбнатинà

kotlov|ý, -á, -é котлèн, кòтлен; кòйто се отнася
до котèл: ~ý **plášť** кожùх, обвívка на котèл

kotníč|ek, -ku м. 1. умал. глèзенче **2.** кòкалче,
става (на прèст на рька)

kotníčkov|ý, -á, -é в сьчет. ~é **boty** бòти; обвívки
до глèзените

kotník, -u м. 1. глèзен (на крак): **mít vyvrtnutý**
~ глèзèнт ми е изкълчен; **sukně po ~у** полà
дрèжкò
не мòже да стъпи на кутрèто ми; тòй (тjà) е
далèче пò-дòлу от мèне по лични кàчества;
изòбщо не мòже да се мèри с мèне **2.** кòкалче,
става (на прèст на рька)

kotouč, -e м. 1. диск, крèг, колелò: ~ **slunce**
слънчев дèск **2. техн.** шàйба, диск, барабàн:
brusný ~ шлифòвъчна шàйба, шлàйф-шàйба;
brzdový ~ спирàчен дèск, дèск на спирàчка
3. рулò, рòлка: ~ **papíru** рулò хартия; ~ **filmu**
рулòка фèлмова лèнта **4.** кълбò, валмò, òблак:
~ **e dýmu** òблаци дèм; ~ **e prachu** òблаци прàх

kotouč|ek, -ku м. умал. 1. мàлък дèск; дèскче,
колелцè **2. техн.** мàлък дèск, мàлка шàйба:
rytecký ~ek дèск за гравèране **3.** рòлка,
макарà, намòтка; нèщо навèто: ~ **ek drátu**
навèта тèл, жèца **4.** кълбòцè, крèгче, колелцè:
vypouštěl ~ky dýmu (při kouření) тòй пú-
скаше колелцà от дèм (при пúшене)

kotoučov|ý, -á, -é *техн.* дèсков, крèгов: ~á **pila**
дèсков, крèгов триòн; циркуляр

kotoul, -u м. спорт. премятане през главà

kotoul|et se, -ím se, 3. мн. -ejí se/-í se *несв.* тър-
кàлям се, премятам се

kót|ovat, -uji/разг. -uju *несв. и св.* нанася̀м/на-
несà, вписвам/впиша, поставям/поставя кò-
ти, височини на кàрта, плàн, чертèж

kotrba, -у ж. грубо разг. тиква, крату̀на,
чу̀рбан
брѣмбари, каквѝ му̀хì му̀ вля̀зо̀ха в гла̀ва̀та?
nejde mu to do ~у не му̀ вля̀за в гла̀ва̀та, в
крату̀ната; тòй не мòже да го на̀учи, да го
запòмни; **nemohl si to v ~ě srovnat** тòй не
мòжеше да проумèе товà; **co si jednou vezme
do ~у, od toho neupustí** каквòто си на̀бие
веднѣж в гла̀ва̀та, с тòп не мòжеш да го
изб̀ийеш

kotrč, -e м. 1. кормѝло на лòдка **2. бот.** вид
гѣба (Sparassis)

kotrmel|ec, -ce м. 1. премя̀тане през̀гла̀ва;
кълбò на̀пред **2. експр.** прѝбѣр̀зана, необ-
мислена, неправ̀илна постѣпка: **finanční ~ec**
финансов банкру̀т, фалѝт

kotřina|trouba **ж. 1.** **řít**
з ~у гòвòря, орàторствам, изкàзвам се с
пàтос

kotv|a, -у ж. 1. кòтва (на корàб): **spustit ~u**
спúсна кòтва; **zvednout ~u/~у** вдìгна кòтва;
прен. шег. вдìгна кòтва, трѣгна си, на̀пусна,
мàхна се, изчèзна **2. техн.** кòтва, ѝнкер, рòтор
3. книж. кòтва, опòра, пòмощ: ~а **naděje**
последна надѐжда, последно спасèние

kotvičk|a, -у ж. умал. мàлка кòтва; кòтвичка

kotvišt|ě, -ě ср. рейд, мя̀сто за закòтвяне на
кòраб

kotv|it, -ím *несв. 1.* стоя̀ на кòтва (за корàб)
2. (в сèт) книж. кореня̀ се (в нѐщо) **3.** (со)
електр. зазе́мвам (нѐщо)

kotvov|ý, -á, -é кòтвен; кòйто се отна̀ся до кòтва;
кòйто й̀ма кòтва

koudel, -e ж. 1. кь̀дèля от лèн или конòп; по-
вòзвѣщ̀ицò
hama, za patami на тjàсно са; в затруднèно
положèние са

kouk|at (se), -ám (se) *несв. разг. 1.* (на ко̀ho, на
со; ро кот, ро сèт; -) глèдам (ня̀кого, нѐщо;
през нѐщо); глèдам (се), оглèждам се (през
нѐщо, в нѐщо): ~ **at (se) z okna** глèдам през
прозòрец; ~ **at se do zrcadla** оглèждам се в
оглèдалò; ~ **at se na televizi** глèдам телевизия;
chlapec se ~á po děvčatech *прен.* момчèто
свѣ̀ждò мислè
může ~at тòй/тjà вèче не мòже да глèда товà,
вèче не мòже да го понàся, да го тър̀пи; ~ **at**
na někoho skrz prsty глèдам ня̀кого накр̀й-
во, отвисòко; ~ **at se někomu na prsty** внимà-
вам, следя̀ ня̀кой да не шмекеру̀ва; ~á **jako**
sůva z nudlí глèда намрѣ̀шено, сър̀дитò; глè-
да като керкенèз; ~ **ej, nezlob!** слúшай, пре-
станì! **2. обикн. kouk|at se** (на ко̀ho, на со)
глèдам, обрѣ̀щам внимàние (на ня̀кого, на

нещо); ймам (някакво) мнѣние (за някого, за нещо): **nehled' na lidi, jak se na tebe ~ají** не обръщай внимание каквò приказват за тебе хората; хйч да не те е грижа каквò мислят хората за тебе; **jak tak (se) na to ~ám, neudělal to špatně** струва ми се, че не го е направил лошо **3.** наблюдавам, глѣдам, виждам: **~ám, jak vám to jde** глѣдам как ви върви работата **4.** обикн. само **kouk|at** експр. глѣдам, чу́дя се, учу́двам се, дивя се: **ten bude ~at** той ще йма да се чу́ди; той ще а̀хне от изненада; **to ~áš, jak to umím!** виждаш ли колко съм срѣчен, как ми върви, какъв съм майстор **5.** (наѣ; абу...; jak by...; с инф.) глѣдам (нещо); глѣдам, старая се, стремя се да ...: **každý ~á, aby si polepšil** всеки глѣда, всеки се старая да си оправи положѣнието **6.** повел. **kouk|ej(te)!** хайде да ...! хайде глѣдай(те) да ...! **postarěj(te) se** да ...! **~ej, ať zmizíš!** омитай се! изчезвай!, махай се! **~ejte vypadnout!** хайде да ви няма! махайте се! измитайте се! **7.** (со з чѣхо) експр. (нещо) може да се очаква (от нещо): **z toho ~á výprask** това миреше на бой; **z toho nic dobrého ne~á** от това нищо добрò, нищо хубаво няма да излезе **8.** (odkud) показвам се, подавам се, виждам се (от някъде): **sukně jí ~á pod ka-**
bitím показва подскъ ◆ **~aj**
mu prsty z bot прен. той е много бѣден, съвсѣм е оголял; **z očí mu ~á доброта** по очите му личи, че е добър
kouk|nout (se), -nu (se) св. разг. **1.** (на ко̀хо, на со; ро кот, ро чѣт; –) поглѣдна (някаго, нещо): **jak vám ~nu na nos, už vím...** стига само да ви поглѣдна и вѣче ми е ясно; щòм ви поглѣдна и вѣче ми е ясно; **~ni se mi na to!** хвърли му един поглѣд! виж го, дай си мнѣнието за моятá работа! пооправй, коригирай моятá ◆ **~nu|práti**
~nout той няма и представа от тазá работа; **to bych se na to ~ni!** експр. тая няма да я бѣде! ще я видя аз тая работа! **2.** изненадам се, учу́дя се; облѣщя очи, ша̀шна се: **to se ~neš, jak to dovedu** йма да се чу́диш как се справям **3.** поглѣдна дали ..., видя дали ..., опитам се, прòбвам се (да ..., дали ...): **~nu se, jestli to dovedu** ще поглѣдна, ще видя, ще прòбвам дали мòга да го направя **4.** повел. **kouk|ni! kouk|něte!** глѣдай! глѣдайте! я виж! я вижете! хайде! виж каквò! вижете каквò: **~ni, nech toho!** виж каквò, остави тая работа! **~ni mazať!** махай се! изчезвай! омитай се! **~něme ho!** я го глѣдай! глѣдай го ти нѣго!
koukol, -u|-e м. бот. къклица (Agrostemma)

◆ **~nu|práti**
 хора)
koulař, -e м. спорт. гюллѣтласкач
koulařk|a, -y ж. спорт. гюллѣтласкачка
koulařsk|ý, -á, -é спорт. който се отнася до тласкане на гюллѣ
koul|e, -e ж. **1.** кълбò, тòпка, сфѣра: **zemská ~e** зѣмно(то) кълбò; **sněhová ~e** снѣжна тòпка; **kulečnicková ~e** бильярдна тòпка; **oční ~e** анат. òчна ябълка **2.** геом. кълбò **3.** спорт. гюллѣ **4.** куршум, снаряд: **vojáka zasáhla první ~e** войникът бѣше улучен от пѣрвия снаряд **5.** грубо прен. крату̀на, тиква (за глава) **6.** учил. жсрг. двòйка, цафѣ, цафàра: **dostal ~i z fyziky** писаха му цафѣ по физика **7.** само мн. **koul|e, -í** грубо ташàци, тòпки (нетъ) ◆ **~e|mrzela**
 мързелувам
koulen|á, -é ж. **1.** игра, при която се търкаля някакъв предмет **2.** народен танц от Морàвия
koul|et, -ím, 3.мн. -ejí/-í неск. **1.** (со, чít) търкалям (нещо): **~et míč/míčem** търкалям тòпка; **~et kuželky** играя на кѣгли **2.** в свѣтет. **~et očima** експр. пùля, блѣщя очи **3.** в свѣтет.
koulet to (s něčím) разг. експр. будàлкам, премятам (някаго): **ten to s ním ~í** той го мотàе около прѣста си; будàлка го, премята го; разиграва го, както си щѣ
koul|et se, -ím se, 3.мн. -ejí se/-í se неск. търкалям се: **kuličky se ~ejí po zemi** тòпчетата се търкалят по земята
koulička вж. **kulička**
koulovat, -uji|разг. -uju неск. (ко̀хо) хвърлям снѣжни тòпки (по някого); замѣрям (някаго) със снѣжни тòпки
koulovat se, -uji se|разг. -uju se неск. бия се със снѣжни тòпки
koum|at, -ám неск. (–; над чít) разг. експр. задълбочено премислям, обмислям (нещо); **pořád ~ají, jak co zlepšit** всѣ умуват как да подобрят нѣщо
koumavě нар. разг. внимàтелно, изпитàтелно
koumav|ý, -á, -é разг. внимàтелен, изпитàтелен
koupac|í, -í, -í къпàлен, плу̀вен; който служа за къпане: **~í plášť** хавлйя, халàт за баня; **~í čerice** плу̀вна ша̀пка; ша̀пка за плу̀ване, за къпане, за баня
koupac|ku, -ek ж. само мн. разг. **1.** бански костюм **2.** гүмени обүвки за плу̀ване, за къпане (в реки, където има каменисто дьно)
koupališ|ť, -ě ср. открит басейн за къпане, за плу̀ване; лятна къпàлня: **dětská ~ě** дѣтски басейни
koupán|í, -í ср. къпане, баня

koup|at, -u/-ám *несв.* 1. (koho, co) кѣпя (някого, нещо) 2. (co) мѣя, промѣвам, измѣвам (нещо): **~at ránu** промѣвам рана; **~at film ve vývoje** проявѣвам, промѣвам филм в проявител 3. (koho) *разг. експр.* подлѣгам (на някого) дѣнена корà; подхлѣзвам (някого) на дѣнена корà; опѣтвам се да подхлѣзна (някого); постàвям капàн (на някого): **kantor ~e žáka při zkoušení** дàскалѣт се опѣтва да подхлѣзне ученика по врѣме на ѣспит

koup|at se, -u se/-ám se *несв.* 1. кѣпя се: **~at se v potu** *прен.* а) облѣвам се в пот б) вѣр вода сѣм 2. *разг. експр.* до гѣша сѣм затѣнал в нѣщо

koup|ě, -ě *ж.* покѣпка: **výhodná ~ě knih** ѣзгодна покѣпка на книги; **dům je ke ~i** кѣщата се продава, кѣщата е за продан; **matka je na ~i** *разг.* мàйка(та) пазарѣва, отѣде да пазарѣва, отѣде на покѣпки

koupěchtivost, -i *ж.* жàжда за покѣпки, за купѣване: **uspokojit ~ zákazníků** задоволя тѣрсенето на клиентите, на купувàчите

koupěchtiv|ý, -á, -é кѣйто желàе да кѣпи, да купѣва, кѣйто тѣрси да кѣпи (нещо): **~ý spotřebitel** купувàч, клиент, кѣйто желàе да кѣпи нѣщо

koupe|l, -e *ж.* 1. бàня; кѣпане: **vanová ~** кѣпане вѣв вàна; **sedací ~** седѣща бàня; **léčivá ~** лечѣбна бàня 2. бàня (вода или някакѣв *разтвор* за правене на бани): **teplá ~** тѣпла бàня; **rašelinová ~** тѣрфена бàня; **ustalovací ~** *фотогр.* фиксàжна бàня; **krvavá ~** *прен.* кѣрвава бàня; кѣрвопролѣтие

koupe|ln|a, -u *ж.* бàня (*сервизно помещение*): **byt s ~ou** жилище с бàня

koupe|lnov|ý, -á, -é кѣйто се отнàся до бàня (*сервизно помещение*): **~á kamna** пѣчка за бàня

koupěschopnost, -i *ж.* покѣпателна способност: **neustálé zvyšování ~i** непрекѣснато повишàване на покѣпателната способност

koup|it, -ím *св.* 1. (co) кѣпя (нещо): **~it za hotové** кѣпя с налични парѣ; **~it na splátku** кѣпя на ѣтлàце ♦ **křmená|ň|ho|l**

кѣйто не гѣ познава, сàмо тѣй ще му повàрва; **jak jsem ~il, tak prodávám** кàкто го чѣх, такà ви (ти) го кàзвам; **~it za pět prstů** откràдна, свѣя, задѣгна; **~it pod rukou, na černo** кѣпя на чѣрно, на чѣрна бѣрса; кѣпя по незаконен нàчин; **komu není shůry dáno, v aparátce ne~í** *пословица* срещѣ глупосттà цàр нѣма 2. (koho) подкѣпя (някого)

kouř, -e *м.* дѣм, пѣшек: **ranní ~ nad lukami** *прен.* ѣтринна мѣглà над ливàди

kouřen|í, -í *ср.* 1. пѣшене: **~í škodí zdraví** пѣшенето вредѣ на здравето, пушенето е вредно за здравето 2. *разг.* тѣтѣон; материал за пѣшене

kouř|it, -ím *несв.* 1. дѣмѣ, пѣша: **zanesená kamna ~í** задрѣстената пѣчка дѣмѣ 2. и **~it se** дѣмѣ: **lesy po dešti (se) ~í** след дѣжд над горѣте се издѣга пàра; **polevka ~í** сѣпата дѣмѣ, сѣпата е горѣща 3. *безл.* **~í se (odně-kud)** (отнякѣде) излѣза дѣм, пѣшек, пàра, мѣглà: **~í se z něho ~ilo** тѣй тѣчаше, та дѣм се вдѣгаше 4. (co) пѣша (тѣтѣон, цѣгари и под.): **~it cigarety** пѣша цѣгари; **~it dýmku/z dýmky** пѣша лулà; **~íte?** пѣшите ли?

kouř|n|o, -a *ср.* метеорол. лѣко замѣглѣна атмосфѣра

kouřovod, -u *м. техн.* дѣмоотвѣд, дѣмен канàл; дѣмовѣд

kouřově *нар.* опѣшено: **~ modrý** сѣвосѣнканв; **~ šedý** сѣвканв

kouřov|ý, -á, -é дѣмен: **~ý signál** дѣмен сигнал; **~é sklo** опѣшено стѣклѣ; цѣвѣтно стѣклѣ (обикн. с тѣмен сѣвокафѣв цѣвт); **~á clona** *прен.* и *воен.* дѣмна завѣса; **~ý kanál** дѣмоотвѣд, дѣмен канàл, дѣмовѣд

kou|sat, -šu/-sám *несв.* 1. хàпя (обикн. за *животно*): **~še ten pes?** хàпе ли кѣчето? **blechy ~šou** бѣжѣ хàвят ♦ **nebojse, jáne ~šuch:**

не се страхѣвай, аз не хàпя, нѣма да те изѣм, àз не ѣм хѣра; **~sali se celý večer** *прен.* заѣждаха се, дѣвкаха се цѣла вѣчер 2. *разг.* бѣцкам: **vlněná deka ~še** вѣлненото одеѣло бѣцка 3. (co; do čeho) захàпвам (нещо); отхàпвам (от нещо): **~sat do jablka** захàпвам ѣбѣлка 4. (co) дѣвча (нещо): **~sat potravu** дѣвча хранà 5. (co) грѣзà (нещо): **~sat v rozpacích tužku** от прѣтеснѣние грѣзà мѣлив 6. обикн. **kou|sat se (do čeho)** хàпя си, прехàпвам си, ѣм си (нещо): **~sat se do rtu** прехàпвам си ѣстната, хàпя си ѣстната 7. обикн. **kou|sat si (co)** ѣм, грѣзà (нещо): **~sat si nehty** ѣм, грѣзà нѣктите си

kousavě *нар.* хàпливо, ѣзвѣтелно

kousavost, -i *ж.* хàпливост, ѣзвѣтелност

kousav|ý, -á, -é 1. хàпещ; кѣйто хàпе; хàплив: **~ý pes** хàпещо кѣче; кѣче, кѣето хàпе 2. *прен.* хàплив, ѣзвѣтелен, ѣстѣр, иронѣчен: **~á poznámka** хàплива, ѣзвѣтелна, иронѣчна забелѣжка

kous|ek I, -ku/експр. **-ka** *м.* 1. *умал.* кѣс, кѣсче, парчѣ, парчѣнце: **~ek masa** парчѣ месѣ; **~ek chleba** кѣсче хлѣб; **nakrájet na ~ky** нарежà на парчѣта; **rozbit na ~ky** счѣпа на парчѣта,

на късове; **~ek po ~ku** парчѐ по парчѐ, къс по къс
натѣти|к|корце
 направа на пѹх и прѹх, на каймѹ! **2. разг. експр.** мѹлко; мѹлко количество; част: **zrýt ~ek zahrady** прекопѹя чѹст от градина; **vyprovodit někoho ~ek cesty** поизпрѹтѹ някого; **přijít k někomu na ~ek řeči** дѹйда при някого да си побѹбрим, да си поприказваме мѹлко; **nemá ani ~ka rozumu експр.** няма кѹпка, грам мѹзък в главѹта; **nemá ani ~ka svědomí експр.** няма и кѹпчица съвест; **nemá ani ~ka srdce експр.** коравосърдѹчен/коравосърдѹчна е; **ted' jsme již ~ek dál (s prací)** сегѹ вѹче мѹлко сме понапрѹднали (с работѹтѹ) **3.** парчѐ, брѹйка, брой: **deset ~kŭ vajec** дѹсет (брѹя) яйцѹ; **tři ~ky mýdla** три калѹпа сапѹн; три сапѹна; **dva ~ky prádla** двѹ брѹя бельѹ **4.** екземпляр, парчѐ: **pěkný ~ek (zvěře)** великолѹпен, отличен екземпляр (дивеч) **5. експр.** изпълнение, постѹпка, жест, нѹмер: **skvělý, mistrovský ~ek** майсторско произведѹние; шедѹвѹр; **provést nějaký ~ek** направа някаква белѹя, някакѹв нѹмер; **byl to nepěkný ~ek** товѹ бѹше мрѹсен нѹмер, товѹ не бѹше хѹбава постѹпка; **husarský ~ek** безразсѹден, смѹл, рискѹван жѹст; **provedl mistrovský ~ek** тѹй великолѹпно се справи; дѹде майсторско изпълнение; **gangsterský ~ek** гангстерска постѹпка **6. готв.** пѹста; парчѐ тѹрта

kousek II нар. мѹлко, недалѹче: **bydlí ~ od nás** живѹе недалѹче от нѹс; **půjdu tě ~ vyprovodit** ще те поизпрѹтѹ мѹлко; **~ dál** мѹлко по-натѹтък

kousíček I, kouštíček, kousíněk, kouštíněk, -ku м. умал. експр. **1.** парчѹнце, късче **2.** мѹлко количество; мѹлка чѹст; мѹничко количество, мѹнинко количество: **byl o ~ větší** бѹше мѹничко по-голѹм

kousíček II, kouštíček, kousínek, kouštínek нар. експр. мѹничко, мѹнинко, незначително: **stát ~ od zdi** стоѹ мѹлко по-далѹче от стенѹ

kouskovaně нар. накѹсано, несвѹрзано: **~ vyprávět** разкѹзвам несвѹрзано

kouskovan|ý, -á, -é разпокѹсан, несвѹрзан: **~é vyprávění** несвѹрзан рѹзказ

kousk|ovat, -uji/разг. -uju нескв. (со) разделям (нещо) на парчѹта, на късчета, на пѹрции; раздробѹвам (нещо): **~ovat dort** рѹжа тѹрта на парчѹта, на пѹрции; **rozhodčí zbytečně ~oval hru спорт.** съдията, рефѹрѹтъ излишно прекѹсваше игрѹта

kouskovit|ý, -á, -é 1. кѹйто е разделен на парчѹта, на късчета; раздробѹен: **~á potrava**

хранѹ на парчѹта, на хѹпки **2.** откъслечен: **~é znalosti** откъслечни знѹния, познѹния

kouskov|ý, -á, -é кѹйто е на парчѹта, на брѹйки: **~ý prodej** продажба на отдѹлни парчѹта, на отдѹлни брѹйки, в отдѹлни опаковѹки, на парчѐ (не в комплект)

kous|nout, -nu св. 1. (со; do čeho) захѹпя (нещо): **натѣти|к|жѹб**

~nout няма какѹво да слѹжи в устѹ; **~nout do kyselého, trpkého jablka** залѹвя се с не-приятна рѹбота **2. обикн.** **kous|nout se (do čeho)** прехѹпя си (нещо): **~l se do rtu, aby nepropukl v smích** тѹй си прехѹпа устната, за да не избѹхне в смѹх **3. (koho, со)** ухѹпя (някого, нещо): **~l ho pes** ухѹпа го кѹче; **~la mě blecha** ухѹпа ме бѹлхѹ

kouštíček I вж. kousíček II

kouštínek I вж. kousíček II

kout I, -a/остар. -u м. 1. кът, ѹгъл; *разг.* къошѹе:

~ pokoje ѹгъл на стѹя; **besídka v ~ě zahrady** бесѹдка в дѹното на градина; **kuchyňský ~**

к|н|ж|н|к|о|м|п|л|е|к|т|
м|с|т|н|о|с|т|) нѹрвно се разхѹждам (из стѹя, помещѹние); не мѹ свѹрта на еднѹ мѹсто;

сновѹ напрѹд-назад; **sedět v ~ě** не сѹ из-тѹквам, не излизам на пѹказ (от скромност); **vymetali s ním všechnu ~u** кѹраха го да вѹр-ши цялата чѹрна рѹбота **2. експр.** отдалѹчен край; затѹнтено мѹсто: **ze všech ~ů vlasti** от всѹчки краища на родинѹта; **zapadlý venkovský ~** дѹлбѹка, глѹха провинѹия; **zná v tom kraji každý ~** знѹе, познѹва всѹко кътче в тѹя край **3. остар. разг.** лехѹски дни (четиридесет дни след раждане): **žena se čeká do ~a** женѹта ще роди всѹки момѹнт; **ležet v ~ě** лежѹ след раждане, лехѹса съм; **přinést něco do ~a** донесѹ понѹда на родилѹка, на лехѹса

kout II, kuji/разг. kuju нескв. 1. (со) книж. атр|ж|н|к|о|м|п|л|е|к|т|
к|ж|н|н|к|о|м|п|л|е|к|т|
žhavé! поговорѹка желѹзото се ковѹ, докѹто е горѹщо **2. (со) експр.** кроѹ, тѹйно подгѹтѹвам (нещо): **~ pikle** заговѹрничѹ, съзаклѹтничѹ, замислѹям зѹговор, кроѹ кѹзни; **~ plány** кроѹ плѹнове

kouteček, -ku/-ka м. умал. кътче, ѹгълче, разг. къошѹенце

kout|ek, -ku/-ka м. 1. умал. кътче, ѹгълче: v ~ku srdce дѹлбѹко в сѹрцѹто, на дѹното на сѹрцѹто **2. експр.** кътче, местѹнце: **mít někde svůj ~ek** ймам някъде свѹе кътче, местѹнце **3. ѹгълче: oční ~ky** ѹгълчѹта на очи; **~ky ůst** ѹгълчѹта на устѹ; **pohrdlivě stáhnout ~ky**

(úst) свѣя презрѣтелно ўстни **4.** кът, рѣбрика, колѣнка (*въ вестник и под.*): **dětský ~ek** (*v časopise*) дѣтска рѣбрика, дѣтска стрѣница (*v списанѣ*); **jazykový ~ek rozhlasu** езиковѣ консултѣция по рѣдиото

kouzelně нар. **1.** магѣоснически, вѣлшѣбно **2.** *експр.* очаровѣтелно, вѣзхитѣтелно, вѣлшѣбно, приказно, чудѣсно: **~ krásná krajina** вѣлшѣбна глѣдка; приказно красѣв краѣ

kouzelnice, -e ж. **1.** магѣосница, вѣлшѣбница, чародѣйка **2.** фѣкусница, иллюзионѣстка **3.** *експр.* очаровѣтелна, прѣлестна, чарѣвна женѣ; чародѣйка

kouzelnicky нар. **1.** магѣоснически, вѣлшѣбно, чародѣбно **2.** фѣкуснически

kouzelnický, -á, -é 1. магѣоснически, вѣлшѣбнически, вѣлшѣбен, чародѣйски: **~á hůlka** вѣлшѣбна прѣчица **2.** фѣкуснически: **~ý kousek** фѣкус

kouzelnictví, -í ср. **1.** магѣосничество, вѣлшѣбничество, чародѣйство **2.** фѣкусничество, иллюзионѣзм **3.** *експр.* мѣйсторлѣк, вѣлшѣбство

kouzelník, -a м. **1.** магѣосник, вѣлшѣбник, чародѣй **2.** фѣкусник, иллюзионѣст: **circusový ~** цѣркѣв иллюзионѣст, фѣкусник **3.** *експр.* чародѣй, вѣлшѣбник, мѣйстор: **~ štětce** мѣйстор на чѣтката

kouzelnost, -i ж. **1.** магѣя, вѣлшѣбство **2.** *експр.* чар, очаровѣние, прѣлест

kouzelný, -á, -é 1. вѣлшѣбен, магѣически, чародѣен: **~á moc** чародѣйна, вѣлшѣбна, магѣическа сила, мѣщ; **~ý kobereček** вѣлшѣбно килѣмѣ ♦ **jakokdyžvlne-ýmproudek** като с мѣхване на вѣлшѣбна прѣчица; като по чѣдо **2.** очаровѣтелен, чарѣвен, вѣлшѣбен, прѣлестен, чудѣсен, прѣкрасен: **~á hudba** вѣлшѣбна, прѣкрасна мѣзика

kouzlit, -ím неск. **1.** прѣвѣя магѣя; чародѣйствам **2.** (*со*) *експр.* мѣйсторѣ, прѣвѣя, сѣздавам (*нещо*): **~it večeri ze zbytků jídla** мѣйсторѣ, приготѣвам вечерѣя от остѣтъци от ѣдене; **mráz ~í květy na oknech** студѣт рисѣва цветѣ по стѣклѣта на прозорѣците

kouzlo, -a ср. **1.** магѣя, вѣлшѣбство, чѣдо *и прен.* **provozovat ~a a čary (v pohádkách)** прѣвѣя чудеса и вѣлшѣбства (*v* приказките); **hospodyně často musí dělat ~a, aby vyšla s penězi** домакинѣята чѣсто трѣбва да прѣви, да вѣрши чудеса, за да ѣ стигнат парѣте **2.** *обикн. мн.* **kouzla, -el** иллюзионѣстѣчни номерѣ, фѣкуси **3.** *книж.* чар, очаровѣние, обѣяние: **~o osobnosti** личен чар, лично обѣяние

kov, -u м. метѣл: **drahé ~y** благородни метѣли; **železné ~y** чѣрни метѣли; **barevné, neželezné ~y** цвѣтни метѣли; **vzácné ~y** рѣдки метѣли; **tavení a zpracování ~ů** топене и прѣработка на метѣли; **obrábění ~ů** обработка на метѣли

kovadlin|a, -y ж. наковѣлня

kovadlink|a, -y ж. **1.** *умал.* мѣлка наковѣлня **2.** *анат.* наковѣлня

kováč, -a м. *разг.* металѣург, металорѣботник, металѣик

kován|í, -í 1. *ср.* ковѣне **2.** подковѣване **3.** обковѣка, окѣвка, обков; ковѣни металѣически гарнитѣри, украѣси: **~í dveří** обковѣка на вратѣ; **~í v zápustkách** щамповѣване

kovan|ý, -á, -é 1. ковѣн: **~é hřebíky** ковѣни пирѣни **2.** обковѣн: **~á truhla** обковѣн сандѣк, обковѣна рѣкла **3.** (*v čem*) *разг. експр.* подковѣн, отрѣкан (*v нецо*)

kovářensk|ý, -á, -é кѣйто се отнѣся до ковѣчница: **~á výheň** огнище, пѣц в ковѣчница

kovárn|a, -y ж. ковѣчница; ковѣшки цех (*v завод*)

kovářství ♦

ke ~i než ke kovářičkovi *поговорка* пѣ-добрѣ да се отѣде при мѣйстора, откѣлкото при чирѣка; тѣрси мѣйстора вмѣсто да питаш чирѣка

kovář II, -e м. *неодуш.* **1.** „коварж“ (*стар народен танц*) **2.** *v съчет.* **hřib ~** *бот.* бѣла манѣтарѣка (*Boletus*)

kovářik I, -a м. *зоол.* скѣкльѣвец, пѣлски ковѣч (*бръмбар*) (*Elater, Corymbites, Agriotes*)

kovářik, kovářik II, -a м. *умал. експр.* ковѣче, мѣлѣк ковѣч

kovářk|a, -y ж. **1.** женѣ-ковѣч **2.** *разг.* женѣ, сѣпруга на ковѣч

kovářsk|ý, -á, -é ковѣшки; железѣрски: **~ý měch** ковѣшки мѣх/мѣх; ковѣшко духѣло; **~á výheň** огнище, пѣц в ковѣчница; **~é uhlí** ковѣшки вѣглища

kovářstv|í, -í ср. ковѣчество; железѣрство

kovář|ův, -ova, -ovo кѣйто се отнѣся до ковѣч;

♦

chodí bosa *поговорка* на шивѣча женѣта без пѣлтѣ хѣди; на обуѣчѣря децѣта бѣси хѣдят; водѣ гѣзи, жѣден хѣди

kov|at, -u/-ám неск. **1.** (*со*) ковѣ (*метал*) **2.** (*со*) изковѣвам (*нещо*): **~at zbraně** изковѣвам орѣжия; **~at verše** *прен. експр.* стихѣплѣтствам **3.** (*со*) обковѣвам, оковѣвам (*нещо*) **4.** (*koho, со*) подковѣвам (*някого, нецо*): **~at koně** подковѣвам кѣн

kovboj, -e м. ковѣбѣй

kovbojk|a, -у *ж. разг.* уестьърн; ковбойски филм; роман, разказ с ковбойска тематика
kovbojsk|ý, -á, -é ковбойски
koverkot, **kovrkot**, -u *м. текст.* коверкот (плат за палта, костюми)
kovkop, -a *м. книж. остар.* рудокопач, рудничар, миньор
kovodělnic|e, -e *ж. малко остар.* металоработничка
kovodělnic|ý, -á, -é който се отнася до металоработник, до металоработници: ~á **organizace** организация на металоработници
kovodělník, -a *м. малко остар.* металоработник, металик
kovoděln|ý, -á, -é металообработващ: ~ý **průmysl** металообработвателна промишленост, металообработване
kovolijec, **kovolit|ec**, -ce *м.* металолеяр, леяр
kovolijec|ký, **kovoliteck|ý**, -á, -é металолеярен, леярен, леярски
kovolijectv|í, **kovolitectv|í** *ср.* металолеярство, леярство
kovooobráběcí, -í, -í металообработващ, металорезещ
kovrkot *вж.* **koverkot**
koz|a, -у *ж.* 1. *зоол.* коза (Capra): ~ **domáci** коза 2. *в съчет.* ~a **srnce**, **kamzika** *лов.* самка на **капур** ♦ **капур**
 той не яде всичко; капризен, претенциозен, придирчив е в яденето; **vypadá jako z ~y duch** стана е на сянка; изглежда зле; **chodí jako ~a na ledě** ходи несигурно, непохватно; стъпва като в паници; **rozumí tomu jako ~a petrželi** *грубо* бъкел не разбира от това; разбира колкото свиня от кладенчова вода; **pro krejcar by na ~e jezdil** той е циция, много е стиснат; голям скъперник е; за парата майка си продава; **já o voze, ty o ~e** аз говоря за едно, а ти за съвсем друго; говорим на различни езичи; аз ти говоря, ти ми приказваш; **aby tě ~a trkla!** да те вземат рогатите, мътните! (**udělat něco**), **aby se vlk nažral a ~a zůstala celá** *поговорка* (да се постъпи така, че) и вълкът да е сит, и агнето цяло 3. *дървено магаре* (за рязане на дърва) 4. *спорт.* коза (*гимнастически уред*) 5. *истор.* уред за измъчване 6. *грубо* кранта, скумрия (*много слаба, мършава жена*): **nebeská ~a** черковница, показно набожна жена 7. *мн.* **kozy**, **koz** *грубо* цици; женски гърди
kozáč|ký, -á, -é казашки: ~ý **ataman** казашки атаман ♦ **атаман**
 постъпки; опасна еквилибристика
kozáctv|o, -a *ср.* събир. казаци, казачество

kozáč|ek I, -ka *м. одуш. умал.* 1. козърче, пастърче 2. казаче
kozáč|ek II, -ka *м. неодуш.* казачок (танц): **tančit ~ka/~ek** танцувам, играя казачок
kozačk|a I, -у *м. одуш.* 1. казачка 2. *по-рядко* козърка, пастърка
kozačk|a II, -у *ж. неодуш.* 1. *народно* вид кръща 2. *обикн. мн.* **kozač|ky**, -ek дамки ботуши
kozák I, -a *м. одуш.* 1. казак: **donský**, **kubaňský** **донецки**, **кубански** ♦ **атаман**
atamanem *половица* търпий, бълка, за хубост; **přišla bída na ~a** *поговорка* дойде и моят ред; и аз пострадах; дойде му дохаки и на него 2. *експр.* смел, опитен човек; от стара коза яре 3. пастър на кози, козър
kozák II, -a *м. неодуш. в съчет.* ~ **březový** *бот.* брезова манатарка, брезовка (Leccinum scabrum)
kozař, -e *м. разг.* козър; човек, който се занимава с козърство
kozařsk|ý, -á, -é козърски
kozařstv|í, -í *ср.* козърство, отгледжане на кози
koz|el I, -la *м. одуш.* 1. козел, пръч: **ten starý ~el** **дръвопръч** ♦ **улит**
 ~la **zahradníkem** вкарам вълка в кошарата; все едно да направя козела градинар 2. *лов.* ~el **kamzika** самец на дива коза 3. *разг.* **развратник** ♦ **козел**
 за кой дявол! **kam vás ~li nesou?** къде ви влачат рогатите? къде се шматкате? ~el **jim věř!** на тях не може да се вярва! **tomu aby ~el rozuměl!** дявол знае каквото е това, каква е тази работа! ~la **ví!** вятър знае! нищо не знае!
koz|el II, -lu/-la *м. неодуш.* 1. магаре (за рязане на дърва) 2. *воен.* пирамида (от пушки) 3. *в съчет.* **vázat do ~la** завързвам горни (предни) крайници заедно с долни (задни) крайници 4. *в съчет.* **velkopopovický ~el** „вълкопоповицки козел“ (фирмена черна бира)
kozel|ec, -ce *м.* 1. премятане, преобръщане, кълб: **metat ~ce** премятам се; правя кълба; **udělat ~ec a)** преметна се, направя кълб б) *прен. експр.* направя грешка, гаф; оплескам нещо 2. *в съчет.* **svázat do ~ce** завързвам горни (предни) крайници заедно с долни (задни) крайници 3. *земед.* магаре за сушене на сен
koz|í, -í, -í 1. кози, козешки: ~í **mléko** козе мляко; ~í **brada** козя брада; ~í **bradka** *прен.* **спризна** ♦ **хит**
se s někým o ~í chlup *разг.* карам се с някого за дреболии 2. *в съчет.* ~í **brada luční** *бот.* козя брада (вид киселец) (Tragopogon)
kozičk|a, -ky *ж.* 1. *умал.* козичка 2. *прен.* козя

брадичка, остра брадичка (*вид мъжка брада*)
3. цийца на виме **4.** обикн. мн. **kozič|ky, -ek**
разг. експр. цийци; малки женски гърди
kozín|a, -y ж. **1.** шеврò, обработена козя кожа
2. *разг.* козе месò, козе мляко **3.** *разг.* пръчовина, козя миризма
kozín|ka, -ky ж. **1.** шеврò, обработена козя кожа **2.** *умал. мн.* **kozín|ky, -ek** плодове на бъз
kozle *вж.* **kůzle**
kozlátk|o *вж.* **kůzlátko**
kozlečí *вж.* **kůzlečí**
kozl|í, -í, -í **1.** пръчов; който се отнася до пръч, до козèл: **~í pach** миризма на пръч, на козèл, пръчовина **2.** който прилича на пръч, на козèл: **~í obličej** козя физиономия
kozlíč|ek, -ka *м. умал.* малък козèл; козèлче
kozlík I, -a *м. одуш. умал.* малък козèл; козèлче
kozlík II, -u *м. неодуш.* **1.** капра; място на кочияш **2.** *техн.* стойка; дървено магàре: **stojatý ložiskový** ~ лагерна стойка **3.** *бот.* валериан, коча тревà (*Valeriana*)
kozlíkov|ý, -á, -é **1.** който се отнася до стойка, до дървено магàре **2.** *бот.* валерианов: **~é kapky** *мед.* валерианови капки
kozlovín|a, -y ж. **1.** шеврò, обработена козя кожа **2.** *разг.* пръчовина, миризма на козèл, на коза
kozodoj, -e *м. зоол. разг.* нòщна лястовица (*Caprimulgus*)
Kozoro|h, -ha, Kozoro|žec, -žce *м. астр. геогр.* Кòзирог: **souhvězdí ~ha/~žce** съзвèздие Кòзирог; **obratník ~ha/~žce** трòпик на Кòзирога; **narozen(a) ve znamení ~ha/~žce** родèн(a) в зòдия Кòзирог
kozorož|ec, -ce *м. зоол.* кòзирог; дива коза (*Capra uubex*)
kozub, -u *м. диал.* огнище, оджàк
kožařsk|ý, -á, -é кожàрски: **~é výrobky** кожàрски изделия
kožeděln|ý, -á, -é кожàрски: **~ý průmysl** кожàрска промишленост; **~ý závod** кожàрска фàбрика
koželuh, -a *м.* кожàр, *остар.* табакчийа
koželužn|a, -y ж. кожàрска фàбрика, работилница (*за щавене на кожи*); *остар.* табакханà
koželužsk|ý, -á, -é кожàрски, *остар.* табàшки
koželužstv|í, -í *ср.* кожàрство; щàвене, обработка на кожи; *остар.* табакчийство
koženě *нар.* сùхо, скùчно, педантично, закостеняло, сковàно: **~ se vyjadřovat** говоря, изразявам се сùхо, скùчно
koženka|a, -y ж. изкùствена кожа
koženkov|ý, -á, -é **1.** направен от изкùствена

кожа: **~é potahy na sedadlech** седàлки, тапицирани с изкùствена кожа **2.** който се отнася до „коженки“ **3.** *прен.* сèлски
kožen|ky, -ek ж. *само мн.* „коженки“ (*мъжки кожени панталони до коленете*)
koženost, -i ж. бюрократичност, педантичност, закостенялост, сковàност
kožen|ý, -á, -é **1.** кожен (*мн.* кожени); направен от кожа (*гладка, щавена*): **~é boty** кожени обùвки **2.** дебèл, груб; който прилича на кожа: **~á slupka jablka** груба, дървесинеста кожица, обèлка на ябòлка **3.** *прен.* сùх, скùчен, педантичен, закостенял, сковàн: **~é úřadování** бюрокрация, бюрократичност
kožešín|a, kožišín|a, -y ж. обработена кожа (*с косъм*): **límeč z ~y** кожена яка
kožešínk|a, kožišínk|a, -y ж. *умал. експр.* обработена кожа (*с косъм*)
kožešínov|ý, kožišínov|ý, -á, -é който е от обработена кожа (*с косъм*); кожен: **~ý límeč** кожена яка
kožešnic|e, kožišnic|e, -e ж. кожухàрка
kožešnick|ý, kožišnick|ý, -á, -é кожухàрски: **~á dílna, provozovna** ателиè за кожухàрски услùги; кожухàрска работилница
kožešnictv|í, kožišnictv|í, -í *ср.* **1.** кожухàрство **2.** кожухàрски магазин **3.** ателиè за кожухàрски услùги
kožešník, kožišník, -a *м.* **1.** кожухàр **2.** сòбственик на кожухàрски магазин
kožich, -u *м.* **1.** кожùх; кожено палтò (*от кожа с косъм*); палтò с кожена подплàта с косъм; шùба: **perziánový** ~ астрагàнено палтò; кожùх от астрагàн **2.** кòзина, кожùх, кожа: **medvěd má hustý** ~ мèчката има гъст кожùх, гъст
килим; prohnat někomu ~ изкàрам на някого душàта, душичката; **vyptášit někomu** ~ напердàша, натùпам някого здравàта, яката; **nasadit někomu veš, blechu do ~a** пусна на някого мухà в главàта; **dostat se někomu na ~** вляза под кожàта на някого
kožichov|ý, -á, -é който се отнася до кожено палтò, до кожùх, до шùба: **~ý stříh** крòйка на кожùх
kožiš|ek, -ku *м. умал.* **1.** кожùхче: **dětský ~ek** дèтско кожùхче **2.** кожùхче, кòзинка, кòжичка: **myší ~ek** мише кожùхче
kož|ka, kůž|ka, -ky ж. кòжичка; одрàна кожа (*от малко животно*): **sběr králičích ~ek** изкупùване на кожи от домашни зайци
kožnat|ět, -ím, 3.мн. -ěj|í *несв.* стàвам кòжест;

втвърдявам се, задебелявам; покривам се с кожа

kožnat|ý, -á, -é 1. кожест; твърд като кожа 2. покрит с кожа, с твърда ципа

kožn|í, -í, -í 1. кожен (мн. кожни); който се отнася до кожа: **~í choroby, nemoci** мед. кожни болести 2. кожен (мн. кожени); който се отнася до кожа: **~í odpadky** кожени изрѐзки 3. бот. който се отнася до кожица; до повърхност на ствол на растѐние

kožovat|ět, -ím, 3.мн. -ějí/-í неск. ставам кожест; втвърдявам се; покривам се с кожа; задебелявам; покривам се с твърда ципа

kožovit|ý, -á, -é 1. кожест; твърд като кожа 2. покрит с кожа, с твърда ципа

kposledu нар. рядко накрая

kra I, krá междуум. гá-гá (за грачене на врана, гарван и под.)

kr|a II, -y ж. 1. плаващ къс лед; плаващ ледник; айсберг, глетчер 2. геогр. парчѐ, къс зѐмна мѝса, полѐчен вследствие разчѐпване на зѐмен плѝст

krab, -a м. зоол. краб, мѝрски рак (Carcinus, Maia, Cancér)

krabatě нар. нагърчено, сбрѝчкано, грапаво, неравно

krabat|ět (se), -ím se, 3.мн. -ějí (se)/-í (se) неск. нагърчвам се, сбрѝчквам се; ставам неравен, грапав

krabatin|a, -y ж. 1. грапава, неравна, нагърчена повърхност 2. хълмиста мѝстност

krabat|it, -ím неск. (со) сбрѝчквам, смрѝщвам, нагъвам (нещо)

krabatit se вж. **krabatět se**

krabat|ý, -á, -é нагърчен, сбрѝчкан, грапав, нагънат, неравен

krab|í, -í, -í който се отнася до мѝрски рак, до краб: **~í konzerva** консерва от мѝрски раци; **~í salát** салата от мѝрски раци

krabic|e, -e ж. кутия: **lepenková ~e** картонена, мукавена кутия; **kartoteční ~e** картотѐчно чекмеджѐ, картотѐчна кутия

krabič|ka, -y ж. умал. кутийка: **~a zápalek** кутийка кибрит; кибритена кутийка; **~a na mýdlo** сапунѐрка

krab|it, -ím неск. бърча, гърча, кривя (уста)

krab|it se, -ím se неск. мрѝща се; вѝся се, чумеря се

krácen|í, -í ср. 1. съкъсяване, свѝване, съкращаване, намаляване: **~í dnů na podzim** съкъсяване на дните през есентà: **~í platů** съкращаване, намаляване на заплати; **~í svalů anat.** съкращаване, свѝване на мускули; **~í zlomků mat.** съкращаване на дрѝби; **~í sa-**

mohlásek език. редѐкция на дълги глѝсни; за-губа на квантитѐта на дълги глѝсни 2. (času) прен. убиване (на време)

kráč|et, -ím, 3.мн. -ejí/-í неск. крача, ходя, вървя: **~et zvolna** вървя бавно; **~et milovými kroky** прен. напредвам, вървя напред с гигантски крачки; **~et v něčích stopách, šlépějích** прен. вървя по пътя на някого; вървя по следите на някого

dobou, s duchem času вървя в крак с времето

kráčiv|ý, -á, -é 1. в съчет. **~é nohy** зоол. птйичи крака, пригодѐни най-вѝче за ходене (на ираус, кокошка и под.) 2. в съчет. **~é rýpadlo** техн. крачещ екскаватор

krádež, -e ж. кражба: **spáchat ~** извърша кражба; **dopustit se ~e** извърша кражба; **literární ~** плагиат

kradí нар. рядко крадешкѝм, скрѝтом, скрѝшом, тайно

kradmo нар. крадешкѝм, скрѝтом, скрѝшом, тайно: **~ někoho pozorovat** крадешкѝм наблюдавам някого

kradm|ý, -á, -é незабележѝм, скрѝт, скрѝшен, тѝен: **vrhat ~é pohledy** скрѝшом, тайно, незабележѝмо поглѝждам някого

krágl|ovat, -uji/разг. -uju неск. (кого) грубо отстранявам, избѐтвам (някого отнякъде)

krahujč|í, -í, -í който се отнася до крагѝй

krahujec, -ce м. зоол. крагѝй (Accipiter)

krach I междуум. тряс

krach II, -u м. разг. експр. 1. крах, банкрут, фалит: **udělat ~** банкрутирам 2. прен. крах, провал: **politický ~** политически крах, провал

krach|at, -ám неск. експр. трещя, гърмя, пращя

krach|nout I, -nu св. експр. изтрещя, изгърмя, изпращя

krach|nout II, -nu св. експр. 1. фалирам, банкрутирам 2. изгърмя, проваля се

krach|ovat, -uji/разг. -uju неск. и св. експр. 1. фалирам, банкрутирам 2. изгърмявам/изгърмя, проваляя се/проваля се

kraj, -e м. 1. край, перифѐрия, ръб, свѝршек: **na ~i světa** на края на светà; **sedět na ~i lavice** седя открая на чин, на пѐйка; **bydlet na ~i města** живѐя на края, в покрайнините на град; **dělat si poznámky na ~i listu** правя си бележкѝ

sil напълно изчѐрпан, изтощѐн съм; нямам повѝче сили; **je na ~i hrobu** той/тя е на смъртен одѝр, на смъртно леглѝ 2. край (граница, предел), началѝ: **vypravovat hned z ~e** разказвам от самѝто началѝ; **první z ~e** пѝрви, краен; **vypravování nemělo ani ~e, ani konce** на разказа не мѝ се виждаше край 3. край,

мѣстност, област: **vinařský** ~ лозарска, винарская област; лозарски райѡн, винарски край; **rodný** ~ рѡден край; **cizí** ~е чужди страни; **jsme z jednoho** ~е земляци сме; от един край сме; **ptáci odlétají do teplých** ~ů птици лѣтають до теплых краев ♦ **kk** ~ů, **tolik obyčejů** поговорка всяка страна има свои нравы и обичаи; **být z laciného** ~е йскам да купя твърде евтино **4. адм.** област: **Středočeský** ~ Средночешка област **5. остар.** равнина, низина, полѣ: **přestěhovat se z** ~е **do hor** пресѣла се от равнина в планината **krajáč**, -е м. гърне за мляко, за сметана (обикн. керамично) **krajaček** |а, -у ж. диал. полянка; жена от равнина (противопол. планинка) **kraják**, -а м. диал. полянин; човек от равнина (противопол. планинец) **krajan**, -а м. **1.** земляк, нашенец **2.** съотѣчественник, сънародник: **časopis pro** ~у **v cizině** списание за съотѣчественици, сънародници в чужбина **krajanjek**, -ка м. **1.** по-рано странстваш, пътуващ воденичарски калфа **2.** умал. експр. земляче, нашенеце, сънародниче **krajank** |а, -у ж. **1.** землячка, нашенка **2.** съотѣчественничка, сънародничка **krajanský** |ý, -á, -é **1.** землячески **2.** сънароднически, съотѣчественнически **krajec** |í, -í, -í служещ за рязане; рѣжеш, разкрояващ **krajec** I, -е м. одуш. кройч: ~ **plechu** човек, който рѣже, разкроява ламарина; тенекеджия **krajec** II, -е м. неодуш. жарг. резачка; инструмент или уред за рязане: ~ **chleba** нож или машинка за рязане на хляб **krajjet**, -ím, 3. мн. -ejí/-í несов. (со) рѣжа, крой (нещо): ~ **et chléb, maso** рѣжа хляб, месѡ; ~ **et** **plechu** ♦ **jk** ~ **et** толкова е задимено, че лисици можеш да ловиш; такъв дим, че с нож да го рѣжеш **krajíc**, -е м. филія, рѣзен (хляб): **trpký, hořký** ~ **прен.** горчив зальк; хляб, изкаран с тежка тръба ♦ **ořech** ~ **orkan** ворка от това, което не сме йскали, получаваме най-много; **lepší doma** ~ **chleba než v cizině** **kráva celá** пословица по-вкусен е сухият хляб вкъщи, отколкото господарската трапѣза в чужбина **krajíček** I, -ku м. умал. филійка, рѣзенче **krajíček** II, -ku м. умал. крайче, крайчец: **sedět na** ~ku **židle** сеяд на крайчеца, на самия край ♦ **pláče** момент ще заплача, ще се разплача

krajin |а, -у ж. **1.** мѣстност, край; пейзаж: **horská** ~а планинска мѣстност, планински край; **malebná** ~а живописна мѣстност, живописен пейзаж **2.** худ. пейзаж **3. анат.** част от тялото: **srdeční** ~а сърдечна област **4.** изрѣзки (от дърво, кожа и под.) **krajinář**, -е м. худ. пейзажист (художник) **krajinářk** |а, -у ж. худ. пейзажистка (художничка) **krajinářstv** |í, -í ср. рисуване на пейзажи; пейзажно изкуство **krajink** |а, -у ж. **1.** експр. умал. мѣстност, край; пейзаж **2.** худ. пейзаж, пейзажче: **libivé** ~у сладки пейзажчета **3.** изрѣзки, капаци (от края на трупи) **krajinný** |ý, -á, -é книж. пейзажен **krajinomalb** |а, -у ж. худ. **1.** рисуване на пейзажи **2.** пейзаж **krajinský** |ý, -á, -é областен, мѣстен, регионален, землячески: ~ **é spolky** землячески дружества; ~ **é muzeum** областен музей **krajk** |а, -у ж. дантела: **paličkováná** ~а дантела, плѣтена със специални дървени макарички; **háčkováná** ~а дантела, плѣтена на една кука; **ruční, pravá** ~а ръчно плѣтена, оригинална дантела **krajkář**, -е м. **1.** плѣтач на дантели **2.** продавач на дантели **krajkářstv** |í, -í ср. плѣтене, изработване на дантели (ръчно или машинно) **krajkovin** |а, -у ж. текст. дантелена материя; дантела **krajkový** |ý, -á, -é дантелен: ~ **é záclony** дантелени пердѣта **krajně** нар. крайно, извънредно, извънмерно, особено, прекалено: ~ **levicový** крайно ляв; ~ **sobecký** много, крайно егоистичен; ~ **vážná situace** извънредно сериозно положение **krajn** |í, -í, -í **1.** краен, последен; който е на края (пространствено): ~ **í dům** последна, крайна къща; ~ **í sedadlo** седалка на края на ред; крайна седалка, крайно място **2.** краен, последен (за време): ~ **í lhůta** краен, последен срок **3.** краен, предѣлен (максимален, минимален): ~ **í rychlost** максимална скорост, бързина; ~ **í hodnota** мат. най-голяма, най-малка стойност, величина **4.** краен, изключителен, извънреден, безграничен, безпредѣлен: ~ **í obětavost** изключителна жертвоготовност; ~ **í poctivost** изключителна, извънредна чѣстност; в ~ **ím případě** в краен слѹчай; **octnout se v** ~ **ím nebezpečí** озова се, попадна в изключително голяма опасност **5.** прекален, прекомерен, екстрѣмен, краен: ~ **í**

- levice** крайна левѝца; **~í subjektivizmus** краен субективизъм
- krajnic|e, -e** жс. банкѝт, ѝвица за пешеходци
- krajník I, -a** м. одуш. воен. фланговѝ
- krajník II, -u** м. неодуш. остар. последен, краен предмет
- krajnost, -i** жс. крайност, прекаленост, прекомерност, екстремизъм, максимализъм; краен, последен предел: **hnát něco do ~i** докарвам нещо до крайност; **upadat z ~i do ~i** хвърлям се от една крайност в друга
- krajové** нар. в областно, местно, регионално отношѝние: **~ plánovat** планирам местно, регионално: **~ omezené slovo** език. областна, регионална, местна дума
- krajov|ý, -á, -é** 1. краен, последен; който е на края: **~é sedadlo** крайна седалка, крайно място; седалка на края на ред 2. местен, областен: **~é zvyky** местни обичаи
- krajisk|ý, -á, -é** адм. областен: **~é město** областен град; **~ý národní výbor** (сѝкр. KNV) остар. Областен народен съвет; **~ý soud** областен съд; **~é zřízení** система от органи на областното самоуправлѝние; административно устрѝйство, основаващо се на делѝнието на страната; **~é sídlo** областен център
- krajisk|ý, -ého** м. по-рано областен началник, управител
- krajt|a, -y** жс. зоол. питѝн (Python)
- krajzl** вж. krejzl
- krajzlík** вж. krejzlík
- krák, krák krák** междум. гá-гá-гá (за грачене на гарван, врана и под.)
- krák|at I, -ám** несл. 1. грача (за гарван, врана и под.) 2. кудкудякам, крякам, врякам (за кокошка) 3. грубо бѝбря, бръщолѝвя, дърдѝря, дрѝнкам, плямпам, мѝля
- krák|at II, -ám** несл., обикн. в съчет. **~at někoho za vlasy** дърпам, скѝбя някого за косите; **~at někoho za ucho** дърпам някого за ухѝто; издърпам ухѝто на някого
- krakatit** [-tu-], -u м. „крáкатит“ (избухливо вещество според романа „Кракатит“ на К. Чапек)
- Krakonoš, -e** м. 1. Краконош (приказен владетел на планината Кърконоше в Северна Чехия) 2. разг. название на бърз влак от Прага за Кърконѝшите
- kráko|rat, -rám** несл. 1. третол. -rá/-ře кудкудяка, кряка (за кокошка); грачи (за гарван, врана и под.) 2. грубо грача; пѝя лѝшо 3. грубо бѝрбѝря, бѝбря, бръщолѝвя, дрѝнкам, плѝщя, плямпам: **~rá nesmysly** дрѝнка глѝпости, врѝли-некипѝли
- krákoravě** нар. 1. прен. грачещо, крякащо, кудкудякащо 2. прен. дрѝзгаво
- krákorav|ý, -á, -é** 1. грачещ, крякащ, кудкудякащ 2. прен. дрѝзгав, грачещ: **~ý hlas** дрѝзгав, грачещ глас
- krakor|ec, -ce** м. стрѝит. остар. конзола
- krakovák, krakoviak, -u/-a** м. „краковѝяк“ (полски народен танц, полска народна песен)
- kraksn|a, -y** жс. пейор. таратаѝка, бракмá (разнебитена кола или машина)
- král, -e** м. 1. крал: **čestí ~ové** чѝшки кралѝ; **Tři ~ové; na Tři ~e** цѝрк. празник на трѝмата вѝжнѝ **крáчъ-цá-цá-цá-цá-цá!** бѝже! (за изненада); **vypravovat se jako chudý ~ do boje** шегов. колеблѝво, бавно, несигурно предприѝмам нещо 2. прен. крал, цар, магнат: **ocelový ~** крал, цър на стоманата; **~ zviřat, ~ pouště** цър на животните, на пустѝнята (лъвѝт); **~ ptactva** цър на птиците (рѝвѝ) **крáчъ-цá-цá-цá-цá-цá** междум. слѝпите и едноокѝят е крал 3. шахм. цар 4. картоугр. поп
- králevic, královic, -e** м. църски син, кралски син; принц: **~ Marko** Кралѝ Марко
- kralick|ý, -á, -é** кралѝцки; който е от Кралѝце (град в Моравия); обикн. в съчет. **Kralická bible/Bible kralická** Кралѝцката бѝблия (памятник на старочешката писменост)
- králíč|ek I, -ka** м. умал. питомно зайче
- králíč|ek II, -ka** м. експр. пейор. кралче
- králíč|í, -í, -í** зãешки; който се отнãся до питомен зãек: **~í samice** зãйка; сãмка на питомен зãек
- králíč|in|a, -y** жс. 1. кãжа на питомен зãек 2. месѝ от питомен зãек 3. разг. миризмá на питомен зãек
- králík I, -a** м. 1. зоол. питомен зãек (Oryctolagus cuniculus) **крáчъ-цá-цá-цá-цá-цá** **крáчъ-цá-цá-цá-цá-цá** **~ú** разплодѝли, навѝдили са се като зãйци; **být pokusným ~em** опитно зãйче сьм 2. разг. кãжа от питомен зãек: **límeč z ~a** якá от зãешка кãжа
- králík II, -a** м. експр. пейор. кралче, царчѝ
- králíkárn|a, králíkárn|a, -y** жс. зайчãрник (за питомни зãйци)
- králíkář, králíkař, -e** м. зайчãр; човѝк, който развѝжда зãйци
- králíkářstv|í, králíkařstv|í, -í** ср. зайчãрство, зайцевѝдство; отглѝждане на зãйци
- kral|ovat, -uji/разг. -uju** несл. (-; кому, чѝти; над кѝт, над чѝт) царѝвам, владѝя, господствам (някѝде; над някого, нецѝ) и прен. експр. **zima ještě v březnu ~uje** зѝмата понѝя-

rodní ~у природни красоти; **salón** ~у козметичен салон; **růst do** ~у разхубавявам се (обикн. за девојка); **jaká ~a!** каква прелесть!
2. прен. красавица, хубавица; красиво, хубаво нещо
krasav|ec, -ce м. красавец, хубавец
krasavice|e, -e ж. красавица, хубавица
krásk|a, -y ж. красавица, хубавица
kraslice|e, -e ж. шарено, писано великденско яйце
kraslick|ý, -á, -é краслички; от Краслице (*град в Чехия*): **krasličtí výrobci hudebních nástrojů** производители на музикални инструменти от Краслице
krásně нар. красиво, хубаво, прекрасно
krásnět, -ím, 3.мн. -ějí/-í неск. хубавя, разхубавявам се; ставам по-хубав, по-красив
krásn|o, -a ср. книж. красота, хубост; красиво, прекрасно
krasnoarme|ec, -ce м. красноармеец, червеноармеец
krasnoarmejk|a, -y ж. красноармейка, червеноармейка
krasnoarmejsk|ý, -á, -é красноармейски, червеноармейски
krásnohlas|ý, -á, -é който има красив, хубав глас
krásnoočk|o, -a ср. в съчет. ~o zelené зоол. зелена еуглена (*Euglena*)
krásnook|ý, -á, -é който има красиви, хубави очи
krásn|ý, -á, -é красив, хубав; прекрасен, изящен: ~á tvář красиво, хубаво лице; ~é počasí хубаво, прекрасно време; ~é pohlaví прекрасният пол; ~á literatura/~é písemnictví художествена литература; ~á próza белетристика; **dostat ~é místo** получава хубава работа; **dostávat ~ý plat** получавам хубава заплата; **dožít se ~ého věku** доживя до дълбока старост
nečco нещо за нечи хубави очи; **jednoho ~ého dne** експр. (в) един прекрасен ден
krasobruslař, -e м. фигурист, кънкьор; състезател по фигурно пързаяне
krasobruslařk|a, -y ж. фигуристка, кънкьорка; състезателка по фигурно пързаяне
krasobruslařsk|ý, -á, -é който се отнася до състезател/състезателка по фигурно пързаяне
krasobruslařstv|í, -í ср. фигурно пързаяне
krasobrusen|í, -í ср. фигурно пързаяне
krasocit, -u м. естетическо чувство; чувство за красиво, за хубаво

krasoduch, -a м. книж. естет
krasojezd|ec, -ce м. спортен, цирков ездач, моторист, колоездач
krasojezdeck|ý, -á, -é който се отнася до спортен, цирков ездач/ ездачка, до моторист, до колоездач
krasojezdectv|í, -í ср. спортна, циркова езда; спортен, цирков моторизъм; спортно, цирково колоездене
krasojezd|kyn|ě, -ě ж. спортна, циркова ездачка, мотористка, колоездачка
krasojíz|d|a, -y ж. спортна, циркова езда; спортен, цирков моторизъм; спортно, цирково колоездене
krasomluv|a, -y ж. **1.** красноречие; ораторско майсторство **2.** пейор. фразьорство
krasopis, -u м. краснопис, калиграфия
krasopis|ec, -ce м. краснописец, калиграф
krasopisně нар. краснописно, калиграфски
krasopisn|ý, -á, -é краснописен, калиграфски
krasořečnick|ý, -á, -é ораторски, сладкодумно
krasořečnick|ý, -á, -é ораторски, сладкодумен
krasořečnictv|í, -í ср. **1.** красноречие, ораторство **2.** пейор. фразьорство
krasořečn|ík, -a м. **1.** оратор; сладкодумец **2.** пейор. фразьор
krasořečn|it, -ím неск. **1.** говоря красноречиво, сладкодумно; ораторствам **2.** пейор. фразьорствам
krasořečn|ý, -á, -é ораторски, сладкодумен
krasotink|a, -y ж. експр., често ирон. красавица, хубавица
krásouc|í експр. само в съчет. **krása ~í** необикновена красота; красота на красотите
krasov|ý, -á, -é геол. карстов: ~á jeskyně карстова пещера
krást, krađu неск. (со) крада, грабя, обирам, ограбвам (нещо): ~ peníze крада пари; ~ čas k něčemu трудно, с мъка отделям време за нещо
trábně прииване времето; **nemohu si to dovolit, copak krađu?** не мога да си го позволя, да не би да крада парите? **kdo lže, ten krade** поговорка който лъже, той и краде
krást se, krađu se неск. **1.** промъквам се крадешком, прокрадвам се **2.** прен. книж. прокрадвам се: **slzy se jí kradly do očí** сълзи напиха в очите ѝ
krášlic|í, -í, -í разкрасяващ, разхубавяващ, украсяващ: ~í prostředky козметични средства
krášl|it, -ím неск. (кого, со) крася, украсявам, разкрасявам (някого, нещо): ~it šaty украсявам рокля; **žena se ráda ~í** жената обича

да се трѹфи ♦ **skromnost kráslí člověka** поговорка скромността краси човека

krát нар. мат. (умножено) по: **a krát b** a (умножено) по b; **-krát** втора част на кратни числ. път, пъти: **jedenkrát** един път; веднѹж; **dvakrát** два пъти; дважди; **třikrát** три пъти; трижди; **desetkrát** десет пъти

kraťas I, -a м. одуш. разг. експр. завързак; запъртък; нисък човек ♦ **je na něho** ~ той не може да се мери с него; не може да му стѹпи на малкия прѹст

kraťas II, -u/-a м. неодуш. 1. електр. жарг. кѹсо съединение 2. само мн. **kraťasy**, **-ů** разг. кѹси панталони

krátce нар. 1. кѹсо: ~ **ostřihaný** кѹсо подстриган 2. кратко (време); недѹлго; за кратко (време); за малко: **pobyl tam jen** ~ той остана там (само) кратко време; той беше останал там за кратко време 2. малко, скоро, непосредствено (преди, след): ~ **před válkou** малко преди войната; ~ **po začátku** скоро, малко след началото 4. накѹсо, накратко: ~ **odpovědět** отговаря накѹсо, накратко ♦ ~ **a dobře** накратко; с една дѹма

kráter, -u м. геол. кратер: ~ **sopky** кратер на вулкан; **měsíční** ~у кратери на луната; ~ **po bombě** прен. кратер от бомба

kratičce, kratince, kratičko, kratinko нар. експр. кѹсичко, кратичко

kratičký, kratinký, -á, -é експр. кратичък, кѹсичък; **kratý ocásek** кѹсичка опашка, опашчица; ~у **čas** мнѹго кратко, кѹсо време

kratiknot I, -u м. неодуш. остар. щипци за отрязване фитил на лампа

kratiknot II, -a м. одуш. разг. пейор. дребосък, завързак, фърфалак, запъртък; дрѹбен, нищѹжен човек

kratin|a I, -u м. разг. експр. запъртък; нисък човек ♦ **je na něho, proti němu** ~а той не може да се мери с него; не може да му стѹпи на малкия прѹст

kratin|a II, -y ж. кѹса дѹска, кѹсо дърво

kratinoh|a, kratinožk|a, -y м. и ж. пейор. късокрак (човек)

krát|it, -ím нескв. 1. (со) скѹсявам (нещо): ~it **sukni** скѹсявам пола 2. (со) скѹрацавам (нещо): ~it **text** скѹрацавам текст ♦ ~it **si čas** убивам времето; забавлявам се; прекарвам приятно времето си 3. мат. скѹрацавам (дроб)

krát|it se, обикн. третол. -í se нескв. скѹсява се, скѹрацава се, намалява: **dni se ~í** дните се скѹсяват, намаляват; **paměť se mu ~í** паметта му отслабва; **dech se mi ~í** задѹхвам

свѹдливо зѹмѹх ♦ **silněj**

~í експр. тя е в положение, бременна е

krátk|é, -ého ср. ѹвина кѹса пѹра

krátk|o, -a ср. кратко време: **před ~em** неотдавна; преди кратко, малко време; преди малко; **přijel na ~o/na~o** той пристигна за кратко време, за малко

krátkodobě нар. кратковременно; непродължително; за кратко време, за кратък срѹк, за малко: **plánovat** ~ планирам за кратък срѹк

krátkodobost, -i ж. кратковременност, краткосрѹчност

krátkodob|ý, -á, -é кратковременен, краткосрѹчен, непродължителен, краткотраен: ~á **půjčka** краткосрѹчен заем; ~ý **úvěr** краткосрѹчен кредит; ~ý **provoz** краткотрайна експлоатация; ~á **zkouška** краткотрайна проба; ~é **zatížení** електр. краткотрайно натоварване

krátkoleb|ý, -á, -é анат. късоглав, брахицефален

krátkometrážn|í, -í, -í късометражен: ~í **film** късометражен филм

krátkonoh|ý, -á, -é късокрак, късонѹг

krátkoocas|ý, -á, -é късоопашат: ~á **ovce** късоопашата овца

krátkoroh|ý, -á, -é който е с кѹси рога

krátkorst|ý, -á, -é късовлакнест; който е с кѹс косъм (за кѹче и под.)

krátkost, -i ж. 1. краткост, краткотрайност; непродължителност; късотѹ, стѹгнатост: **v ~i** накратко; с нѹколко дѹми 2. език. краткост; липса на квантитѹт: ~ **samohlásek** краткост на гласни зѹкове, на вокали; **pro ~ času** поради липса на време; ~ **života** краткотрайност на живота; ~ **cesty** непродължителност на път

krátkovlnn|ý, -á, -é 1. сел. стоп. късовлакнест; който е с кѹс косъм: ~á **ovce** овца с кѹс косъм; късовлакнеста овца 2. техн. късовълнов; който е на кѹси вълни: ~ý **přijímač** късовълнов радиоприѹмник

krátkozracc нар. 1. късогледо: ~ **mhouřit oči** късогледо свѹвам очи 2. прен. късогледо, недалновидно, непрозорливо, непроницателно, непредвидливо: ~ **si věst, jednat** постѹпвам недалновидно, непрозорливо, непроницателно

krátkozrakost, -i ж. 1. късогледство: **silná** ~ силно късогледство 2. прен. късогледство, непрозорливост, непроницателност, непредвидливост: **politická** ~ политическо късогледство, политическа непрозорливост, непроницателност, непредвидливост

krátkozrak|ý, -á, -é 1. късоглед: ~ý **člověk** къ-

соглед човек **2. прен.** късоглед, недалновиден, непрозорлив, непроницателен, непредвидлив; **~é jednaní** недалновидна, непрозорлива, непредвидлива постъпка

krátký, -á, -é 1. къс, кратък (*пространствено*): **~á sukně** къса пола; **~á vzdálenost** късо разстояние; **nejkratší cestou** по най-краткия път; **~ý film** филм. късометражен филм; **~é vlny** техн. къси вълни; **~é spojení** електр. късо съединение; **~é zboží** търг. дребна манифактурна стока ♦ **краткостъпност**

краката са къси; **mít ~ou paměť** ймам къса памет; лесно забравям; **být na něco ~ý** не ми стигат силите за нещо; **být na někoho ~ý** не мога да се мържа с някого (*по способности*); **na to je můj rozum ~ý** това не ми е ясно; акълът не ми стига за това **2.** къс, кратък, кратковременен, непродължителен: **~ý život** къс, кратък живот; **v zimě jsou dni ~é** през зимата дните са къси; кратки; **v ~é době a)** в скоро време **б)** за кратко време; **před ~ým časem, před ~ou dobou** съвсем неотдавна; **~á samohláská** език. кратък гласен, кратък вokal ♦ **краткостъпност**

привърша набързо с нещо; **tady je ~á pomoc** тук лесно може да се помогне; с това лесно може да се справим

kratochvíle, -e ж. малко остар. развлечение, забавление, приятна забава

kratochvilně нар. малко остар. забавно, занимателно, развлекателно

kratochvilný, -á, -é малко остар. забавен, занимателен, развлекателен

kraťoučký, kraťoučkový, kraťoučkový, -á, -é експр. кратичък, късичък: **~ý okamžik** кратък миг

kraul, -u м. спорт. кроул

kraulař, -e м. спорт. плувец в стил кроул

kraulařka, -y ж. спорт. плувкиня в стил кроул

kraulařský, -á, -é спорт. който се отнася до стил кроул

kraulovat, -uji/разг. -uju несл. спорт. плувам в стил кроул

kráva, -y ж. **1.** зоол. крава (Bos vacca): **dojná ~a** дойна крава и прен.; **stelná ~a** стелна крава; **ustájená ~a** фуражна крава; **jalová ~a** яловка ♦ **краварство**

dluh je železná ~a задължението, дългът, борчът винаги тежи на човека; **ten by vymámil z jalové ~y tele** разг. експр. той може отпиле мляко да намери; и под вола телё може да намери; **naše ~a se napila z vaší louže** шегов. ние сме много далечни роднини; ние

ймаме някаква сватовщина; **potmě je každá ~a černá** поговорка нощем всички котки са черни; на тъмно всички са еднакви; **lepší doma krajíc chleba než v cizině ~a celá** по-словица по-вкусен е сухият хляб вкъщи, отколкото господарската трапеза в чужбина **2.** зоол. сямка на едри преживни животни: **~a jaka** сямка на як; **losí ~a** сямка на лос **3.** в съчет. **mořská ~a** зоол. морска крава (Hydrodamalis)

kravál, kralav, -u м. разг. експр. шум, глъчка, врява, гюрулттия, патърдия; кавга, скандал, разпрания: **~ z ulice** шум от улица; **dělat ~** вдигам врява, патърдия

kravař, -e м. кравар, говедар, говедовъд

kravařka, -y ж. краварка, говедарка

kravařství, -í ср. краварство

kravat|a, -y ж. (врато)връзка: **uvázat si ~u** вържа си вратовръзка

kraví, -í, -í рядко крави, кравешки: **~í mléko** краве мляко

kravička, -y ж. **1.** умал. кравичка, кравица **2.** в съчет. **boží ~a** разг. калинка-малинка

kravín, -a м. краварник: **družstvení ~** кооперативен краварник

kravin|a, -y ж. **1.** кравешка кожа **2.** кравешка миризма: **páchnout ~ou** мириша на крава **3.** грубо глупост, идиотщина, дивотия, магария, шуротия: **dělat ~y** върша глупости, идиотщини, дивотии, магарии, шуротии; **mluvit ~y** говоря, дрънкам глупости

kravin|ec, -ce м. кравешко изпражнение; кравешка фъшкя; кравешко лайно: **topit sušenými ~ci** отоплявам със сушен кравешки тор

kravink|a, -y ж. **1.** умал. кравешка кожа **2.** експр. глупост, идиотщина, дивотия, магария, шуротия

kravk|a, -y ж. умал. кравица, кравичка

kravský, -á, -é 1. кравешки, крави: **~é mléko** краве мляко; **~ý chlív** обор за крави; краварник; **~ý potah** кравешки впряг **2.** идиотски: **~ý nápad** грубо идиотско хрумване **3.** в съчет. **ryzec ~ý** бот. отровна млечница (Lactarius)

krázem вж. **křížem**

krb, -u м. огнище, камина: **~ v hale** камина в хол; **rozdělat oheň v ~u** запала (огън в) камината ♦ **домá rodinný ~** семейно огнище; **u rodinného ~u** прен. в семейен кръг, у дома; **založit si vlastní ~** прен. създам си семейство; свия си гнездо

krbový, -á, -é който се отнася до огнище, до камина

krcál|ek, -ku м. експр. **1.** малка лоша воденица,

караджейка **2.** колиба; малко лошо жилище; малка лоша постройка **3.** нещо малко и лошо: **docela obyčejný osobní vláček, takový ~ek** едно съвсем обикновено пътническо влакче, същински чайник

krčjek, -ku *м.* **1.** *умал.* вратлѐ, шийка: **dětský ~ek** дѐтско вратлѐ, дѐтска шийка **2.** предмет, напомящ врат, шия: **~ek zuby** шийка на зѐб; **~ek výstružniku** шийка на райбер

krčjit, -ím *несв.* **1.** (*со, čím*) мръщя, набръчвам, бърча (*нещо*): **~it čelo** мръщя, набръчквам, бърча чело; **~it nos** бърча нос; **~it nohy v kolenou** свивам крака в колената/коленѐте; **~it rameny/ramena** свивам рамена/раменѐ, ~~раменѐ~~

někým/nad někím презирам някого, нещо; давам израз на презрение към някого, към нещо **2.** (*со*) мацкам (*нещо*): **~it (si) sukni** мацкам си полата

krčjit se, -ím se *несв.* **1.** мръщя се, свивам се, бърча се, набръчквам се: **čelo se ~í usilovným přemýšlením** челото се бърчи, набръчква от задълбочен размисъл **2.** мацкам се: **látka se ~í** платът се мацка **3.** сгушвам се, свивам се: **~it se zimou** свивам се от студ; **~it se ke kamnům** сгушвам се до пѐчка **4.** (*před kým*) свивам се (*пред някого*)

krčmja, -y *ж. остар.* крѣчма, пивница

krčmář, -e *м. остар.* крѣчмар

krčmářka, -y *ж. остар.* **1.** крѣчмарка **2.** женѧ на крѣчмар

krčmářský, -á, -é *остар.* крѣчмарски

krčmářství, -í *ср. остар.* крѣчмарство

krčnĭ, -í, -í вратен, шийен, гърлен: **~í choroby** гърлени болести; **~í lékař** лекар по гърлени болести; ларинголог; **~í obratle** *анат.* шийни прѐшлени; **~í tepna** *анат.* сънна артерия; **~í mandle** *анат.* сливици (*без третата*); **~í svalstvo** *анат.* мускули на шията; **~í výtěr** *мед.* взѐмане на секрет от гърлото (*за изследване*)

kreace, -e *ж. книж.* **1.** създаване **2.** творение, творба, сътворяване

kreaturja, -y *ж.* **1.** *по-рядко* творение, създаване, креатура **2.** *обикн. пейор.* креатура, твар, субѐкт

credenc, -e *ж.* бюфѐт, шкаф: **kuchyňská ~** кѹхненски бюфѐт; **starodávná dubová ~** старинен (*салонен*) бюфѐт от дѐб, от дѐбово дърво; старинен дѐбов бюфѐт

kredit [-dyt], -u *м.* **1.** *счетов.* кредит: **dlouhodobý, krátkodobý** ~ дългосрочен, краткосрочен кредит **2.** *разг.* доверие: **ztratit u někoho** ~ загубя нечие доверие

kreditní [-dy-], -í, -í *счетов.* кредитен

kreditovat [-dy-], -uji/разг. -uju *несв. и св. (со кому)* кредитирам (*някого*); давам/дам на кредит (*на някого*); отпускам/отпусна кредит (*на някого*)

kréd|o, -a *ср. филос. книж.* крѐдо, вѐрую: **životní ~o** житѐйско крѐдо; крѐдо на живота

Kréd|o, -a *ср. религ.* Вѐрую, Крѐдо (*молитва; чистотинство*)

dostat se do něčeho jako Pilát do ~a попадна някъде случайно, без собствена заслуга

krecht, -u *м. земед.* трап, яма (*за съхранение на картофи, цвекло и под. през зимата*)

krechtovat, -uji/разг. -uju *несв. земед.* слѧгам (*картофи, цвекло и под.*) в яма, в трап за (*през*) зимата

krejcar, -u *м.* **1.** *по-рано* крайцер (*дребна медна монета в Австро-Унгария*) **2.** *разг.* парѧ, ~~парѧ~~

давам вече нито грѐш, нито стотинка; **pracovat za pár ~ů** работя за (*жълти*) стотинки; работя с малка заплата; **do posledního ~u** до последен грѐш, до последна стотинка; **nemá za ~ rozumu** няма ум, акъл за пет пари; **nehledět na ~** не съм стиснат, не държѧ на парѧта; **dát si pro ~ koleno vrtat** голям циция, пинтия съм; **být, třást se na ~ jako čert na hřišnou duši** трепѐря над парѧта; трепѐря над стотинката; голям циция, пинтия съм; **smrdí ~em** *грубо* няма пукната парѧ

krejčárjek, -ku *м. умал. експр.* парѣчка, грѐшче, ~~стѣнка~~

парѣте; пресмятам всяка пара, стотинка; **každý ~ek mu byl dobrý** всяка стотинка му бѐше добре дошла; **skládat ~ek ke ~ku** кѣгам парѣци; пестелив съм; пестя си парѣте

krejčárkovĭ, -á, -é който се отнася до грѐшчета, стотинчици, парѣчки: **~é zboží** ѐвтина стока

krejcarovĭ, -á, -é който се отнася до парѧ, грѐш, стотинка: **~é úspory** дребни спестявания

krejčĭ, -iho *м.* шивѧч, крояч, моделиѐр: **dámský ~í** дамски шивѧч; **pánský ~í** мѣжки шивѧч; **šít, dávat si šít u nejlepšího ~iho** шия си дрѣхи при най-добрия шивѧч

krejčĭk, -a *м. умал. експр.* шивѧч (*за дребни порѣчки*); кърпѧч

krejčĭrskĭ, -á, -é *остар. диал.* шивѧшки: **~ý cech** шивѧшки еснаф

krejčovĭ, -á, -é *ж.* **1.** шивѧчка, моделиѐрка, модѣстка **2.** женѧ на шивѧч

krejč|ovat, -uji/разг. -uju *несв. разг.* занимавам се с шивѧчество; упражнявам шивѧшки занаят

- krejčovín|a**, -у *ж. разг.* шивачество; шивашки занаят: **jít na ~u** отида да ўча шивашки занаят
- krejčovsk|ý**, -á, -é шивашки: **~ý mistr** майстор-шивач; **~é řemeslo** шивашки занаят; **~á dílna** шивашка работилница; **~é potřeby** шивашки помощни материали; **~ý metr**, **~á míra** шивашки метър; **~á křída** шивашка крѣда
- krejčovstv|í**, -í *ср.* 1. шивачество; шивашки занаят: **vyučit se ~í** изуча шивашки занаят 2. шивашка работилница
- krejon**, -u *м.* 1. автоматичен мѝлив; мѝлив с пълнител 2. козметичен мѝлив
- krejon|ek**, -ku *м. умал.* 1. автоматично мѝливче; мѝливче с пълнител 2. козметично мѝливче
- krejzl**, **krajzl**, -u *м. остар. разг.* плисирана яка
- krejzlík**, **krajzlík**, -u *м. остар. разг. умал.* плисирана якѝчка
- krém**, -u *м.* 1. боя, паста за обувки; вакса 2. крем за лице, ръце и под.: **~ na opalování** крем срещу слънчево изгаряне, крем за почерняване; плажен крем; **holící** ~ крем за бръснене 3. *готв.* крем: **čokoládový** ~ шоколадов крем; **vanilkový** ~ крем ванилия
- kremač|e**, -e *ж.* кремация, кремйране, изгаряне на трупове
- kremačn|í**, -í, -í който се отнася до кремация, кремйране: **~í síň** ритуална, обредна зала за прощаване с покойник преди кремйране
- krematori|um** [-to-/-tó-], -a *ср.* крематориум
- krém|ovat**, -uji/*разг.* -uju *несв. разг.* мажа, намазвам с крем (обувки)
- krémově** *нар.* кремаво: **~ žlutý** кремавожълт; светложълт
- krémov|ý**, -á, -é 1. *готв.* който е с крем: **~é trubičky** пурички с крем 2. кремав: **~é šaty** кремава рѝкля; рѝкля с кремав цвят
- kremp|a**, -у *ж.* периферия на шапка: **klobouk s ~ou** шапка с периферия
- krempír|ovat**, **klempír|ovat** -uji/*разг.* -uju *несв. остар. разг.* болнав съм, боледувам (често)
- kremrol|e**, -e *ж. разг. готв.* пуричка с крем; кремрѝлка
- kreol**, -a *м.* креѝл
- kreolk|a**, -у *ж.* креѝлка
- креп**, -u *м. текст.* креп
- krepedšín**, -u *м. текст.* крепдешин
- krepedšínov|ý**, -á, -é крепдешинов
- креп|ovat**, -uji/*разг.* -uju *несв. (со)* набйрам, нагъвам, накъдрям (нещо)
- крепов|ý**, -á, -é крепов; който е от креп: **~ý papír** разтегателна, крепова хартия; креппапир
- krepsilon**, -u *м. текст.* крепсилѝн
- krepsilon|ka**, -ку, *обикн. мн.* **krepsilon|ky**, -ек *ж. разг.* дамски дълги чорáпи от крепсилѝн
- krepsilonov|ý**, -á, -é *текст.* крепсилѝнов; който е от крепсилѝн: **~é ponožky** крепсилѝнови чорáпи
- крепжоржет**, -u *м. текст.* крепжоржет
- крепжоржетов|ý**, -á, -é *текст.* крепжоржет; който е от крепжоржет
- кresb|a**, -у *ж.* 1. рисунка, графика: **~a tužkou** рисунка с мѝлив; **~a perem** рисунка с перѝ; **~a uhlem** рисунка с вѝглен 2. *прен.* рисунка, мотив 3. описание, обрисване, обрисѝвка, изображение: **~a charakteru** обрисѝвка на характер
- kresebně** *нар.* рисунково, графично; по отношение на рисунка, рисуване
- kresebn|ý**, -á, -é рисунков, рисувален, графичен: **~é umění** умѝние да се рисува; графично изкуство
- кreslen|í**, -í *ср.* 1. рисуване: **~í uhlem** рисуване с вѝглен 2. рисуване (*учебен предмет*): **hodina ~í** час по рисуване
- кreslen|ý**, -á, -é рисуван, нарисѝван: **~ý film** рисуван, мултипликациѝнен, анимациѝнен филм
- кreslic|í**, -í, -í рисувален, чертѝжен: **~í prkno** чертѝжна дъска; планшѝт; **~í papír** рисувална хартия; хартия за рисуване
- кreslič**, -e *м.* чертѝжник: **~ map** картограф
- кresličk|a**, -у *ж.* чертѝжничка
- кresličsk|ý**, -á, -é чертѝжнически
- кreslír|n|a**, -у *ж.* 1. *учил.* зала за рисуване; рисувален салѝн; рисувална зала 2. чертѝжна зала; чертѝжна
- кreslíř**, -e *м.* 1. рисувач: **~ karikatur** карикатурист; **reklamní** ~ художник, който прави реклами 2. *учил. жарг.* учител по рисуване: **přišel nový** ~ дойдѝ нов учител по рисуване
- кreslířk|a**, -у *ж.* рисувачка: **módní ~a** дизайнерка, художничка, която рисува модели на дрѝхи
- кreslířsk|ý**, -á, -é рисувален: **~ý talent** талант, дарба за рисуване
- кreslířstv|í**, -í *ср.* умѝние да се рисува
- кresl|it**, -ím *несв.* 1. (-; *кого, со*) рисувам графика, чертая (-; *някого, нещо*): **~it náčrt** скицирам; правя ескиз; **~it podle skutečnosti** рисувам от натура; **mráz ~í květy na okně** *прен.* студѝт рисува цветя по прозѝреца 2. (*кого, со*) *книж.* рисувам, изобразявам, чертая (*някого, нещо*): **literatura ~í život** литературата изобразява живота
- кresl|it se**, -ím *се* *несв. книж.* очертавам се: **hory se ~í na obzoru** планината се очертава на хоризѝнта
- кretén**, -a *м.* 1. *мед.* кретѝн 2. *грубо експр.*

кретѐн, идиот, глупак: **vynadal mu ~ů** той го нарече кретѐн, идиот

kretenizm|us, kretenism|us [-nyz-], **-u** *м. мед.* кретенизъм

kretěnský, -á, -é кретѐнски: **~ý výraz tváře** кретѐнски израз на лицето

kreténstv|í, -í *ср. 1. мед.* кретенизъм **2. грубо** кретенизъм, идиотизъм, кретѐнщина, идиотщина

kreton, -u *м. текст.* кретѐн

kretonov|ý, -á, -é кретѐнов; който е от кретѐн

krev, krve *ж.* **1.** кръв: **žilní** ~ венозна кръв; **tepenní** ~ артериална кръв; **oběh krve** кръвообращение; **dárce krve** кръводарител; **dárkyně krve** кръводарителка; **transfuze krve** *мед.* преливане на кръв; кръвопреливане; **chrlení krve** *мед.* хрăчене на кръв; кръвохрак; **výron krve do mozku** *мед.* кръвоизлив в мозъка; **otrava krve** *мед.* отравяне на кръвта

♦ **člověk z masa a krve** човек от плът и кръв; **děvče ~ a mléko** бяла и румена девойка; **začervenala se do krve** тя се изчерви до корена на косата; **hádat se do krve s někým** карам се жестоко с някого; **servat se do krve** сбия се до кръв; **smlouvat do krve** пазаря се докрай **2.** кръв, характер, темперамент: **mít vznětlivou, nepokojnou, horkou, bujnou** ~ имам гореща, буйна кръв; **má to v krvi** това му е в кръвта; **přešlo mu to do krve** това му стана втора природа; **mít v sobě básnickou** ~ имам поетична жилка; **na jeho rukou lpí ~ nevinných lidí** ръцете му са изцапани с кръвта на невинни хора; **potřísnit si ruce něčí krví** изцапам си ръцете с нечия кръв; **porobit krví a železem** завладѐа с кръв и меч **3. прен.** кръв, род, корен: **hlas krve** гласът на кръвта; **zapřít** **svědkovi** **proti**

sobě kapku poctivé krve той е голлям мошѐник; **krev mé krve** кръв от моята кръв, плът от моята плът; кръв от кръвта ми, плът от плътта ми; ~ **se nezapře** не падам по-далѐч от корена си; **žena cizí krve** жена, съпруга от чужд произход; **mít modrou krev** имам синя кръв; **lidé zelené krve** *шегов.* ловджии, авджии; **krev není voda** *пословица* кръвта вода не става; **z cizího ~ neteče** *пословица* на чужд грѐб стѐ тояги са малко **4. в съчет.** ~ **mu vře, kupí v žilách** кръвта му кипи, ври в жилите; **prolévat, dávat, cedit ~ za vlast** проливам кръвта си за отѐществото; **potit se krví** умирам от страх, от безпокойство; ~ **mu tuhne, stydne v žilách** кръвта му се смразява, застива в жилите; **nebyl by se v něm krve**

dořezal кръвта му изстива в жилите от ужас; той пребледня от ужас; **to mi pije** ~ това ми взема здравето; това страшно ме тормози, измъчва; **to dělá zlou** ~ това е ябълка на раздѐра; това предизвиква недовѐлство; **způsobit si mnoho zlé krve** събудя много неприязън към себе си

krevel, -e/-u *м. минер.* хематит; червена желязна руда; кръвен камък

krevelov|ý, -á, -é *минер.* хематитен

krevel|a, -y *ж. зоол.* скарида (Leander)

krevnatě *нар.* пълнокръвно и прен.

krevnat|ět, -ím, 3. мн. -ějí/-í *несв.* ставам пълнокръвен

krevnatost, -i *ж.* пълнокръвие и прен.

krevnat|ý, -á, -é пълнокръвен и прен.

krevn|í, -í, -í кръвен; който се отнася до кръв: **~í skupina** *биол.* кръвна група; **~í oběh** *биол.* кръвообращение; **~í tlak** *биол.* кръвно налягане; **~í podlitina** кръвоизлив, хематом; **~í zkouška** *мед.* кръвна картина; изследване на кръвта; **~í obraz** *мед.* анализ на кръвта; кръвна проба; **~í tlačěnka** *хран.* пача (подобна на *кървавица*); **~í smilstvo** кръвосмѐшение; **~í msta** кръвно отмъщение

krhavě *нар.* гуреливо; със съзливичи очи

krhav|ý, -á, -é **1.** гурелив; който е със съзливичи очи **2. прен.** мъждукащ: **~é světlo** мъждукаща светлина

krchov, -a *м. остар. разг.* гробища, гробище

♦ **krchov** **života** **na smrti** живот и на смърт; тук миреше на кръв; **je z něho cítit** ~ той си отива; той е вече пътник; той миреше на прѐст, на гробища

kriket, -u *м. спорт.* крикет

kriketov|ý, -á, -é *спорт.* който се отнася до крикет

kriminál, -u *м. разг. често експр.* затвѐр, пандиз, драгѐлник; **sedět v ~e** лежа в затвѐр, в пандиз, в драгѐлник; **ten je zralý pro** ~ той плаче за драгѐлника

kriminalist|a, -y *м.* криминалист

kriminalisticky [-ty-] *нар.* криминално, криминалистски; в криминално, криминалистическо отношение

kriminalistick|ý [-ty-], **-á, -é** криминалистически

kriminalistik|a [-ty-], **-y** *м.* криминалистика

kriminalistk|a, -y *ж.* криминалистка; специалистка по криминалистика

kriminalit|a, -y *ж. книж.* престѐпност, криминалност

kriminálk|a, -y *ж. разг.* криминална полиция; криминален отдѐл

kriminálně нар. **1.** криминално, престъпно, углавно: ~ **odsouzený** осъден за криминални престъпления **2.** *прен. експр.* страхотно, ужасно, безбодно, престъпно: ~ **vysoké ceny** престъпно високи цени

kriminální |i, -í, -í **1.** криминален, престъпен, углавен: ~ **í čin** криминално, углавно престъпление; ~ **í případ** криминален случай; ~ **í policie** криминална полиция, криминален отдел; ~ **í film** криминален филм; *разг.* криминал **2.** *прен. експр.* страхотен, ужасен, безбоден, невъзможен: **venku je ~í mráz** навън е страхотен студ; ~ **í humor** черен хумор

kriminálnice, -e ж. *разг. експр.* **1.** криминална (затворничка) **2.** бивша затворничка (*осъдена за криминално престъпление*)

kriminálník, -a м. *разг. експр.* **1.** криминален (затворник) **2.** бивш затворник (*осъден за криминално престъпление*)

krindapána, **krindepane** *междум. малко остар. разг.* за бôга; *често и в съчет.* **pro krindapána!** за бôга! **krindepane, co se stalo?** каквò се е случило, за бôга? **pro krindapána, kde jste se tu vzal!** откъде се взехте, за бôга!

krinolín |a, -у ж. кринолин

krinolínový, -á, -é кôйтò се отнася до кринолин: ~ **á sukně** пола-кринолин

krípl, -a м. *разг. пейор.* инвалид, сакат; хилав човек; развалина

kristián |a [-ty-], -у ж. *спорт.* кристианка (завой при пързаляне със ски, кънки и под.)

Kristus, -a м. *рел. библи.* Христòс: *обикн. в съчет.* **Ježíš ~us** Исус Христòс; ~ **us Pán** Исус Христòс; **před ~em** (*съкр. пф. Kr.*) преди Христà; преди новата èра; **po ~u** (*съкр. po Kr.*) **Христòс** ◆ **Ježíš ~e Pane! pro ~a Pána! pro Ježíše ~a! pro Kristovy rány! pro pět ran Kristových!** за бôга! Исусе Христè! **zapřít někoho jako Petr ~a** отрекà се от някого като свети Пётър от Исус Христòс

kritérij |um, **kritérij** |on, -a ср. *книж.* критèрий, мерило: **objektivní ~um/~on** обективен критèрий

kriticizm |us, **kriticizm** |us [-tyciz-], -у м. *филол.* критицизъм

kriticky [-ty-] нар. **1.** критично, критически: **posuzovat něco** ~ ймам към нещо критично отношение; отнасям се критично към нещо **2.** критично, критически, сериозно, опасно: ~ **zhoršená situace** критично, критически, сериозно, опасно влошено положение

kritický [-ty-], -á, -é **1.** критичен, критически: ~ **ý duch** критичен дÛх; ~ **á studie** критическа

студия; ~ **é vydání knihy** академическо издание на книга; издание на книга с критически апарат; критично издание на книга **2.** критичен, критически, сериозен, опасен: ~ **ý okamžik** критичен момент; **jeho stav je (velmi) ~ý** неговото положение е критично; положението му е много сериозно; ~ **á teplota** *физ.* критична температура

kritičk |a [-ty-], -у ж. критичка

kritičnost [-ty-], -í ж. **1.** критичност, критичизъм; критичен подход; критично отношение **2.** критичност; критичен характер: ~ **chvíle** сериозност на момента

kritik [-tyk], -a м. критик: **literární** ~ литературен критик; **hudební** ~ музикален критик

kritik |a [-ty-], -у ж. критика: **literární** ~a литературна критика; **konstruktivní** ~a конструктивна, съзидателна критика; **ostrá, zdrcující** ~a òстра, унищожителна критика; **to je pode vši ~u** *разг.* товà е под всякаква критика

kritiz |ovat [-ty-], -uji/*разг.* -uju *несв. (кого, со; -) критикувам (някого, нещо); подлãгам на критика (някого, нещо): ~ovat něčí činnost* критикувам нечия дèйност

krize, -e ж. криза: **duševní** ~e душèвна, психическа криза; **vládní** ~e правитèлствена криза; **hospodářská** ~e *икон.* икономическа криза

krizový, -á, -é кризисен: ~ **á léta** кризисни години, години на криза

krk, -u м. **1.** врат, шия: **tlustý** ~ дебел врат; **dlouhý** ~ дълга шия; **husí** ~ шия на гъска; **svalstvo** ~u мÛскули на врат, на шия; **kroutit ~em** въртя глава; **natahovat** ~ протягам, протòчвам шия, врат; **bolí mě za ~em** боли ме вратът, шията; **padnout někomu kolem ~u** хвèрля се някому на вратà, на шията; **pověsit se někomu na** ~ увисна някому на вратà, на шията ◆ **prohřadit domníž**

na ~ опра нòжа о гърлото на някого; притисна някого (*до стената*); **zakroutit někomu** ~ / ~em извия вратà на някого и *прен.* унищожà някого; извия някому вратà, шията като на (петровско) пиле; **nohu si proto nedám za** ~ пет парè не давам за товà; **vězí v dluzích až po** ~ до гÛша е затънал в дългове; **mám toho až po** ~ дойдè ми до гÛша; **už mi to leze z ~u/~em** дойдè ми до гÛша; омрèзна ми; опротивя ми; **uvázat si někoho na** ~ натоварвам се с грижата за някого; **hodit někomu něco na** ~ прехвèрля грижата за нещо на някого, върхÛ някого; **mít někoho, něco na ~u** някой, нещо ми висè на шията; **už to mám**

z ~u вѣче се отгърва̀х от това̀; **má na ~u sedmdesátku** то̀й/тя̀ йма̀ към̀ седемдесѣт̀ годи́ни; то̀й/тя̀ йма̀ към̀ седемдесѣт̀ ла́зарника̀; **přijít o ~** за̀губѣ́ гла̀вѣта̀, живѣ́та̀ си; **jde mu, běží mu o ~** това̀ за̀ не́го ѐ въ̀прѣс̀ на̀ живѣ́т̀ и на̀ смѣ́рт̀; то̀й ѐ в̀ го́лѣма̀ о́па́сност̀; то̀й глѣ́да да̀ сѝ спаси́ гла̀вѣта̀, живѣ́та̀; **to tě bude stát ~** това̀ щѐ тѝ ко́ства̀ гла̀вѣта̀, живѣ́та̀; **dal bych za to ~, že ...** зала́гам̀ сѝ гла̀вѣта̀, чѐ ... **2.** гър̀ло, гү́ша: **bolí mě v ~u** бо́ли мѐ гър̀лото̀; **vysychá mi ~** **су́ши мѝ гър̀ло** ♦ **stát někomu peníze do ~u** пъл̀ня гү́шата̀ на̀ ня́кого̀; разглѣ́звам̀, развращѣ́вам̀ ня́кого̀ с̀ мнѣ́го па́ри; **starost mi padla z ~u** па́дна мѝ ка́мък̀ от̀ гър̀ба̀ **3.** *експр.* гър̀ло, ду́ша, чо́вѣк (за̀ *изхранванѐ*): **mít doma pět hladových ~ů** й́мам̀ вкѣ́щи, у̀ до́ма̀ пѣ́т глѣ́дни гър̀ла̀ **4.** муз. гри́ф, шй́йка: **~ basy** гри́ф на̀ контраба́с

krk|at, -ám *несв. разг.* ори́гвам̀ се

krkat|ý, -á, -é **1.** де́беловра́т, дѣ́лговра́т **2.** *разг. експр.* а́лчен, не́наси́тен

krkavč|e, -ete *ср.* га́рдже

krkavč|í, -í, -í **1.** га́рванов; ко́йто̀ сѐ отна́ся до̀ га́рван **2.** *прен.* безчу́вствен, безсърде́чен, жестѣ́к: **~í matka** безчу́вственѣна, безсърде́чна, жестѣ́ка ма́йка

krkav|ec, -ce **м.** **1.** га́рван: **~ec veliký** зоол. га́рван (*Corvus Corax*) **2.** *експр.* а́лчен, не́наси́тен чо́вѣк; скѣ́перник

krkavic|e, -e *ж.* анат. вра́тна, сѣ́нна арте́рия

krk|nout, -nu *св. разг.* ори́гна се

krkolomnĕ *нар.* **1.** гла̀волѣ́мно **2.** риско́вано, безразсѣ́дно

krkolomnost, -í *ж.* гла̀волѣ́мност

krkolomn|ý, -á, -é **1.** гла̀волѣ́мен, стрѣ́мен: **~á horská stezka** стрѣ́мна пла́нинска̀ пѣ́те́ка **2.** *експр.* о́па́сен, риско́ван, безразсѣ́ден: **~ý experiment** риско́ван експеримѣ́нт; **~á odvaha** безразсѣ́дна смѣ́лост; **~ý skok** гла̀волѣ́мен ско́к

krkoun, -a *м. разг. експр.* а́лчен, не́наси́тен чо́вѣк; скѣ́перник

krkounsk|ý, -á, -é *разг. експр.* скѣ́пернически; ко́йто̀ сѐ отна́ся до̀ а́лчен, не́наси́тен чо́вѣк

krkounstv|í, -í *ср. разг. експр.* а́лчност, не́наси́тност, скѣ́перничѣство

krkovic|e, -e, обикн. умал. krkovičk|a, -y *ж.* месѣ́ от̀ вра́т: **vepřová ~a** свѣ́нски вра́т

krm|ě, -ě *ж.* кни́ж. хранѣ́, я́стие, го́зба, я́дене

krmel|ec, -ce *м. лов.* кърмилка̀, корѣ́то за̀ хранѣ́ на̀ дѣ́вѣч

krmen|í, -í **ср.** **1.** хранѣ́не **2.** хранѣ́, кърма̀, фура́ж за̀ до́битѣ́к

krmič, -e *м.* чо́вѣк, ко́йто̀ хра́ни до́битѣ́к или птѣ́ци в стопа́нство

krmičk|a, -y *ж.* же́на, ко́ято̀ хра́ни до́битѣ́к или птѣ́ци в стопа́нство

krmičsk|ý, -á, -é ко́йто̀ сѐ отна́ся до̀ хо́ра, хра́нещи до́битѣ́к или птѣ́ци

krm|it, -ím *несв. 1. (koho, со́ čím)* хра́ня (ня́кого, не́що с̀ не́що): **~it dítě z láhve a)** хра́ня дете́ от̀ ши́ше **б)** дете́то ѐ на̀ изку́ствѣна хранѣ́; **ptáci ~í mlád'ata** птѣ́ците хра́нят ма́лкитѐ си ♦ **trávník ~í** **trávník ~í**

~it někoho těšínskými jablky хра́ня ня́кого̀ с̀ го́ли обе́щѣ́ния **2. (koho)** уго́явам̀: **~it prase na sádlo** уго́явам̀ свѣ́нѣ, прасѣ́ за̀ сла́ниѣна; **~it husu šiškami** уго́явам̀ гѣ́ска с̀ шрѣ́т **3. (koho, со́ čím)** *експр.* го́щавам̀, уго́щавам̀, подхра́нвам̀ (ня́кого̀ с̀ не́що); подна́сям̀ (на̀ ня́кого̀ не́що): **~it čtenáře senzačními zprávami** го́щавам̀ чита́тели́те съ́с сенза́ционни вѣ́сти

krm|it se, -ím se *несв. 1.* хра́ня сѐ (за̀ живѣ́тѣ́ни) **medvěd se ~í lesními plody** ме́чка́та сѐ хра́ни с̀ го́рски пло́дове **2. експр.** хра́ня сѐ, ха́пвам̀ си, я́м (за̀ хо́ра): **~í se od rána do večera** тѣ́пче сѐ от̀ сү́трин до̀ вѣ́чер

krmít|o, -a *ср.* храни́лка: **~o pro drůbež** храни́лка за̀ до́ма́шни птѣ́ци; **~a v úlu** храни́лки в̀ ко́шер (за̀ подхра́нванѐ на̀ пчели)

krmiv|o, -a *ср.* кърма̀, зѣ́б, фура́ж: **zelené ~o** зе́лен фура́ж; **silážované ~o** сила́жѣран фура́ж; **jadrné ~o** концентрѣ́ран фура́ж

krmivov|ý, -á, -é фура́жен; кър́мен; ко́йто̀ сѐ отна́ся до̀ кърма̀, зѣ́б, фура́ж: **~á základna zeměd.** фура́жна ба́за

krmn|ík, -a *м.* прасѣ́, свѣ́нѣ за̀ уго́яване

krmn|ý, -á, -é **1.** кър́мен, фура́жен: **~á řepa** кър́мено цвеклѣ́; **~ý ječmen** е́чемѣ́к; **~á dávka** да́жба за̀ е́днокра́тно хра́нене на̀ до́битѣ́к **2.** хра́нен, го́ен: **~ý vepř** го́йна свѣ́нѣ; прасѣ́, свѣ́нѣ за̀ уго́яване

krn|ět, -ím, 3. мн. -ějí/-í *несв.* крѣ́я, за́кърня́вам̀; нѐ ви́рѣя, нѐ ра́ста: **~ět duševně** изоста́вам̀ у́мствѣ́но

krobián *вж. grobián*

krá|j, -e, -í **ж.** **1.** кра́чка, кра́чка **2.** кра́чка, кра́чка

se, durdí se jako ~ ѣ́жи сѐ ка́то пѣ́тѣ́л

kroc|an|í, -í, -í пѣ́шечки

kroče|j, -e *м. и по-рядко ж.* кни́ж. кра́чка, стѣ́пка

kroč|it, -ím *св. остар. поет.* напра́вя кра́чка; стѣ́пя

kroj, -e *м.* **1.** носѣ́я; на́ционѣ́лен ко́стѣ́м; уни́фо́рма: **lidový ~ z Plzeňska** на́ционѣ́лна носѣ́я от̀ пѣ́лзенски́я кра́й; **sokolský ~** по-ра́но уни́-

форма на физкултурно дружество „Сokol“ 2. *спорт* **облекло** ♦ **jaký-tak** **sestroj**
поговорка нагаждай се към средата, в която живееш; съобразявай се с обстановката
krojovan|ý, -á, -é който се отнася до носия, до национален костюм: **~é národopisné skupiny** фолклорни групи в национални носии
krojov|ý, -á, -é който се отнася до носия, до национален костюм
krok, -u м. 1. крачка, стъпка: **drobné ~y** ситни крачки, стъпки; **cítit bolest při každém ~u** усещам болка при всяка стъпка, на всяка крачка; **jít ~ za ~em** вървя стъпка по стъпка; вървя бавно; **kráčet milovými ~y** вървя с гигантски крачки; **pochodový ~** маршова стъпка; **taneční ~** танцова стъпка; **udělat první ~ a)** прохода (за дете) **б)** *прен.* направя първа стъпка, крачка, проявя инициатива (в някаква дейност); **zπάtky ani ~!** ни/нищо крачка *назад* **прен.** ♦ **první doživotní prázdnina** телна проява в живота; **setkávat se s něčím na každém ~u** натъквам се на нещо на всяка крачка; **nebezpečí číhá na každém ~u** опасността дебне отвсякъде; **nehnout se ani na ~** не мръдна от мястото си; **na Nový rok o slepici ~** *поговорка* на Нова година денят наедрия с просено зърно; **je to odtud jen pár ~ů** това е на две крачки оттук; **byla taková tma, že nebylo vidět ani na ~** беше тъмно като в рог, не се виждаше на една крачка 2. походка, ход, крачка: **zkrátit ~!** *воен. спорт.* забави крачка! **zrychlit ~!** *воен. спорт.* ускори крачка! **zvolnit ~!** *воен. спорт.* забави крачка! **přidat do ~u** ускоря ход, крачка *и прен.* **držet ~ s někým** вървя в крак с някого *и прен.*; **všechno jde svým obvyklým ~em** всичко върви по обичайния ход ♦ **všechny žijí ~em** влача се като свински черва; **hnát někoho svinským ~em** *грубо* гоня, изхвърлям някого 3. *по-рядко* следá, стъпка: **~y ve sněhu** следí, стъпки в снега 4. разстояние, разкрач, крачка; фут: **ve vzdálenosti asi 50 ~ů** на разстояние около 50 крачки, разкрача 5. инициатива, начин, стъпка, постъпка, действие: **důležitý ~ vlády** важна стъпка на правителство; **podniknout, učinit příslušné ~y** взема съответни мерки; **litovat svého ~u** съжалявам за своята постъпка; **chybný ~** погрешна стъпка, постъпка
krokem *нар.* ходом, бавно
kroket, -u м. *спорт.* крокѐт
kroket|a, -y ж. *гов.* крокѐт, кюфтѐ: **bramborové ~y** картофени крокѐти, кюфтѐта

krok|ev, -ve ж. *строит.* мертѐк; гредá, било на покривна конструкция
krokodýl, -a м. *зоол.* крокодил (Crocodylus)
krokodýl|í, -í, -í *зоол.* крокодилски: **~í kůže** крокодилска кожа; **~í slzy** *прен.* крокодилски сълзи
krokoměr, -u м. крачкомѐр, педомѐтър
krokov|ý, -á, -é крачков, стъпков
krokus, -u м. *бот.* минзухар, шафран (Crocus sativus)
krokvice, -e ж. 1. *умал.* мертѐк; гредá, било на покривна конструкция 2. нивелир
kromě, по-рядко krom I. *предлог* с *род.* освѐн; с изключение на: **~ toho** освѐн това; **byli pryč tam všichni ~ nás** там били всички освѐн нас, с изключение на нас; **~ jiného se dohodlo, že...** покрай другото, освѐн другото се реши, че...; **lékař ordinuje každý den ~ soboty** лекарят приѐма всеки ден освѐн в събота
kromě II *нар.* освѐн: **~ v pondělí jsme vždy doma** освѐн в понеделник сме си винаги в къщи; **~ s tebou jsme mluvili ještě s bratrem** освѐн с тебе говорих още и с брат си
kromobyčejně *нар.* *остар.* необикновѐно, не-обичайно, извънрѐдно
kromobyčejnost, -i ж. *остар.* необикновѐност, необичайност, извънрѐдност
kromobyčejn|ý, -á, -é *остар.* необикновѐн, не-обичаен, извънрѐден
krompáč *вж.* **krumpáč**
kronika [-пу-], -у ж. 1. хроника, летопис: **Dalimilova ~a** летопис, хроника на Далимил; **ten člověk je živá ~a obce** *прен.* често пейор. този човек е живата хроника на селото 2. хроника, вѐсти: **divadelní ~a** театрална хроника, театрал-**на** ♦ **občasná** това мѐже да се разказва надълго и нашироко 3. *лит.* хроника, сага
kronikář [-пу-], -е м. 1. летописец, хронограф 2. хроникѐр
kronikářsky [-пу-] *нар.* летописно, хроникално, хроникѐрски
kronikářsk|ý [-пу-], -á, -é летописен, хроникален, хроникѐрски: **~ý sloh** стил на летопис
kronikářstv|í [-пу-], -í *ср.* хроникѐрство; писане на хроника; съставяне на летопис
kropáč, -e м. 1. поливалка; решѐтест накрайник на лейка 2. *църк.* ръсило; попка китка за ръ-**це** ♦ **trávní**
(при неприятна изненада)
kropenat|ý, -á, -é пѐстър; който е на точки, на капки: **~é ptačí vajíčko** пѐстро яйце на птица; **~á tvář** *експр.* луничаво лице; **perlička ~á** *зоол.* токачка (Numida meleagris)

kropenk|a, -у ж. църк. съд със светена вода за ръсене

kropic|í, -í, -í поливален, дъждовален: **~í konev** лейка, поливалка; поливачка; **~í vůz** цистерна, камион за поливане на улици; автомобил-поливачка; **~í zařízení** дъждовално устройство

kropič, -е м. поливач (на улици, паркове и под.)

kropičk|a I, -у ж. поливачка (жена, която полива улици, паркове и под.)

kropičk|a II, -у ж. 1. лейка, поливалка, поливачка 2. дъждовална машина

krop|ít, -ím неск. (koho, co) ръся, поръсвам, оросявам, напръсквам, опръсквам, поливам (някого, нещо): **~it ulici** поливам, мия улици; **~it prádlo před žehlením** напръсквам пране преди гладене; **~it zemi potem** прен. поливам земята с пот

krosn|a, -у ж. остар. и диал. кош, кошница за носене на гръб

krosnař, **krosnař**, -е м. остар. амбулантен търговец (който носи стока в кош на гръб)

krosnař|ít, -ím неск. остар. разг. търгувам (за амбулантен търговец)

krosnařk|a, -у ж. остар. амбулантна търговка (който носи стока в кош на гръб)

krosnič|k|a, -у ж. остар. и диал. умал. кошче за носене на гръб

krotce нар. 1. кротко, мирно 2. ирон. пейор. без свян; разпуснато, разюздано (обикн. за жена)

krot|ít, -ím неск. (koho, co) 1. укротявам, дресирам, опитомявам (някого, нещо): **~it šelmu** укротявам, дресирам хищници 2. обуздавам, успокоявам, укротявам, усмирявам (някого, нещо): **~it rozčileného člověka** успокоявам развълнуван, раздразнен, възбуден човек; **~it svůj hněv** обуздавам, усмирявам гневъ си; **přede mnou se dovedl ~it** в мое присъствие той умееше да се владее

krotitel, -е м. укротител: **~ dravé zvěře** звероукротител, дресьор, дресировач

krotitelk|a, -у ж. укротителка: **~a lvů a tygrů** укротителка, дресьорка на лъвовете и тигри

krotitelstv|í, -í ср. звекоукротителство, дресьорство

krotk|ý, -á, -é 1. кротък, питомен, опитомен: **~á srnka** опитомена сърна 2. кротък, мирен, послушен: **~á povaha** кротък, благ характер

♦ **~á kritika** плаха, боязлива критика 4. ирон. пейор. който е без свян; разпуснат, разюздан (обикн. за жена)

krot|nout, -nu неск. 1. укротявам се, опитомявам се: **mláďata rychle ~nou** младите животни бързо се опитомяват 2. ставам кротък, мирен, послушен

krouceně нар. усукано, превзето, неестествено: **vyjadřovat se ~** изразявам се превзето, неестествено

kroucenost, -i ж. усуканост, превзетост, неестественост: **~ slohu** превзетост, неестественост, усуканост на стил

kroucen|ý, -á, -é 1. усукан, пресукан, завъртян, завит: **~á bavlnka** усукан, пресукан конец (за бродерия) 2. превзет, неестествен, усукан, засукан, завъртян: **~ý sloh** превзет, неестествен, усукан, засукан, завъртян стил

krouhačk|a, -у ж. машина за рязане на ситно, за кълчане, за настъргване на зеле, цвекло и под.

krouh|at, -ám неск. (co) рѐжа на ситно, на тънко (нещо); стържа, настъргвам (нещо): **~at zelí** рѐжа, настъргвам зеле на ситно (на ренде); **~at okurky na salát** стържа, настъргвам краставици за салата

kroup|a, -у, обикн. мн. **kroupy**, **krup** ж. 1. булгур 2. град, градъшка: **padají ~y** вали град; има градъшка; **~y jako holubí vejce** град като орехи

kroupov|ý, -á, -é 1. булгурен: **~á polévka** булгурена супа, супа с булгур 2. който се отнася до град, до градъшка; градоносен: **~é mračno** градоносен облак

krouť|ít, -ím неск. 1. (co) усуквам, увивам, завивам (нещо): **~it lano** усуквам дебело въже; **~it (si) cigaretu** свивам си цигара; **~it si kníry** засуквам си мустациите 2. (čím) въртя (нещо): **~it knoflíkem přijímače** въртя копче на радио, на радиоприемник; **~it hlavou** въртя глава; **~it oňáčím** ♦ **~í bandám**

чудя се на нещо; недоумявам; съмнявам се в нещо 3. (co) преиначавам, изопачавам (нещо): **~it paragrafy** преиначавам закони; **~it všelijak svou rodnou řeč** изопачавам родната си реч; говоря, изразявам се престорено, превзето

krouť|ít se, -ím se неск. 1. извивам се, вия се, лъкатуша, криволича: **cesta se ~í podle řeky** пътят лъкатуши покрай реката; **~í se jí vlasy** косата ѝ е къдрава; **okraj koberce se ~í** ръбът на килима се засуква 2. гърча се, свивам се: **~í se jako červ** гърчи се като червей; **~í se bolestí** гърчи се от болка 3. въртя се: **~it se na židli** въртя се на стол; **~it se před zrcadlem** ♦ **~í křídly**

на **báni** разг. **a**) не мога да си намѐря място (от притеснение и под.) **б**) пѐрча се **4.** (z *čeho*) *експр.* шикалкавя; усуквам, извѐртам (*нещо*): **~il se z toho, jak mohl** той ѝскаше да се измъкне по някакъв начин

krouživ|ý, -á, -é въртелив: **~ý pohyb** въртеливо движение

krouž|ek, -ku *м.* **1.** кръгче, прѐстен, сегмент, колелцѐ, звенò; халкà, търкалцѐ; брѐнка: **~ek na klíče** халкà за клòчове; ключодържàтел; **~ek nad písmenem u** *език.* кръгче над бѹквата и (*в чешката азбука за означаване на квантитет*); **řetězy z papírových ~kù** книжни гирлянди; **pístní ~ek** *техн.* бутàлен прѐстен, сегмент; **těsnicí ~ek** *техн.* уплътнителен прѐстен; **mazací ~ek** *техн.* смазòчен прѐстен, сегмент; **stírací ~ek** *техн.* маслосъбирàтелен прѐстен; **upínací ~ek** *техн.* пристегàтелен прѐстен; **~ky na ledě při bruslení** *спорт.* кръгове, фигури на лед при кàране на кѐнкѹ **2.** кръжòк: **studijní ~ek** на̀учен кръжòк; **zájmový ~ek** *учил.* кръжòк по извѐнклàсни занимàния; **důvěrný ~ek** тѐсен приятелски кръг

krouž|it, -ím *несв.* **1.** (*čít*) въртѹ (*нещо*) в кръг: **~it hlavou** правя кръг с глава **2.** и **krouž|it se** *рядко остар.* кръжà, обикалям, вия се, въртѹ се; правя въртеливи, кръгови движѐния: **pták ~í nad lesem** птицата кръжѹ, вия се, въртѹ се над горàта; **planety ~í kolem Slunce** планѐтите обикалям, кръжàт, въртѹт се около Слѐнцето; **divné myšlenky mu ~ily hlavou** *прен.* стрàнни мѹсли му се въртѹха в главàта; **nad čelem se jí ~ily tmavé kučery** над чѐлòто ѝ се вѹеха тѹмни кѐдрици **3.** (*co*) правя, изработвам (*нещо с кръгла форма*): **~it džbán na hrncířském kruhu** изработвам стòмна на грѐнчàрско колелò; **bruslař ~í na ledě osmičky** кѐнкѹòрѹт правѹ, въртѹ осмòрки на ледà

krouživě *нар.* въртеливо, въртѹщо се, вѹещо се

krouživ|ý, -á, -é въртелив, въртѹщ се, вѹещ се; кръгов: **~ý pohyb** въртеливо, кръгово движѐние; **~ý vlas** кѐдрав кòсѹм

kroužkovac|í, -í, -í **1.** кòйто се отнàся до фестòн; фестòнен: **~í stroj** машинà за бродѹране на фестòн; **~í steh** фестòн бод **2.** *зоол.* опрѐстенителен; кòйто се отнàся до опрѐстеняване на птици: **~í stanice** бàза за опрѐстеняване на птици

kroužkován|í, -í *ср.* **1.** фестòн: **zdobení ~ím** украсѐн с фестòн **2.** фестонѹране **3.** *зоол.* опрѐстеняване на птици

kroužkovan|ý, -á, -é **1.** състàвен от халки, от прѐ-

стени, от брѐнки: **~é brnění** плѐтена рѹзница (*от металически халки, брѐнки*) **2.** фестонѹран; украсѐн с фестòн **3.** *в съчет.* **~é ů** *език.* дѹлго и

kroužk|ovat, -uji/разг. -uju *несв.* **1.** *зоол.* опрѐстенявам: **~at čápy** опрѐстенявам щѐркели **2.** (*co*) фестонѹрам, украсявам (*нещо*) с фестòн

kroužkovit|ý, -á, -é прѐстеновиден; направен от прѐстени, от халки; прѐстенов: **~ý pancíř** плѐтена рѹзница; брòня от металически халки, брѐнки; **červi ~í** *зоол.* кръгли чѐрвеи (*Aunelida*)

kroužkov|ý, -á, -é кòйто се отнàся до прѐстеновиден кръг, кръговиден; кръгов, прѐстенов: **~á košile** плѐтена рѹзница, брòня; **~é mazání** *техн.* прѐстеновидно смазване

krov, -u *м.* **1.** пòкривен гредорѐд: **dřevěný ~** дѹрвен пòкривен гредорѐд **2.** *прен.* пòкрив, стрѹха, кѹща, дом: **bydlet s někým pod jedním ~em** живѐа с някого под един пòкрив

krov|ka, -ku, обикн. мн. krov|ky, -ek *жс. зоол.* твѐрди гòрни защитни крилà на брѐмбари

krp|ec, -ce, обикн. мн. krp|ce, -cù *м.* цѐрвѹли, опѹнци

krt *вж. krtek*

krtč|í, -í, -í кѐртѹчи, кѐртов, кѐртовски: **~í kůže** кѐртѹча кòжа; **~í práce** *прен.* подрѹвно, подмòлно дѹйствиє (*вѹв вреда на някого*)

krt|ek, -ka, по-рядко krt, -a *м. зоол.* кѐртица, кѐрт (*Talpa*): **~ek obecný** кѐртица (*Talpa europaea*)

krtic|e I, -e *жс. остар. диал.* кѐртица, кѐрт

krtic|e II, -e *жс. остар. мед.* скрофулòза, живеница

krtin|a, -y *жс., krtin|ec, -ce* *м.* кѐртичина

krtonožk|a, -y *жс. зоол.* пòпово прасѐ (*Grullotalpa*)

kruci, crucifix I, krucinál *междум.* дявол да го взѐме; по дяволите; бòже гòсподи (*за яд, негодуване, изненада*): **~, to je smůla!** *ирон.* àма, че кѹсмѐт!

crucifix II, -u *м. религ.* разпѹтие, крѐст

krůč|ek, -ku *м. умал.* **1.** мàлка крàчка, стѹпка; стѹпчица: **dítě dělá první ~ky** детѐто правѹ пѐрви стѹпки; **jít cupitavými ~ky** вървѹ със сѹтни крàчки, стѹпки; ситнѹ **2.** следà, стѹпка, стѹпчица

kruč|et, обикн. третол. и безл. -í *несв.* кѹрка, кѹркòри: **~í mi v bříše hladem** кѹркòрят, кѹркàт ми червàта от глàд

kruh, -u *м.* **1.** *геом.* кръг: **soustředné ~y** концентрични кръгове; **stoupnout si do ~u** за-

стана в кръг; **před očima se mu udělaly** ~у кръгове му се въртяха през очите; **mít ~y pod očima** ймам кръгове, сѣнки под очите; **hrnčířský** ~ *спец.* грънчарско колелò; **polární** ~~звонилò~~ **phlák** в **začarovaném, bludném** ~у въртя се в омагьòсан кръг **2.** окръжност: **obvod** ~у обикòлка на окръжност; **narýsovat, opsat** ~ опиша, начертая окръжност **3.** халкà, пръстен: **nosit v uších** ~у нòся халкй на ушите **4.** обикн. мн. **kruhly, -ů спорт.** халкй: **cvičení na kruzích** упражнѣния на халкй **5.** кръг, обкръжение, средà: в **rodinném** ~у в семѣен кръг; **redakční** ~ рѣдколегия; редакционна колегия; **vládní** ~у правителствени кръгове; **vyšší** ~у вйсши кръгове; върхушка

kruhadlo, -a ср. рендѣ

kruhátko, -a ср. умал. рендѣнце

kruhovitý, -á, -é кръговиден, кръгообразен, кръгов, кръгъл: ~ý **tvar** кръгла фòрма

kruhový, -á, -é кръгов, кръговиден: ~á **výseč** геом. кръгов сѣктор; ~á **úseč** геом. кръгов сегмент; ~ý **pohyb** движѣние в кръг; кръгово движѣние; ~á **pila** техн. бàнциг; ~á **pec** техн. рингова пещ (*за тухли*); ~ý **sval ústní** анат. кръгъл мускул на устàта

kruchtja, -y ж. църк. клирос, клир; балкòн за хòр в църква

krumpáč, разг. krompáč, -e м. търнокòп, кйрка

krumplovat, -uji/разг. -uju неск. бродйрам, везà със златò, сребрò, пѣрли, скъпоцѣнни кàмъни

krunýř, -e м. **1.** истор. брòня, рйзница **2.** зоол. брòня: **želví** ~ брòня на костенурка

krupař, -e м. по-рано търгòвец на зърнени храни

krupařka, -y ж. по-рано **1.** търгòвка на зърнени храни **2.** женà на търгòвец на зърнени храни

krupařský, -á, -é кòйто се отнàся до търгòвец на зърнени храни

krupařství, -í ср. по-рано магазин за продажба на зърнени храни

krůpěj, -e ж. книж. кàпка: ~ **rosy** кàпка росà; ~ **potu** кàпка пòт

krůpějka, -y ж. книж. умал. кàпчица

krupice, -e ж. **1.** грис **2.** сйтна зàхар **3.** метеорол. сугрàшица

krupicový, krupičný, -á, -é **1.** кòйто е от грис: ~á **kaše** кàша от грис; грис-кàша; ~ý **náкуп** пудинг от грис **2.** дребнозърнест: ~ý **cukr** сйтна зàхар

krupička, -y ж. умал. **1.** грис (*фино смляно*): **dětská** ~а грис за кърмàчета **2.** зрѣнце: **červené** ~у на **tváři** ситен обрив, дрѣбни пѣпчици по лицѣ; ~у **potu** кàпчици пòт

krupičkovlý, -á, -é **1.** кòйто се отнàся до грис: ~á **polévka** сùпа с грис **2.** зърнест: ~á **mouka** ѣдро смляно брашнò (*за кнедли*)

krupičný *вж. krupicový*

krup|ka, -ky, обикн. мн. krup|ky, -ek ж. **1.** булгур **2.** метеорол. сугрàшица

krupkovlý, -á, -é булгурен: ~á **polévka** сùпа с булгур

krupník, -u м. **1.** мѣлница за булгур **2.** готв. ястие от булгур

krupobití, -í, ср. градúшка, град: ~í **potlouklo obilí** градúшка унищòжи посѣвите; ~í **na-dávek** *прен.* порòй, потòк от ругатнй

krušin|a, -y ж. бот. зърнастец (*Frangula*)

krušit, -ím неск. **1.** (*со*) остар. раздробявам, счúквам, стрйвам, смйлам на сйтно (*нещо*) **2.** (*коho, со*) книж. мѣча, измѣчвам (*някого, нещо*)

krušně нар. трúдно, тѣжко, мѣчително: ~ **se protloukat životem** живѣя трúдно

krušno нар. трúдно, тѣжко, мѣчително: **bylo mi** ~ бѣше ми тѣжко, трúдно

krušný, -á, -é тѣжък, трúден, мѣчен, мѣчителен: ~ý **život** тѣжък, трúден, мѣчен, мѣчителен живот

krut, -u м. техн. извйване, завйване, завъртане

krůt|a, -y ж. пуйка, мисйрка: **nadutá** ~а *прен. пейор.* надúта пуйка (*за жена*)

kručas, kručák, -a м. разг. експр. звяр; жестòк, свирѣп, сурòв човѣк

krutě нар. жестòко, свирѣпо, сурòво: **jednat s někým** ~ отнàсям се жестòко, свирѣпо, сурòво с някого

krůt|ě, -ěte ср. пуйче, мисйрче

krůt|í, -í, -í пуйчи, мисйрчи

krutíbrko *междум.* по дяволите; дявол да го взѣме; хай да му се не види

krutost, -i ж. жестòкост, сурòвост, свирѣпост

krutovlád|a, -y ж. деспотизъм, тирания

krutovlád|e, -e м. деспòт, тиранин

krutovlád|ný, -á, -é деспòтичен, тираничен

krutlý, -á, -é **1.** жестòк, сурòв, свирѣп: ~ý **vládce** жестòк владѣтел; ~ý **boj** жестòка, страшна борбà; ~á **bolest** жестòка, силна, непоносима бòлка; ~á **rána** жестòк úдар и *прен.* **2.** експр. страхòтен, голям, жестòк: ~ý **hlad** голям глàд; ~á **zima** сурòва, лютà зима; ~ý **mráz** лютò стúд

kružid|o, -a ср. пергѣл: **dělicí** ~о техн. делителен пергѣл; **rýsovací** ~о техн. чертòжен пергѣл

kružít|o, -a ср. пергѣл

kružnic|e, -e ж. геом. окръжност: **opsaná** ~е

- описана окръжност, външна окръжност;
vepsaná ~e вписана окръжност, вътрешна окръжност
- krvácen|í, -í** *ср. мед.* кървене, кръвоизлив, кръвотечение, кръвоизлияние
- krváčet, -ím, 3. мн. -ejí/-í** *несв.* кървя; губя кръв; ймам кръвотечение: ~et z **několika ran** кървя от няколко рани; ~et z **nosu, z úst** течё ми кръв от носа, от устата; **srdce mu ~í** *прен.* сърцето му се облива в кръв
- krváčovost, -i** *ж. мед.* склонност към кървене; хемофилия: **vrozená, dědičná** ~ вродена, наследствена хемофилия
- krváčov|ý, -á, -é** склонен към кървене, към кръвотечение; кървящ; ~á **rána** кървяща рана
- krvák, -u** *м. разг. и жарг.* роман или филм за жестокост и насиллие
- krvákov|ý, -á, -é** *разг.* който се отнася към роман или филм за жестокост и насиллие
- krvavě** *нар.* кърваво; с кръв: ~ **potlačit vzpouru** потуша бунт с кръв: ~ **vydělané peníze** *експр.* с мъка спечелени пари
- krvavět, -ím, 3. мн. -ějí/-í** *несв.* 1. заливам се с кръв; кървя 2. *книж.* почервявам; наливам се с кръв
- krvavít, -ím** *несв.* 1. (koho, co) окървавявам (някого, нещо): ~it si **ruce** наранявам си ръцете до кръв 2. (co) по-рядко обагрям, оцветявам (нещо) с червена, кървава боя
- krvavost, -i** *ж.* кървавост
- krvav|ý, -á, -é** 1. кървав, окървавен: ~é **mozoly** мазоли, протрити до кръв; ~á **rána** кървяща рана; ~ý **pot** кървава пот; **odřít si ruku do ~a** ожуля, одраскам си ръката до кръв 2. кървав, кръвопролитен, жесток: ~ý **boj** кръвопролитна битка; ~ý **režim** кървав режим; ~á **oběť** кървава жертва; ~á **lázeň** *експр.* кървава баня; кръвопролитие; клане; ~á **ironie** *прен.* жестока ирония 3. *експр.* кървав; придобит с мъка: ~é **peníze** с мъка спечелени пари; ~é **ceny** безбоджни цени 4. *нейор.* който се отнася до жестокост и насиллие: ~ý **román** роман за насиллие и жестокост 5. кървав, кървавочервен, ален: ~ý **západ (slunce)** кървав залез
- krvelačně** *нар.* кръвожадно
- krvelačnost, -i** *ж.* кръвожадность
- krvelačn|ý, -á, -é** кръвожаден
- krveproléván|í, -í** *ср.* кръвопролитие; проливане на кръв; клане
- krveprolit|í, -í** *ср.* кръвопролитие, клане
- krvesmiln|ý, -á, -é** кръвосмесителен
- krvesmilstv|í, -í, krvesmilstv|o, -a** *ср.* кръвосмешение
- krvetvorn|ý, krvotvorn|ý, -á, -é** *спец.* кръвообразуващ, хематогенен
- krvežizniv|ec, -ce** *м.* кръвожаден човек; кръвопиец
- krvežiznivě** *нар.* кръвожадно
- krvežiznivost, -i** *ж.* кръвожадность
- krvežizniv|ý, -á, -é** кръвожаден
- krvink|a, -y** *ж. биол.* кръвно телце: **bílé** ~y бели кръвни клетки, телца; левкоцити; **červené** ~y червени кръвни телца, еритроцити; **nedostatek krvinek** малокръвие, анемия
- krvotok, -u** *м.* кръвотечение, кръвоизлив
- krvotvorný** *вж.* **krvetvorný**
- kryc|í, -í, -í** 1. покриваш, покривен: ~í **barvy** покривни бои 2. прикриваш, услóвен; отклоняващ вниманието: ~í **jméno** псевдоним, криптоним; ~í **jméno partyzánů** партизански имена; ~í **adresa** услóвен адрес; ~í **manévr** *воен.* маньовър за прикриване
- krychl|e, -e** *ж.* 1. *геом.* куб 2. предмет с форма на куб
- krychličk|a, -y** *ж. умал.* малък предмет с форма на куб; кубче
- krychlov|ý, -á, -é** 1. кубичен, кубически: ~ý **ob-sah** *спец.* кубатура; ~ý **metr** кубически метър 2. кубовиден, кубообразен: ~é **stavby** сгради с форма на куб
- krymr, -u** *м.* 1. каракул, астраган 2. *текст.* плат, който е имитация на каракул, астраган (*в различни цветове*)
- krymrov|ý, -á, -é** 1. астраганен 2. *текст.* който е от плат, имитиращ астраган
- krypt|a, -y** *ж. архит.* крипта, гробница
- kryptogram, -u** *м. лит.* криптограма
- krypton, -u** *м. хим.* криптон
- kryptonk|a, -y** *ж. разг.* електрическа крушка с криптон
- krys|a, -y** *ж.* 1. *зоол.* плъх (Rattus): **hubení** ~ изтрёбване на плъхове 2. *нейор.* плъх, мръсник, мерзавец, предател, подлец ♦ ~y **opouštějí lod'** плъховете напускат кораба
- krysař, -e** *м.* 1. *истор.* човек, който изтрёбва плъхове 2. куче-плъхоловец
- krysař|it, -ím** *несв. нейор.* действам подло, предателски, подмóлно
- krysařsk|ý, -á, -é** който се отнася до изтрёбване на плъхове: ~á **píšťalka** свирка за примамване на плъхове
- krysl|í, -í, -í** 1. плъши, плъхов: ~í **jed** отрова за плъхове 2. *нейор.* подъл, предателски, подмóлен: ~í **povaha** подъл характер
- krystal, -u** *м.* 1. *минер.* кристал: ~y **solí** солни

кристали, кристали сол **2.** разг. детекторен радиоприемник: **poslouchat na** ~ слушам детекторен радиоприемник **3.** хран. ситна захар

krystaljek, -ku м. умал. кристалче: **třpytivě ~ky sněhu** блестящи кристалчета сняг; блестящи снежни кристалчета

krystalický, -á, -é минер. кристален: ~**ý nerost** кристален минерал

krystalizace, -e ж. **1.** минер. кристализиране, кристализация **2.** книж. кристализиране, избистряне, изясняване, доуточняване: ~**e názorů** кристализиране, избистряне, изясняване, доуточняване на възгледи

krystalizační, -í, -í кристализационен

krystalizovat, -uji/разг. **-uju** неск. **1.** минер. хим. кристализирам: **solná směs ~uje** солта кристализира **2.** прен. кристализирам, избистрям се, изяснявам се; добивам определена форма: **myšlenky ~ují** мислите, идете кристализират, избистрят се, изясняват се

krystalizovat se, -uji se/разг. **-uju se** неск. кристализирам, избистрям се, добивам определена форма

krystalka, -y ж. разг. детекторен радиоприемник

krystalografický, -á, -é минер. кристалографски

krystalografie, -e ж. минер. кристалография

krystalografický, -á, -é **1.** минер. кристален: ~**á soustava** кристалографска система; ~**á mřížka** физ. кристална решетка **2.** в съчет. ~**ý přijímač** техн. детекторен радиоприемник **3.** в съчет. ~**ý cukr** хран. ситна, кристална захар

krystýr вж. **klystýr**

kryt, -u м. **1.** покритие, настилка: **linoleový ~ podlahy** подова настилка от линолеум; ~ **silnice** строит. горна настилка на шосе **2.** покритие, капак, кожух, защитна кутия: **plechový ochranný ~** техн. защитен кожух, предпазна ламарина; ~ **automobilového motoru** техн. капак на автомобилен мотор **3.** скривалище, убежище: **protiletický ~** противовъздушно скривалище **4.** воен. бункер, блиндаж

krytý, kryjí/разг. **kryju/kreju** неск. **1.** (со **čít**) покривам (нещо с нещо): ~ **vůz plachtou** покривам кола с платнище; **malba kryje stěny** боята покрива стените **2.** (кого, со) крия, прикривам, защищавам, предпазвам, пазя (някого, нещо): **klobouk kryje tvář před sluncem** шапката предпазва, пази лицето от слънце; ~ **dítě svým tělem** прикривам дете с тялото си; ~ **si záda** пазя си гърба; ~ **ústup vojska** воен. прикривам отстъпление на войска; ~ **branku**

спорт. пазя врата **3.** (кого, со) крия, скривам (някого, нещо); тая (нещо): **ty přede mnou něco kryješ** ти нещо криеш, тайш от мене; **autor se kryje pseudonymem** авторът се скрива под псевдоним **4.** (со) покривам, удовлетворявам, осигурявам (нещо): ~ **náklady** покривам разходи; ~ **spotřebu výrobou** икон. осигурявам потреблението с производство; ~ **pohledávku** фин. покривам финансов иск; ~ **směnkou** фин. гарантирам полица **5.** спорт. блокирам: ~ **hráče** блокирам играч

krytý se, kryjí se/разг. **kryju se** неск. **1.** (с **čít**) покривам се, съвпадам (с нещо); съответствам (на нещо): **opis listiny se kryje s originálem** претисъкът на документа съвпада с оригинала, съответства на оригинала **2.** крия се, скривам се, укривам се: **zloděj se kryje v kůlně** крадецът се крие, се скрива в бараката **3.** (**čít**) крия се, прикривам се (с нещо)

krytí, -í ср. **1.** техн. покриване; покритие: **materiál ke ~í střechy** материал за покриване на покрив **2.** покриване; покритие, задоволяване, удовлетворяване: ~**í životních potřeb** задоволяване на жизнени нужди **3.** воен. прикритие **4.** спорт. блокиране

krytin|a, -y ж. **1.** покрив: **tašková ~a** керемиден покрив; **eternitová ~a střechy** етернитов покрив; **plechová ~a** ламаринен покрив **2.** настилка: **podlahová ~a** подова настилка **3.** покритие, покривен материал

krytinový, -á, -é покривен; който се отнася до покритие

krytý, -á, -é **1.** покрит: ~**ý vagón** покрит вагон; ~**ý bazén** покрит басейн; ~**á sportovní hala** покрита спортна зала **2.** търг. фин. с покритие; осигурен, гарантиран: ~**ý šek** чек с покритие

křáp I, по-рядко křamp, křám, -u м. разг. експр. патък, калевра; стъра износена обувка

křáp II междум. туп; тряс; трак: **talíř ~ na zem** чинията туп, тряс на земята

křapat, -u/-ám неск. тракам, звънтя, звъкам, дрънкам, тропам

křápat, -u/-ám неск. **1.** тропам, тракам, дрънкам **2.** (**čít**) експр. тряскам, блъскам (нещо): ~**at dveřmi** блъскам врата **3.** грубо плещя, дрънкам, бръщолевя, плямпам

křapavý, -á, -é **1.** дрънкаш, звънтяш, тракаш, тропаш **2.** дрезгав, хриптящ (за глас)

křápaný, -á, -é **1.** дрънкаш, звънтяш, тракаш, тропаш **2.** грубо бърбив; който плещи, дрънка, бръщолевя, плямпа: ~**á baba** бърбива баба, бърбива жена

křaplav|ý, -á, -é 1. дрѣнкаш, тракаш, звѣкаш
2. дрѣзгав, хриптящ (за глас)
křap|nout, -nu св. тракна, звѣнна, иззвѣнтя,
звѣкна, дрѣнна, трѣнна
křáp|nout, -nu св. 1. трѣнна, тракна, дрѣнна
2. (сѣм) трѣсна, блѣсна (нещо); бѣтна (с нещо)
křeč, -e ж. гърч, спазъм/спазма, конвулсия: ~е в
ноhou гърчове, спазми, крампфи в краката; ~
в žaludku спазъм на стомаха; smrtelné ~е
предсмъртна агония; dostal ~do lýtka, do nohy
схва̀на му се кракът; svíjet se v ~ích гърча се
křeč|lek, -ka, -e м. 1. зоол. хомяк (Cricetus): ~ek
zlatý хамстер ♦ prská jako ~ek сѣска, шипи
като гъсок; ядосва се 2. пейор. а) алчен човек
б) дрѣбен зъл човек 3. разг. кожа от хомяк:
plášť s podšívkou z ~ka шуба с подплата от
хомяк
křeč|kovat, -uji/разг. -uju неск. (со; с сѣм) пейор.
трѣпам, събирам (нещо); запасявам се (с нещо)
křečkovitě нар. пейор. като хомяк; алчно, злѣстно
křečkovit|ý, -á, -é пейор. подобен на хомяк;
алчен, зъл
křečkov|ý, -á, -é който се отнася до хомяк: ~ý
kožich шуба с подплата от хомяк
křečovitě нар. конвулсивно, неестѣственно, трѣскаво: ~sevřeně rty силно, конвулсивно стѣснати ўстни; ~se smát смѣя се неестѣственно; ~shánět důvody трѣскаво тѣрся доводи, аргументи
křečovit|ý, -á, -é конвулсивен, мъчителен, спазматичен, трѣскав: ~á bolest спазматична болка; ~ý kašel спазматична, мъчителна кашлица; ~ý pláč конвулсивен, истеричен плач; ~ý smích неестѣствен, истеричен смях; ~é úsilí върховно усилие; ~ý postoj закостенял възглед, закостеняло становище
křečov|ý, -á, -é обикн. в съчет. ~ý záchvat конвулсия; ~é žíly разширѣни вѣни; варици
křečce нар. 1. крѣхко, трошливо, чупливо
2. нѣжно
křehkost, -i ж. 1. трошливост, чупливост, крѣхкост 2. нѣжност
křehk|ý, -á, -é 1. трошлив, чуплив, крѣхък: ~é sklo чупливо, крѣхко стъкло; ~ý salát крѣхка салата; ~é čajové pečivo хрупкави, ронливи бисквити за чай; ~é maso крѣхко, мѣко (печено) месò; ~é těsto готв. мѣслено, сипкаво, ронливо тестò 2. крѣхък, слаб, нѣжен: ~á dívka нѣжно, фино девойче; ~é zdraví крѣхко здраве 3. крѣхък, слаб, неустойчив (морално): ~á žena жена с неустойчив морал
křeh|nout, -nu неск. премръзвам, вцепенявам се, вкочанявам се, втвърдявам се

křehotin|a, -u ж. експр. 1. нѣжно, крѣхко създание; ефирно същество 2. трошлив, чуплив предмет
křehotink|a, -u ж. експр. 1. фина, крѣхка девойка, жена 2. трошлив, чуплив предмет
křehoučk|ý, křehounk|ý, -á, -é експр. 1. крѣхкичък; много трошлив, чуплив, крѣхък 2. крѣхкичък; много крѣхък, нѣжен, слаб
křemelák, -u м. бот. лѣтен дѣб; цер (Quercus)
křemen, -e м. минер. кремък, кварц: tvrdý, pevný
jako жадно ♦ hlněny
polykal той умира от глад; гладен е като вълк
křemenáč, -e, по-рядко křemenák, -a м. бот. червена манатарка (Boletus)
křemen|ec, -ce м. минер. кварцит
křemenn|ý, křemenov|ý, -á, -é минер. кварцов, кремъчен: ~ý písek кремъчен, кварцов пясък; ~é sklo кварцово стъкло
křemičitan, -u м. хим. силикат: ~ hlinitý алуминиев силикат; ~ hořečnatý магнезиев силикат: ~ olovnatý оловен метасиликат; ~ sodný натриев силикат
křemičit|ý, -á, -é силициев, силикатен: kysličník ~ý хим. силициев двуокис
křemík, -u м. хим. силиций (Si)
křemín|ek, -ku м. кремъче, камъче
křen I, -u м. бот. хрян (растение и корен) (Armoracia): párek s ~em крѣнвириш с хрян ♦ pískem (песком) резлива, добре отлежала бира; jdi někam ~kopat! грубо не си навирай гагата, където не ти е работа! гледай си работата! dodat (vyprávení) ~u направа (разказа си) по-интересен
шегов. свѣта на някого 2. пейор. трѣмав, недодялан човек; дрѣвник, туткунин
křen|it se, -ím se неск. грубо пуля се, зверя се ♦ křídly (крякъл) се като телѣ в желѣзница, като телѣ на желѣзница
křenov|ý, -á, -é хрянов: ~á omáčka сòс с хрян; ~á placka мед. лапа с настърган хрян
křepce нар. чеврѣсто, лѣко, подвижно: ~ tančit танцувам чеврѣсто, лѣко, подвижно
křepč|it, -ím неск. експр. играя, танцувам, рипам
křepelák, -u м. лов. 1. мѣжки пѣдпѣдък 2. сѣтерпѣйнтер (рунтаво куче за лов на дрѣбен пернат дивеч)
křepelč|í, -í, -í пѣдпѣдѣчи: ~í kohoutek мѣжки пѣдпѣдък; ~í vajíčka пѣдпѣдѣче яйцѣ
křepelic|e, -e ж. диал. препелица, преперица, пѣдпѣдък

ж **ж**

jako ~a пѣргав сѣм като невестулка (*обикн. за жена*)

křepkost, -í ж. пѣргавина, чеврѣстост, подвижност, гѣвкавост

křepk|ý, -á, -é пѣргав, чеврѣст, подвижен, жив, гѣвкав: **~ý dívčí krok** пѣргава, чеврѣста, жива, бодра, енергична, лѣка стѣпка, походка на девойка; **být ~ý tělesně i duševně** свѣж, бодър сѣм тѣлом и дѣхом

křesací|í, -í, -í който слѣжи за сѣкване на огън: **~í kámen** кремък, камък за сѣкване на огън; огниво; **~í hubka** прахан

křesadl|o, -a ср. огниво, кремък, чакмак (*за сѣкване на огън*)

křesat, -šu/-sám неск. 1. (*со*) отѣсвам, издѣлвам (*нещо*) 2. (*оѣ, do čeho*) блѣскам се (*в нещо*) 3. (*čít со*) сѣквам огън 4. *прен.* разпѣлвам, събѣждам (*нещо в някого*)

křesilk|o, -a ср. умал. мѣлко кресло; кресъльѣ

křesl|o, -a ср. 1. кресло, стол, фотьойл: **čalouněné ~o** тапицирано кресло; фотьойл; **rozkládací ~o a)** разтегѣтелно кресло **б)** сглобѣем, сгвѣаем стол; **elektrické ~o** електрически стол; **lékařské ~o** медицински, лѣкарски стол 2. театрално кресло: **~a v přízemí** мѣста в партера, в предни редовѣ на театър 3. *книж.* пост, чин, кресло: **ministerské ~o** министѣрски пост, портфѣйл; министѣрско кресло; **poslanecké ~o** депутатско мѣсто; **uprázdněné ~o vedoucího** вакантно мѣсто на ръководител, на началник

křesnout *вж.* **křisnout**

křest, křtu м. 1. *религ.* кръщаване, кръщавка, кръщенѣ: **dárek ke křtu** подарък за кръщенѣ (*обикн. от кръстник на кръщелник*) 2. кръщаване, наименѣване, назовѣване: **~ lodi** кръщаване, наименѣване на кораб 3. *прен.* кръщѣние: **~ ohněm** кръщѣние с огън; бойно кръщѣние; **žurnalistický ~** журналистически дебѣт

křesťan, -a м. християнин

křesťank|a, -y ж. християнка

křesťanskodemokratick|ý [-ty-], -á, -é полит. християндемократически: **~á strana** християндемократическа партия

křesťansku нар. по християнски: **~ žít** живѣя по християнски

křesťansk|ý, -á, -é християнски: **~á morálka** християнски морал; **~ý letopočet** християнско летоброѣне

křesťanstv|í, -í ср. християнство; християнска религия: **přijmout ~í** покрѣста се; приѣма хри-

стиянството, християнската вѣра, религия: **vyznávat ~í** изповѣдам християнската вѣра, религия; християнин сѣм

křesťanstv|o, -a ср. *сѣбир.* християнство, християни, християнски свят

křestn|í, -í, -í кръщѣлен, кръстен: **~í obřad** ритуал за кръщаване; кръщавка, кръщенѣ; **~í list** по-рано кръщѣлно свидѣтелство; **~í jméno** по-рано лично име

křiček *вж.* **keřiček**

křič|et, -ím неск. 1. викам, крещѣ: **~et bolestí** викам, крещѣ от болка **♦ ~í jako by ho na nože bral** той крещѣ, вика, като че ли го колят 2. *експр.* викам, крещѣ, говорѣя високо: **ne~ na mě** не ми викай! не ми крещѣ! не ми крѣскай! **pořád na sebe doma ~í** тѣ в кѣщи сѣмо си викат **♦ ~et z plných plic** викам, крещѣ с пѣлно гѣрло; викам, крещѣ с всѣчка сила; **~í jako na horách** той/тя вика, като че ли се намира в гората, на полѣто, на пазѣра 3. (*по čet, оѣ, proti četu*) *експр.* надавам глас (*за нещо*); домогвам се (*до нещо*); обявѣвам се срещу (*нещо*); **~et o pomoc** викам за помощ; **~et po nápravě** призовѣвам към промяна; вѣпия за промяна; домогвам се към реформа; **~et proti novotám** обявѣвам се срещу новото, против новото **♦ krev ~í o pomstu** пролятата кръв зовѣ за отмъщѣние 4. *само трепол.* **~í експр.**

крещѣ, бие на очи: **bída ~í ze všech koutů** навсякъде мизѣрията, нищетата бие на очи

kříd|a, -y ж. 1. крѣда, тебешѣр: **barevné ~y** цвѣтни тебешѣри; **krejčovská ~a** шивѣшка крѣда; **plavená ~a** шлемована крѣда **♦ bledý jako ~a** бял, блѣд(ен) като платно; **mít zuby (bílé) jako ~a** ймам зѣби (бѣли) като бисер; **to musím zapsat černou ~ou do komína** *ирон.* това трѣбва да се отбелѣжи; трѣбва да обѣрнем нѣщо (*за хубаво събитие, което рядко се случва*); **dávat na ~u** давам на кредит, на вересѣя 2. *разг.* хромова хартия; бяла гланцирана хартия 3. *геол.* крѣда

křídélk|o, křídýlk|o, -a ср. 1. умал. крильцѣ **♦ popálit si ~a експр.** опѣрля си крильцата 2. *авиаци.* елерон

křídeln|í, -í, -í 1. който се отнася до крило 2. *в сѣчет.* **~í útočník спорт.** крило; краен нападател (*във футбола*)

křídlat|ý, -á, -é 1. крилат, окрилѣн 2. *техн.* крилат, крильчат: **~á matice** крилата, крильчатата гѣйка

kříd|l|o, -a ср. 1. крило (*за летене*): **netopýří ~a** крила/крилѣ на прилеп; **mávat ~y** махам с

крилă/крилѐ; **rozepnout, roztáhnout** ~а раз-
пѣря, разтвѣря крилă/крилѐ; **nosné** ~о авиац.
носнѣ ◆ **připálit si** ~а *експр.* опѣрля си крилцата;
přistřihnout někomu ~а подрѣжа крилăта/
крилѣте на някого; **narostla mu** ~а порасна-
ха му крилă/крилѐ; **vzít někoho pod svá** ~а
взѣма някого под закрилата си, под крилѣто
си **2.** полă (на палто) **3.** *струит.* крилѣ **4.** в
сѣчет. **nosní** ~о анат. нѣздра **5.** муз. рѣял
6. спорт. воен. фланг, крилѣ: **hrát na** ~е играя
крилѣ; играя като краен нападаѣтел (във
футбола) **7.** полит. крилѣ на пѣртия: **levé** ~о
лѣво крилѣ
křídlovk|a, -y ж. муз. флигѣрна
křídlov|ý, -á, -é **1.** който се отнася до крилѣ: ~á
plocha letadla повѣрхност на крилѣ на
самолѣт; ~ý **oltář** олтѣр трипѣтих **2.** техн.
крилѣт, крилѣт: ~á **matice** крилѣта, крилѣта
гайка; ~é **čerpadlo** лѣстова рѣчна помпа
kříd|ovat, -uji/разг. -uju нескв. натрѣвам с
тебешѣр
křídov|ý, -á, -é тебешѣрен: ~á **kresba** рисунка с
тебешѣр, с крѣда; ~ý **papír** бяла гланѣирана
хартѣя; хрѣмова хартѣя; ~ý **útvár** геол. крѣда
křik, -u м. **1.** вик, крѣсък, пѣсък: ~ **nemluvněte**
плач на бѣбе; **dát se do** ~u надѣм вик, запѣчна
да викам **2.** *експр.* викане, силно говѣрене
3. кавгă, кăраница, свăда, гѣрултѣя: **mít doma**
stále ~у вкѣж, у домă все се кăрат, все се
разпрăвят; **spustit** ~ запѣчна да се кăрам, да
викам, да крѣщя
křik *вж. keřík*
křiklavě нар. **1.** крѣсливо, пискливо **2.** крѣщящо,
ярко: ~ **zelený** крѣщящо, ярко зелен
křiklavost, -i ж. **1.** крѣсливост, пискливост
2. яркост, очевѣдност: ~ **bezprávi** ярка, въ-
пѣища, крѣщяща несправѣдливост
křiklav|ý, -á, -é **1.** крѣслив, писклив: ~ý **hlas**
крѣслив, писклив глас **2.** ярък, крѣщящ: ~á
barvách очертавам се ярко, открѣвам се
3. крѣщящ, въпѣищ; очебиен; ярък: ~é **bez-**
právi, ~á nespravedlnost ярка, въпѣища,
крѣщяща несправѣдливост
křikloun, -a м. **1.** *експр.* пискун, крѣсливо,
врескун, рѣвльо: **to dítě je** ~ това детѣ е голям
пискун, врескун, крѣсливо, рѣвльо **2.** *нейор.*
бърбѣрко, дърбѣрко, дърнкало, плямпало:
demagogický ~ крѣслив демагѣг; **váleční** ~и
подпалвачи на война, подстрѣкатѣли към
война

křiklounk|a, -y ж. **1.** *експр.* крѣсла, врѣсла,
рѣвля **2.** *нейор.* бърбица, дърнкало, плямпало
křiklounsky нар. *нейор.* грѣмогласно, крѣсливо,
крѣсливски, пискунски
křiklounsk|ý, -á, -é *нейор.* грѣмогласен,
крѣслив, крѣсливски, пискунски: ~é **fráze**
нейор. кѣхи грѣмки фрăзи
křiklounstv|í, -í ср. **1.** грѣмогласна крѣсливост
2. крѣскане, дърнкане, плямпане
křik|nout, -nu св. **1.** вишна, крѣсна, пѣсна **2.** *експр.*
вишна, извикам; надѣм вик
křís, -u м. *спец.* плѣсен, мѣхъл; цвят (плѣсен на
вино и под.)
křís|it, -ím нескв. **1.** (кого) свѣстявам; привѣждам
в съзнăние (някого): ~it **omdleho** свѣстявам
припăднал **2.** (со) съживявам, възрăждам
(нещо); възкрѣсявам (някого) и прен.: ~it
mrtvé съживявам, възкрѣсявам мъртви,
умрѣли; ~it **staré zvyku** прен. възкрѣсявам,
възрăждам, съживявам старѣ обичăи
křís|it se, -ím se нескв. възрăждам се, обновявам
се, възстановявам се: **průmysl se po válce**
zvolna ~il след войнăта промишленостгă бав-
но се възстановяваше
křís|nout, křes|nout, -nu св. **1.** (оѣ) блѣсна се,
удăря се (в нещо): **kůň** ~l **kopytem o kámen**
кѣнят удăри с кѣпѣто о камъка **2.** (кого) *експр.*
цапна, пѣрна, трѣсна, бѣхна, удăря (някого) и
прен.: ~nout **slovy** прен. жѣгна с дѣми
křísťál, -u м. **1.** минер. кристăл: **voda čirá jako**
~ кристăлно чѣста водă **2.** *стѣкл.* кристăлно
стѣклѣ; кристăл: **český** ~ чѣшки кристăл;
olovnatý ~ олѣвен кристăл
křísťálově нар. кристăлно: ~ **čistý** кристăлно
чѣст
křísťálov|ý, -á, -é **1.** кристăлен: ~é **sklo** кристăлно
стѣклѣ; кристăл; ~ý **lust** кристăлен полилѣй
2. кристăлен; кристăлно чѣст: ~á **voda** кри-
стăлно чѣста водă; ~ý **hlas** прен. кристăлно
звѣнък глас; ~á **povaha** прен. безупрѣчен
харăктер
křívák, -u м. *разг.* крѣв нѣж; *разг.* чѣкия, костѣрка
křív|d|a, -y ж. крѣвда, неправда: **spáchat na**
někom ~у извѣрша неправда срещу някого;
постѣпя несправѣдливо с някого; **napravit,**
odčinit ~управястѣренозлѣ ◆ ~а
křív|doucí *експр.* голяма несправѣдливост
křív|dit, -ím нескв. (кѣму) вѣрша неправда (по
отношене на някого), несправѣдлив съм (към
някого)
křívě нар. **1.** крѣиво, накрѣиво: ~ **stoupnout** стѣпя
накрѣиво; ~ **růst** растă накрѣиво; ~ **se usmát** прен.

усмѣхна се без особено желѣние, насѣла; ~ **na někoho pohlédnout** *прен.* поглѣдна някого накриво, враждѣбно **2.** погрѣшно, лъжливо, несправедливо: ~ **někoho obvinít** обвинѣ някого несправедливо; набеда някого; ~ **svědčit** лъжесвидѣтелствам; ~ **přisáhat** полѣгам лъжлива клѣтва

křivice, -e *ж. мед.* рахит; английска болест
křivičnat|ý, křivičn|ý, -á, -é *мед.* рахитѣчен
křiv|ít, -ím *несв. 1.* (со) изкривявам, кривя, извивам, закривявам (*нещо*): ~ **it drát** извивам, огъвам тел; ~ **it záda** изкривявам се, изгърбвам се; ~ **it ústa** изкривявам си, кривя си устата; ~ **it charakter** *прен.* развалям характер
♦ **křiv|it|ý, -á, -é** *несв. 1.* изкривявам, извивам, закривявам, изгърбвам се; ~ **it drát** извивам, огъвам тел; ~ **it záda** изкривявам се, изгърбвам се; ~ **it ústa** изкривявам си, кривя си устата; ~ **it charakter** *прен.* развалям характер
♦ **křiv|it|ý, -á, -é** *несв. 2.* (со) по-рядко изопачавам (*нещо*); лъжа

křiv|ít se, -ím se *несв. 1.* изкривявам се; ставам крив: **obličej se ~í hněvem** лицето се изкривява от гняв **2.** развалям се: ~ **í se mu povaha** характерът му се разваля

křiv|ít|ko, -a *ср.* крив линеал; чертожна кривка
křiv|ka, -y *ж. 1.* *геом.* крива линия; крива: **ballistická ~a** балистична крива; **integrální ~a** интегрална крива; **rovinná ~a** равнинна крива; **prostorová ~a** пространствена крива **2.** извивка: **klikatá ~a** криволица; ~ **a rtů** извивка на устни, на уста **3.** крива линия на графика; диаграма: ~ **a porodnosti** крива на раждаемостта; **vývojová ~a** диаграма на развитие; ~ **a teploty, teplotní ~a** крива на температурата, температурна крива **4.** *зоол.* кривочовка, кривоноска, кръсточовка (Loxia)

křivočar|ý, -á, -é криволинѣен
křivohub|ý, -á, -é кривоуст: ~ **á lež** *прен. експр.* обидна лъжа

křivolace *нар.* криволичещо, лъкатушно
křivolak|ý, -á, -é криволичещ, лъкатушен: ~ **á ulička** крива улѣчка; ~ **ý blesk** зигзаговидна мълния; ~ **é cesty osudu** *прен.* лъкатушни пътища на съдбата

křivonoh|ý, -á, -é кривокрѣк
křivonosk|a I, -y *м. и ж. експр.* човѣк с крив нос

křivonosk|a II, -y *ж. зоол.* кривоноска, кривочовка, кръсточовка (Loxia)

křivonos|ý, -á, -é кривонос

křivopřísežně *нар.* клетвопрестѣпнически
křivopřísežnic|e, -e *ж.* клетвопрестѣпница, клетвонарушителка

křivopřísežnictv|í, -í *ср.* клетвопрестѣпничество, клетвонарушѣние

křivopřísežník, -a *м.* клетвопрестѣпник, клетвонарушител

křivopřísežn|ý, -á, -é клетвопрестѣпнически: ~ **ý svědek** лъжесвидѣтел

křivoroh|ý, -á, -é криворог

křivost, -i *ж. 1.* изкривѣност, кривота, извитост, лъкатушност, кривина: **poloměr ~i** *мат.* радиус на кривина **2.** *остар.* нейстина, неправилност

křivoúst|ý, -á, -é кривоуст

křivozub|ý, -á, -é кривозѣб; който е с неправилни, криви зѣби

křivul|e, -e *ж. хим.* реторта

křiv|ý, -á, -é **1.** крив, изкривѣн: ~ **é nohy** криви крака; ~ **á páteř** изкривѣн гръбнак; ~ **ý strom** криво дърво; ~ **á čára** *мат.* крива линия; крива; ~ **ý krok** *прен.* стѣпка накриво; погрѣшна стѣпка; ~ **ý úsměv** *прен.* изкуствена, престорена усмѣвка; ~ **ý pohled** *прен.* враждѣбен поглед; поглед накриво; **říci někomu ~é slovo** *прен.* кажа на някого лоша дума; ~ **é zrcadlo** криво огледало *и прен. 2.* лъжлив, фалшив: ~ **é obvinění** *юрид.* несправедливо обвинѣние; ~ **é svědectví, ~á výpověď** *юрид.* лъжесвидѣтелство; ~ **ý svědek** *юрид.* лъжесвидѣтел; ~ **á přísaha** по-рано лъжлива, фалшива клѣтва

kříž, -e *м. 1.* кръст: **smrt na ~i** смърт на кръст, разпѣване на кръст; **požehnat ~em** благословя с кръст, с прекръстване; **hákový ~** пречѣпен кръст, свѣстика; **válečný ~** воински кръст (*отличие*); **záměrný, nitkový ~** *опт.* нишков кръст; **přírubový ~** *техн.* фланцов кръст; **Jižní ~** *астр.* Южен кръст (*свезедие*); **Červený kříž** *Чрвнѣ*

Кръст *История*
християнството, християнската вяра; **udělat ~** **přes něco** зачертаа, зачеркна нещо; **udělat nad někým ~** отпѣша някого; усъмня се в оздравяването на някого; **udělat nad něčím ~** тѣря, слѣжа кръст на нещо; зачеркна, зачертаа нещо; **přilézt ke ~i** признаа вината си; разкаа се; **vyhýbat se někomu, něčemu jako čert ~i** бягам от някого, от нещо като дявол от тамян **2.** *експр.* кръст, мѣка, страдание: **nést (trpělivě) svůj ~** нѣся си (търпеливо) кръста; **s tebou je ~!** с тебе е цяла мѣка! **mít s někým ~** мѣча се, измѣчвам се с някого; **to je ~!** каква мѣка! какво мѣчѣние! каква беда! **3.** *анат.* кръст: **bolí mě v ~i** боли ме кръстът; **narovnat se v ~i** изправя си кръста **4.** *обикн. мн.* **kříž|e, -ů** *картоигр.* спатии, трѣфи

křížáck|ý, -á, -é кръстоносен: ~ **á výprava, ~é tažení** кръстоносен поход

křížák I, -a *м. одуш. 1.* *истор.* кръстоносец: **a)**

участник в кръстоносен поход **б**) член на нѐмски военно-монашески орден **2. зоол.** паяк кръстоносец (Araneus, Meta, Agriope)

křížák II, -u м. неодуш. **1. техн.** кръстоглав **2.** малък моторен кораб

křížal|a, -ly ж., обикн. мн. křížaly, -l сушѐни нарязани плодове за ошав: **scvrklý jako ~a експр.** сбръчкан като сушѐна слива

křížalk|a, -y ж. умал. парченце сушѐн плод за ошав

kříž|ek, -ku м. умал. **1. религ.** малък кръст; кръстче: **~ek na růženci** кръстче на молитвена бродница ♦ **přijít-kempofunuse|d|a** след дъжд качулка; дойда на амйна; **přilézt ke ~ku** призна се за виновен; разка се **2.** кръстче, предмет с форма на кръст: **jména zemřelých jsou označena ~em** имената на умрѐлите са обозначѐни с кръстче; **~ek v matematice** знак плюс; знак +; **ležatý ~ek v matematice** знак за умножѐние; знак x; **~ek муз.** диѐз; **udělat tři ~ky** поставя три кръстчета (вместо подпис); **vyšívat ~em** бродирам кръстчета, бродирам с кръстат бод **3. експр.** десет години, десетилѐтие: **má už na zádech osm ~kú, má už za sebou osm ~kú** той/тя е минал(а) осемдесѐтака **4. експр.** мѝка, страдание: **každý má nějaký ~ek** всеки си има някаква мѝка, някакъв проблем ♦ **kohopánbúhmi|uje, toho ~em navštěvuje** пословица на богоизбръните много е дадено, но и много се йска от тях; гѐспод изпраща изпитание на тези, който обича **5. спорт.** хвѝтка в кръста (при борба): **chytnout se, popadnout se do ~ku** вляза в битка, в схвѝтка с някого; запѝчна да се бѝра, да се бия с някого

křížem нар. на кръст, кръстом, кръстѝто, напреки: **přehodit si nohy ~** кръстѝсам си краката; **přeložit si ruce ~** кръстѝсам си ръцѐте, скръстя ръцѐ; **šátek uvázaný ~ přes prsa** кърпа, вързана през гръдѝе ♦ **nepřeložit stěblo** похвана, не пипна нищо; не работя, не върша нищо; **nepřeložit nikomu stěblo ~** стѝря и на мравката пѝт; добѝр човек съм; **~ krážem** надлѝж и нашыр

křížen|ec, -ce м. биол. хибрид; мѐлез; кръстѝсан, смѝсен тип, вид

křížen|í, -í ср. **1.** кръстѝване, прѝсичане: **~í vln** физ. заглѝхване на радиовълни; **~í zrakových nervů** анат. хиѝзъм **2. биол.** кръстѝване, хибридизация: **přirozené ~í** естѝвена хибридизация

křížen|k|a, -y ж. биол. хибрид, мѐлез (от женски пол)

kříž|it, -ím неск. **1. (со)** кръстѝвам (нещо): **~it ruce za zády** кръстѝвам си ръцѐте на грѝба; **~it meče** прѝн. кръстѝвам шпаги (с някого), влизам в спор, прѝреканѝе (с някого) **2. (коти со)** прѝпрѝчвам пѝтя (на някого), изпрѝчвам се на пѝтя (на някого), осуетявам (нещо): **~it něčí plány** развѝлям, разстрѝвам, осуетявам нѝчни плѝнове **3. биол.** кръстѝвам, хибридизирам: **~it koně s oslem** кръстѝвам кон с магарѝе; **~it obilí** произвѝждам хибридни сортове на житни растѝния

kříž|it se, -ím se неск. **1.** кръстѝвам се, прѝсичам се: **cesty se ~í** пѝтищата се кръстѝват, се прѝсичѝ ♦ **náklady se ~í** издѝнците минават, ние вървим в различни посоки **2. (s čím)** прѝсичам се (с нещо); в разрез съм (с нещо); противорѝчѝ (на нещо); **zájmy jedince se někdy ~í se zájmy celku** интересите на отделната личност понякога се разминават, са в разрез с интересите на обществѝто **3. биол.** кръстѝвам се, смѝсам се

kříž|kovat, -uji/разг. -uju неск. бродирам с кръстчета, с кръстѝт бод

kříž|kov|ý, -á, -é кръстов, кръстен: **~ý steh** кръстѝт бод, шѝв; бродѝрия с кръстчета, с кръстѝт бод

kříž|ník, -u м. крайцер, кръстѝсѝч

kříž|ovat, -uji/разг. -uju неск. **1. (koho, со)** разпѝвам на кръст (някого, нещо) **2. (koho, со)** религ. правя кръстен знак (над някого, нещо); прекръствам, благослѝвам (някого, нещо): **~ovat čelo věřícího** правя кръстен знак на чѝлѝто на вѝрващ **3. (со)** прѝсичам (нещо): **cesta ~uje silnici** пѝтят прѝсича шосѝто **4. ж.п.** разминавам се: **vlaky ~ují ve stanicích** влаковете се разминават на гѝра, на спѝрка **5. (со; kde; kudy)** кръстѝвам, прѝсичам (нещо): **~ovat lesem** кръстѝвам горѝ; **blesky ~ují oblohu** мѝлнии кръстѝсѝват, прѝсичѝт небѝто; **válečné lodě ~ují podél pobřeží** военни кораби патрулират покрай брега

kříž|ovat se, -uji se/разг. -uju se неск. **1.** прѝсичам се: **silnice se tu ~uje s tratí** шосѝто тѝк се прѝсича с железопѝтна линия **2.** разминавам се: **můj dopis se ~oval s vaším telegramem** писмѝто ми се е разминало с вашата телеграма; **vlaky se ~ují ve stanicích** влаковете се разминават на гѝрата, на спѝрката **3.** кръстѝвам се: **myšlenky se ~ují v hlavě** прѝн. главѝта му брѝмчи от мѝсли, мѝслите се блѝска в главѝта му **4. религ.** кръстя се, прекръствам се **5. (nad čím)** прѝн. експр. ужасявам се (от нещо)

křížovatka |a, -y ж. 1. кръстопът и прен.; пресечка
2. ж.п. железопътен възел

křížově нар. кръстато, на кръст

křížovk |a, -y ж. 1. кръстословница: **luštit** ~y
решавам кръстословици 2. техн. специална
дърводелска секира

křížovkář, -e м. любител на кръстословици

křížovkářka |a, -y ж. любителка на кръстословици

křížovník |ý, -á, -é който се отнася до ордена на
Светия кръст

křížov|ý, -á, -é религ. кръстов, кръстен, кръ-
стоносен: ~á **cesta a**) Кръстният път, Via
dolorosa (Пътят на Христос към Голгота)
б) картини, изобразяващи пътя на Христос
към Голгота, в) католическо обредно шествие
пред картините на Кръстния път г) прен.
експр. трънлив път, Голгота, ходене по
мъките; **Křížová neděle** петата неделя след
Великден (у католиците); ~é **dni** три дни, през
който се четат молитви за дъжд (подир петата
неделя след Великден); ~á **výprava**
кръстоносен поход 2. кръстът, кръстовиден:
~ý **pavouk** зоол. паяк кръстоносец (Araeus,
Meta, Agriore); ~ý **kus** техн. кръстовидна
тръба; ~á **hlava** техн. кръстоглав; ~ý **půdorys**
строит. кръстовидна хоризонтална проекция;
~á **klenba** кръстовиден свод; ~ý **obvaz** мед.
кръстосана превръзка; ~á **páska** пощ. бандерол
3. кръстосан: ~á **palba** воен. кръстосан огън;
~ý **výslech** юрид. кръстосан разпит; ~é **setí**
земед. кръстосана сеитба 4. в съчет. ~á **kost**
анат. кръстна кост 5. картоигр. който се
отнася до спатия: ~ý **král** поп спатия

křoupat вж. **křupat**

křoupavý вж. **křupavy**

křoupnout вж. **křupnout**

křovácky нар. 1. бушмѐнски 2. прен. диво,
дивашки, примитивно

křováck|ý, -á, -é 1. бушмѐнски 2. прен. див,
дивашки, примитивен

křovák, -a м. 1. **Křovák**, -a м. бушмѐн 2. нейор.
примитивен, див човек; дивак; занзибарец

křov|í, -í ср. събир. храсталък, гъсталък, шубрак
křovin |a, -y ж. 1. храст, шубрак 2. мн. **křov|ny**,
-n храсталък, гъсталък, шубраци

křovinat|ý, -á, -é обрасъл с храсти, с храсталък
křovis|ko, -ka ср. 1. храст, шубрак 2. мн. **křo-
vis|ka**, -ek храсталък, гъсталък, шубрак,
шубраци

křovit|ý, -á, -é хрastoобразен, шубраковиден: ~ý
porost храсталък, гъсталък, шубрак, шубраци
křtěn|ec, -ce м. църк. новопокръстен, (току-що)
(по)кръстен

křtic|í, -í, -í кръщёлен; който се отнася до
кръщаване, кръщене, кръщавка: ~í **list** остар.
кръщелно свидетелство; ~í **voda** вода за кръ-
щаване; ~í **soupravička** празнични бебешки
дрешки за кръщене

křti|ny, -n ж. само мн. кръщавка, кръщение,
кръщене

křtitel, -e м. църк. кръстител: **svatý Jan Křtitel**
свети Йоан Кръстител (Предтеча)

křtitelnic|e, -e ж. църк. (кръщёлен) купел

křt|ít, -ím несл. 1. (кого) църк. кръщавам (ня-
къ) **kráje**

нин-кореняк; ~ít **mléko**, **víno** шегов. кръ-
щавам, разреждам с вода мляко, вино 2. (ко-
го) покръствам (някого) 3. (кого, со) на-
именувам, назовавам, наричам, кръщавам
(някого, нещо); давам име (на някого, на
нещо): ~il **ho všemi možnými jmény** експр.
той как ли не го наричаше

křup междум. хруп; хрус

křupan, -a м. разг. експр. селендър, селянин

křup|at, **křou|pat**, -u/-ám несл. експр. 1. (со)
хрупам, хрускам (нещо): ~at **vypečený rohlík**
хрупам, хрускам препечена кифла 2. хрустятъ,
хрущятъ: **sníh ~e pod nohama** снегът хрустятъ,
хрущятъ, скриптятъ, скърца под краката

křupav|ý, **křoupav|ý**, -á, -é експр. хрупкав,
хрускав: ~ý **rohlík** хрупкава, хрускава кифла

křup|nout, **křoup|nout**, -nu св. експр. 1. (do че-
го) хрупна, хрусна (нещо): ~l **do vypečené**
kůrky той хрупна, хрусна опечена, изпечена
коричка 2. изхрустятъ, изхрущятъ, хрусна: **něco**
~lo **pod nohama** нещо изхрустятъ, изхрущятъ,
хрусна под краката

ksicht, -u м. разг. грубо мутра, муцунa,
физиономия: **smát se někomu do ~u** смѐя се
на някого **obur|it**
физиономии, фасони; **půjčit na** ~ давам на
юнашка вересия

ksindl, -u м. събир. грубо сган, сбърщина,
папlach

kš, **kšš**, **kššš**, **kša**, **kšá**, **kšc** междум. къш

kšaft, -u м. остар. завѐт, завещание, последна
вoля

kšan|da I, -dy ж. разг. 1. кайш, ремък, колан
(за количка с едно колело) 2. обикн. мн.
kaš|at **obč|in|it**

от стѐра козѐ яре съм; умѐя да се справям с
всякаква ситуация; оправен съм

kš|it **si ~u** посрѐя се, опозорѐ се

kšeft, -u м. 1. разг. остар. дюкѐн, магазин, лѐв-

ка: **zavedl si** ~ той си отвори магазин **2. разг. експр.** бизнес, гешэфт, сдѣлка: **dělat dobré ~y** въртѣ добър бизнес, прѣва добри сдѣлки; **špinavé ~y** пейор. долни, нечѣстни сдѣлки; гешѣфти, спѣкула

kšeftař, -e м. разг. пейор. търгѣш, гешѣфтѣр

kšeftařjit, -ím неск. (s čím) разг. пейор. прѣва гешѣфти, спѣкулирам (с нецо)

kšeftařsky нар. разг. пейор. гешѣфтѣрски, търгѣшески

kšeftařsk|ý, -á, -é разг. пейор. гешѣфтѣрски, търгѣшески

kšeftařstv|í, -í ср. разг. пейор. гешѣфтѣрство, търгѣшество

kšeft|ovat, -uji/разг. **-uju** неск. **1.** (s čím, v čem) разг. остар. въртѣ търговѣя, търгѣвам (с нецо) **2.** (s čím) разг. пейор. прѣва гешѣфти, нечѣстни сдѣлки (с нецо); спѣкулирам (с нецо)

kšeftsman, -a м. разг. пейор. гешѣфтѣр, търгѣш

kšilt, -u м., обикн. мн. **kšír|y, -ů** разг. **1.** такѣми; впрегѣтни принадлежности **2.** в съчет. (dět-ské) ~y кайшки за детѣ

kšír|ovat, -uji/разг. **-uju** неск. (koho, co) разг. впрягам, запрягам (някого, нецо)

kštic|e, -e ж. експр. кичур коси; перчѣм

kterak I нар. местоим. **1.** като въпр. как; по какъв начин: **~ se to jen mohlo stát?** как можѣ да се случѣ? **jmenujete se Veselá?** - ~ jinak! Вѣсела ли се казвате? - как другооче! ~ **to mám vědět** откъдѣ да знам? **jak a ~** как и по какъв начин **2.** като възкл. как; колко (много): **~ se zklamal!** колко се излѣга, измѣми! **3.** като неопред. в съчет. **tak ~; jak ~** само малко; някакси; горе-долу; отгоре-отгоре; **rozuměl jen tak ~** разбираше само малко

kterak II съюз книж. остар. как: **pohádka ukazuje, ~ lze přelstít smrt** приказката показва как можѣ да се измѣми смъртта

kter|ý, -á, -é местоим. **1.** като въпр. кой: **~ý z vás je nejmenší?** кой от вас е най-малкият, най-младият? **v ~é ulici bydlíte** на коя улица живеете? **~ý čert, ~ý ďas ho sem nese?** експр. кой дявол, кой вятър го носи насам? **po ~ých peklích/peklech zase lítá** кой знае къде скѣта, къде скѣта пак по дяволите, на майната си! **2.** като отн. който: **dělá práci, ~á ho baví** работи това, което му е приятно **3.** като неопр. някой; който и да е; **jestli se mi ~á výstava nelíbila, je to tahle** книж. ако някоя изложба не

ми е харѣсвала, тя е именно тази; **~é šaty si vzala, všechny jí slušely** който и рѣкля да облѣчѣше, всяка ѣ отиваше **4. книж. в съчет.** **ten ~ý** съответният; **jak ~ý** различно; кой както можѣ: **úlohy připadající na ten ~ý den** задачи за съответните дни; **úlohu vypracoval jak ~ý** задачата изпълниха кой както можѣ

kterýkoli, kterýkoli; kterákoli, kterékoli; kterékoli, kterékoliv; местоим. неопред. който и да ѣ; който и да билѣ: **můžete přijít (v) kterýkoli(v) den** можете да дойдете (в) който и да ѣ ден, когѣто и да билѣ

kterýpak, kterápak, kterépak местоим. въпр. експр. че кой ли пѣк: **kterýpak z vás to udělal?** кой от вас го направи? **kteroupak z těch hraček chceš?** коя от тѣя играчки ѣкаш? **kterépak dítě by neplakalo!** коѣ (ли) детѣ не би плакало?

kterýsi, по-рядко kterýs; kterási, které; kterési, kteréš местоим. неопр. някой си; едѣн: **žije v kterémsi malém městě** той/тя живѣе в някакво си малко градчѣ; **řekla mi to kterási z vašich přítelkyň** каза ми го еднѣ от вашите приятелки

kterýžto, kterážto, kteréžto местоим. отн. остар. книж. който: **zvu vás na schůzi, kterážto se bude konat v pondělí** каня ви на събрание, коѣто ще се състои в понеделник

ku въз. **k II**

kub|a I, -y м. готв. „куба“ (народно ястие от сухи гѣби и булгур) (за Бѣдни вечер)

kuba II неизм., **kub|o, -a** ср. вид пѣра (от кубински тютюн)

kub|a III, -y м. глупѣк: **ty jsi ale ~a!** голям глупѣк си! ама че си серсѣм!

kubánsk|ý, -á, -é кубински

kubánsk|ý, -á, -é кубански: **kubáňští kozáci** кубански казаѣи

kuběň|a, -y ж. остар. пейор. конкубинѣна, наложница; незаконна женѣ

kubatur|a, -y ж. спец. кубатѣра

kubick|ý, -á, -é спец. кубически, кубичен: **~ý metr** кубически метър; **~é míry** кубически мѣрки, мѣрки за обѣм; **~ý obsah** кубатѣра

kubík, -u м. жарг. **1.** кубически метър; кубик: **~ dřeva** кубик дърва **2.** кубически сантиметър

kubist|a, -y м. кубист

kubistick|ý [-tu-], -á, -é кубистичен, кубистически

kubizm|us, kubism|us [-iz-], -u м. изк. кубизъм

kuck|at, -ám неск. експр. **1.** кашлям, покашлювам **2.** и **kuck|at se** задавам се; дава се: **~at se smíchy/smíchem** смѣя се до захлѣс, захлѣсвам се от смѣх

kuck|at se, -ám se *несв. експр.* кискам се, кикотя се
kuč|a, -i *ж. пейор.* колиба, барака, схлупена къшурка
kuče|ra, -ry *ж.* 1. къдра, къдрица, кичур 2. *само мн.* **kuče|ry, -r** къдри, къдрици, къдриви коси; **zlaté dětské ~ry** златни детски къдрици
kučerav|ý, -á, -é 1. къдрав: **~é vlasy** къдриви коси 2. къдрокос: **~é dítě** къдрокосо дете
kučírovat *вж.* **kočírovat**
kudl|a, -y *ж. разг.* сгъваем нож, чекия, костюра: **vrazit někomu ~u do zad** забия на някого нож **връзана** ♦ **je jako žagoš** аще фърфалак, дребосък; **pískat ~u** нямам каквò да ям, бѐден съм
kudlank|a, -y *ж. зоол.* богомòлка (Mantis): **~a nábožná** богомòлка
kudl|at, -ám *несв. разг. експр.* дялкам, кълцам, къстрия, рѐжа непохватно (*с нож или ножица*): **stále něco ~á** всѐ дялка нѐщо
kudličk|a, -y *ж. умал. разг.* сгъваемо нòжче; чекийка
kudrlin|a, -y *ж.* къдра, къдрица
kudrlin|ka, -ky *ж. умал.* 1. къдрица, къдричка: **hlava samá ~ka** цялата глава в къдрици 2. *експр.* заврънкòлка, завъртòлка: **podpis plný ~ek** пòдпис с мнòго заврънкòлки, завъртòлки; **řící něco bez ~ek** кажа нѐщо без усòкване
kudrlinkovit|ý, -á, -é кòйто е със заврънкòлки, със завъртòлки: **~é písmo** пòчерк със заврънкòлки, със завъртòлки
kudrlinkov|ý, -á, -é 1. къдрав, с къдрици 2. кòйто е със заврънкòлки, със завъртòлки
kudr|na, -ny *ж.* 1. къдра, къдрица: **nakroutila si vlasy do ~n** тя си навй косите 2. *само мн.* **kudr|ny, -n** къдри, къдрици 3. *експр.* косà, косй
kudrnáč, -e *м. експр.* къдрав, къдрокòс човѐк
kudrnat|ět, -ím, 3.мн. -ějí/-í *несв.* къдря се, стàвам къдрав: **začaly mu ~ět vlasy** косàта му запòчна да се къдри
kudrnat|ět se, -ím se, 3.мн. -ějí se/-í se *несв.* къдря се, накъдрям се, къдрав съм: **vlásky se mu u uší ~ěly** косйчката му бѐше къдрава около ушите
kudrnat|it, -ím *несв. (со)* накъдрям, къдря (*нещо*): **~it si vlasy** къдря се; накъдрям си косàта
kudrnat|it se, -ím se *несв.* къдря се, накъдрям се, къдрав съм
kudrnat|ý, -á, -é 1. къдрав; с къдрава косйца, косйчка: **~é vlásky** къдрава косйца; **~á srst**

къдрава кòзина; **~é obláčky** *прен.* къдриви òблачета 2. къдрокòс, къдрав: **~é dítě** къдрокòсо дете; **~ý psík** къдриво кúченце; **~á slova** *прен.* префърцòнени дúми
kudy, разг. kady *нар.* 1. *като вѐпр.* през кòе място; откъдѐ; през къдѐ: **~ se tam jde?** откъдѐ, през къдѐ се отйва там? **nevím, ~ šli** не знаям/не знаем **къдѐ си минали** ♦ **neví ~ kam** стигнал(а) е до задѐнена ùлица; **ví, ~ na to, ~ do toho** тòй/тя знаѐ откъдѐ да запòчне; знаѐ му цаката; **nevím, ~ na něj** не зная/знам как да го подхвàна, как да подхòдя към нѐго, как да се отнесà към нѐго 2. *като отн.* през кòето място; откъдѐто; през къдѐто: **vrať se tudy, ~ jsi přišel** вѐрний се по пѐтя, по кòйто си дошѐл; вѐрний се, през къдѐто си минал 3. *като неопред.* отнякъдѐ, през някъдѐ: **sotva ~ mohl utéci** едвà ли е могѐл да избяга през някъдѐ, отнякъдѐ
kudykoli, книж. kudykoliv *нар. местоим.* 1. *като неопред.* откъдѐто и да ѐ; през къдѐто и да ѐ: **můžeš jít ~** можеш да отидеш, да минеш откъдѐто и да е, през къдѐто и да е 2. *като отн.* откъдѐто и да е/билò; през къдѐто и да е/билò; от всякъдѐ, къдѐто: **~ jeli, všude byli vítáni** навсякъдѐ, откъдѐто минаваха, бяха привѐтствани
kudypak *нар. местоим. експр.* през кòе място; откъдѐ; през къдѐ: **~ jste šli?** откъдѐ, през къдѐ минахте?
kufr, -u *м.* 1. кúфар: **kožený ~** кòжен кúфар; **balit ~y a)** стягам кúфари, багаж б) *експр.* обирам си крúшите, багатѐриите, дрипите, парцàлите, партушините; вдигам си чúковете 2. *обикн. мн.* **kufry|y, -ů** *жарг.* войнишки ботúши 3. багажник на (лек) автомобил, на (лѐка) колà
kufřík, -u, kufříček, -ku, kufir|ek, kufér|ek, -ku *м. умал.* кúфарче
kufříkov|ý, -á, -é портативен: **~ý psací stroj** портативна пишешца машина
kuchař, -e *м.* 1. готвàч: **je vyučený** ~ тòй е готвàч по профѐсия; завѐршил е готвàрски тѐхникум; **vrchní** ~ главен готвàч; мàйстор готвàч 2. човѐкòм славòкòнник ♦ **hůj nejlepší** ~ *пословица* на глàдния всйчко му е слàдко
kuchař|it, -ím *несв. разг.* гòтвя; готвàч съм: **uměl trochu ~it** тòй умѐеше, знаѐше мàлко да гòтви; **~ila na zámku** тя бѐше готвàчка в замька
kuchařk|a, -y *ж.* 1. готвàчка: **měli panskou a ~u (tè)** ймаха камериѐрка и готвàчка; **vrchní**

~а глávна готвáchка **2.** женá, която умее да готви; кулинáрка: **jeho manželka je výborná ~а** женá му е чудесна, отлична готвáchка, готви много добре **3.** готвáchска кнйга **4.** *малко остар.* бродйрано килймче за кўхня (*обикн. с шеговити надписи*) **5.** мануáл, инстру́кции

kuchařsk|ý, -á, -é готвáchски: ~é **předpisy** готвáchски рецeпти; ~é **umění** готвáchско, кулинáрно изкўство; кулинáрия; ~á **kniha** готвáchска кнйга

kuchařstv|í, -í *ср.* **1.** готвáchство; готвáchски занаят **2.** готвáchство; пригoтвяне на ястия; гoтвене: **rozumní ~í** тoй/тя разбйра от готвáchство, умее да гoтви

kuch|at, -ám *несв.* **1.** (*кого, со*) кoрмя, изкoрмям (*някого, нещo*); почйствам вьтрешности (*на някого, на нещo*): ~at **drůbež** кoрмя, изкoрмям домашни птйци; ~at **se nedám** *грубо жарг.* нйма да се oстává да ме рeжат, кълцат (*оперират*) **2.** (*со*) *експр.* бьрнйкам, чoпля (*нещo*): ~at **rádio** бьрнйкам, чoпля рáдио

kuch|at se, -ám se *несв.* (*в чет*) *експр.* бьрнйкам, чoпля (*нещo*); рoвя се (*в нещo*): ~at **se v hodinách** чoпля, бьрнйкам часoвник

kucht|a, -у *ж. експр. обикн. пейор.* готвáchка; слугинче; лoша готвáchка

kucht|ík, -а *м.* готвáchски ученик, ученик в тeхникум по готвáchство

kucht|ít, -ím *несв. експр.* гoтвя; занимавам се с гoтвене; майсторя нeщo за ядене: **rád ~í** тoй обйча да гoтви; **co to ~íš?** каквo майсторйш? каквo гoтвиш?

kuchy|ně, -ně, по-рядко kuchyň, -ně *ж.* **1.** кўхня: ~ně **v bytě** кўхня в жйлище; **černá ~ně** лятна кўхничка; **polní ~ně** *воен.* полевá кўхня **2.** стол, трапезáрия: **závodní ~ně** (завoдски) стoл **3.** кўхненски мeбeли: **bílá ~ně** бяла кўхненска гарнитўра; бяла кўхня **4.** кўхня, ястия: **česká, anglická, francouzská ~ně** чeшка, английска, фрeнска кўхня; **studená ~ně** студeна кўхня; **domácí ~ně** домашна кўхня; **tam mají dobrou ~ni** там ймат хўбава кўхня; там гoтвят добре **5. разг. експр.** кўхня (*начин на действие*): **politická ~ně** политйческа кўхня; политйка; **vidět do jejich ~ně** познавам тeхния начин на действие, тeхните мeтoди; **jeden vidí druhému do ~ně** не мoгат да ймат тайни един от друг

kuchyňk|a I, -у *ж. умал.* кўхничка: **malá, útulná ~а** мáлка, уютна кўхничка; ~а **pro panenky** кўхня-дeтска игрáchка

kuchyňk|a II, -у *м. разг. експр.* мьж-домосeд; домошар

kuchyňsk|ý, -á, -é кўхненски: ~ý **robot** кўхненски рoбoт, мйксер, комбайн; ~é **práce** рáбота в кўхня; ~ý **kout** кўхненски бoкс; ~á **sůl** готвáchска сoл; ~á **čeština** *прен. пейор.* нeлитературен, некнижoвен чeшки езйк

kujnost, -i *ж. спец.* кoвкoст

kujn|ý, -á, -é *спец.* кoвьк: ~é **železo** кoвкo жeлязo

kujón, -а *м. разг. експр.* хитрeц, шмeкер, мошeник

kujónsk|ý, -á, -é *разг. експр.* измáмнически, мошeнически, шмeкерски

kuk *вж. kukuč*

kukačč|í, -í, -í кўкувичи, кўкувичин: ~í **vejce** кўкувичe яйцe; ~í **mládě a)** кўкувичe; мáлко на кўкувица **б)** *прен.* кўкувичe в чўждo гнездo; ~í **dítě** *прен.* извьнбрáчно детe (*довeдено или заварeно*)

kukačk|a I, -у *ж.* **1.** зоол. кўкувица (*Cuculus, Clamator, Cossuzus и др.*) **2.** кўкувица, кўкувичка (*на часoвник*): **hodiny s ~ou** часoвник с кўкувица, с кўкувичка **3. експр.** чeдо, детeнце, пйле, пйленце **4. експр. пейор.** кўкувица, лoша мáйка

kukačk|a II, -у *ж. бот.* салeп (*Orchis*)

kukačkov|ý, -á, -é *само в съчет.* ~é **hodiny** часoвник с кўкувица, с кўкувичка

kukad|lo, -la, обикн. мн. kukad|la, -el *ср.* **1. експр.** зьркел, oкo: **vyvalovat ~la** пyля си зьркелите, пyля се **2. прен. шегов.** yред за глeданe (*бинокъл, очила и др.*)

kukaň, -ně *ж.* **1.** пoлог за квáчка: **proutěná ~ň** пoлог, изплeтен от клoнки **2. експр.** дáмска шáпка с ширoка перифeрия и с врeзки под брадáта **3. експр.** кокошáрник, кyрник (*малко помещение*)

kuk|at, -ám *несв.* кyкам

kukátk|o, -а *ср.* **1.** мáлък бинoкъл: **divadelní ~o** театрален бинoкъл **2.** шпиoнка (*на врата*): **vyhlédnout ~em na chodbu** поглeдна през шпиoнката

kukátkov|ý, -á, -é кoйто се oтнáся до бинoкъл

kukl|a, -у *ж.* **1.** гyгла, кáска, шлeм, качyлка, капишoн: **kožená letecká ~а** кoжена шáпка на лeтeц; шлeм на пилoт; **drátěná včelařská ~а** предпáзна мáска на пчелáр; **potápěčská ~а** водолáзен шлeм; **šermířská ~а** спорт. фехтовáлна мáска; **mnišská ~а** монашeски капишoн **2. зоол.** какавида, личйнка: **mravenčí ~у** личйнки на мрáвки **3. по-рядко** мáска: **strhnout ~u** сваля (*си*) мáската *и прен.*

kuklík, -u *м. бот.* зáйчa стьпка (*Geum*)

kukl|it se, -ím *несв. зоол.* преврьщам се в какавида; стáвам на пашкyл

kukrú *вж.* **cukrú**

kuku, kukuk *междум.* кў-кў (звук, издаван от кукувица)

kukuč I, kuk *междум.* ей; кўку; ёто ме: **udělat na někoho kuk** направа бау; баўкна на някого, изплаша някого изневиделица с вѣк

kukuč II, -e *м. разг.* поглед, зъркели, очѣща: **ta má ale ~!** ама че очѣща (ѣма тѣ)!

kukuk *вж.* **kuku**

kukuřiče, -e *ж.* царевича, кукурѣз (*растение и плод*): **~e setá** *бот.* царевича, кукурѣз (*Zea*)

kukuřičn|ý, -á, -é царевичен, кукурѣзен: **~á mouka** царевично брашно; **~ý škrob** царевично нишестѣ

kůl, kůlu/kolu *м.* 1. дирѣк, стѣлб, кол, кѣлец, пѣнѣ

като истукан; **být, žít jako ~ v plotě** живѣя сам като кўкувица, съвсѣм сам(а) 2. *истор.* кол (*уред за екзекуция*): **odsouzenec byl vražen na ~** осѣденият бѣше набѣт, набўчен на кѣл

kulack|ý, -á, -é кулашки

kuláč, -e *м. лес.* кѣс дѣрвен трўп

kulačk|a, -y *ж.* кулачка

kulak, -a *м.* кулак

kulantně *разг.* учтѣво, любѣзно, кавалѣрски, галантно: **~ obsloužit** обслўжа учтѣво, любѣзно

kulantn|í, -í, -í *разг.* учтѣв, любѣзен, внимателен, услужлив, галантен: **~í obchodník** учтѣв, любѣзен, внимателен, услужлив търговец

kulantnost, -í *ж. разг.* учтѣвост, любѣзност, услужливост, галантност

kulatě *нар.* 1. крѣгло, заоблено 2. крѣгло, прилизително 3. неопределѣно, уклончиво

kulat|ět, -ím, 3.мн. -ěji/-í *несв.* закрѣглям се, заоблям се; стѣвам крѣгъл

kulat|ět se, -ím se, 3.мн. -ějí se/-í se *несв.* изглеждам крѣгъл, ъбъл, закрѣглен, заоблен

kulatin|a, -y *ж.* 1. *лес.* неразработен, неразбѣчен дѣрвен материал; дѣрвени трўпи 2. *в свѣтет.* **ocelová ~a** *техн.* крѣгла стомана; кѣлчѣ стомана 3. *минно* дѣрвени трўпи, греди за укрепване на галѣрии

kulat|ít, -ím *несв.* 1. закрѣглям, заоблям: **~it knedlíky** придавам крѣгла форма на кнѣдли; **~it hřbet, záda** изгърбвам се 2. *разг. експр.* замазвам с дўми; гланцирам, захарѣсвам

kulat|ít se, -ím se *несв.* 1. закрѣглям се, заоблям се: **~ila se mu záda** тѣй запѣчна да се прегърбва 2. изглеждам крѣгъл, закрѣглен, заоблен

kulatost, -i *ж.* 1. закрѣгленост, заобленост, сферичност: **~ země** закрѣгленост на земята 2. неясност, неопределѣност, мъгльявост, уклончивост: **~ jeho slov** неопределѣност, мъгльявост на дўмите му

kulařoučk|ý, kulařounk|ý, -á, -é *експр.* крѣгличѣк, закрѣгленичѣк, дебѣличѣк

kulat|ý, -á, -é 1. крѣгъл, ъбъл, вѣлчест, заоблен, закрѣглен, тѣпчест: **země je ~á** земята е крѣгла; **~ý stůl** крѣгла ма̀са; **má ~á záda** тѣй/тѣ е прегърбен(а); **~é tvářičky** крѣгли, пѣлни бўзѣки; **~á panička** закрѣглена женичка; **~é železo** *техн. жсрг.* крѣгло желязо, кѣлчѣта желязо

◆ **~á odpověď** уклончив ѳгговор; **~é fráze** празни фразѣ, ѳбщи празни приказки

kul|e, -e *ж.* 1. куршўм, снаряд: **vehnat si ~i do hlavy, prohnat si hlavu ~í** пробѣя си главата с крѣв◆

лите! дявол да го взѣме! 2. *учил. жсрг.* двѣйка, ца̀пка; слаба белѣжка, оцѣнка: **dostal ~i z matky** тѣй полўчи двѣйка по математика 3. *картоигр.* карѣ (*в немски карти*)

kulečn|ík, -u *м.* 1. билѣрд (*игра*) 2. ма̀са за билѣрд

kulečn|íkov|ý, -á, -é кѣйто се отна̀ся до билѣрд; билѣрден: **~é tágo** щѣка за билѣрд; **~á koule** билѣрдна тѣпка

kulh|at, -ám *несв.* 1. кўцам, наку̀цвам: **~á na levou nohu** кўца с лѣвия крак 2. *прен.* кўцам, наку̀цвам, отличѣвам се с някакѣв недостѣтък: **rytmus verše ~á** *експр.* ритъмът на стиха кўца; **toto přirovnání ~á** сравнѣниѣто е нетѣчно 3. (*za kým, za čím*) *експр.* изоста̀вам (*от някого, от неѣцо*): **zemědělství nesmí ~at za průmyslem** земедѣлиѣто не бѣва да изоста̀ва от промишленостѣта

kulhavě *нар.* кўцайки, наку̀цвайки: **chodit ~** кўцам, наку̀цвам

kulhavk|a, -y *ж. ветер. мед.* шап

kulhavost, -í *ж.* кўцане; дефѣкт в хѣденѣто

kulhav|ý, -á, -é 1. кўц, хром, наку̀цващ: **~á chůze** наку̀цваща похѣдка; **~á noha** кўц крак 2. несѣвършѣн; отличѣващ се с някакѣв недостѣтък: **~é verše** *прен.* неритмични стихове; **~é důkazy** *прен.* неубѣдителни доказѣтелства

kuli, -ho *м.* кўли (*носач*): **čínští ~ové** китѣйски кўли

kuličk|a, по-рядко kouličk|a, -y *умал.* 1. тѣпче, тѣпченѣ; тѣпчица; тѣпка, зрѣнце, кльбѣцѣ: **skleněné ~y na vánočním stromku** стѣклѣни

- топки на коледна елха; **~y pepře** зрънцá чѣрен пипѣр; **chlebová ~a** хлѣбно топче; **hra v ~y** игра на топка
- kuličkovitý, -á, -é** 1. топчест, кръгъл, вълчест, кълбовиден, сферичен
- kuličkovlý, -á, -é** 1. който се отнася до топче, до топчица: **~é počítadlo** сметало (с топчета) 2. техн. сачмѣн, дробинков: **~é ložisko** сачмѣн, дробинков лагер
- kuliferd|a, -u** м. експр. шмѣкер, хитрѣц
- kulihráš|ek, -ka** м. 1. **Kulihrášek** „Кулихрашек“ (дребно човече, герой от чешките приказки); Пѣдя човѣк 2. експр. момчѣнце, детенце; пѣдя човѣче
- kulich I, -a** м. одуш. 1. зоол. кукумявка (Athene noctua) 2. експр. човѣк - вестител на зло; саможив човѣк
- kulich II, -u** м. неодуш. зимна плѣтена шапка
- kulis|a, -u** ж. 1. кулиса, кулиси: **malované ~y** изрисувани кулиси; **za ~ami** зад кулисите и прен. 2. техн. кулиса
- kulisář, -e** м. сценичен работник
- kul|it, -ím** нескв. 1. търкалям: **~it míč** търкалям топка 2. в съчет. **~it oči** експр. пүля, блѣща очи 3. (koho) жарг. експр. баламосвам, премятам (някого)
- kul|it se, -ím se** нескв. експр. вървя трѣмаво, клатушкам се, стѣпвам несигурно (за дебал човек, за дете)
- kul|ka, -u** ж. куршүм: **prohnat si hlavu ~ou; vehnati si ~u do hlavy** пробия си главата с куршүм
- kulm|a, -u** ж. 1. разг. маша за коса: **dělat ~ou lokny** правя бүкли с маша 2. техн. жарг. поялна лампа
- kulminac|e, -e** ж. кулминация
- kulminac|ní, -í, -í** кулминационен: **~í bod** кулминационна точка; кулминация
- kulmin|ovat, -uji/разг. -uju** нескв. книж. стѣгам до кулминационната си точка; кулминирам
- kulm|ovat, -uji/разг. -uju** нескв. кѣдря, накѣдрям с маша (коса)
- kůlna** вж. kolna
- kuloár, -u** м. кулоар, кулоари: **~y v parlamentě** кулоари в парламѣнт
- kuloár|ový, -ová, -ové, kuloár|ní, -ní, -ní** кулоарен: **~ová/~ní politika** кулоарна политика
- kulomet, -u** м. воен. картѣчница: **lehký** ~ лѣка картѣчница; **těžký** ~ тежка картѣчница; **protiletadlový** ~ зенитна картѣчница
- kulometník, kulometč|ík, -a** м. воен. картѣчар
- kulometov|ý, -á, -é** воен. картѣчен: **~á hlaveň** цѣв на картѣчница
- kulovat|ý, -á, -é** разг. остар. кълбовиден, сферичен, вълчест; кръгъл: **~é oči** кръгли очи
- kulovitě** нар. кълбовидно, сферично, вълчесто; кръгло
- kulovitý, -á, -é** кълбовиден, сферичен, вълчест, кръгъл: **~ý tvar** кълбовидна, сферична, вълчеста, кръгла фѣрма; **~ý kloub** анат. кръгла стáва
- kulovnic|e, -e** ж. лѣвна, ловджийска пүшка, зарѣждана с куршүми (за едър дивеч)
- kulov|ý, -á, -é** 1. кълбовиден, сферичен: **~ý tvar** кълбовидна, сферична фѣрма; **~ý blesk** кълбовидна мълния; **~é zrcadlo** сферично огледало; **~ý pás** пояс на сфѣра; **~á výseč** геом. сѣктор на сфѣра; **~á hvězdokupa** астр. кълбовиден звѣзден күп 2. картоигр. който се отнася до карѣ (в немски карти): **~ý král** поп карѣ
- kůlov|ý, -á, -é** който се отнася до дирѣк, стѣлб, кѣл, кѣлец, пилѣн: **~ý plot** ограда от кѣлове
- kult, -u** м. култ: **náboženský** ~ религиѣзен култ; **mariánský** ~ култ към светá Богородица; **~ osobnosti** култ към личността
- kultick|ý [-tys-], kultov|ní, -í, -í, kultov|ý, -á, -é** кѣлтов
- kultivac|e [-ty-], -e** ж. култивирание, култивация: **~e půdy** земед. култивирание на пѣчва; **~e mikrobů** биол. култивирание на микроорганизми; **~e národa** прен. образѣване, издѣгане на нация
- kultivač|ní [-ty-], -í, -í** култивационен: **~í práce** култивационни работи, работи по култивирание; **~í stroje** земед. култиватори, машини за култивирание
- kultivátor [-ty-], -u** м. земед. култиватор
- kultivovaně [-ty-]** нар. изискано, култүрно: **~ se vyjadřovat** изразявам се изискано, култүрно
- kultivovanost [-ty-], -í** ж. изисканост, култүра
- kultivovan|ý [-ty-], -á, -é** 1. земед. култивирани: **~á půda** култивирана, обработена пѣчва; **~é rostliny** култивирани растѣния 2. култүрен, изискан: **~ý člověk** култүрен човѣк; човѣк с изискани обнѣски
- kultiv|ovat [-ty-], -uji/разг. -uju** нескв. 1. земед. култивирам, облагородявам: **~ovat obilí** култивирам, облагородявам житни растѣния 2. (koho, co) образѣвам, издѣгам в култүрно отношѣние (някого, нещо): **~ovat národ** образѣвам, просвѣщавам, издѣгам нация
- kultur|a [-ur-/úg-], -u** ж. 1. култүра: **nízká ~a**

ниска култура; **vyvinutá, vysoká ~a** развита, висока култура; **hmotná, materiální ~a** материална култура; **duchovní ~a** духовна култура; **lidová ~a** народна култура; **bytová ~a** бйтова култура (*по отношение на жилището*); **jazyková ~a** езикова култура **2. биол.** култура: **jarní ~y** земед. пролетни култури; пролетници; **lesní ~y** лес. горски насаждения; **~y bakterií** биол. бактериални култури

kulturist|a, -y м. спорт. културист

kulturistik|a [-tu-], -y ж. спорт. културистика

kulturně нар. културно: **~ se vyvíjet** развивам се, издигам се в културно отношение; **~ vyspě- lů** развит, издигнат в културно отношение

kulturní, -í, -í 1. културен; който се отнася до култура: **~í dějiny** история на културата; **~í styky se zahraničím** културни връзки с чужбина; **~í pracovník** работник в областта на културата; **~í dům** дом на културата **2.** културен; който има висока култура: **~í člověk** културен човек; **~í jednání** културни, изискани обноски; културно поведение **3.** културен, култивйран, отглеждан: **~í půda** земед. културна, култивйрана почва; **~í rostliny** земед. културни растения

kulturnost, -i ж. културност

kululu, kululně междум. дет. търкул

kumbál, -u м. разг. дупка; малка тъмна стая

kumbál|ek, -ku м. умал. разг. дупка; малка тъмна стайчка

kumpán, -a м. разг. компаньон, другар (*обикновено при пиене*): **veselí ~i** весела (мъжка) компания (*събрана на чашка*)

kumpanie вж. **kompanie**

kumšt, -u м. разг. експр. **1.** изкуство: **lidé od ~u** хора на изкуството **2.** сръчност, майсторлък: **to není žádný** ~ това не е кой знае какъв майсторлък **3.** фокус: **dělat ~y** правя фокуси

kumštovně нар. остар. разг. експр. **1.** изкусно, майсторски **2.** сръчно, ловко

kumštovn|ý, -á, -é, kumštovn|í, -í, -í остар. разг. експр **1.** художествен: **~á řemesla** художествени занаяти **2.** изкусен, майсторски **3.** сръчен, ловък: **má ~í ruce** има сръчни ръце

kumštýř, -e м. разг. експр. **1.** човек на изкуството; творец: **geniální ~** гениален творец **2.** акробат, фокусник: **potulní cirkusoví ~i** пътуващи циркови артисти

kumštýřsky нар. разг. експр. творчески, артистично: **je ~ založený** той има артистични заложби

kumštýřsk|ý, -á, -é разг. експр. който се отнася

до хора на изкуството; бохемски: **~ý nepořádek** бохемски безпорядък, хаос; **~á rodina** семейство на художници, на артисти *и прен.*; **~á krev** творческа жилка

kumulac|e, -e ж. книж. кумуляция, натрупване

kumulativn|í [-tý-], -í, -í книж. кумулативен

kumul|ovat, -uji неск. книж. кумулирам, натрупвам, струпвам

kumys, -u м. кумис

kuň, koně м. **1. зоол.** кон (Equus): **jezdecký ~** кон за езда; ездитен кон; **tažný ~** впрегатен кон; **dostihový ~** състезателен кон; **grošovatý ~** пѣстър кон; кон шарколия; **jezdit, jet na koni** ~~иде на кону~~ **♦**

kuň (se) jako ~ работя като вол; **vydržet jako ~** издржлив съм като вол; **být na koni** в стихията си съм; развихрям се; **bude tu, příběhne jako na koni** ей сегаше дотърчи, ще довтася; **nemoc na koni přijíždí, ale pěšky odchází** пословица болестта бързо идва, но бавно си отива; **svatý Martin přijel na bílém koni** поговорка падна първият сняг (*в началото на ноември*); **darovanému koni na zuby nehleď** поговорка на харизан кон зъбите не сѣ гледат

2. шахм. кон **3. спорт.** кон (*гимнастически уред*): **~ s madly** кон с гривни **4. физ. техн.** конска сила **5. пейор.** говѣдо: **ty, koni!** говѣдо такѡва!

kun|a, -y ж. **1. зоол. а) ~a lesní** златка (Mustela martes) **б) ~a skalní** бѣлка (Mustela foina)

♦ **kuňka, -y** ж. **1. мѣсто-а-право-на-куња** **2. разг.** кожа от златка или бѣлка

kunčaft, kunčoft, kunšaft, kunsoft, -a м. разг. остар. мющерйя, купувач, клиент

kun|í, -i, -í който се отнася до златка или бѣлка: **~í mládě** малко на златка или бѣлка

kuňk междум. квак (*за жаба*)

kuňk|a, -y ж. **1. експр.** жаба **2. пейор.** мрънкало; жена, която лицемѣрно скимтѣ, хлѣнчи **3. пейор.** жена, която говѡри под носа си, която мѣнка

kuňkal, -a м. пейор. **1.** мрънкало; човек, който лицемѣрно скимтѣ, хлѣнчи **2.** човек, който говѡри под носа си, мѣнка

kuňk|at, -ám неск. **1.** крякам, квакам (*за жаба*) **2. пейор.** скимтѣ, хлѣнча лицемѣрно **3. пейор.** говѡря под носа си, мѣнкам

kuňkav|ý, -á, -é 1. крякащ, врякащ, квакащ (*за жаба*) **2. пейор.** скимтѣщ, хлѣнчеш

kuňk|nout, -nu св. **1.** крѣкна, квакна, изкрѣкам, изквакам (*за жаба*) **2. пейор.** изскимтѣ, изхлѣнча: **ani ne~l(a)** дори не гѣкна

kunsthistorick|ý, -á, -é разг. който се отнася до история на изкуството

kunsthistori|e, -e ж. разг. история на изкуството

kunšaft, kunšoft вж. **kunčaft, kunčoft**

kup, -u м. книж. покупка: **smlouva o ~u a prodeji** договор за покупко-продажба

kup|a, -y ж. 1. куп, купчина, грамада: **shrabat do ~y** събера на куп; **~a písku** купчина пясък 2. разг. куп, ма̀са, мно̀жество: **~a dětí** куп деца; **stojí to ~u peněz** това струва сума пари 3. ко̀па: **~a sena** ко̀па сено 4. заоблен хълм; байр

kupá|k|o, -a ср. умал. експр. купе, купенце: **zabrat si ~o** настаня се в самостоятелно купе

kupcov|á, -é ж. разг. 1. жена на търговец 2. търго̀вка

kupč|ík, -a м. умал. експр. бака̀лин; др̀бѐн търго̀вец

kupč|ít, -ím нескв. разг. 1. занимавам се с търговия, търго̀вец съм 2. (*s čím*) търгувам (*s neico*) 3. (*s čím*) нейор. спеку̀лирам, гешеф-та̀рствам, търга̀шеством (*s neico*)

kupé нескл. ср. купе (*във влак*): **~ pro matky s dětmi** купе за майки с деца

kup|ec, -ce м. 1. купувач; клиент: **mít ~ce na auto** имам купувач за колата 2. остар. търго̀вец, бака̀лин: **učil se ~cem** учеше за търго̀вец

kupeck|ý, -á, -é 1. търго̀вски, бака̀лски: **~ý krám** бака̀лница, бака̀лия: **~ý příručí** помощник-бака̀лин; бака̀лски калфа 2. нейор. търга̀шески: **to je ~á duše** има търга̀шеска душа

kupeckv|í, -í ср. остар. 1. търговия, бака̀лство 2. бака̀лница, бака̀лия

kupičk|a, kupečk|a, -y ж. умал. купчина, купчинка

kupír|ovat, -uji/разг. -uju нескв. разг. подрязвам уши, опашка (*на куче*)

kup|ít, -ím нескв. 1. събирам на куп, стру̀пвам на куп; сгр̀бвам, събирам 2. тру̀пам, натру̀пвам: **~it peníze** натру̀пвам пари

kup|ít se, -ím se нескв. тру̀пам се, натру̀пвам се, тълпя се: **lidé se ~í před výkladem** хора се тру̀пат пред витрината

kupk|a, -y умал. 1. купчина, купчинка: **shrabovat do kupek** стру̀пвам на купчини; **~y sena** ко̀пи сено 2. по-рядко куп, ро̀як: **~a dětí** куп, ро̀як деца

kuplet, -u м. куплет; естра̀дна, кабаретна пѐсен

kuplíř, -e м. разг. сводник

kuplířk|a, -y ж. разг. сводница

kuplířsk|ý, -á, -é разг. своднически

kuplířstv|í, -í ср. сводничество

kup|ovat, -uji/разг. -uju нескв. 1. жарг. съединявам, свързвам (*вагони*) 2. (*koho*) разг. експр. своднича (*на някого*)

kuplovn|a, -y ж. метал. вагря̀нка

kupn|í, -í, -í покупателен, закупен: **~í cena** закупна, закупна, покупателна цена; **~í smlouva** юрид. договор за покупко-продажба; **~í schopnost obyvateľstva** икон. покупателна способност на население

kupodivu, ku podivu нар. чу̀дно, странно, за учудване; колкото и да е странно: **přišel ~ včas** за наше учудване, колкото и да е странно, той дойде наврѐме

kupole вж. **kopule**

kupolovitý вж. **kopulovitý**

kupolový вж. **kopulový**

kupon, -u м. 1. купон (*отрязък*): **kontrolní ~ vstupenky** контро̀ла (*на билет*); **stříhat ~y akcií** рѐжа купони на акции 2. текст. отрязък от плат (*за мостра*); нестандартно парче; остатък от плат

kup|ovat, -uji/разг. -uju нескв. 1. купувам: **~ovat za hotové** купувам в бр̀ой; **~ovat na dluh** купувам на кредит; **~ovat zboží pod rukou** купувам си нещо на ръка

dbá slova se ne~ují поговорка добрите думи не се купуват; с пари не всичко се купува 2. и **kup|ovat si** (*koho*) подкупвам (*някого*); предразполагам (*някого*) с подаръци 3. картоигр. изт̀глям, получавам (*карта*): **po celou hru ~oval dobrou kartu** през цялата игра му идваха добри карти

kupovit|ý, -á, -é купест: **~é mraky** метеорол. купести облаци

kuprit, -u м. минер. куприт; червена медна руда

kupředu нар. 1. напред: **kráčet ~** вървя напред; **dostat se ~ a)** пробия си път напред б) прен. изляза напред; **práce šla rychle ~** работата бързо напредваше, работата вървеше бързо; **~, ~, zpátky ni krok!** напред, напред, ни крачка назад 2. в аванс: **dostávat plat ~** получавам заплата в аванс

kupřikladu, ku příkladu нар. например

kupujíc|í, -ího м. купувач, клиент

kur, -a м. в съчет. **~ domácí** зоол. кокошка (*Gallus*)

kúr, -u м. 1. клирос, клир (*галерия за църковен хор*) 2. религ. (църковен) хор

kur|a, -y ж. диал. кокошка

kúr|a, -y ж. лечение; курс на лечение, лечебна процедура: **lázeňská ~a** бальнеолечение; **odtučňovací ~a** диета за отслабване

kůr|a, -y ж. корà; корица: ~a stromu корà на дървò; дървèsна корà; citronová ~a лимòнена корà; ledová ~a лèдена корà; ~a na odlitku техн. корица върхù отливка; stroj na loupání ~y техн. коробелàчка; коробелàчна машина; ~a zemská геол. зèмна корà; ~a mozková анат. мòзъчна корà; ~a nadledvinek анат. надбòбречна корà

kurare нескл. ср. кура̀ре

kurát, -a м. в съчет. polní ~ воен. во̀енен, полевì свещèник

kuratel|a, -y ж. спец. опѐка, попечителство: být pod ~ou под опѐка съм; dát pod ~u поста̀ва под опѐка

kurátor, -a м. 1. опеку̀н, попечител, насто̀йник 2. църк. църкòвен насто̀йник, настоятел

kuratori|um [-tò-], -a ср. настоятелство: Kuratorium pro výchovu mládeže v Čechách a na Moravě истор. Настоятелство за възпитание на младеж̀та в Чèхия и Морàвия

kurátork|a, -y ж. опеку̀нка, попечителка, насто̀йница

kurátorsk|ý, -á, -é опеку̀нски, насто̀йнически, настоятелски

kurátorstv|í, -í ср. 1. насто̀йничество 2. църк. (църкòвно) настоятелство

kuráž, -e ж. разг. кура̀ж, смèлост, хра̀брост, съ̀рцàтост; мъ̀жèственост: dodat si ~e прида̀м си смèлост; dostat ~e добия кура̀ж; pít na ~e пий̀вам за кура̀ж

kurážně нар. разг. смèло, хра̀бро, съ̀рцàто, мъ̀жèствено, бой̀ко

kurážnost, -i ж. смèлост, хра̀брост, съ̀рцàтост, мъ̀жèственост, бой̀кост, кура̀ж

kurážn|ý, -á, -é разг. смèл, хра̀бър, съ̀рцàт, мъ̀жèствен: ~ý hoch смèло, хра̀бро, съ̀рцàто момчè; кура̀жлия; ~ý čin смèла пост̀пка

kurdě|je, -í само мн. ж. мед. скорбу̀т

kurent, -u м., kurentk|a, -y ж. гот̀йчески шрифт; гот̀йческо писмò

kurevnic|e, -e ж. гру̀бо разв̀ратница, кůрва

kurevnick|ý, -á, -é гру̀бо курв̀арски

kurevník, -a гру̀бо курв̀ар

kurevsk|ý, -á, -é гру̀бо кůрвенски

kurfiřt, по-рано kurfirst, -a м. истор. кůрфюрст

kurj|e, -e ж. истор. кур̀ия: papežská ~e па̀пска кур̀ия

kurikul|um, -a ср. в съчет. ~ vitae, curriculum vitae (съкр. с.в.) био̀графия; автобио̀графия

kuriozit|a, -y ж. куриòз

kuriozně нар. куриòзно, своеобраз̀но, не-обичàйно

kuriózn|í, -í, -í куриòзен, своеобраз̀ен, необичàен, чудновàт: ~í názory куриòзни в̀згледи

kůrk|a, -y ж. 1. корица, корич̀ка, корà: chlebová

~~~a борба за хля̀б~~ борба за хля̀б; ani pes by od něho ~u (chleba) nevzal ни́кой не го̀ бр̀сне за слѝва; něго за ни́що го̀ няма̀т; všude je chléb o dvou ~ách по̀говорка ни́къде нещàта не сà само рòзови 2. строит. тўрска керемидà

kurník, -u м. 1. кўрник, ко̀кошàрник 2. прен. експр. кўрник, къщў̀рка, колѝба; дўпка

kurpě|ní, -í ср. книж. пèне на пет̀ли, ку̀руригане (рано сутрин): vstávat s prvním ~ím ста̀вам по п̀рви пет̀ли

kůrov|ec, -ce м. зоол. бр̀мбар коро̀яд (Dryocoetes)

kůrovitý вж. korovitý

kurs вж. kurz

kursista вж. kurzista

kursistka вж. kurzistka

kursiva вж. kurzíva

kursovné вж. kurzovné

kursovní вж. kurzovní

kurt, -u м. спорт. тèнис-кòрт

kurtizán|a [-ty-], -y ж. куртиза̀нка

kurtoazie, -e ж. курто̀азия, вѐжливòст

kurv|a, -y ж. гру̀бо 1. кůрва, разв̀ратница, проститут̀ка, кўчка 2. често в зват. ~o! кўрво! курв̀ар! курв̀арин! подлèц! мр̀сник! мр̀сница! (за мъ̀ж или жèна)

kurv|í, -í, -í в съчет. ~í syn гру̀бо кўчи с̀ин

kurvičk|a, -y ж. умал. пей̀ор. курвè, кўрвичка

kurvimetr, -u м. техн. курвимèтър

kurv|ít se, -ím se нескв. гру̀бо разв̀ратнича, курв̀арствам

kurýr, -a м. куриèр

kurýrk|a, -y ж. куриèрка

kurýr|ovat, -uji/разг. -uju нескв. (koho, co) разг. експр. цер̀я, леку̀вам (ня̀кого, нѐщо): ~ovat si chřipku цер̀я се, леку̀вам се от грѝп

kurýrsk|ý, -á, -é, kurýrn|í, -í, -í куриèрски: ~í pošta куриèрска по̀ща; ~á služba куриèрска слў̀жба

kurz, -u м. 1. курс (преподаване) jazykové ~y езикови кўрсове, кўрсове по (чўжди) езичи 2. трансп. курс, посòка, рèйс: zmènit ~e lodi изменя̀, промен̀я кўрс на кòраб 3. полит. курс, реж̀им 4. фин. курс: devizový ~ валў̀тен курс; ~~спр̀ича̀ване~~

прен. разг. на мòда съм

kurzista, -y м. курсèст

kurzistka, -y ж. курсèстка

kurziv|a, -у ж. 1. печат. курсив 2. журн. вест-никарска белѣжка, злободневка

kurzor, -u м. комп. курсор

kurzovnjé, -ého ср. такса за курс

kurzovnjí, -í, -í 1. фин. курсов; който се отнася до курс: ~í hodnota стойност по курса; курсова стойност 2. трансп. който се отнася до курс, до рейс

kurzovjý, -á, -é 1. курсов, който се отнася до курс (преподаване) 2. фин. курсов; който се отнася до курс: ~á ztráta загуба от спадане на курса

kuřáckjý, -á, -é който се отнася до пушене; който е за пушачи, пушачески: ~é oddělení купе за пушачи; ~ý salón зала за пушене; ~á vášeň пушаческа страст

kuřáckja, -у ж. пушачка

kuřák, -a м. пушач: náruživý ~ страстен пушач; sváteční ~ нареден пушач, пишман пушач

kuřárnja, -у ж. пушалня; зала за пушене

kuřátko, -a ср. 1. умал. пиленце; птйченце 2. експр. пйленце, рожба, чѣдо 3. само мн. куřátka, -tek бот. коралки (гъба) (Ramaria) 4. куřátka, -tek мн. остар. астр. Плеяда, Квачкаата (съзвездие)

kuřavkja, -у ж. минно плаващ пясък

kuře, -te ср. 1. пиле; малко (на кокошка, фазан, яребица, глухар): pečené ~ готв. пѣчено пиле, пивѣно ◆ пйг стѡрва; vypadá jako zmoklé ~ като мѡкра кокошка е; като попарен(а) е; ani ~ darmo nehrahe пословица приятелството си е приятелство, а сиренето е с пари; всѣки си прави сметката, никой не работи даром; přišel k tomu jako slepé ~ k zrnú поговорка падна му от небѣто; получи го даром 2. експр. пиле, рожба, чѣдо

kuřecjý, -í, -í пилешки: ~í maso пилешко (месѡ); ~í polévka готв. пилешка супа

kuřjý, -í, -í кокоши: ~í oko мазѡл (на крак); кокоши трън; chaloupka na ~í noze/nožce къщичка на кокоши крака (в приказките) 2. порядко пилешки: ~í povaha прен. мѣк, блѡг характер; ~í hruď мед. пилешки гръден кош

kuřinja, -у ж., куřinjec, -ce м. 1. кокоша мизмъ 2. курешка

kuřivjo, -a ср. тютюн, материал за пушене

kus I нар. на известно разстояние; малко, немного, недалече: stát ~ od zdi стоя недалече от стена

kus II, -u м. 1. къс, парчѣ, част, дял: ~ chleba парчѣ, хляб; roztrhat na ~у разкъсам на

парчѣта; dělat něco ~ po ~e правя нещо малко по малко, парчѣ по парчѣ; ~ života част от живота 2. глава, брѡйка, екземпляр, парчѣ: několik ~ů hovѣzího dobytka няколко глави ѣдър рогат добитък; starožitný ~ nábytku старинна мѣбел (един екземпляр); krásný, výstavný ~ великолѣпен екземпляр; чудесно парчѣ; чѡден експонат; umělecký ~ предмет на изкуството; být placen od ~u плащат ми на парчѣ; cena za jeden ~ цена на една брѡйка 3. едно цяло; парчѣ: ušít z jednoho ~u ушить от едно парчѣ (плът); sníh padal v celých ~ech снег падаше ◆ пйгтѡре разг. спя непробѡдно, непрекъснато, постоянно; pracovat v jednom ~e работя без почивка 4. експр. голямо количество; много, доста: je to ~ cesty! има доста пъг! procestoval (hezky) ~ světa той обикѡли много свят; vykonat ~ práce свърша хѡбава работа, много работа; извърша доста работа; je to ~ darebáka! той е голям мошѣник; je to ~ osla (oslovského)! той е голямо магарѣ! 5. експр. малко, известно количество: přišel jsem na ~ řeči дойдѡх, дошѡл съм да си поприказваме, да си побѡбрим; zachovat si aspoň ~ svobody запазя си понѣ малко свобода; je v něm ~ umělce в него има известна творческа жилка; jít ~ cesty pѣšky измина част от пъгя пеша; jdi o ~ dál! иди още малко ◆ пйгтѡре разг. няма капка разум; nemá ~a srdce! безсърдѣчен/безсърдѣчна е 6. театр. разг. експр. пиѣса 7. муз. разг. експр. парчѣ 8. експр. действие, постѡпка, постижение: udělat moudrý ~ napravя нещо разумно; to byl mistrovský ~ a) това бѣше хитра постѡпка б) това бѣше майсторско постижение; to byl hrdinský ~ това бѣше цял подвиг, геройзъм; той/тя проявил ◆ пйгтѡре разг. (psí) ~у беснѣя, вилнѣя, щръклѣя

kusa|dla, -del ср. само мн. 1. зоол. чѣлюсти (на насекомо) 2. експр. зѣби: má dobrá ~dla има здрави зѣби

kuse нар. непълно, частично, откъслечно: ~ vypravovat разказвам непълно

kusost, -i ж. непълнота, откъслечност, нецялостност

kusově нар. на парчѣ(та): vyrábět ~ произвеждам на парчѣ

kusovitjý, -á, -é 1. който е на парчѣ(та) 2. непълнен, частичен, откъслечен: ~é vědomosti непълни, откъслечни знания

kusovjý, -á, -é който е на парчѣ(та); единичен:

~**é uhlí** вѣглища на ёдри парчѣта; ~**á výroba** производство на парчѣ

kústk|a, -у ж. **1.** умал. костѣца, костѣчка, кò-калче: ~у **sluchové anat.** слѹхови костѣци **2.** разг. експр. хѹбаво момѣче; хѹбаво парчѣ, ма̀це

kustod, -а м. кѹстос, пазѣтел

kustodk|a, -у ж. женà-кѹстос, пазѣтелка

kuš|ý, -á, -é непѣлен, частѣчен, откѣслечен, недостàтѣчен: ~**á zpráva** непѣлно съобщѣние; ~**é znalosti** непѣлни, откѣслечни, недостàтѣчни познàния; ~**ý soustruh техн.** чѣлен стрѹг; **věta ~á** език. малко остар. елиптѣчно изре-чѣние

kuš, **kušte** междум. разг. **1.** млѣк; трай си **2.** куш; легнѣ (за куче)

kuš|e, -е ж. истор. лѣк самострѣл, арбалѣт

kušn|a, -у ж. разг. **1.** муцѹна, мòрда, мѹтра (на животно) **2.** грубо муцѹна, мѹтра, мòрда (за човек): **drž ~u!** затваряй си устàта, плю-вàлника!

kušničk|a, -у ж. умал. разг. муцѹнка, мѹтричка (за животно; експр. за човек)

kušn|it, -ím нескв. разг. грубо плямпам, дърдоря, дрънкам: **ne~i!** затваряй си устàта, плювàлника!

kuš|ovat, -uju/разг. -uju грубо трая си, кѹтя си, мѣлча си

kušte вж. **kuš**

kutac|í, -í, -í минно рѹдничен: ~**í jáma** отвѣсен ѣзкоп за тѣрсене на рѹда; шурф; ~**í právo юрид.** концѣсия, право за тѣрсене на рѹда

kuťal|et, -ím, 3. мн. -e|j|í нескв. (со čít) тѣркалям, варгàлям (нещо)

kuťal|et se, -ím se, 3. мн. -e|j|í se нескв. **1.** тѣр-~~я~~ парѣ вкѹщи не сѣ задѣржаха, не сѣ свѣртаха; парѣте се изпаряваха от кѹщи **2.** експр. тѣгря се, тѣркалям се, вървя (за дебел човек)

kuťalk|a, -у ж. разг. дѹхова мѹзика, дѹхов оркѣстър (от второ качество)

kuť|at, -ám нескв. **1.** извѣршвам геолòжки про-ѹчвания **2.** добивам рѹда

kuť|at (se), -ám (se) нескв. (в čet) експр. рòвя се, бърникам (в нещо)

kuť|ě, -ě ср. разг. експр. леглò, постѣля: **jít na ~ě** лягам да спя; **děti, hajdy na ~ě!** деца, хайде в леглòто

kuťil, -а м. експр. човѣк, кòйто непрекѣснато майсторѣ нѣщо: **domácí ~** мѣж, кòйто всѣ си намира работа вкѹщи

kuťilk|a, -у ж. **1.** експр. женà, кòято непре-

кѣснато майсторѣ нѣщо **2.** зоол. зѣмна пчелà (Ammophila)

kuť|it, -ím нескв. (со; kde) експр. занимавам се (с нещо), майсторя (нещо): **celý den něco ~í na autě** по цял дѣн нѣщо човѣрка по колàта

kuť|it se, -ím se нескв. (в čet) експр. рòвя се, бърникам (в нещо)

kuťloch, -u м. разг. пейор. бърлòга, дѹпка; неѹгледна малка стàя

kuťlou|šek, -šku м. умал. разг. пейор. бърлòга, дѹпка; неѹгледна стàичка; неѹгледно стайчѣ

kuťn|a, -у ж. **1.** монàшеско рàсо: **obláci ~u** покалугеря се **2.** експр. облѣклò на свещѣник

kůzlátk|o, -a ср. умал. козлѣнце, яренце

kůz|e, -ete ср. **1.** козлѣ, яре **2.** лов. сърнѣ, яре **3.** експр. млàд, неòпитен човѣк: **je to ještě ~e** йма òще жѣлто òколо устàта; устàта му òще мирѣше на мляко

kůzleč|í, -í, -í ярешки; кòйто се отнàся до козлѣ, до яре: ~**í maso** ярешко месò

kůž|e, -e ж. **1.** кòжа (и обработена): **jemná ~e** нежна, ф̀ина кòжа; **husí ~e a)** кòжа на г̀ска **б)** прен. настрѣхнала кòжа; **kabelka z krokodýlí ~e** чàнта, чàнтичка от крокодѣлска кòжа; **kniha vázaná v ~i** книга с кòжена под-~~врѣя~~ мършав с̀м; **promoknout na ~i** измòкря се до кòсти; **pocítit něco na své (vlastní) ~i** изпитам нѣщо на сòбствения си грѣб; **nebýt ve své ~i** не с̀м разполòжен; не с̀м във фòрма; не сѣ чѹствам добрѣ; **mohl(a) jsem z ~e vyletět (zlostí) експр.** едвà не (сѣ) п̀кнах от яд; ш̀ях да излѣза от кòжата си (от яд); **stáhnout, sedřít někomu ~i z těla експр.** смѣк-на на някого кòжата от г̀рбà; одерà някого; **být, vézet v něčí ~i** на нѣчие м̀ясто с̀м; **vuváznout se zdravou ~i** отг̀рвà кòжата (си); спася се; **smát se pod ~i** смѣя се в̀трешно, в сѣбе си; **nasazovat (zbůhdarma) vlastní ~i kvůli někomu** излàгам се (нап̀разно) на опàсност заради някого; **nést svou ~i na trh** рискѹвам живòта си; излàгам се на опàсност; **neprodá svou ~i lacino** н̀яма да дадѣ живòта си òвтино; **bát se o svou ~i** страхѹвам се за живòта си; **jde mu o ~i** стàва д̀ума за живòта му; живòтът му е в опàсност; **dostat se někomu na ~i експр.** влѣза на някого под кòжата; **mít hroší ~i** дебелокòж, дебелокòк с̀м **2.** кòжа (с козината): **límeč z liščí ~e** якà от лисѣча кòжа **3.** корà, кòжица, л̀оспа: **oloupat ~i z jablka** обѣля яб̀лька **4.** разг. експр. хитрѣц, ш̀мѣкер: **ty lína ~e!** àх, тѣ, м̀рзеливедо! **je to**

- ~**e prohnaná!** ама че хитреџ, шимекер! голям лъжеџ е **je to ~e prohnaná, ten kluk** голям лъжеџ е това момче
- kužel, -e/-u м. 1. геом.** конус: **komolý** ~ пресечен конус; **Morseův** ~ морзов конус; конус на Морз; **sopečný** ~ *геол.* вулканически конус; **světelný** ~ **reflektorů** светлинен сноп, сноп светлина от прожектор (*във вид на конус*) **2. гърна, връхна част на хурка 3. спорт.** бухалка: **cvičení s ~i/~y** упражнение, съчетание с бухалки
- kuželík, -u м. умал. 1. конусче 2. гърна, връхна част на хурчица 3. техн.** коническа ролка
- kuželk|a, -y жс. 1. спорт.** кегла, кегли: **hrát (v) ~y** *играти* **kuželka** ~а въртя се като пумпал; **mít děti jako kuželek** ймам цял куп, рояк деца **2. техн.** конус: ~а **ventilu** конус на клапан, на вентил **3. „ку-желка“ (чешки народен танц)**
- kuželkář, -e м. спорт.** играч на кегли
- kuželkov|ý, -á, -é спорт.** който се отнася до игра на кегли: ~а **koule** топка (*за игра на кегли*)
- kuželna|a, -y жс., kuželník, -u м. спорт.** кегелбан
- kuželníkov|ý, -á, -é спорт.** който се отнася до кегелбан, до игра на кегли: ~а **koule** топка (*за игра на кегли*)
- kužloseč|k|a, -y жс. геом.** конично, коническо сечение
- kuželovit|ý, -á, -é конусовиден, конусообразен: ~ý kopec** конусовиден, конусообразен хълм
- kuželov|ý, -á, -é коничен, конусен, конусовиден, конусообразен: ~á střecha** конусовиден, конусообразен покрив; ~а **plocha** геом. конична повърхнинна; ~е **ozubené kolo** конусно зъбно колело; ~а **projekce; ~é zobrazení** геод. конична проекция
- kůžičk|a, -y жс. умал. 1. кожичка, кожичка 2. коричка, коричка, кожица, лиспица, лиспичка**
- kůžičkář, -e м.** амбулантен търговец, който изкупува кожи на домашни зайци
- kůžičkářk|a, -y жс.** амбулантна търговецка, която изкупува кожи на домашни зайци
- kůžka** *жс.* **kožka**
- kva, kvá, kvak, kvák** *междум.* квак-квак (*за звук, издаван от жаба*)
- kvač|ít, -ím** *несв. книж.* бързам: **čas ~í** *прен.* времето лети
- kvádr, -u м. 1. геом.** правоъгълен паралелепипед **2. строит.** каменен блок (*четириъгълен*): **žulové ~y** гранитни блокове (*дялани*)
- kvadrant, -u м. 1. геом.** квадрант: **zemský** ~ *географ.* земен квадрант (*1/2 от меридиан - от полюс до полюс*)
- kvadrát, -u м. 1. геом.** квадрат **2. мат.** квадрат; втора степен: **umocnit na ~** вдигна на квадрат, на втора степен ♦ **ostuda na ~** *разг. експр.* голям позор, голям срам, резил на квадрат
- kvadrá|tek, -tku м. църк.** четириъгълна шапка (*барета*) на католически свещеник
- kvadraticky** [-ty-] *нар. мат.* (вдигнато) на квадрат
- kvadratick|ý** [-ty-], **-á, -é 1. мат.** квадратен: ~а **rovnice** квадратно уравнение; уравнение от втора степен **2. геом.** квадратен; квадратичен, който има форма на квадрат
- kvadratur|a, -y жс. мат.** квадратура: ~а **kruhu** квадратура, лице на кръг
- kvádr|o, -a ср. разг. експр.** костюм
- kvak, kvák** *жс.* **kva, kvá**
- kvá|kat, -kám/-ču** *несв. 1.* квакам, крякам, врякам (*за жаба*) **2.** грача (*за врана*) **3.** кудкудякам, крякам (*за кокошка, квачка*) **4.** крякам (*за птица*) **5. грубо** дърдоря, бърборя **6. грубо** пеля фалшиво, мяукам, грача
- kvákavě** *нар. 1.* квакащо, крякащо, врякащо, грачещо (*за птици*) **2. грубо** бърбриво (*за хора*) **3. грубо** мяукащо, грачещо (*за музика, за певци*)
- kvákav|ý, -á, -é 1.** квакаш, крякаш, врякаш, грачещ (*за птици*) **2. грубо** бърбрив, дърдорещ, плямпащ (*за хора*) **3. грубо** фалшив, мяукаш, грачещ (*за музика, за певци*)
- kvák|nout, -nu 1.** квакна, крџкна, врџкна, изквакам, изкрякам, изврякам (*за жаба*) **2.** изграча, гракна (*за врана*) **3.** крџкна, изкрякам (*за птица*), изкудкудякам (*за кокошка, квачка*) **4. грубо** изплџещя **5. грубо** гракна, измяукам, изпеля фалшиво
- kvalifikac|e, -e жс. 1.** квалификация, степен на подготовка: **zvyšovat si ~i** увеличавам, повишавам квалификацията си **2.** квалификация, оценка
- kvalifikačn|í, -í, -í** квалификационен: ~í **komise** квалификационна комисия; ~í **turnaj, utkání** спорт. квалификационен турнир, квалификационна срџща; състезание за квалификация
- kvalifikovaně** *нар.* квалифицирано
- kvalifikovanost, -i жс.** квалифицираност
- kvalifikovan|ý, -á, -é** квалифициран: ~ý **odborník** квалифициран специалист; ~а **většina** юрид. квалифицирано мнозинство
- kvalifik|ovat, -uji/разг. -uju** *несв. и св. 1. (koho k čemu)* квалифицирам някого за нещо; давам/дам квалификация (*на някого за нещо*): ~ovat

- kádry** квалифицирам кáдри, давам/дám квалификация на кáдри **2.** (*кого, со*) квалифицирам; оценявам/оценя (*някого, нещо*): **~ovat prospěch žáka jako výborný** давам/дám отлична оценка на ученик
- kvalifikovat se, -uji se/разг. -uju se** неск. и св. **1.** квалифицирам се **2. спорт.** класирам се: **~ovat se do finále** класирам се за финал
- kvalit|a, -y ж.** качество; качества, стойност: **~a zboží** качество на стока; **změna kvantity v ~u** изменение на количеството в качество; **umělecká ~a díla** художествени качества, художествена стойност на творба; **mravní ~a člověka** нравствени качества на човека
- kvalitativně** [-tu-] нар. квалитативно, качествено; в качествено отношение
- kvalitativní** [-tu-], **-í, -í** квалитативен, качествен: **~í změna** качествено изменение; **~í rozbor** хим. качествен анализ
- kvalitně** нар. качествено, доброкачествено, добросъвестно, висококачествено: **~ provedená práce** добросъвестно извършена работа
- kvalitní**, **-í, -í** качествен, доброкачествен, висококачествен: **~í zboží** (високо)качествена стока; **~í pracovník** добър работник
- kvalitnost, -i ж.** качественост, доброкачественост, висококачественост, добросъвестност: **práce vyniká ~í** работата се отличава с високото си качество
- kvalt, -u м. разг. експр.** бързана, зор: **mít ~** бързам; на зор съм
- kvaltem** нар. разг. експр. бързо, набързо, на бърза ръка: **vzal to ~** (той) свърши набързо
- kvalt|ovat, -uji/разг. -uju** неск. разг. експр. **1.** (–; *s čím*) бързам (*с нещо*) **2.** (*na koho*) припирам (*някого*), карам (*някого*) да бърза
- kvaltovk|a, -y ж. жарг.** бърза, форсирана работа
- kvantit|a** [-tu-], **-y ж. 1.** количество **2.** език. квантитет, дължина
- kvantitativně** [-tu-] нар. количествено; в количествено отношение
- kvantitativní** [-tu-], **-í, -í** количествен, квантитативен: **~í analýza** хим. количествен анализ
- kvantov|ý, -á, -é физ.** квантов: **~á teorie** квантова теория
- kvant|um, -a ср. 1.** число, брой, множество, количество: **malé ~um** малко количество **2.** физ. квант: **světelné ~um** фотон
- kvap, -u м.** бързана: **běžet někam v ~u** бързам, тичам за някъде; разтичал съм се за някъде; **dělat něco v ~u, na ~/nakvap** правя нещо бързо, бърже, спешно
- kvapem** нар. бързо/бърже, спешно: **~ mu ubývá síl** силите му бързо намаляват; **~ ubíhal domů** той бързаше за вкъщи; той препускаше за вкъщи
- kvapík, -u м.** галоп (*бърз танц*)
- kvapíkov|ý, -á, -é** който се отнася до галоп (*танц*): **tančit v ~ém rytmu** танцувам, играя в ритъма на галоп
- kvap|ít, -ím** неск. книж. **1.** бързам: **čas ~í** прен. времето лети **2.** (*s čím*) бързам (*с нещо*): **~it s odpovědí** бързам да отговоря **3.** (*na co*) искам, стремя се, напирам (*нещо*) да стане бързо **4.** (*na koho*) припирам (*някого*); карам (*някого*) да бърза
- kvapně** нар. бързо/бърже, набързо, спешно: **~ odejít** тръгна, отида си набързо
- kvapnost, -i ж.** бързина, бързана
- kvapn|ý, -á, -é 1.** бърз, стремителен: **~á chůze** бърз ход, бързо ходене; **~ý ústup** стремително отстъпление **práce náplň** пословица бързата кучка слепи ги ражда; бързата работа срам за майстора **2. нейор.** прибързан, необмислен: **~é rozhodnutí** прибързано решение
- kvart, -u м. 1.** печат. четвъртина, квърта, А4 (*формат на печатарски лист хартия или книга*) **2.** квърта (*мярка за течности и храни в някои страни - 1,14 л*)
- kvart|a, -y ж. 1.** остар. четвърти гимназиален клас (*отговарящ на днешния последен прогимназиален клас*) **2.** муз. квърта **3. спорт.** квърта **4. картогр.** квърта (*четири поредни карти*); разг. петдесет
- kvartál, -u** малко остар. тримесечие
- kvartáln|í, -í, -í** малко остар. тримесечен: **zůstal dlužen ~í činži** той дължи наем за три месеца; остана да дава наем за три месеца; **~í piják** шегов. човек, който от време на време се напива
- kvartán, -a м. остар.** ученик в четвърти гимназиален клас (*в днешния последен прогимназиален клас*)
- kvartánk|a, -y ж. остар.** ученичка в четвърти гимназиален клас (*в днешния последен прогимназиален клас*)
- kvartánsk|ý, -á, -é** остар. който се отнася до четвърти гимназиален клас (*до днешния последен прогимназиален клас*)
- kvartet, -u м. 1.** муз. квартет (*музикално произведение*): **Smetanův smyčcový ~** струнен квартет от Сметана **2.** муз. квартет (*пеене, свирене*) **3. лит.** четиристичие в сонет

kvartet|o, -a *ср. муз.* квартет (ансамбъл от четирима изпълнители): **mužské ~o** мъжки квартет

kvartov|ý, -á, -é **1.** печат. квартов; с формат четвъртина **2.** муз. квартов; който се отнася до кварта

kvartýr, -u *м. разг.* **1.** квартира, жилище: **studentský ~** студентско жилище; жилище за студент **2.** разг. остар. квартира; настаняване на квартира

kvartýrsk|á, -é *ж. разг. остар.* хазяйка

kvartýrsk|ý, -ého *м. разг. остар.* хазяин

kvás I, -u *м.* **1.** квас, подкваса, мая (за хляб) **2.** прен. кипене, кипещ, брожение: **revoluční ~** революционен кипещ; революционно брожение, движение **3.** квас (напитка)

kvás II, -u *м. книж. остар.* пир, пиришествò, угощение

kvá|sek, -sku *м.* **1.** мая, квас, подкваса (за хляб) **2.** подкваса (рядка каша от брашно, мляко, захар, мая)

kvásink|a, -y *ж.* квасна гъбичка: **pivní ~** бйрена мая

kvás|ít, -ím *несв.* **1.** ферментирам, втасвам: **naložené zelí ~í** зелето ферментира, втасва; **rána ~í** раната гной **2.** (со) квася, подквасвам **3.** рядко втасвам, шупвам (за тесто) **4.** прен. малко остар. кипя: **na všech stranách to ~í** навсякъде има брожение; навсякъде ври и кипи

kvásnic|e, -e *ж.* мая, дрожди: **pivovarské ~e** бйрена мая

kvásnicov|ý, -á, -é който се отнася до мая: **~é těsto** тестò с мая

kvásn|ý, -á, -é квасен, квасов, ферментационен: **~á kád'** бъчва, каца (за вино, за зеле и под); **~ý pochod, proces** ферментационен процес; ферментираме

kváš, -e *м. худ.* гваш

kvašen|í, -í *ср.* **1.** хим. квасене, кипене, ферментация, ферментираме: **mléčné ~í** млечна ферментация **2.** книж. кипещ, кипене, брожение

kvašen|ý, -á, -é подквасен, кисел: **~é okurky** кисели краставици; **~ý chléb** хляб с квас, кисел хляб

kvazi *вж. quasi*

kvěceru *нар.* нãдвечер, привечер

kvědlačk|a, -y *ж. готв.* разбивãчка, джуръляк; кûхненски прибор за джуркане

kvědl|at, -ám, kvědl|ovat, -uji/разг. -uju *несв.* бъркам, разбърквам, разбивам, джуркам

kvělb, -u *м. разг. остар.* тъмно помещение; дюкян, мазе

květlík *вж. květlík*

kvěr, kver, -u *м. разг. остар.* пûшка, шишане

kverulant, -a *м. разг.* недовòльник, сърдитко, мърморко

kverulantk|a, -y *ж. разг.* недовòлница, мърморана

kverulantsk|y *нар. разг.* недовòлно, сърдитò, мърморейки

kverulantsk|ý, -á, -é *разг.* недовòлен, сърдит, мърморещ

kverulantstv|í, -í *ср. разг.* недовòлство, мърморене, мърморковщина

kvěst, разг. kvíst, květu *несв.* **1.** цъфтã: **tulipány, ovocné stromy už květu** лалетата, овòщни-
~~дрвèта~~ **zdraví**

(šmelinářúm) pšenice през войнãта (на чернòборсаджиите) им вървеше; **rûže mu nekvětu** не мû върви **2.** цъфтã, процъфтãвам: **doba, kdy květa řemesla** времето, когãто цъфтãха, процъфтãваха занаятите **3. експр.** цъфтã; изглждам мнòго добрè; ймам великолèпен вид: **květe zdravím** пращй от здраве **4. прен. в съчет.** **nehty mu/jí květu** по нòктите му/й има петнã; **vlasý mi již květu** косãта ми вече побелява, се прошãрва; **květe mu nos** носът му е червен

kvěstor, -a *м.* квèстор

květ, -u *м.* **1. бот.** цвят: **vonné ~y rûží** благоухãни цветòвè на рòзи; **čaj z lipového ~u** чай от липов цвят; липов чай; **hluchý ~** пустоцвèт
~~цвèт~~ **dlážděním**

2. цвèте: **kytice z polních ~ů** китка/китки (от) полски цветã **3.** цъфтèне, цъфтèж: **stromy v ~u** цъфнали дървèта; дървèта в цъфтèж **4. прен.** разцвèт: **být v ~u let** в разцвèта на живòта съм; **umění byla v nebyvalém ~u** изкûствата бяха в небивал разцвèт **5. книж.** цвят, елит, каймãк: **~ společností** цвят, каймãк на обществòто **6.** нèщо, коèто напòмня цвят или цвèте: **nehty s bílým ~em** нòкти с бели петнã; **víno výborného ~u** вино с отлйчен букèт; **ledové ~y na oknech** лèдени цветã по прозòрците; **muškátový ~** готв. мускãтов цвят (подправка с аромãт на мускãтов орех); **sirný ~** хим. сèрен цвят

kvěťák, -u *м.* карфиòл, карнабит, цвèтно зèле

kvěťákov|ý, -á, -é който се отнася до карфиòл, карнабит, цвèтно зèле: **~á polévka** сûпа с карфиòл, от карфиòл

kvě|ten, -tna *м.* мãй

květen|a, -y *ж.* **1.** флòра, растително царство **2. експр.** събир. цветã

květenství |í, -í *ср.* бот. съцветие
květin|a, -у *ж.* цвѣте: **pěstovat** ~у отгледдам цвѣтя; **pokoјová ~a** стаино цвѣте; **skleníkové** ~у оранжерийни цвѣтя; **zahradní** ~у градински цвѣтя; **umělé** ~у изкуствени цвѣтя
květináč, -e *м.* саксия
květináček, -čku *м.* умал. саксийка
květinář, -e *м.* 1. цвѣтър; продавач на цвѣтя 2. цвѣтър; специалист по отгледжане на цвѣтя
květinářka, -у *ж.* 1. цвѣтърка; продавачка на цвѣтя 2. цвѣтърка; специалистка по отгледжане на цвѣтя
květinářsk|ý, -á, -é 1. цвѣтърски: ~ý **obchod** цвѣтърски магазин 2. цвѣтен: ~á **zahrada** цвѣтна градина
květinářstv|í, -í *ср.* 1. цвѣтърница, цвѣтърски магазин; магазин за цвѣтя 2. цвѣтърство; отгледжане на цвѣтя
květin|ka, -у *ж.* умал. цвѣтенце
květinov|ý, -á, -é цвѣтен; който се отнася до цвѣтя: ~á **zahrada** цвѣтна градина; ~ý **záhon** цвѣтна леха; ~ý **stolek** масичка за цвѣтя; цвѣтърник
květnatě *нар.* цвѣтисто, колоритно, красноречиво: **vyjadřovat se** ~ изразявам се цвѣтисто, красноречиво
květnatost, -i *ж.* цвѣтистост, колоритност, красноречивост
květnat|ý, -á, -é 1. цѣфнал, разцѣфнал; богат с цвѣтя; осеян с цвѣтя: ~á **louka** цѣфнала ливада; ливада, осеяна с цвѣтя 2. *прен.* цвѣтист, колоритен, красноречив: ~ý **sloh** цвѣтист стил; ~é **fráze** високопарни, грѣмки фрази; ~é **nadávky** *рон.* сочни ругатни
květn|í, -í, -í *бот.* цвѣтен; който се отнася до цвѣт: ~í **kalich** чашка на цвѣт; ~í **plátek** цвѣтен листец, венчелистче
květnic|e, -e *ж.* остар. цвѣтна градина, цвѣтърник
květník, -u *м.* саксия
květnov|ý, -á, -é майски
květn|ý, -á, -é *книж.* бот. цвѣтен; който се отнася до цвѣт 2. *в съчет.* **Květná neděle** *црк.* Цвѣтница, Врѣбница 3. *по-рядко* разцѣфнал, цѣфнал
květomluv|a, -у *ж.* 1. краснорѣчие 2. език, символика на цвѣтята
květovaně *нар.* на цвѣтя, с цвѣтя: ~ **vymalovaný pokoj** стая, боядисана с мотив на цвѣтя
květován|í, -í *ср.* десен на цвѣтя
květovan|ý, -á, -é украсен, изпѣстрен, изрисуван с цвѣтя: ~á **látka** плат на цвѣтя
kvíčal|a, -у *ж.* зоол. голям сив дрѣзд (*Turdus pilaris*)

kvíč|et, -ím 1. квича, скимтя 2. *експр.* пищя, скимтя, врещя, квича: ~et **strachem** пищя от страх
kvíčivě *нар.* *експр.* пищящо, пискливо, кресливо, квичащо, скимтящо
kvíčiv|ý, -á, -é *експр.* квичащ, креслив, писклив, скимтящ: ~ý **smích** креслив, писклив смях
kvík I, **kvík** *междум.* квик-квик (*за прасе*)
kvík II, -u *м.* 1. изквичаване, квичене, скимтене (*за прасе, за куче и под.*) 2. *експр.* изквичаване, изпищяване, квичене, пищене
kvík|at, **kvík|at**, -ám *несв.* 1. квича, квикам, скимтя (*за животно*) 2. квича, пищя
kvíkavě, **kvíkavě** *нар.* квичащо, пискливо, кресливо, скимтящо
kvíkav|ý, **kvíkav|ý**, -á, -é квичащ, писклив, креслив, скимтящ
kvík|nout, **kvík|nout**, -nu *св.* 1. квикна, изквича, изскимтя (*за животно*) 2. *експр.* квикна, извича, пискна, изпищя
kvíl, -u *м.* *книж.* стон, вой, изѣхване; стенание, вѣене, ѣхкане, пѣшкане
kvíl|et, **kvíl|it**, -ím, 3. *мн.* -ejí/-í, *несв.* 1. стѣна, ѣхам, вѣя: **raněný ~el** раненият стѣнеше, ѣкаше, пѣкаше 2. (*pro koho, pro co; nad kým*) оплаквам (*някого, нещо*); нарѣждам, ридая (*над някого*); вѣя (*над нещо*)
kvílivě *нар.* стѣнешо, ѣкащо, ридаящо, вѣещо
kvíliv|ý, -á, -é стѣнеш, ѣкащ, ридаящ, вѣещ
kvінде *нескл. ср.* разг. обикн. *в съчет.* **dát někomu** ~ бѣя на някого дѣзпата; разделя се с някого; откажа да хѣдя, да дружа с някого; **dostat** ~ бѣят ми дѣзпата; полѣча от някого ѣтказ; покажат ми пѣгя
kvínt|a, -у *ж.* 1. *остар.* пѣти гимназиален клас (*отговарящ на днешния първи гимназиален клас*) 2. *муз.* квинта
kvíntán, -a *м.* *остар.* ученик в пѣти гимназиален клас (*в днешния първи гимназиален клас*)
kvíntánk|a, -у *ж.* *остар.* ученичка в пѣти гимназиален клас (*в днешния първи гимназиален клас*)
kvíntet, -u *м.* *муз.* 1. квинтѣт (*музикално произведение*): **Mozartův ~ C dur** квинтѣт в дѣмажѣр от Мѣцарт 2. квинтѣт (*пеене, свирене*) 3. квинтѣт (*ансамбъл от пѣтима изпълнители*)
kvíntet|o, -a *ср.* *муз.* 1. квинтѣт (*ансамбъл от пѣтима изпълнители*) 2. квинтѣт (*музикално произведение*)
kvíntlík, **kvíntík**, **kvěntlík**, -u *м.* *остар.* 1. старая ~~музикална единица~~ **пѣтí ani za ~ rozumu** няма капка ум, акъл в главата

kvintov|ý, -á, -é муз. квинтов; който се отнася до квинта

kvíst *вж.* **kvést**

kvit *нар. разг. само в съчет.* **být s někým** ~ квіт съм с някого

kvitancje, -e *ж. юрид. фин.* квитанция, разписка: **vydat, vyhotovit** ~i издам квитанция, разписка

kvitančn|í, -í, -í *юрид. фин.* квитанционен: ~i **lístek** квитанция, разписка

kvíte|ček, -čku *м. умал.* цветче

kví|tek, -tku *м. умал.* **1.** цветче: **bílé** ~t~~ky~~ **chudobek** бѣли цветчѣта на парички **2.** *шегов. и ирон.* пѣкостник, пѣлавник: **to je čertův** ~tek тоѣ голям пѣкостник, голяма зѣдия; тоѣ не ѣ цветѣ за мирисане

kvít|í, -í *ср.* **1.** *сбѣир.* цветя: **polní** ~í пѣлски цветя
♦ **průhlednost|í, -í, -í** тѣ на тоя свѣт; гѣджета - с лопѣта да ги ринеш; хич не мѣ е ѣня за нѣго/нѣа (*от когото/която съм получил(а) отказ*) **2.** *шегов. и ирон.* пѣкостник, пѣлавник

kvít|ko, -a *ср.* **1.** цветче, цветѣнце **2.** *шегов. и ирон.* пѣкостник, пѣлавник: **to je vykutálené, pěkné, čertovo** ~o! не ѣ цветѣ за мирисане; голям пѣкостник е; голяма зѣдия е

kvít|ovat, -uji|разг. -uju *несв. и св.* **1.** (со) дѣвам/дѣм разписка, удостовѣренѣе; удостовѣря, че съм полѣчил парѣ **2.** (со) *остар. разг.* признавам/призная, приѣмам/приѣма, одобрявам/одобря: ~ovat s povděkem usnesení приѣмам/приѣма, одобрявам/одобря с признателност решѣние **3.** *остар. разг.* (*във войската*) отказвам се/откажа се от офицѣрски чин

kvíz, -u *м.* викторѣя; игра на въпрѣси и ѣтгѣвори

kvocient, -u *м.* **1.** *мат.* частно **2.** коефициѣнт: **inteligentní** ~ коефициѣнт на интелѣгентност

kvocientov|ý, -á, -é *мат. физ.* който се отнася до частно; до коефициѣнт

kvů|dně ♦ **středně**
jako ~a бѣя над някого като квѣчка **2.** *земед.* люпилня, инкубѣтор

kvok, kvoč *междум.* кѣ-кѣ-кѣ; кудкудяк (*за кѣнѣ*) ♦ **pro|příslov|í, -í, -í** защѣ (такѣ)? – ами такѣ!

kvok|at, -ám *несв.* кѣкам, кудкудякам (*за квѣчка*)

kvokav|ý, -á, -é кѣкащ, кудкудякащ (*за квѣчка*)

kvok|nout, -nu *св.* кѣкна, изкудкудякам (*за квѣчка*)

kvót|a, -y *ж.* част, процѣнт, нѣрма, квѣта, опрѣделѣно количѣство: **peněžní** ~a парична квѣта, сума

kvůli *предлог с дат.* зарадѣ, порадѣ: **udělal to** ~

mně тоѣ го направи заради мѣне, за мѣне; **oženil se ~ penězům** тоѣ се ожѣни за парѣ, по смѣтка; ~ **tomu** порадѣ това, по тѣзи причина

ký *местоим.* *въпр. и неопр. остар. книж.* какъвъ, кой; *обикн.* **kýho výra, čerta, ďasa!** за какъвъ дявол! по дяволите! щѣ за безобразѣе! ~ **div!** нищо чѣдно! не ѣ за чѣденѣ!

kyanid [-ny-], **-u** *м. хим.* цианид

kyanovodík, -u *м. хим.* циановодорѣд

kybernetick|ý [-ty-], -á, -é кибернетичен

kybernetik [ty-], **-a** *м.* кибернетѣк

kybernetik|a [-ty-], **-y** *ж.* кибернетѣка

kýbl, kyblík, -u *м. разг.* кѣфа, ведрѣ: ~ **na vodu** кѣфа, ведрѣ за вода

kyblí|ček, -čku *м. разг.* кѣфичка: **dítě s ~čkem na písku** детѣ с кѣфичка на пѣсяка

kýč, -e *м. нейор.* кич: **ten obraz je** ~ тѣзи картѣна е кич; **filmový** ~ филм-кич

kýčař, -e *нейор.* ѣвтор на кичѣве

kýčařk|a, -y *нейор.* ѣвторка на кичѣве

kýčařsk|ý, -á, -é *нейор.* който се отнася до кич; кичѣзен

kýčařstv|í, -í *ср.* производство на кичѣве

ky|čel, -čle *м. и ж.* тазобѣдрена стѣва: **vykloubení ~čle** изкѣлчване на тазобѣдрена стѣва

kyčeln|í, -í, -í тазобѣдрен: ~i **kloub** *анат.* тазобѣдрена стѣва

kyčelnic|e, -e *ж. бот.* зѣбѣрка (Dentaria)

kyčelník, -u *анат.* илѣум; дѣлна част на тѣнко червѣ

kýčovitě *нар.* кичѣобразно; подѣбно на кич

kýčovitost, -i *ж.* кичѣвост, кичѣзност

kýčovit|ý, -á, -é кичѣв, кичѣобразен, кичѣзен

kyd|at, -ám *несв.* **1.** рѣна, изхвѣрлям, изрѣивам: ~at **hnůj** изхвѣрлям тѣр (*от обор*) **2.** *прен. обикн. в съчет.* ~at **hanu, bláto na někoho** мърся, позоря, кѣлям, безчестя, хѣля (*някого*): ~at **pomluvy na někoho** одѣмвам (*някого*); кљѣкарѣствам (*по адрес на някого*); обсѣпвам с кљѣки (*някого*)

kýchac|í, -í, -í кихѣтелен; който слѣжи за киханѣ: ~i **prášek** прѣх за предизвикване на киханѣ, енфиѣ

kýchán|í, -í *ср.* киханѣ

kých|at, -ám *несв.* кихам: **nastydl, má rýmu a** ~á тоѣ е настѣнал, ѣма хрѣма, хрѣмав е и киха

kýchavic|e, -e *ж. бот.* бѣла чемерѣка (Veratrum)

kýchav|ý, -á, -é **1.** който предизвиква киханѣ **2.** кихащ; който киха

kých|nout, -nu *св.* кихна

kycht|a, -y *ж. метал. жарг.* ѣстѣ на дѣмненна пѣщ

kyj, -e м. тояга, сопа, бастун, боздуган
kyjovsk|ý, -á, -é който се отнася до Кийов (*град в Моравия*): ~ý **kroj** (национална) носия от Кийов

kyklop, -a м. *експр.* циклоп, гигант, колос
kyklopsk|ý, **kyklopick|ý**, -á, -é *прен. книж.* циклопски, гигантски, колосален

kykyryký *вж.* kikiriki

kýl, -u м. *мор.* кил (*на кораб*)

kýl|a, -y ж. *мед.* хёрния, кила, изсипване: **bříšní**, **pupeční** ~a пѣпна хёрния; **tříselná** ~a ин-гвинална хёрния

kýln|í, -í, -í *мед.* който се отнася до хёрния, кила, изсипване: ~í **pás** бандаж, колан за хёрния, кила, изсипване

kýlov|ý, -á, -é *мор.* който се отнася до кил

kumác|et, -ím, 3. мн. -ej|/ -í *несв.* (*čít*) клáтя, клатúшкам, люлèя, размáхвам (*нещо*): **vít** ~el **větvemi** вятър люлèеше клоните; **silně** ~el **rukama** тóй енергично размáхваше рьце

kumác|et se, -ím se, 3. мн. -ej| se / -í se *несв.* клáтя се, клатúшкам се, люлèя се, олюлявам се

kumácivě *нар.* клáтейки се, клатúшкайки се, люлèейки се, олюлявайки се

kumácivost, -i ж. характерна осóбеност на предмет, който се клáти, клатúшка, люлèе, олюлява

ku|nout I, -nu *несв. книж. 1.* (*коти*) мáхвам, дáвам знáк (*на някого*): ~nout **rukou na pozdrav** мáхам с рькá за пóздрав **2.** *обикн. третол.* -ne (*со коти*) чáка, очáква (*някого нещо*): ~ne **mu skvělá budoucnost** очáква го блестящо бъдеще; ~ne **mu štěstí** щáстието му се усмíхва

ku|nout II, -nu *несв. 1.* втáсвам, шúпвам: **v díži** ~ne **těsto na chléb** в нóщвите втáсва тестò за хляб **2.** пълнèя, дебелия: **dítě jen** ~ne детèто пълнèе, наддáва

kunut|ý, -á, -é втáсал, шúпнал: ~é **knedlíky** *готв.* кнедли с мая

ku|pět, -ím *несв. 1.* кипя, вря: **mléko** ~í млякото кипи **2.** *прен. книж.* кипя, вря: **ve městě** ~í **rušný život** в града кипи бýрен живòт; **krev**, **žluč mu** ~í **hněvem** пúка се, пръска се от яд **Знакът за (м)тв(а)ци** ♦ **~k|aím** пращя от здраве

купивě *нар.* шúмно, буйно

купiv|ý, -á, -é **1.** кипящ, врящ **2.** *прен. книж.* шúмен, буйн: ~á **krev** буйна кръв

купrost, -i ж. пръхкавост, рòхкавост

купr|ý, -á, -é **1.** шúпнал, втáсал, пръхкав: ~é **těsto** втáсало, пръхкаво тестò **2.** рòхкав, пръхкав, сипкав, пúхкав: ~ý **sníh** рòхкав, сипкав сняг;

~ý **polštář** пúхкава възглавница; ~á **půda** рòхкава пòчва **3.** *експр.* пúхкав, закръгленичък: ~é **tváře** закръглени бúзи

купře *нар.* пúхкаво, рòхкаво, пръхкаво

купřic|í, -í, -í който придава пúхкавост, рòхкавост, пръхкавост: ~í **prášek do pečiva** *готв.* бáкпулвер; набухвáтел за тестò

купřidl|o, -a *ср. готв.* бáкпулвер; набухвáтел за тестò

купř|ít, -ím *несв.* разрòхквам; прáвя пúхкав, рòхкав, пръхкав

куryk|at, -ám *несв.* чирикам (*за птици*)

kyrilice *вж.* cyrilice

kyrys, -u м. *истор.* брòня на гърдите; кирàса

kyrysar, -a м. *експр.* сйлен, ёдър, снажен човèк: **ta žena je pravý** ~ тя е мъжкарàна, мъжка женà

kyrysnick|ý, -á, -é *истор. воен.* кирасирски: ~á **helma** кирасирски шлем

kyrysník -a *истор. воен.* кирасир ♦ **kleje** **jako** ~ псува като хамалин, като каруцар

kysan|ý, -á, -é подквáсен, кисел; втáсал: ~é **zelí** кисело, втáсало зèле

ky|sat, -šu/-sám *несв. 1.* вкисвам; стáвам кисел; прокисвам: **čerstvé mléko v létě snadno** ~sá прясното мляко през лятото лèсно прокисва **2.** *диал.* втáсвам, шúпвам (*за тесто*)

kyselavě *нар.* кисловáто, възкисело, киселичко

kyselav|ý, -á, -é кисловàт, възкисел, киселичък

kysele *нар. 1.* кисело: **chutnat** ~ ймам кисел вкúс **2.** *хим.* кисело **3.** *прен.* кисело, намрýщено: ~ **se usmívat** усмíхвам се кисело

kyselin|a, -y ж. *хим.* киселинà: ~a **sírová** сáрна киселинà; ~a **solná** сòлна киселинà; **mastné** ~y мáстни киселини

kyselinotvorn|ý, -á, -é *спец.* киселинотвòрен

kyselinov|ý, -á, -é *хим.* киселинен

kysel|ít, -ím *несв.* подкиселявам, вкиселявам; подпрáвам с оцёт, с киселинà

kyselk|a, -y ж. **1.** кисела минерàлна вода **2.** плòд с кисел вкúс (*нар. вишина*)

kysel|o, -a *ср. готв.* кисела чорбà с хлèбен квàс

kyselost, -i ж. киселост, киселинà, кисел вкúс

kyselotin|a, -y ж. *разг.* киселòч, нèщо кисело

kysel|ý, -á, -é **1.** кисел: ~é **mléko** вкиснато, прокиснало (прясно) мляко; ~é **okurky** кисели краквици; ~é **zelí** киселò зèле ♦ **kousnout**

do ~ého jablka изпия горчивата чàша; захвàна се с нèщо неприятно **2.** *хим.* кисел: ~á **reakce** кисела реàкция **3.** *земед.* кисел: ~á **půda** кисела пòчва **4.** *прен. експр.* кисел: **dělat** ~ý **obličej** прáвя кисела физиономия; ~ý **úsměv** кисела усмívка

kysličník, -u *м. хим.* окис, оксид: ~у **kovů** окиси, оксиди на метали; ~ **uhelnatý** въглероден окис, въглероден оксид; ~ **uhličitý** въглероден двуокис, въглероден диоксид; ~ **vodičitý** разг. кислородна вода

kyslík, -u *м. хим.* кислород (O)

kyslíkat|ý, -á, -é *хим.* съдържащ кислород; кислороден: **sloučeniny** ~é кислородни съединения

kyslíkov|ý, -á, -é *техн.* кислороден: ~á **bomba** бутылка с кислород; ~á **maska** кислородна маска; ~ý (**dýchací**) **přístroj** кислороден (ди-хателен) апарат

kysn|a, kisl|a, -y *ж. малко остар. разг.* сандък

kysničk|a, kislnič|a, kysink|a, kislinsk|a, -y *ж. малко остар. разг.* сандъче

kys|nout, -nu *несв.* 1. вкисвам; ставам кисел; вкиселявам се 2. *експр.* вкисвам се; ставам кисел; нелюбезен, неприятен 3. *разг. експр.* остарявам: **dcera jim ~ne (na ocet)** дъщеря им става старата мама

kyšk|a, -y *ж. диал.* вкиснало, прокиснало (прясно) мляко

kyt, -u *м. разг.* маджун, кит

kyt|a, -y *ж.* бут: **vepřová ~a** свински бут

kytar|a, -y *ж. муз.* китара: **brnkat na ~u** дрънкам на китара

kytarist|a, -y *м.* китарист

kytaristk|a, -y *ж.* китаристка

kytarov|ý, -á, -é китарен; който се отнася до китара; ~ý **doprovod** съпровод, акомпанимент на китара

kytic|e, -e *ж.* букет; китка: **svatební ~e** булчински букет

kytičk|a, -y *ж. умал.* 1. букетче: ~a **fialek** букетче теменужки 2. *разг.* цветче, цветенце: ~у **na louce** цветенца в ливада

kytičkovan|ý, -á, -é който е с десен на цветчета: ~á **látka** плат на цветчета

kytk|a, -y *ж.* 1. *разг.* букет, китка 2. *разг.* цвете: **trhat ~y na zahradě** берат цветя в градина

kytl|e, kytlíc|e, -e *ж. остар.* проста груба дреха (пола или блуза): **havířská ~e** *истор.* миньорска дреха

kyt|ovat, -uji|разг. -uju *несв. разг.* маджунирам; замазвам с маджун, китвам

kytov|ec, -ce *м. зоол.* китообразно; *обикн. мн.* **kytov|ci, -ců** китообразни (*животни*) (Ceta-sea)

kyv, -u *м.* 1. махане, замахане, колебание: **doba ~u** полупериод на размък 2. *рядко* кимване, махане

kývac|í, -í, -í люлещ се, размъквач се: ~í **dveře** летяща врата

kývačk|a, kejvačk|a, -y *ж. жарг.* мотоциклът с махаловидно подвижно кормило

kyvadl|o, -a *ср.* махало: ~o **hodin** махало на часовник

kyvadlovit|ý, -á, -é махаловиден, махалообразен: ~ý **pohyb** махаловидно, махалообразно движение

kyvadlov|ý, -á, -é който има махало; който се отнася до махало: ~é **hodiny** часовник с махало; ~ý **pohyb** движение на махало; ~é **dveře** летяща врата; ~á **doprava** *трансп.* педделно, еднолинейно, кръгово движение; транспорт с една мотрѝса; педдел

kýval, kejval, -a *м. експр.* човек, който кима и се съгласява с всичко

kýv|at, -ám|по-рядко -u *несв.* 1. (*čít*) клатя, по-клатя, люлещ, разлюлявам, разклатявам (*нещо*): **vítr ~á větve**и вятър люлее, разлюлява клоните; ~at **nohama** клатя крака 2. (*čít*) махам (*с нещо*): ~at **přátelům na rozloučenou** махам на приятели за довиждане 3. (*čít*) кимам (*с нещо*): ~at **hlavou** кимам (*с глава*) 4. *експр.* кимвам, съгласявам се: **k jeho návrhům všichni ~ali** всички се съгласяваха с неговите предложения

kýv|at se, -ám se|по-рядко -u se *несв.* клатя се, люлещ се, клатушкам се: **kyvadlo se ~á/~e** махалото се люлее

kývavě *нар.* клатещо се, люлещо се, клатушкащо се

kývav|ý, -á, -é клатещ се, люлещ се, клатушкащ се: ~ý **pohyb** махаловидно движение

kýv|nout, -nu *св.* 1. (*čít*) махна (*с нещо*): ~nout **rukou na rozloučenou** махна с ръка за довиждане: ~nou (**rukou**) **na někoho** повикам някого с ръка 2. (*čít*) кимна: ~nout **na pozdrav** кимна (*с глава*) за поздрав 3. *експр.* кимна в знак на съгласие, съглася се

kyz, -u *м. минер.* пирит: ~ **železný** желѝзен сулфид, пирит; ~ **měděný** мѝден пирит; халкопирит

kuzov|ý, -á, -é *минер.* пиритен

kyznat|ý, -á, -é *минер.* пиритен; който съдържа пирит

kýž *вж. kéž*

kýžený, -á, -é *книж.* бленуван, желан, мечтан, йскан: ~á **zpráva** желано известие; ~é **vítězství** мечтана победа